

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

ΛΕΥΚΩΣΙΑ, Κυριακή 7 Απριλίου 2024 • Έτος 16^ο • Αρ. φύλλου 814

Κυριακή Πολιτική και Οικονομική Εφημερίδα

www.kathimerini.com.cy | €2,90

ΝΙΚΟΣ ΜΟΥΔΟΥΡΟΣ

Σε πορεία συρρίκνωσης το ΑΚΡ

Ο Νίκος Μούδουρος αναλύει πώς το αποτέλεσμα των τουρκικών εκλογών αναδιαμορφώνει τις ισορροπίες δυνάμεων και σκιαγραφεί ποια νέα πρόσωπα μπαίνουν στο παιχνίδι της αντιπολίτευσης. Σελ. 8

ΒΑΣΙΛΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ

Να φτιάξουμε νέο μοντέλο διοίκησης

«Οι πολίτες θέλουν να εξυπηρετούνται ποιοτικά και με ταχύτητα, να νιώθουν ότι έχουν απέναντί τους έναν οργανισμό σύγχρονο» λέει ο Βασίλης Δημητριάδης. Σελ. 10

ΜΑΥΡΟ ΧΡΗΜΑ

Αδυναμίες και έλλειψη συντονισμού

Εβδομάδα με την εβδομάδα προκύπτουν νέα δεδομένα που δείχνουν πως στο ζήτημα του ξεπλύματος βρώμικου χρήματος παρατηρούνται εγγενείς και διαχρονικές αδυναμίες, καθώς και δυσκίνητοι μηχανισμοί. Σελ. 9

ΓΥΝΑΙΚΟΚΤΟΝΙΑ-ΕΛΛΑΔΑ

«Εμείς δεν κάνουμε συλλήψεις»

Φαίνεται ότι κάθε αστυνομικό τμήμα εφαρμόζει τη δική του πρακτική στις καταγγελίες για βία κατά των γυναικών. Η «Κ» καταγράφει τα περισσότερα καταγγελιών που δεν εισακούστηκαν. Σελ. 19

Το πρώτο τρίμηνο του 2024 οι αφίξεις από θαλάσσης εκτοξεύθηκαν στις 2.522, διπλάσιες σχεδόν από αυτές της Πράσινης Γραμμής. Με βάση διεθνείς συνθήκες η Κύπρος είναι υποχρεωμένη να προσφέρει προστασία σε πρόσωπα η ζωή των οποίων βρίσκεται σε κίνδυνο.

Αποφυγή πάση θυσία ανθρωπιστικής κρίσης

Σύμφωνα με στοιχεία που εξασφάλισε η «Κ», το πρώτο τρίμηνο του 2024 οι παράνομοι μετανάστες που έφθασαν στην Κύπρο ξεπερνούν κατά πολύ τα αντίστοιχα νούμερα προηγούμενων χρόνων.

Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί πιέζει την κυβέρνηση, η οποία ανησυχεί έντονα για έκρηξη ανθρωπιστικής κρίσης εντός και εκτός δομών υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών. Σελ. 4

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΕΣ ΡΟΕΣ

Ευρωπαϊκό σωσίβιο αναζητεί η Κύπρος

Το πλάνο τη στιγμή που ο Λίβανος έχει μετατραπεί σε βραδυφλεγή βόμβα

Με αίτημα για ευρωπαϊκή χρηματική στήριξη του Λιβάνου για διαχείριση των συνόρων του καθώς και με τη θέση πως η Κύπρος θα πρέπει να μπορεί να επιστρέψει Σύρους πολίτες σε περιοχές της χώρας που θεωρούνται ασφαλείς, προσεγγίζει την Ε.Ε. η κυπριακή κυβέρνηση. Ο Λίβανος βρίσκεται σε μια ανεξέλεγκτη πορεία δεδομένων των πολιτικών, κοινωνικών και τεράστιων οικονομικών προ-

βλημάτων που αντιμετωπίζει, με ευρωπαϊκούς κύκλους να εκφράζουν ανησυχίες για τη δυνατότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρέμβει «καταλυτικά». Το πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος είναι η αμφιλεγόμενη πολιτική βούληση της Ε.Ε. να βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη, προκειμένου να υιοθετηθεί και στην περίπτωση του Λιβάνου ένα μοντέλο ανάλογο με αυτό της Τουρκίας. Σελ. 4, 5

ΔΙΠΛΕΣ ΕΚΛΟΓΕΣ

Ο Πρόεδρος ψάχνει σύμμαχους και νίκες

Ποιο σενάριο θα βοηθήσει τον Νίκο Χριστοδουλίδη να ανακάμψει

Μπορεί ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Νίκος Χριστοδουλίδης να δηλώνει κομματικά ορφανός, ωστόσο, οι επικείμενες διπλές εκλογές έχουν εξέχουσα σημασία για τον ίδιο. Ένα

δυνατό ΔΗΚΟ είναι κάτι που ευνοεί, ενώ την ίδια στιγμή δεν θέλει νίκη του ΔΗΣΥ ούτε βεβαίως τη συντριβή του. Προκύπτει παράλληλα το ηθικό ζήτημα από τη συμ-

μετοχή του στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα και αν θα κάνει κάλεσμα ενίσχυσής του, ευνοώντας εμμέσως τον Δημοκρατικό Συναγερμό. Σελ. 6

ΠΟΛΕΜΙΚΟ ΝΑΥΤΙΚΟ

Ακριβή μα αναγκαία υπόθεση

Η δημιουργία σύγχρονου ναυτικού είναι ακριβή υπόθεση. Ποια είναι τα σχέδια για κάλυψη των αναγκών του στόλου και διατήρηση και εκπαίδευση του προσωπικού. Σελ. 18

ΤΖΟ ΜΠΑΪΝΤΕΝ

Πώς ωφελεί τον πρόεδρο η προπαγάνδα

Ο Φράνκλιν Φόερ, δημοσιογράφος του Atlantic και συγγραφέας του «The Last Politician», μιλάει στην «Κ» για την προπαγάνδα κατά του Αμερικανού προέδρου. Σελ. 21

ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ

Αλληλεγγύη τώρα

Κάθε μέρα που περνάει στη Μέση Ανατολή, δηλαδή δίπλα μας, οι καταστάσεις είναι απρόβλεπτες και φυσικά μάς επηρεάζουν. Οι πολεμικές συγκρούσεις στη Γάζα, αλλά και τα χτυπήματα στη Δαμασκό δημιουργούν ένα εκρηκτικό κλίμα, το οποίο έχει άμεσες επιπτώσεις και στη χώρα μας, η οποία καλείται να διαχειριστεί χιλιάδες ψυχές, που αναζητούν ασφάλεια. Τώρα, όσο ποτέ άλλοτε, είναι ανάγκη η Ε.Ε. να επιδείξει την ευελιξία και την αποφασιστικότητά της, και να μην αφήσει τη Δημοκρατία επί ξύλου κρεμάμενη.

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

Αλλαγή σκυτάλης στην Κεντρική Τράπεζα

Σε νέα εποχή μπαίνει από τις 11 του μήνα η Κεντρική Τράπεζα με τα νηπία να παίρνει ο Χριστόδουλος Πατσαλίδης σε διαδοχή του Κωνσταντίνου Ηροδότου. Παρόλο ότι το

όνομα του κ. Πατσαλίδη είχε κλειδώσει για τη θέση του διοικητή, εντούτοις μέχρι την Παρασκευή δεν είχαν ενημερωθεί οι Ευρωπαίοι και εγχώριοι επόπτες. Οικονομική, σελ. 3

ΕΚΘΕΣΗ

Ανεξάντλητο ταλέντο

Η «Κ» παρουσιάζει αποκλειστικές εικόνες, υλικό και αναμνήσεις, που φιλοτεχνούν το πορτρέτο της πρώτης Ελληνίδας σκηνογράφου Μαριλένας Αραβαντινού. Για τους επόμενους δύο μήνες, η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος θα μας θυμίζει καθημερινά μια ξεχασμένη αλλά πολύ σπουδαία Ελληνίδα καλλιτέχνη. Τέχνες, σελ. 1

ΘΕΑΤΡΟ

Μια τρελή ιδέα

«Το Respublika δεν είναι παράσταση, είναι κατάσταση» λέει στην «Κ» ο Πολωνός σκηνοθέτης του θεάτρου και του κινηματογράφου, σκηνογράφος και δημιουργός πολυμεσικών παραστάσεων Λούκας Τζαρκόβσκι. Το «Respublika» είναι το μεγάλο event της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση, στο Terra Vibe της Μαλακάσας. Τέχνες, σελ. 4

CHRONOMASTER SPORT

Vassos Eliades Accessories Ltd
Nicosia - Limassol, Tel.: 22 897 361

ZENITH

να είσαι ΕΚΕΙ

49^η ΠΟΡΕΙΑ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΑΣ

Οδικός έρανος σε όλες τις πόλεις:
11 Απριλίου

Πορεία:
7 Απριλίου | Λεμεσός
14 Απριλίου | Λευκωσία, Λάρνακα,
Αμμόχωστος, Πάφος

Άδεια Εράνου Υπουργείου Εσωτερικών: Ν.Π. 73/2023

www.bankofcyprus.com/NaEisaiEkei

ΑΝΤΙΚΑΡΦΕΡΙΚΟ ΣΥΝΔΕΣΜΟΣ ΚΥΠΡΟΥ

ΤΑ ΙΟΥΛΙΑΝΑ / Γράφει ο ΣΤΑΥΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΔΟΥΛΟΥ

Το τελευταίο ψέμα

«Ήταν άλλες εποχές...» είπε η Ιουλίτσα ενώ μοίραζε χαρτιά και οι κυρίες κατένευσαν σιωπηλά. «Τα χρόνια της αθωότητας» είπε η Καλαμαρού και κοίταξε προς το μέρος της αριστερής (με την καλή έννοια) Κουλλιτσα Κυριακού, η οποία χαμογελούσε πονηρά. Λογικό, αφού το πάλι ποτέ είχε γράψει ιστορία στον κύκλο τους με τα καλύτερα πρωταπριλιάτικα ψέματα. Όπως τότε, στην αυγή των 80ς, όταν διέδωσε πως το ΡΙΚ θα έστελνε στη Γιουροβίζιον την Κυριακού Πελαγία με «δημοτικό-ποπ τραγούδι», σκορπώντας εγκυφαλικά στη μοντερνίζουσα αστική Λευκωσία. Ή όταν έβγαλε τη βρώμα ότι «ακράια στοιχεία κατέστρεψαν την πέτρα του Τίτο στην πλατεία Ελευθερίας», προκαλώντας αναστάτωση στους μακαριακούς κύκλους της μικρής μας πόλης.

Η φετινή προσπάθεια της Κουλλιτσα θα πρέπει μάλλον να θεωρείται και η τελευταία. «Το τελευταίο ψέμα» είπε πικρά η Ιουλίτσα σαν να επικύρωνε το τέλος μιας ολόκληρης εποχής. Η φωτογραφία της Αννίτας Δημητρίου με μαύρη κόμη, φτυστή η Μαρίνα Κουντουράτου στους «Δύο Ξένους» μετά το makeover, δεν έπεισε σχεδόν κανένα. «Το σχεδόν αναφέρεται στην αγαπητή Θεοπίστη Θεοδούλου, η οποία παραμένει τόσο εγκληματικά αθώα που πιστεύω ακόμα και το παραμύθι ότι η Ελένη Θεοκάρους έγινε ξαφνικά ΔΗΚΟϊκιά» μου εξήγησε η Ιουλίτσα. «Στις μέρες μας άλλωστε, δεν έχουμε νόημα τα αθώα πρωταπριλιάτικα ψέματα. Η πραγματικότητα εκεί έξω ξεπερνά κάθε φαντασία».

«Κάθε νοσηρή φαντασία» υπερθεμάτισα εγώ, καθώς όσα είδαν τα μάτια μας τις τελευταίες ημέρες είναι, το λιγότερο, σαν ψέμα. Με την ακατανόμαστη πρώην υπουργό Πρεττα Πορτέ να ψαρεύει λίγα λεπτά δημοσιότητας με εξυπνάδες για τις «τσάκρες» (chakras), επιβεβαιώνοντας ότι «το κορίτσι φεύγει από

Όταν σφιζούν οι ζέστες, βαθυστόχαστες πολιτικές αναλύσεις του τύπου «λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και τ' αγόρι μου» κάνουν αξιοσημείωτο σουξέ στα social media.

το χωριό - το χωριό δεν φεύγει από το κορίτσι». Ή τις βαθυστόχαστες πολιτικές αναλύσεις του τύπου «λίγο κρασί, λίγο θάλασσα και τ' αγόρι μου», για να θυμόμαστε ποιοι κυβέρνησαν αυτόν τον έρμο τόπο.

«Υπάρχουν βεβαίως και χειρότερα» προειδοποίησε η Ιουλίτσα το καρέ, καθότι το βίντεο που ακολουθούσε απατούσε αν μη τι άλλο ψυχραιμία από το υπέρηχο κοινό για να μην ξεράσει επάνω στην πράσινη τσόχα. Ήταν ένα απόσπασμα από την εκπομπή του ιδιοσυγκρασιακού (sic) Ηλία Ψινάκη «Στο Γηροκομείο» με καλεσμένο τον Γιώργο Τσαλίκη.

Ο τραγουδιστής θυμήθηκε μια ξεκαρδιστική ιστορία (αν κρίνουμε από τα χάχανα των υπολοίπων), η οποία έλαβε χώρα στο προεδρικό μέγαρο της Κύπρου.

Η ιστορία αφορά φιλανθρωπικό γκαλά του Ερυθρού Σταυρού, επί προεδρίας Τάσου Παπαδόπουλου, όπου τραγουδούσε ο Ρουβάς και ο Τσαλίκης. Πρώτη αγαπημένη λεπτομέρεια: οι τραγουδιστές διανυκτέρευσαν στο προεδρικό καθότι, όπως είπε ο Ψινάκης «χάρη τους κάναμε». Δεύτερη αγαπημένη, καθόλου λεπτομέρεια: το προεδρικό έγινε μουζουζοεικό με τις κυρίες

επάνω στα τραπέζια να μαδούν τις ανθουσινθές αποθεώνοντας τον Σάκη. Τότε είπε ο Ψινάκης στον Τάσο την επική ατάκα «Μπουρδέλο σας το κάναμε το προεδρικό», επιβεβαιώνοντας αυτό που οι ιθαγενείς έχουμε καταλάβει εδώ και χρόνια: η χώρα είναι μια θλιβερή Μπανάνια για κλάματα.

«Θέλω κάποιος να μου υποδείξει ΜΙΑ πολιτισμένη χώρα που το προεδρικό της μέγαρο μετατρέπεται σε λαϊκό κέντρο διασκέδασης» ξέσπασε η Ιουλίτσα, αφού όπως όλοι καλά γνωρίζουμε οι γελοιοίτες αυτές, με άλλο τι φιλανθρωπία, δεν έγι-

ναν μόνο επί Τάσου. Ο Νίκος Αναστασιάδης, πολύ καλός φίλος του Ηλία Ψινάκη, έκανε τα ίδια και χειρότερα. «Α γροpros, τι κάνει ο τέρας;» πιάστηκε απ' αυτή την αφορμή για να ρωτήσει η Ιουλίτσα τη συναγερμική φίλη της. «Τη ζωάρα του» απάντησε η Ευγενία η Καλαμαρού.

Τι κι αν στην Κύπρο ο Μακάριος Δρουσιώτης κατέθετε επί τέσσερις ώρες ενώπιον της Ανεξάρτητης Αρχής κατά της Διαφθοράς για το «Κράτος Μαφία» του Νίκου Αναστασιάδη; Ο τέρας πρόεδρος απολάμβανε τα εκλεκτά κρέατα του Στέφανου Σαράτση στην Αθήνα εντελώς

ανέμελα. Το γεγονός ότι ο γενικός εισαγγελέας, καθ' ύλην αρμόδιος εάν υπάρξουν ποινικά αδικήματα, είναι φίλος του, μάλλον δεν έχει καμία σημασία. Ούτε το γεγονός ότι οι δυο τους, λίγο καιρό πριν, διασκεδάζαν μαζί σε αθηναϊκά μπουζούκια. Όπως δήλωσε εξάλλου ο κύριος Σαββίδης, ουδέποτε απέκρυψε τη φιλία που τους συνδέει επί 40 χρόνια. «Τα μπουζούκια πάντως παίζουν γενικώς» είπε η Ιουλίτσα και μοίρασε χαρτιά για ένα τελευταίο γύρο πολιτικού σχολιασμού.

Οι κυρίες βρήκαν εξαιρετικά έξυπνη την πρόταση του Αβέρωφ Νεοφύτου να μετακινηθούν οι αργίες ώστε να δημιουργηθούν 10-15 τριήμερα κατά τη διάρκεια του έτους. «Όχι γιατί μας κόφτει, αφού για εμάς κάθε μέρα είναι αργία. Απλώς μια καλή ιδέα, πρέπει να την επικροτούμε» έκανε την ιδεολογική και πολιτική της υπέρβαση η Κουλλιτσα. «Πώς μάλλον όταν η προεκλογική περίοδος δοκιμάζει τις πολιτικές αντοχές μας» είπε με νόημα η Καλαμαρού, η οποία σε αυτές τις εκλογές τα έχει δει όλα.

«Η περίοδος των μεταγραφών συνεχίζεται κοπέλες» ανακοίνωσε στο καρέ η Ευγενία. «Τουτέστιν;». «Τουτέστιν, ο πολιτευτής με το πολλά υποσχόμενο όνομα Παντελής Ποιπητής εγκατέλειψε τον ΔΗΣΥ για μια θέση στο ευρωψηφοδέλτιο της ΔΗΠΑ». «Συγκλό, που θα 'λεγε και μια ψυχή». «Επίσης συγκλό και διόλου τυχαίο, για να κάνουμε τη γέφυρα με τα προηγούμενα, είναι το γεγονός ότι ο Γιώργος Τσαλίκης θα τραγουδήσει σε φιλανθρωπική εκδήλωση την οποία έχει θέσει υπό την αιγίδα του ο Μάριος Καραγιάνης». «Καινούριους τόπους δεν θα βρεις, δεν θα βρεις άλλες θάλασσες. Τα μπουζούκια θα σε ακολουθούν...» μουρμούρισε δύσθυμα η Ιουλίτσα και ζήτησε το πρώτο μπιριμπάκι.

stavros.christodoulou@gmail.com

Ο ΦΙΛΙΣΤΩΡ

Επιλογή και επιμέλεια:

ΒΑΣΙΛΗΣ ΜΗΝΑΚΑΚΗΣ, ΜΥΡΤΩ ΚΑΤΣΙΓΕΡΑ

90 χρόνια πριν στην «Κ»

7.4.1934

ΑΠΟΧΩΡΗΣΗ: Η «Τζουμχουριέτ» πληροφορείται ότι το Βαλκανικόν Σύμφωνον υπήρξε διά την Ιταλίαν εις ακόμη λόγους διά να μη παραιτηθή εκ των εν Αλβανία προνομίων της, ιδίως δε διά να προσπαθήσει πάση θυσία να εμποδίσει την χώραν αυτήν να υπαχθή εις την ζώνην της επιρροής της Γιουγκοσλαυίας.

Το οικονομικόν όμως ζήτημα εξαγναγκάζει την Ιταλίαν, όπως προβαίνει εις πιέσεις εν Αλβανία, αν δε οι σχέσεις των δύο χωρών δεν έχουν διακοπή ολοτελώς, πάντως η έκτασις των έχει περιορισθή αισθητώς, όπως και τα παρεχόμενα εις την Αλβανίαν ποσά. Η «Εταιρία διά την οικονομικόν ανάπτυξιν της Αλβανίας» εξήντησεν ολόκληρον το εκ πενήντα εκατομμυρίων χρυσών φράγκων δάνειον, το οποίον προωριζέτο σχεδόν ολόκληρον διά την εκτέλεσιν δημοσίων έργων. Παρατηρείται, λοιπόν, από τινος ένα ρεύμα ιταλικής αποχωρήσεως. [φωτ.: Τίρανα]

ΥΠΟΧΡΕΩΣΙΣ: Τηλεγραφοῦν ἐξ Ουασιγκτίνος ὅτι τὸ υπουργεῖον τῶν Ἐξωτερικῶν δὲν παρέσχεν ὁδηγίαν πρὸς τὸν κ. Νόρμαν Νταίβις ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν Διάσκεψιν τοῦ Ἀφολισιῶν τῆν 10ην τρέχοντος. Οἱ καλῶς πληροφορημένοι κύκλοι ἔχουν τὴν γνώμην ὅτι δὲν θὰ διεξαχθῶν σημαντικὰ συζητήσεις. Ὑπάρχει, ἐξ ἄλλου, ἡ πληροφορία ὅτι ἡ κυβερνήσις τῶν Ην. Πολιτειῶν οὐδεμίαν ἐπίσημον υποχρέωσιν ἀνέλαβε διὰ τὸ ζήτημα τῆς ἐπεμβάσεως τῶν Ην. Πολιτειῶν ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς ὠωνδλήποτε κυρώσεων ἐπὶ τῶν ὁποίων αἱ κυβερνήσεις Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας θὰ πῶνάντο νὰ εὐρεθῶν σύμφωνα ὅπως ἀναγραφῶν εἰς τὴν σύμβασιν τοῦ ἀφολισιῶν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ: Κατόπιν διαταγῆς τῆς Κυβερνήσεως πρὸς τὰς τελωνειακὰς ἀρχὰς τοῦ Πειραιῶς ἐπετράπη μέχρι τῆς 15ης Ἀπριλίου ἡ εἰσαγωγή ἀμνῶν γάλακτος ἐκ Τουρκίας καὶ Ἀλβανίας, ἥτις, ὡς γνωστὸν, ἀπηγορεύετο.

ΥΠΟΓΡΑΦΗ: Εξήκολούθησαν και χθες [...] ἀνακρίσεις διὰ τὴν προχθῆς ἀνακαλυφθεῖσαν σπεῖραν νεαρῶν διαρρηκτῶν ἡ ὁποία ἀφίνεν εἰς τὸν τόπον τῶν διαρρήξεων κόκκινα γάντια.

ΟΜΗΡΟΥ & ΣΕΒΕΡΗ / Γράφει ο ΟΝΑΣΑΓΟΡΑΣ

Εγκαίνια, Χοροί και Ποταμοί

Είχε καιρό να ακούσουμε για εγκαίνια από τον πρόεδρό μας έτσι αυτό αξίζει ιδιαίτερης αναφοράς: αυτή τη βδομάδα παρευρέθηκε σε «τελετή εγκαίνιων έργου εξωρισμού κοίτης ποταμού». Όχι του Ιορδάνη ποταμού, καθότι αυτός βρίσκεται εκτός Κύπρου και ακόμη δεν αρχίσαμε εγκαίνια στο εξωτερικό. Ο περί ου ο λόγος ποταμός λέγεται Καμάρα και σίγουρα μετά τα εγκαίνια θα τον... καμαρώσουμε, εξωραϊσμένο!

Ο νεαρός μας Νίκος μεταβαίνει -μετά τα εγκαίνια στην κοίτη του ποταμού Καμάρα- στον Λίβανο για το Μεταναστευτικό. Ελπίζουμε να μην πάει με το ιδιωτικό μας τζετ, γιατί αν το δουν οι επιδοχοί μετανάστες θα μας περάσουν για ζήμλουτους και θα μας έρχονται ακόμη περισσότεροι. Για να τους δείξει πως περνάμε δύσκολα και εμείς, ας πάει με οικονομική πτήση και μικρή χειραποσκευή 10 κιλών.

Στο ΑΚΕΛ είναι ακόμη ενθουσιασμένοι -έως εκστασιασμένοι- από την επίσκεψη του γενικού γραμματέα του Κομμουνιστικού Κόμματος Ελλάδος κυρίου Κουτσούμπα. Εκείνος με τη σειρά του έμεινε εντυπωσιασμένος από την ιδεολογική και κτηριακή ανακαίνιση του πρώην Κόκκινου Κόμματός μας. Δεν έγινε γνωστό αν στις συναντήσεις παρευρέθηκαν και στελέχη της Κοινωνικής Συμμαχίας. Πάντως, έζησαν αυτοί καλά και εμείς καλύτερα, ενώ το πορτρέτο του Εζεκία Παπαϊωάννου

Μη φοβάστε, δεν θα μας πάρει το ποτάμι.

τους κοίταζε συνοφρυωμένο.

Σε εκδήλωση που έγινε στον Λευκό Οίκο με ευκαιρία τον εορτασμό της Ελληνικής Ανεξαρτησίας, ο Αμερικανός πρόεδρος, για να δείξει τα φιλελληνικά του αισθήματα, πήρε το μικρόφωνο και είπε «είμαι ο Τζο Βι-δεποπουλος». Ναι, όπως λέμε Παπαδόπουλος. Λέτε του χρόνου κάποιος άλλος να μας πει πως είναι ο Ντόναλντ Τραμπόπουλος;

Παρόλο που ο Αναστασιάδης δεν είναι πια πρόεδρος -και έτσι ίσως να μη βρίσκεται πια σε πολύ καλή οικο-

νομική κατάσταση- έβαλε πολύ καλό φακελάκι στον γάμο του Μαυρίκιου με την Ιλάερα, όπως δήλωσε ο βαφτιστικός του. Κάποιος μου είπε πως του έβαλαν στο φακελάκι ένα bitcoín αλλά το μαύρο κατασκοπευτικό μου βαν δεν κατόρθωσε ακόμη να εξακριβώσει την πληροφορία.

Δημόσιοι υπάλληλοι στην Πάφο μεταβίβασαν παράνομα στον εαυτό τους χιλιάδες σκάλες τουρκοκυπριακής γης. Είναι πολλοί δυστυχώς αυτοί που κάνουν πάρτι με τις τουρκοκυπριακές περιουσίες και αυτό εξηγεί την αλλεργία μερικών σε οποι-

ασδήποτε μορφής λύση. Μήπως έφτασε ο καιρός να παραεχθούμε πικρές αλήθειες και να μην κρυβόμαστε πίσω από το δάχτυλό μας;

Κύπριοι στους πλουσιότερους ανθρώπους του κόσμου, διαβάζω σε τίτλο εφημερίδας και αμέσως σκέφτομαι πώς είχε δίκιο ο Κεραυνός: η οικονομία μας πετά. Το όνομα του συμπατριώτη μας είναι Vinod Adani και έχω την εντύπωση πως κατάγει από το Δάλι και υπήρξαμε μαζί στρατιώτες στο Πυροβολικό. Τέτοιιοι συμπατριώτες μας κάνουν περήφανους, σε αντίθεση με τον πονηρό Τζο Λόου.

Ο Μακρόπουλος τραγούδησε την Παρασκευή στον Χορό του ΔΗΚΟ. Τον έφερε ο εθνικός μας πρίγκιπας Παπαδόπουλος λίγες μέρες μετά που ο πρόεδρος της Αμερικής δήλωσε πως είναι Μπαϊντενόπουλος! Ήταν άραγε καλεσμένος και ο Σιζόπουλος; Σε κάθε περίπτωση μεγάλο trend τελικά τα ονόματα σε -πουλος. Μήπως να το κάνω και εγώ Οναςαγορόπουλος;

Σε άλλα νέα το μεγάλο σαζάρι γίνεται για την εξαγορά της Ελληνικής και πόσο ακριβά θα πουλήσει το τομάρι του ο mastermind Ειρήναρχος, του οποίου δεν του φτάνουν μαθαίνουμε καμιά εκατοστήριά εκατομμύρια κέρδος. Τους λοιπούς (φτωχούς) μέτοχους της Δήμητρας τους ρώτησε κανείς, που θα λάβουν επιτέλους κέρδη μετά από τόσο χρόνια;

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ιδιοκτησία
«Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ
ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΕΚΔΟΣΗ ΚΥΠΡΟΥ ΛΤΔ»

Εκδίδεται σε συνεργασία και μετά από άδεια της εταιρείας
ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Α.Ε.

Διευθύνων Σύμβουλος: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΛΟΤΤΙΑΝΗΣ • Διευθύντρια: ΜΑΡΙΝΑ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ • Σύμβουλος Εκδόσεως: ΑΛΚΗΣ ΑΝΔΡΕΟΥ
Υπεύθυνος Υλης: ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΙΑΚΗΣ • Υπεύθυνος Ατελιέ: ΠΑΝΤΕΛΗΣ ΔΑΜΙΑΝΟΥ

Νικόλαου Σαρτόπουλου 2 & Λεωφ. Λυκαβητῶν, 2401 Ἐγκομῆ, Λευκωσία, Κύπρος
e-mail: info@kathimerini.com.cy Τηλ.: +357 22472500 Fax: Σύνταξη +357 22472540
Fax: Διαφημιστικό Τμήμα - Μικρές Αγγελίες +357 22472550

ΑΠΑΓΟΡΕΥΕΤΑΙ ἡ ἀναδημοσίευση, ἀναπαραγωγή, διανομή ἢ ἀπόδοση τοῦ περιεχομένου τῆς εφημερίδας με ὁποιοδήποτε τρόπο, χωρὶς προηγουμένη γραπτὴ ἄδεια τοῦ ἐκδότη.

Διευθυντής: ΑΛΕΞΗΣ ΠΑΠΑΧΕΛΑΣ • Διεύθυνση συντάξεως: ΚΩΣΤΗΣ ΦΑΦΟΥΤΗΣ - ΝΟΤΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Your edge in personal banking

Being successful means being in constant pursuit of whatever will give you an edge. In business and in life. With a Dedicated Account Manager, an all-inclusive customer experience, exclusive benefits and elite networking opportunities, PRIVILEGE gives you the edge to your personal banking.

visit bankofcyprus.com/privilege

PRIVILEGE
The edge in personal banking

Bank of Cyprus

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΤΟΜΑΡΑ

Η **παρένθεση** που άνοιξε το περασμένο καλοκαίρι στο μεταναστευτικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος πρέπει να θεωρείται κλειστή οκτώ μήνες μετά, σύμφωνα με τα στοιχεία που εξασφάλισε η «Κ» μέχρι την περασμένη Πέμπτη 4 Απριλίου. Με μια απλή ματιά στους πίνακες με τις νέες αφίξεις γίνεται αντιληπτό πως μόνο για το πρώτο τρίμηνο της τρέχουσας χρονιάς οι παράνομοι μετανάστες που έφθασαν στην Κύπρο ξεπερνούν κατά πολύ τα αντίστοιχα νούμερα προηγούμενων χρόνων. Επίσης, ένα άλλο ενδιαφέρον στοιχείο είναι πως η «τρύπα» της Πράσινης Γραμμής έκλεισε σε σημαντικό βαθμό, ωστόσο την ίδια ώρα αυξήθηκαν τα ποσοστά των παράνομων αφίξεων διά θαλάσσης. Η κατάσταση που έχει δημιουργηθεί πιέζει αφόρητα την κυβέρνηση, η οποία στην παρούσα

Σε οριακό σημείο βρίσκονται και οι δυνατότητες των υποδομών φιλοξενίας μεταναστών. Τα στοιχεία δείχνουν πως το κέντρο «Πουρνάρα» έχει ξεπεράσει τα όρια χωρητικότητάς του.

φάση ανησυχεί έντονα για έκρηξη ανθρωπιστικής κρίσης εντός και εκτός δομών υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών. Προς την κατεύθυνση αυτή το πρώτο μέλημα, όπως προκύπτει, είναι η αποτροπή ενός τέτοιου ενδεχόμενου με την αύξηση της χωρητικότητας των υποδομών για να καλυφθεί το κύμα ροών και να σημειωθεί ύφεση.

Τα νούμερα

Το πρώτο τρίμηνο του 2024 μπορεί να συγκριθεί μόνο με το αντίστοιχο του 2022. Όπως φαίνεται στον σχετικό πίνακα με τα επίσημα στοιχεία των μεταναστευτικών ροών, το σύνολο των παράνομων αφίξεων της φετινής χρονιάς σχεδόν έχει ξεπεράσει τις αντίστοιχες ροές του 2023, ενώ βρίσκεται σε κοντινή απόσταση από τις ροές του 2022. Αυτό που έχει ιδιαίτερο ενδιαφέρον είναι οι «πύλες» εισόδου των μεταναστών στην Κυπριακή Δημοκρατία. Εκεί όπου η Πράσινη Γραμμή ήταν ο μεγάλος βραχνάς, η εικόνα διαφοροποιήθηκε άρδην για

το 2024. Τόσο το πρώτο τρίμηνο του 2022 όσο και του 2023 οι αφίξεις από θαλάσσης ανέρχόντουσαν σε διψήφιο νούμερο. Το πρώτο τρίμηνο του 2024 οι αφίξεις από θαλάσσης εκτοξεύθηκαν στις 2.522, διπλάσιες σχεδόν από αυτές της Πράσινης Γραμμής. Αν υπάρχει κάτι που κινείται προς τη θετική κατεύθυνση είναι οι επιδόσεις στο κομμάτι των αναχωρήσεων (απελάσεις, εθελούσιες επιστροφές, οικειοθελείς αποχωρήσεις). Μέχρι τις 31 Μαρτίου του 2024 την Κύπρο εγκατέλειψαν 2.891 παράνομοι μετανάστες. Από ενάριξως του προγράμματος πραγματοποιήθηκαν 1.884 μεταγκαταστάσεις. Για το πρώτο τρίμηνο του 2024 πραγματοποιήθηκαν 126 μεταφορές σε άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε. με την επόμενη μεταφορά (134 άτομα) να προγραμματίζεται για τις 18 Απριλίου 2024.

Οι υποδομές

Το σύστημα υποδομών που αφορά μετανάστες περιλαμβάνει τρία κέντρα τα οποία εξυπηρετούν τις

Με λιγοστές επιλογές για τις παράνομες ροές

Δεμένα τα χέρια της Κυπριακής Δημοκρατίας, η οποία τρέχει να προλάβει ανθρωπιστική κρίση στις υποδομές φιλοξενίας

Με βάση επίσημα στοιχεία το 2024 παρουσιάζεται ως η χειρότερη χρονιά τα τελευταία δύο χρόνια από πλευράς παράνομων αφίξεων, με τις αφίξεις από τα Κατεχόμενα να έχουν μειωθεί σημαντικά και από θαλάσσης να έχουν αυξηθεί κατακόρυφα.

Έτος	Διά Θαλάσσης	Πράσινη Γραμμή	Σύνολο
2021 (σύνολο)	721	11.564	12.285
1-3/2022	21	4.420	4.441
2022 (σύνολο έτους)	937	16.501	17.438
1-3/2023	78	2.656	2.734
2023 (σύνολο έτους)	4.259	6.732	1.0991
2024 (μέχρι 4/4)	2.522	1.008	3.530

ανάγκες υποδοχής και φιλοξενίας μεταναστών. Ένα σύστημα το οποίο σε κάποιες περιπτώσεις βρίσκεται στα όρια του και σε κάποιες άλλες τα έχει ξεπεράσει. Στο υποθετικό σενάριο που η κατάσταση δεν επιδεινωθεί περαιτέρω το μεγαλύτερο πρόβλημα εντοπίζεται στο Κέντρο Πρώτης Υποδοχής «Πουρνάρα» στην Κοκκινιτριμιά, όπου παραπέμπονται όλα τα άτομα που εισέρχονται στη Δημοκρατία παράτυπα για σκοπούς δημόσιας ασφάλειας και υγείας, για εκτέλεση των πρότυπων διαδικασιών λειτουργίας (δακτυλοσκοπήσεις, ανακριτικοί έλεγχοι, ιατρικές εξετάσεις

για μεταδιδόμενα νοσήματα) με μέσο όρο παραμονής τις 15 ημέρες. Η δυναμικότητα του κέντρου είναι η φιλοξενία 800 ατόμων. Μέχρι τις 4 Απριλίου 2024 στο κέντρο βρίσκονται 1.281 άτομα. Το κέντρο βρίσκεται σε διαδικασία αναβάθμισης με απευθείας ανάθεση από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς τον Διεθνή Οργανισμό Μετανάστευσης Ελλάδας και τη μερική στήριξη του ΕΥΑΑ (European Union Agency for Asylum) σε προκατασκευασμένες μονάδες, με 100% χρηματοδότηση και αναμένεται να ολοκληρωθεί το 2024 με χωρητικότητα μέχρι 2.000 άτομα και επιπλέον χώρων έκτα-

κτων μαζικών ροών. Η δεύτερη σημαντική υποδομή βρίσκεται στην Κοφίνου και αφορά αιτητές Διεθνούς Προστασίας, δηλαδή πρόσωπα που έχουν αφιχθεί στην Κύπρο παράνομα και έχουν λάβει το καθεστώς προστασίας επειδή κινδυνεύουν στη χώρα τους. Το κέντρο λειτουργεί από το 2004 και η μέγιστη διάρκεια παραμονής είναι οι έξι μήνες. Εδώ οι αιτητές του κέντρου είναι σε οριακό σημείο. Το κέντρο είναι δυναμικότητας 400 κλινών, φιλοξενώντας αυτή την περίοδο 290 άτομα. Λαμβάνοντας υπόψη τα επίσημα στοιχεία που δείχνουν ότι το 83% των αφίξεων για το πρώτο τρίμηνο του 2024 ήταν Σύριοι, που απολαμβάνουν καθεστώς διεθνούς προστασίας και εδώ η κατάσταση αναμένεται να είναι πειστική. Το κέντρο βρίσκεται σε φάση αναβάθμισης και επέκτασης της χωρητικότητας σε 750 κλινοί.

Το τρίτο κέντρο φιλοξενίας βρίσκεται στη Μενόγεια. Σε αυτό φιλοξενούνται 207 αιτητές διεθνούς

προστασίας. Και στο συγκεκριμένο κέντρο πραγματοποιούνται εργασίες αναβάθμισης. Η δυναμικότητα του κέντρου θα αυξηθεί σε 1.000 κλινοί και σε αυτό θα διαμένουν αιτητές διεθνούς προστασίας, των οποίων η αίτησή τους έχει απορριφθεί πρωτοβάθμια. Παράλληλα δημιουργείται και Προαναχωρησιακό Κέντρο χωρητικότητας 800 ατόμων.

Διαχείριση των ροών

Το δεύτερο σημαντικό ζήτημα που θα πρέπει να διαχειριστεί η κυβέρνηση αφορά την ουσία του προβλήματος. Στη σύσκεψη που πραγματοποιήθηκε στο Προεδρικό παρουσιάστηκαν διάφορες επιλογές που υπάρχουν κάποιες εξ αυτών και από τη εμπειρία άλλων χωρών της περιοχής με το ίδιο πρόβλημα. Αυτό το οποίο προκύπτει είναι πως η Δημοκρατία δεν έχει επιλογές αποτροπής των παράνομων ροών παρά μόνο διαχειριστικές, όταν εισέλθουν στα όρια ευθύνης της Δημοκρατίας. Με βάση διεθνείς συνθήκες και η Κύπρος είναι υποχρεωμένη να προσφέρει προστασία σε πρόσωπα η ζωή των οποίων βρίσκεται σε κίνδυνο. Επίσης, ο Λίβανος, με τον οποίο υπήρχε άτυπη συμφωνία, αρνείται να δεχθεί επιστροφή προσφύγων που ήλθαν στην Κύπρο. Μάλιστα, τον περασμένο Φεβρουάριο οι Αρχές του Λιβάνου δεν επέτρεψαν σε σκάφος της λιβανέζικης Αστυνομίας που πραγματοποιούσε επιχείρηση επιστροφής 116 μεταναστών την είσοδο στα χωρικά του ύδατα. Οι επιλογές που υπάρχουν και έτυχα εξέτασης είναι:

• **Η συνέχιση** των προσπάθειών ευδωσής του στόχου έκφρασης της ευρωπαϊκής αλληλεγγύης.

• **Να συνεχιστούν** οι διακριτικές κινήσεις για αποσυμφόρηση της κατάστασης με άλλα κράτη-μέλη της Ε.Ε.

• **Να αναβαθμιστεί** το στάτους του Λιβάνου για αντιμετώπιση της παράνομης μεταναστευσης.

Η Λευκωσία επιδιώκει, επίσης, την αύξηση της επιτήρησης από πλευράς Λιβάνου, με τη συμβολή του Frontex, και κατ'επέκταση να αποτρέπεται ο απόπλους σκαφών, έτσι ώστε να τύχει διαχείρισης το πρόβλημα εν τη γενέσει του. Ως επίσημο υπάρχει και η αναθεώρηση της επιδοματικής πολιτικής στους μετανάστες. Οστόσο, εκκρεάζονται προβληματισμοί για έκρηξη του φαινομένου της επαιτείας και πρόκλησης ευρύτερων κοινωνικών προβλημάτων.

Δύσκολη εξίσωση οι ασφαλείς περιοχές Συρίας

Πιάστηκαν εξ απροόπτου και οι Βρυξέλλες από την αύξηση αφίξεων από τον Λίβανο, προκρίνουν κονδύλια

Του ανταποκριτή μας στις Βρυξέλλες
ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Με αίτημα για ευρωπαϊκή χρηματική στήριξη του Λιβάνου για διαχείριση των συνόρων του, με διασύνδεση ωστόσο με την αποτελεσματικότητα του ελέγχου των μεταναστευτικών ροών, καθώς και με τη θέση πως η Κύπρος θα πρέπει να μπορεί να επιστρέψει Σύρους πολίτες σε περιοχές της χώρας που θεωρούνται ασφαλείας, προσεγγίζει την Ε.Ε. η κυπριακή κυβέρνηση. Το αίτημα που αφορά τη Συρία είναι κάτι που τίθεται εδώ και καιρό από την κυπριακή πλευρά, ωστόσο, αν και σύμφωνα με πληροφορίες έχει τη στήριξη κάποιων χωρών, δεν φαίνεται σε αυτή τη φάση να προωθείται από την Κομισιόν ή τις μεγάλες χώρες της Ε.Ε. που θεωρούν πως πρόκειται για μια δύσκολη συζήτηση. Ωστόσο, ο αντίλογος από την πλευρά της Κύπρου είναι πως αυτό που χρειάζεται είναι πολιτική βούληση.

Εκπρόσωπος της Κομισιόν, κληθείσα να σχολιάσει από την «Κ» την πρόταση για τη Συρία, σημείωσε πως ενώ η Ε.Ε. υποστηρίζει τις προσδοκίες των Σύρων προσφύγων να επιστρέψουν με ασφάλεια στην πατρίδα τους, γίνεται κατανοητό πως «για να μπορούν να επιστρέψουν στη χώρα τους, πρέπει να υπάρχουν οι απαραίτητες συνθήκες». Από την άλλη, τα αιτήματα για κονδύλια προς τον Λίβανο φαίνεται να βρήκαν ευχόλια στα Βρυξέλλες, με τις διεργα-

Εκπρόσωπος του Frontex σημείωσε στην «Κ» πως είναι νωρίς να πούμε αν πρόκειται για παροδική αύξηση ή μακροπρόθεσμη τάση.

σιες να προχωρούν σε αυτή την κατεύθυνση και την Κομισιόν να βάζει πλάτη στις επερχόμενες διαβουλεύσεις της Λευκωσίας με τη Βρυξέλλες. Οι Βρυξέλλες πάντως φάνηκαν να πίνουνται εξ απροόπτου από τις ξαφνικές αφίξεις, ενώ εκπρόσωπος του Frontex σημείωσε στην «Κ» πως είναι νωρίς να πούμε αν πρόκειται για παροδική αύξηση ή μακροπρόθεσμη τάση.

Απαραίτητες συνθήκες

Η εκπρόσωπος της Κομισιόν υπενθύμισε πως «κάθε επιστροφή προσφύγων στη Συρία πρέπει να είναι ασφαλής, εθελοντική και με αξιοπρέπεια» βάσει των κριτηρίων της UNCHR, επισημαίνοντας πως δεν υπάρχει κοινά συμφωνημένος κατάλογος ασφαλών χωρών. Κάθε χώρα ορίζει τον δικό της κατάλογο, δεδομένου πως συμμορφώνεται με τις συνθήκες που καταγράφονται στη σχετική οδηγία, και πως θα γίνεται εξατομικευμένη εξέταση κάθε αιτητή. Σύμφωνα με κυπριακή πηγή που εξήγησε τη θέση της χώρας στην «Κ», η Κύπρος μπορεί στα χαρτιά να ορίσει μονομερώς πε-

Το νέο πακέτο για τη μετανάστευση και το άσυλο που ψηφίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την Τετάρτη προβλέπει την δημιουργία κοινού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών, ο οποίος θα διέπεται από αυστηρά και συγκεκριμένα κριτήρια.

ριοχές της Συρίας ως ασφαλείς, όπως κάνει για χώρες όπως η Νιγηρία, ωστόσο δεν το κάνει, καθώς υπάρχει ενιαία θέση σε επίπεδο Ε.Ε. για μη αναγνώριση του καθεστώτος Άσαντ.

Η Κύπρος ζητάει όπως αναθεωρηθεί το καθεστώς ορισμένων περιοχών όπου δεν υπάρχουν συγχροήσεις, ώστε να υπάρχει η πιθανότητα σε πλοτική βάση επιστροφών ακόμα και προσώπων που προέρχονται από άλλες περιοχές της χώρας. Μια τέτοια ρύθμιση θα αφορά για παράδειγμα, σύμφωνα

με την ίδια πηγή, άτομα που καταδικάζονται για εγκλήματα. Η προσέγγιση αυτή, σημειώνεται, θα δίνει περισσότερο περιθώριο να αποδίδεται το καθεστώς ασύλου σε άτομα που πραγματικά το χρειάζονται.

Μέχρι στιγμής με την πρόταση έχουν συμφωνήσει η Τσεχία, η Αυστρία, η Δανία και η Σουηδία, ενώ προσεγγίζουν θετικά οι Κάτω Χώρες, η Ελλάδα και η Μάλτα, αλλά και οι «σκληρές» Πολωνία και Ουγγαρία. Η Κύπρος θεωρεί ότι αποφάσεις μπορούν να ληφθούν γρή-

γορα, αν υπάρχει πολιτική βούληση, επικαλούμενη μελέτες της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας για το Άσυλο (EUA) για την κατάσταση σε περιοχές της χώρας. Ωστόσο, η συζήτηση αυτή φαίνεται πως θα πάρει άλλη τροπή σύντομα, καθώς το νέο πακέτο για τη μετανάστευση και το άσυλο που ψηφίζεται από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο την Τετάρτη, προβλέπει τη δημιουργία κοινού καταλόγου ασφαλών τρίτων χωρών, ο οποίος θα διέπεται από αυστηρά και συγκεκριμένα κριτήρια.

Ανοικτοί για κονδύλια

Πάντως, τα αιτήματα για περισσότερη χρηματική βοήθεια στον Λίβανο για καλύτερο έλεγχο των συνόρων φαίνονται να είναι αυτά τα οποία προκρίνει η Ε.Ε. Η άφιξη των πλοιαρίων έπαισε και την Κομισιόν εξίσου εξ απροόπτου με την κυπριακή κυβέρνηση, και γι' αυτό χρειάστηκε ορισμένες ημέρες μέχρι να υπάρξουν έστω κάπως συγκεκριμένες δηλώσεις για το τι μπορεί να κάνει στην πράξη. Ιδανικά η κυπριακή πλευρά επιζητεί μια συμφωνία όπως αυτή στην οποία κατέληξε η Ε.Ε. με την Τυνησία και την Αίγυπτο για συγκράτηση των ροών, ή διασύνδεση των υφιστάμενων κορηγήσεων με υποχρεώσεις που θα πρέπει να εκπληρώνει η Βρυξέλλες.

Οι συζητήσεις μέχρι την Παρασκευή –που γίνονταν σε επίπεδο ΠτΔ-προέδρου Κομισιόν καθώς και ΥΠΕΣ-επιτρόπου μετανάστευσης-περιστρέφονταν γύρω από την προ-

ώθηση ενός νέου κονδυλίου για την ασφάλεια της χώρας, καθώς και στήριξη ενόψει της συζήτησης που θα είχαν Χριστοδουλίδης-Φον ντερ Λάιεν την Κυριακή στην Αθήνα και των επαφών της κυπριακής αντιπροσωπείας που θα βρεθεί τη Δευτέρα στη Βρυξέλλες. Ένα από τα αιτήματα της Κύπρου είναι και η ενεργότερη εμπλοκή του Frontex, ο οποίος ωστόσο θεωρεί, όπως ανέφερε στην «Κ» ο εκπρόσωπος της ευρωπαϊκής συνοριοφυλακής και ακτοφυλακής, Κρίστοφ Μπορόφσκι, πως «σε αυτό το στάδιο είναι πολύ νωρίς να καθοριστούν κατά πόσο η παρατηρούμενη αύξηση στις αφίξεις αποτελεί προσωρινή αύξηση ή μακροπρόθεσμη τάση». Ο κ. Μπορόφσκι σημείωσε πως ο Frontex συνεχίζει να εστιάζει στη στήριξη της διαχείρισης των παράτυπων αφίξεων από την Κύπρο, επισημαίνοντας ωστόσο πως «αυτή τη στιγμή, ο Frontex δεν παρέχει απευθείας θαλάσσια υποστήριξη». Τα κύρια εργαλεία πάντως της Ε.Ε. για διαχείριση της κατάστασης είναι αυτά που καταγράφονται στο Σχέδιο Δράσης για τη Μεταναστευτική Οδό της Ανατολικής Μεσογείου που δημοσιοποιήθηκε τον Οκτώβριο. Η Ε.Ε. θεωρεί πως η εφαρμογή του σχεδίου έχει επιφέρει τη μείωση που παρατηρήθηκε στις αφίξεις στις ελεύθερες περιοχές μέσω της Πράσινης Γραμμής. Η ενίσχυση της παρακολούθησης της κατάστασης στα θαλάσσια σύνορα σε συνεργασία με τον Frontex είναι και ένα από τα κλειδιά όσον αφορά την Ε.Ε.

Του ΠΑΥΛΟΥ Κ. ΞΑΝΘΟΥΛΗ

«Πόσο μπορεί και πόσο επιθυμεί η Ε.Ε. να παρέμβει σε ένα κράτος που κατηγορείται για διαφθορά και κακοδιαχείριση, το οποίο είναι ουσιαστικά ακέφαλο, χωρίς πρόεδρο εδώ και ενάμιση χρόνο, ενώ τα αντίπαλα στρατόπεδα εντός του Κοινοβουλίου της χώρας ερίζουν προωθώντας τη δική τους ατζέντα και τα δικά τους συμφέροντα, περιλαμβανομένης και της πολιτικής πτέρυγας της ακραίας, ισλαμικής οργάνωσης Χεζμπολάχ» (σ.σ. της οποίας η παραστρατιωτική πτέρυγα περιλαμβάνεται στη λίστα τρομοκρατικών οργάνωσης της Ε.Ε.);

«Ο Λίβανος», περί ου ο λόγος, «βρίσκεται σε μια ανεξέλεγκτη πορεία (loose cannon) δεδομένων των πολιτικών, κοινωνικών και τεράστιων οικονομικών προβλημάτων που αντιμετωπίζει» ανέφερε χαρακτηριστικά στην «Κ» ευρωπαϊκή πηγή, εκφράζοντας «εντονότερες επιφυλάξεις» για τη δυνατότητα αλλά και την προθυμία της Ευρωπαϊκής Ένωσης να παρέμβει «καταλυτικά» και να αναστρέψει μια αρνητική πορεία πολλών χρόνων, η οποία όπως ανέφερε, «προσμοιάζει με βραδυφλεγής βόμβα. Εάν

Το ύψος των ευρωπαϊκών κονδυλίων που έχουν διατεθεί προς τον Λίβανο, σε δεκαετραετή οριζόντια, από το 2011, κυμαίνεται περίξ των 3 δισεκατομμυρίων ευρώ, ένα ποσό που θεωρείται τόσο μικρό, όσο και η αντίστοιχη σήμερα επιρροή της Ε.Ε. προς τη Βηρυτό.

εκραγεί», πρόσθεσε η ίδια πηγή, «πέραν της γενικευμένης καταστροφής στη Μέση Ανατολή και μιας πολεμικής σύρραξης τεραστίων διαστάσεων Ισραήλ-Χεζμπολάχ, θα συμπαρασύρει, μεταξύ άλλων, μεγάλο αριθμό Σύρων προσφύγων, από τα 2 περίπου εκατομμύρια που υπολογίζεται ότι βρίσκονται σήμερα στη χώρα. Οδηγώντας τους να εγκαταλείψουν τον Λίβανο και να αναζητήσουν ασφαλές καταφύγιο, με πρώτο στη λίστα την Κύπρο, που βρίσκεται σε απόσταση 200 περίπου χιλιομέτρων. Κι αυτό είναι κάτι που ουδείς θα επιθυμούσε», συμπλήρωσε η ίδια πηγή.

Η τάση φυγής των Σύρων προσφύγων από τον Λίβανο είναι άλλωστε προφανής, ακόμη και χωρίς τη γενίκευση της κρίσης που θα επέφερε μια ενδεχόμενη εμπλοκή του Ισραήλ και της Χεζμπολάχ σε

ευρείας κλίμακας σύρραξη, σε συνέχεια όσων λαμβάνουν χώρα στη Γάζα.

Οι αριθμοί των Σύρων προσφύγων που εγκατέλειψαν τον Λίβανο και έφτασαν στην Κύπρο την τελευταία εβδομάδα, είναι ενδεικτικοί της κατάστασης και γι' αυτό σύμφωνα συναγεράμο στη Λευκωσία. Οδηγώντας την κυβέρνηση να ζητήσει για «τέταρτη φορά» τις τελευταίες μέρες την παρέμβαση της Κομισιόν και τον πρόεδρο Χριστόδουλιδη να έχει επιδώσει συνάντηση σήμερα στην Αθήνα, με την Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν, για το προσφυγικό/μεταναστευτικό, ενώ αναμένεται να μεταβεί και στον Λίβανο, αύριο Δευτέρα.

Στόχος της Λευκωσίας, όπως λέχθηκε από αρμόδια χείλη, είναι τα ευρωπαϊκά κονδύλια που διατίθενται προς τον Λίβανο να συνδε-

θούν με τη συγκράτηση των ροών Σύρων προσφύγων, ώστε η Ε.Ε. να πειθαναγκάσει τη χώρα να ενεργοποιηθεί προς αυτή την κατεύθυνση. Ωστόσο, τα πράγματα είναι μάλλον πολύ πιο σύνθετα, και η διασύνδεση που επιθυμεί η Λευκωσία προσκρούει σε τρία αντικειμενικά προβλήματα:

1) Το ύψος των ευρωπαϊκών κονδυλίων που έχουν διατεθεί προς τον Λίβανο, σε δεκαετραετή οριζόντια, από το 2011, κυμαίνεται περίξ των 3 δισεκατομμυρίων ευρώ, ένα ποσό που θεωρείται τόσο μικρό, όσο και η αντίστοιχη σήμερα επιρροή της Ε.Ε. προς τη Βηρυτό. Σύμφωνα με την ίδια την Ε.Ε., διατέθηκαν μόλις 670 εκατ. ευρώ σε διμερή βοήθεια, 1,5 δισ. ευρώ για τους Σύρους πρόσφυγες, ως επίσης και 860 εκατ. σε ανθρωπιστική βοήθεια ως απάντηση στις πιο επεί-

γουσες ανάγκες των προσφύγων από τη Συρία και των ευάλωτων Λιβανέζων, σε βάθος δεκαετησάρων ετών.

2) Τα κοινοτικά αυτά κονδύλια κρίνονται «ανεπαρκή» για την ίδια τη Βηρυτό όπως αφέθηκε να διαρρεύσει και προς τις Βρυξέλλες τα τελευταία 24 ώρα. Κατά συνέπεια, εκτιμάται ότι στερούν τη δυνατότητα εκδήλωσης πειστικής και καταλυτικής παρέμβασης από την Ε.Ε. προς τον Λίβανο. Σύμφωνα λοιπόν με όσα έχουν διαρρεύσει, «ο Λίβανος ορέγεται πολύ περισσότερο» και εμφανίζεται να φλερτάρει με το μοντέλο στήριξης που εξασφάλισε η Τουρκία από την Ε.Ε. για τους Σύρους πρόσφυγες που φιλοξενεί στο δικό της έδαφος. Από το 2016, η Ε.Ε. διέθεσε προς την Αγκυρα 9 σχεδόν δισ. ευρώ, για τους Σύρους πρόσφυγες, ενώ ο Ερν-

τογάν έχει κατορθώσει να επιβάλει προς την Ευρώπη μια «οικονομική σχέση ανοικτού τέλους», στο πλαίσιο της οποίας, τα κράτη-μέλη πλήρωνουν, πληρώνουν και θα πληρώνουν, όσο η Αγκυρα συνεχίζει να φιλοξενεί Σύρους πρόσφυγες. Αυτό προφανώς το τουρκικό μοντέλο, με τα υψηλά κονδύλια της Ε.Ε., φαίνεται να έχει ανοίξει την όρεξη του Λιβάνου, ενώ «κάποιοι» δεν διστάζουν να επιστρατεύσουν τα τεράστια κοινοτικά κονδύλια που έχουν διατεθεί προς την Ουκρανία (!), «προκειμένου η Ε.Ε. να έχει λόγο στη χώρα αυτή». Μια διασύνδεση πάντως που προφανώς επιχειρείται για σημειολογικούς ή/και για διαπραγματευτικούς ενδεχομένως λόγους και όπως έλεγαν στην «Κ» κύκλοι στις Βρυξέλλες «δεν συμβαδίζει με την κοινή λογική, καθώς αφορά εντελώς διαφορετικά ζητήματα και

συνεπώς είναι άνευ αντικειμένου».

3) Το τρίτο πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος, είναι η αμφιλεγόμενη πολιτική βούληση της Ε.Ε. να βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη, προκειμένου να υιοθετηθεί και στην περίπτωση του Λιβάνου ένα μοντέλο ανάλογο με αυτό της Τουρκίας, για τη διαχείριση του ζητήματος των Σύρων προσφύγων, οι οποίοι, αν οδηγηθούν σε φυγή, θα καταλήξουν στην Κύπρο και όχι στην υπόλοιπη Ευρώπη. Αυτός είναι ένας από τους λόγους για τους οποίους εκτιμάται ότι «η Ε.Ε. δεν καίγεται στην περίπτωση του Λιβάνου, όπως καίγεται στην περίπτωση της Τουρκίας», από την οποία οι Σύροι πρόσφυγες μπορούσαν να κατακλύσουν όλη την Ε.Ε. Ένας ακόμη λόγος που, όπως λέγεται, «ενδέχεται να θεωρηθεί αποτρεπτικός για κάποιες ευρωπαϊκές χώρες», ώστε να βάλουν το χέρι βαθιά στην τσέπη, είναι το γεγονός ότι Λίβανος δεν αποτελεί το πορτρέτο «κράτους δικαίου», στο οποίο κάποιος θα εμπιστευόταν τη διαχείριση δισεκατομμυρίων ευρώ. Άλλωστε, η κακοδιαχείριση και η διαφθορά έχουν ριζώσει στη χώρα εδώ και αρκετά χρόνια. Κοινοτική πηγή, με άριστη γνώση του θέματος, ανέφερε μάλιστα στην «Κ» ότι «ακόμη κι αν υποθέσουμε ότι σύντομα και με συνοπτικές διαδικασίες η Ευρωπαϊκή Ένωση αποφασίσει σε επίπεδο κρατών-μελών να υλοποιήσει στην περίπτωση του Λιβάνου ένα τέτοιο μοντέλο στήριξης των Σύρων προσφύγων, όπως αυτό στο οποίο αναφέρατε (σ.σ. Τουρκία), θα απαιτηθεί αρκετός χρόνος διαβουλεύσεων για να καταστεί πράξη, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Και πάντοτε, υπό την προϋπόθεση ότι θα υπάρξει η απαραίτητη πολιτική βούληση από όλα τα μέρη».

Δεν είναι προφανώς τυχαίο ότι ο αντιπρόεδρος της Κομισιόν Μαργαρίτης Σχοινάς, πριν από μερικές μέρες και ενώ βρισκόταν στην Κύπρο, επιδόθηκε στην απονομή ευσήμων, άνευ ουσίας. Αρκέστηκε να υποστηρίξει ότι η Κύπρος είναι πρωταθλήτρια Ευρώπης στις επιστροφές μεταναστών. Στο ζήτημα του Λιβάνου, για το οποίο καίγεται η Λευκωσία, ανέφερε απλώς ότι η Ε.Ε. πρέπει να προχωρήσει σε συμφωνία με τον Λίβανο, υιοθετώντας ανάλογο προσέγγιση με αυτήν που επιδείχθηκε για την Αίγυπτο και την Τυνησία, σημειώνοντας ωστόσο ότι για να γίνει κάτι τέτοιο θα πρέπει να σταθεροποιηθούν οι παράμετροι αυτής της συμφωνίας, κάτι που απαιτεί ιδιαίτερη προσοχή. Η εκπρόσωπος της Κομισιόν αρκέστηκε να αναφέρει ότι δρομολογείται πακέτο χρηματοδότησης της ασφάλειας στον Λίβανο, εντός του 2024, ενώ παρέπεμψε στο υφιστάμενο πρόγραμμα διαχείρισης συνόρων της χώρας που χρηματοδοτείται από την Ε.Ε., με ποσό μόλις 7 εκατομμυρίων ευρώ.

Πρόβλημα που αντιμετωπίζει η Κύπρος, είναι η αμφιλεγόμενη πολιτική βούληση της Ε.Ε. να βάλει βαθιά το χέρι στην τσέπη, προκειμένου να υιοθετηθεί και στην περίπτωση του Λιβάνου ένα μοντέλο ανάλογο με αυτό της Τουρκίας.

Το απόλυτο χάος με αριθμούς

Η **τραγική** οικονομική κατάσταση έχει καταστήσει τον Λίβανο ως τη χώρα υψηλότερου κινδύνου στον κόσμο για τους επενδυτές, σύμφωνα με το πρακτορείο Bloomberg, παραπέμποντας στη χρεοκοπία του 2020 και στις συνέπειές της. Οι Αρχές του Λιβάνου αναμένουν το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο να εκταμιεύσει δάνειο ύψους 3 δισ. δολαρίων, κάτι που το ΔΝΤ συνδέει με μεταρρυθμίσεις, υποδεικνύοντας ότι η Βηρυτός είναι «πολύ αργή» στην υλοποίησή τους. Όλα αυτά υπό το φως της ελεύθερης πτώσης

της λίρας, που είχε απωλέσει το 90% και πλέον της αξίας της το 2019 αλλά και των απίστευτων τιμών του πληθωρισμού που φέρεται να έχει ξεπεράσει το 222% το 2023.

Η πολιτική κατάσταση δεν είναι καλύτερη. Η θέση του προέδρου της Δημοκρατίας, που κατά συνθήκη ανήκει σε χριστιανό μαρωνίτη και αποτελεί την ανώτατη αρχή του κράτους, είναι κενή από την 31η Οκτωβρίου 2022. Παρά τις εκκλήσεις των ΗΠΑ και άλλων χωρών για συναίνεση και πλήρωση της θέσης του προέδρου, τα πολιτικά

κόμματα στη Βουλή έχουν δική τους ατζέντα και φέρονται να βάζουν πάνω από όλα τα δικά τους συμφέροντα, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Στη θέση του πρωθυπουργού, που ανήκει πάντοτε σε συννίτη μουσουλμάνο, βρίσκεται ο Νατζίμπ Μικάτι από τον Σεπτέμβριο του 2021, ενώ το πολιτικό σκηνικό στη Βουλή είναι κατακεραματισμένο.

Μεταξύ των κοινοβουλευτικών κομμάτων είναι και η πολιτική πτέρυγα της ακραίας, ισλαμικής οργάνωσης, Χεζμπολάχ, το παραστρατιωτικό κομμάτι της οποίας

θεωρείται τρομοκρατική οργάνωση από την Ε.Ε. και βρίσκεται στη λίστα ευρωπαϊκών κυρώσεων. Η Χεζμπολάχ στηρίζεται οικονομικά από το Ιράν και οι καθημερινές συγκρούσεις με το Ισραήλ εκτιμάται ότι πιθανόν να οδηγήσουν σε μια ευρείας κλίμακας πολεμική σύρραξη, γενικεύοντας την κρίση στη Μέση Ανατολή, με ό,τι αυτό συνεπάγεται. Σημειώνεται ότι οι παραστρατιωτικές ομάδες της Χεζμπολάχ εκπαιδεύτηκαν από τμήμα των «Φρουρών της Ισλαμικής Επανάστασης», του ιρανικού στρατού.

Στη θέση του πρωθυπουργού του Λιβάνου, που ανήκει πάντοτε σε συννίτη μουσουλμάνο, βρίσκεται ο Νατζίμπ Μικάτι από τον Σεπτέμβριο του 2021.

Ξεκίνα θετικά
Ξεκίνα με snip

snip®
COLD & FLU

Της ΜΑΡΙΝΑΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΟΥ

Ο πρόεδρος πίσω από το παραβάν της κάλπης

Ποιο αποτέλεσμα συμφέρει τον Νίκο Χριστοδουλίδη - Τα πρόσωπα που στηρίζει εμμέσως και οι επόμενες κινήσεις

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης ανέφερε πως είναι προσωπικό του στοίχημα η αυξημένη προσέλευση ψηφοφόρων στην κάλη, όμως η πραγματικότητα είναι πως το αποτέλεσμα της κάλπης θα κρίνει πολλά για τη διακυβέρνησή του.

Όταν την περασμένη βδομάδα η πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ρομπέρτα Μέτσολα βρισκόταν στην Κύπρο, ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ανέφερε στις κοινές τους δηλώσεις πως το δικό του προσωπικό στοίχημα για τις εκλογές του Ιουνίου είναι η αυξημένη συμμετοχή των Κύπριων πολιτών, δεδομένου ότι η Κύπρος γιορτάζει τα 20 χρόνια από την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Ήταν μία δήλωση που είχε ξεχωριστό ενδιαφέρον, όχι μόνο γιατί εγείρονταν ερωτήματα γύρω από το πώς ένας κοινοτικό ορφανός πρόεδρος, χωρίς τον αντίστοιχο οργανωτικό μηχανισμό μπορεί να πετύχει την αυξημένη προσέλευση ψηφοφόρων. Είχε ιδιαίτερο ενδιαφέρον όμως και γιατί επανήλθε στο προσκήνιο η συζήτηση που ανακινείται εδώ και λίγο καιρό στα πολιτικά πηγάδια, για το πώς θα κινηθεί ο Νίκος Χριστοδουλίδης στις επικείμενες εκλογές και κυρίως ποιο αποτέλεσμα θα τον ενισχύσει πολιτικά.

Η αλήθεια είναι πως σε αυτή τη διπλή εκλογική μάχη, θα κληθεί να ισορροπήσει σε ένα ιδιαίτερα περίπλοκο πολιτικό σκηνικό με στόχο τα εξής:

- Να αποφευχθεί ένα καλό πο-

Ερώτημα είναι αν ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ως μέλος του ΕΛΚ και ηθικά υποχρεωμένος από τη στήριξη που έτυχε από τους Ευρωπαίους αξιωματούχους που ανήκουν στην ομάδα, μιλήσει ανοικτά υπέρ της ενίσχυσής του και κατ' επέκταση της ψήφου προς τον ΔΗΣΥ.

σοστό για τον ΔΗΣΥ, χωρίς ωστόσο να οδηγηθεί στη συντριβή.

- Να διατηρήσει –τουλάχιστον το μεγαλύτερο από τα τρία κόμματα της συγκυβέρνησης ΔΗΚΟ– τα ποσοστά του.

- Να εκλεγούν πρόσωπα που τον στήριξαν στον προεκλογικό στις δημοτικές εκλογές.

Το πώς αυτό θα διασφαλίσει τα παραπάνω είναι ένα ζήτημα ανοικτό, καθώς ο Νίκος Χριστοδουλίδης δεν έχει την οργανωτική υποδομή για να δουλέψει προς αυτή την κατεύθυνση, ούτε τους υπουργούς που έχουν την προσωπικότητα και δυναμική ώστε να εκπροσώπουν ένα σημαντικό ακροατήριο προς συγκεκριμένη κατεύθυνση. Έτσι κι αν ο ίδιος προσπαθεί με κάποιο τρόπο να ενεργοποιήσει υποστηρικτές του και εθελοντές στο επίπεδο του τελευταίου διάστημα, τα πράγματα δεν είναι τόσο εύκολα. Δεν είναι μόνο το γεγονός ότι λείπει το κίνητρο, ότι η δυναμική που υπήρχε προεκλογικά έχει ξεφουσκώσει, αλλά και πρακτικά θέματα. Ο οργανωτικός του επιτελείου του,

Παναγιώτης Παλατές, έχει διοριστεί πλέον Επίτροπος του Πολίτη, ενώ άλλα μέλη του επιτελείου που θα μπορούσαν να κινηθούν προς αυτή την κατεύθυνση, είτε βρίσκονται στο υπουργικό σχήμα, όπως για παράδειγμα ο Γιάννης Παναγιώτου, η Μαριλένα Ευαγγέλου, και η Τζόζι Χριστοδουλίδη, με τον Χαράλαμπο Χαράλαμπος στο Προεδρικό. Αυτό που μπορεί να κάνει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας είναι να αποφευχθούν λάθη και πολιτικές που μπορεί να στοιχίσουν προεκλογικά στον Ενδιάμεσο, αλλά να δοθούν μέτρα και κίνητρα που να βελτιώσουν την εικόνα της κυβέρνησης. Κάτι τέτοιο όπως σημειώνεται είναι αρκετό, και αν δεν καταφέρει να ενισχύσει τα συγκυβερνώντα κόμματα τουλάχιστον δεν θα τους προκαλέσει δυσάρεστες εκπλήξεις.

Το δικό του μαχαίρι

Το δικό του μαχαίρι βεβαίως για τον Πρόεδρο είναι το εκλογικό αποτέλεσμα του Συναγερμού και οι προεκτάσεις που θα έχει αυτό το αποτέλεσμα για τον ίδιο. Προφανώς

δεν ευνοεί την κυβέρνηση Χριστοδουλίδη και τον ίδιο τον Πρόεδρο προσωπικά, ένα πολύ καλό αποτέλεσμα του ΔΗΣΥ. Δεν είναι μόνο ότι έτσι ενισχύεται πολιτικά η κύρια πλέον αντιπαλός του για το 2028, η Αννίτα Δημητρίου, καθώς δεν τίθεται θέμα αμφισβήτησής της, αλλά και το ότι σφραγίζεται με αυτό τον τρόπο η παραμονή του κόμματος στην αντιπολίτευση. Ένα καλό αποτέλεσμα θα σταματήσει την εσωστρέφεια στον ΔΗΣΥ και θα θεωρηθεί η επιβράβευση του Συναγερμού για το ότι τουλάχιστον επίσημα έμεινε εκτός κυβέρνησης. Ίσως αυτό να δώσει παράλληλα και αέρα αυτοπεποίθησης στην Αννίτα Δημητρίου για να ασκήσει εντονότερη κριτική, την οποία επί του παρόντος αποφεύγει υπό τη σημαία της ενότητας. Δεν θέλει βεβαίως και μία συντριβή του Συναγερμού, καθώς αυτό θα ανακινήσει την εσωστρέφεια και τις φωνές ότι ο ίδιος ευθύνεται για τη διάσπαση του κόμματος. Ίσως όμως ένα απογοητευτικό αποτέλεσμα για τον ΔΗΣΥ να επαναφέρει τη συζήτηση σύμψυ-

ως με την κυβέρνηση, την οποία και επιδιώκει ο Νίκος Χριστοδουλίδης. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, προκύπτει και ένα ηθικό ζήτημα για τον ίδιο. Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας συμμετέχει στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, το οποίο, σε μία ιδιαίτερα κρίσιμη πολιτική συγκυρία, του έδωσε τουλάχιστον επικοινωνιακά σανίδα σωτηρίας, στηρίζοντας το «Αμάλθεια». Πρώτα η πρόεδρος της Κομισιόν Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν –για να κάνει παράλληλα και τον δικό της προεκλογικό– και στη συνέχεια η πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου Ρομπέρτα Μέτσολα εξέλεξαν τον Νίκο Χριστοδουλίδη ως πρόεδρο της Δημοκρατίας. Εγείρεται συνεπώς το ερώτημα αν ο Νίκος Χριστοδουλίδης θα ακολουθήσει αυτό που κάνουν όλοι οι αρχηγοί κρατών-μελών που συμμετέχουν στο ΕΛΚ και κάνει κάλεσμα ενίσχυσης του ΕΛΚ, στηρίζοντας κατ' επέκταση τον Δημοκρατικό Συναγερμό.

Το ΕΛΚ ως μέλο της έριδος

Είναι πάντως ευρέως γνωστό ότι η συνύπαρξη της κυβέρνησης

Χριστοδουλίδη και του ΔΗΣΥ κάτω από τη στέγη του Ευρωπαϊκού Λαϊκού Κόμματος έχει προκαλέσει πολλά ζητήματα και έναν επιπλέον νοκοκέφαλο για την ηγεσία της ευρωπαϊκής πολιτικής ομάδας.

Για το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα ήταν υψίστης σημασίας η συμμετοχή του Νίκου Χριστοδουλίδη σε αυτό αντί στο Renew, όπου και του είχε γίνει παράλληλα πρόταση να συμμετέχει μετά την εκλογή του. Και αυτό γιατί η ενίσχυσή τους στη σκακιέρα μετριέται κυρίως βάσει των αρχηγών κρατών που συμμετέχουν στην ομάδα. Αυτή ακριβώς η επιμονή του ΕΛΚ να συμμετέχει σε αυτό ο Νίκος Χριστοδουλίδης, υπήρξε και η αιτία πολλών εντάσεων, με την πρόεδρο του ΔΗΣΥ να δυσφορεί ανοικτά για την ευνοϊκή μεταχείριση της οποίας τυγχάνει ο πρόεδρος της Δημοκρατίας από την ομάδα στην οποία ανήκει.

Δεν ήταν μόνο η επιστολή που είχε αποκαλύψει η «Κ» προ μηνών, όταν η Αννίτα Δημητρίου ζήτησε από τον Μάρτιν Βέμπερ να μη συμμετέχουν οι υπουργοί του Νίκου Χριστοδουλίδη στις συνόδους, υπενθυμίζοντας πως ο ΔΗΣΥ είναι στην αντιπολίτευση, αλλά και η πρόσφατη ένταση όταν ο Νίκος Χριστοδουλίδης –όπως και οι υπόλοιποι αρχηγοί κρατών-μελών– έκανε την ομιλία του στη σύνοδο του ΕΛΚ και αποχώρησε. Κίνηση που βρήκε προσβλητική η πρόεδρος του ΔΗΣΥ, Αννίτα Δημητρίου, και έθεσε ζήτημα στον πρόεδρο του ΕΛΚ. Σε αυτό το εκρηκτικό

Ο Νίκος Χριστοδουλίδης ευνοεί ένα σταθερό ΔΗΚΟ καθώς αυτό θα στείλει το μήνυμα πως το κόμμα δεν έχει φθαρεί από τη διακυβέρνηση, αλλά το αντίθετο.

σκηνικό και με δεδομένη τη στήριξη που δέχεται ο πρόεδρος από το ΕΛΚ, εγείρεται το ερώτημα αν θα νιώσει την ηθική υποχρέωση να στηρίξει ανοικτά την ευρωπαϊκή ομάδα στην οποία συμμετέχει και που τον στήριξε όλο αυτό το διάστημα. Αν θα παραιτηθεί είτε ο ίδιος είτε υπουργοί του σε εκδηλώσεις που θα διοργανώσει προεκλογικά το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα, ή αν θα τηρήσει σιγή ιχθύος για να διατηρήσει άλλες ισορροπίες και μεταξύ των συγκυβερνώντων κομμάτων. Αυτό που αναμένεται από τον Νίκο Χριστοδουλίδη είναι να ακολουθήσει ένα αφήγημα που θα βολέψει τόσο το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα όσο και το ΔΗΚΟ. Ένα αφήγημα αποτοπισίας της ενίσχυσης της λαϊκίστικης ψήφου και της Ακροδεξιάς. Το ερώτημα, ωστόσο, είναι αφενός αν μπορεί να πείσει και αφετέρου αν θα δημιουργηθούν νέες αναταράξεις στο κυβερνητικό μέτωπο, δεδομένου ότι υπολείπεται το ΕΛΑΜ στήριξη τη δεύτερη Κυριακή οργανωμένα τον Νίκο Χριστοδουλίδη.

Ένα σταθερό ΔΗΚΟ

Όσο όμως κι αν η στάση που θα τηρήσει απέναντι στον ΔΗΣΥ και το Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα είναι αμφίροπη, αυτό που σίγουρα επιθυμεί ο Νίκος Χριστοδουλίδης και ευνοεί τη διακυβέρνησή του είναι ένα καλό αποτέλεσμα για το Δημοκρατικό Κόμμα. Το ΔΗΚΟ είναι το μεγαλύτερο κόμμα της συγκυβέρνησης και μία καλή παρουσία του στις ευρωεκλογές στέλνει διπλό μήνυμα. Αφενός ότι τα κόμματα που τον στηρίζουν πάνε καλά, και αφετέρου θα αποσιωπήσει τις

εσωκομματικές γκρίνιες που υπάρχουν στο εσωτερικό των κομμάτων το τελευταίο διάστημα για τον τρόπο που πολιτεύεται ο Νίκος Χριστοδουλίδης. Θα αποτελεί σίγουρα έναν νοκοκέφαλο λιγότερο, γιατί αν τα άλλα δύο κόμματα δεν καταφέρουν να εκλέξουν ευρωβουλευτή ή να διατηρήσουν τα ποσοστά τους, δεν θα μπορούν με επιτυχία να επιρρίψουν ευθύνη για το κακό αποτέλεσμα στον Νίκο Χριστοδουλίδη. Αν όμως και το ΔΗΚΟ οδηγηθεί σε μείωση ποσοστών, τότε θα δημιουργηθεί η εικόνα πως όποιος στηρίζει την παρούσα κυβέρνηση έχει πολιτικό κόστος και φθορά. Αν και στο ΔΗΚΟ απορρίπτονται αναφανδόν το ενδεχόμενο αποχώρησης του κόμματος από την κυβέρνηση μετά από ένα κακό αποτέλεσμα, η εσωστρέφεια που θα υπάρξει σε συνδυασμό με τις αυξημένες ανταρσίες εντός της κοινοβουλευτικής ομάδας, θα δυσκολέψουν ακόμη περισσότερο το κυβερνητικό έργο αλλά και την ηγεσία του Νίκου Χριστοδουλίδη.

Ο Παπαχαράλαμπος, ο στόχος της Πάφου και η επιλογή Τορναρίτη

Το πώς θα κινηθούν τα κόμματα και τα ποσοστά που θα λάβουν εξαρτώνται από μία σειρά παραγόντων. Το τι θα γίνει όμως στις δημοτικές εκλογές είναι ένα άλλο μεγάλο κεφάλαιο. Αυτό που θεωρείται βέβαιο είναι πως ο πρόεδρος της Δημοκρατίας, έστω και ανεπίσημα, θα στήριξη πρόσωπα που ήταν κοντά του κατά τη διάρκεια της προεκλογικής, καθώς αυτό βοηθά και το δικό του μέλλον, ίσως και την επανεκλογή του το 2028. Πυρήνες που τον στηρίζουν σε τοπικές και επαρχίες, ενδεχομένως να αντισταθμίσουν σε ένα βαθμό το πρόβλημα που του προκαλεί η απουσία κομματικού μηχανισμού.

Η –έστω και υπόγεια– στήριξη ανεξάρτητων υποψηφιοτήτων ή προσώπων που βρίσκονται απέναντι σε υποψηφίους των συγκυβερνώντων κομμάτων δεν αποκλείεται να δημιουργήσει νέες τριβές. Είναι δεδομένο, για παράδειγμα, πως ο πρόεδρος της Δημοκρατίας ευνοεί την επανεκλογή του Ανδρέα Παπαχαράλαμπος στον Δήμο Στροβόλου. Η πρώτη κυρία, Φιλίππη

Καρσερά, με την οποία διατηρούν οικογενειακές σχέσεις, είχε συναντηθεί μαζί του σε καφετέρια στον Στρόβολο τον προηγούμενο μήνα, ενώ η ένθερμη τοποθέτηση του Νίκου Χριστοδουλίδη στην εκδήλωση που διοργάνωσε τον περασμένο Μάρτιο το Γραφείο του Επιτρόπου Προεδρίας με τον Δήμο Στροβόλου για τις γυναίκες του 1974, δεν πέρασε απαρατήρητη από τα κομματικά πηγάδια.

Όπως λέγεται, άτομα του στενού περιβάλλοντος του κ. Χριστοδουλίδη, όπως ο πρόεδρος ΚΟΑ Γιάννης Ιωάννου και η στενή συνεργάτιδά του Πίτσα Σιουρά, εργάζονται πυρετωδώς για την επανεκλογή του. Η τυχόν επανεκλογή Παπαχαράλαμπος επισφραγίζει τη νέα τάξη πραγμάτων στο πολιτικό σκηνικό, όπου ανεξάρτητοι υποψήφιοι οι οποίοι δεν στηρίζονται από τα μεγάλα κόμματα, μπορούν να διεκδικήσουν και να εκλεγούν. Αναπόφευκτα, όμως, θα δημιουργήσει ζητήματα στο εσωτερικό των κομμάτων είτε εξαιτίας του ότι ενδεχομένως να εμποδωθεί η εντύπωση

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας ευνοεί την εκλογή δικών του προσώπων ωστόσο φαίνεται να υποβαθμίζει τις εσωκομματικές αναταράξεις που θα υπάρξουν από τους εκλεκτούς των κομμάτων αν νιώσουν πως δουλεύει υπογείως και προσωπικά για τους ανθυποψηφίους τους.

πως έκαναν λάθος επιλογή υποψηφίου, είτε εξαιτίας των δυσχερειαμένων στελεχών που διεκδικήσαν και έχασαν και θα επιρρίψουν την ευθύνη για την ήττα τους στον Νίκο Χριστοδουλίδη.

Ήδη ο υποψήφιος δήμαρχος για

τον Στρόβολο, που στηρίζεται από ΔΗΠΑ και ΔΗΣΥ, Χρίστος Τσίγκης, έχει προειδοποιήσει πως αν αντιληφθεί στήριξη προς τον Παπαχαράλαμπος από το Προεδρικό, θα αντιδράσει. Η επανεκλογή Παπαχαράλαμπος πάντως, είναι κάτι

που ο επιθυμεί ο πρόεδρος της Δημοκρατίας παρά τις όποιες επιπτώσεις. Όχι μόνο γιατί είναι ένα δικό του πρόσωπο, που τον στήριξε μέχρι τέλους στον προεκλογικό του, επαγγελματικά αποκαθίσταται, αλλά γιατί αποκτά έναν δικό του άνθρωπο σε ένα καίριο πόστο.

Αυτό ισχύει και στην περίπτωση του Κωστάκη Κωνσταντίνου στην Πάφο, ο οποίος εξακολουθεί να διατηρεί άριστες σχέσεις με τον πρόεδρο Χριστοδουλίδη. Αν και η εκλογή Κωνσταντίνου στην περιφέρεια Πάφου επισφραγίζει τη δυναμική Χριστοδουλίδη στην επαρχία, οι αντιδράσεις που θα προκληθούν κυρίως από τον ανθυποψήφιο του Χαράλαμπο Πιττοκοπίτη, ο οποίος θα κρεώσει την ήττα του στο Προεδρικό, θα προκαλέσει νέα εσωστρέφεια στο Δημοκρατικό Κόμμα. Ανάμεσα στους υποψηφίους που ο Νίκος Χριστοδουλίδης σίγουρα ευνοεί, είναι και ο υποψήφιος για τον Δήμο Λευκωσίας Νίκος Τορναρίτης. Είναι γνωστό ότι ο κ. Τορναρίτης διατηρεί σχέσεις με το Προεδρικό και θεωρείται από τις γέφυρες του

προέδρου της Δημοκρατίας εντός του ΔΗΣΥ. Η διατήρηση ενός φιλά προσκείμενου προς τον πρόεδρο συναγερμικού στελεχούς στην πολιτική ζωή, όπως είναι ο Νίκος Τορναρίτης, σίγουρα υποβοηθά και την κυβέρνηση Χριστοδουλίδη στο να διατηρήσει μία επαφή με τον Συναγερμό. Από την προεκλογική των τοπικών εκλογών δεν θα πρέπει να αγνοηθεί και η παρουσία του κυβερνητικού εκπροσώπου Κωνσταντίνου Λετυμιωτή σε εκδήλωση του υποψηφίου δημάρχου ανατολικής Πάφου Κυριάκου Χατζηβασιλίου. Η κύρια προτεραιότητα αυτή τη στιγμή είναι να υπάρχει ένα υποστηρικτικό προς την κυβέρνηση πρόσωπο σε κρίσιμα πόστα τοπικών. Αν λοιπόν κλειδώσει η εκλογή Τορναρίτη σε Λευκωσία, η εκλογή Κωνσταντίνου στην περιφέρεια της Πάφου σε συνδυασμό με τον Κυριάκο Χατζηβασιλίου, και ο Ανδρέας Χαράλαμπος διατηρηθεί στη δημαρχία του μεγάλου Δήμου Στροβόλου, εκτιμάται πως θα δώσει ανάσα στην κυβέρνηση σε μία κρίσιμη πολιτική καμπή.

Η Λευκωσία τηρεί στάση αναμονής

Οι δεύτερες σκέψεις της MKO World Central Kitchen για τη βοήθεια στη Γάζα αφήνουν την «Αμάλθεια» αρόδο

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο εξάμηνος πόλεμος στη Γάζα μεταξύ του Ισραήλ και της Χαμάς, μετά τα γεγονότα της 7ης Οκτωβρίου, όχι μόνο διαμορφώνει την εικόνα του Μεσανατολικού για τις επόμενες δεκαετίες αλλά αποδεικνύεται σε μια καταστροφή με δύο βασικές πτυχές: Σε ανθρωπιστικό επίπεδο δημιουργήθηκε μια πρωτοφανή κρίση με δεκάδες χιλιάδες νεκρούς αμάχους και τον πληθυσμό της Λωρίδας της Γάζας σε συνθήκες λιμού και σε πολιτικό και διπλωματικό επίπεδο οδήγησε την κυβέρνηση Νετανιάχου να διαρρήξει τις σχέσεις της τόσο με τις ΗΠΑ όσο και με σειρά αραβομουσουλμανικών κρατών. Η εμμονή Νετανιάχου, που πριν από τον πόλεμο βρέθηκε σε διηνεκή πολιτική θέση για υποθέσεις διαφθοράς, να κλιμακώνει στο επίπεδο του Ιράν, να μην επιτρέπει την περάτωση ανθρωπιστικής βοήθειας, οδικώς από την Αίγυπτο, αλλά και να εμμένει σε μια επίθεση στη Ράφα (το συνοριακό πέρασμα με την Αίγυπτο που συγκεντρώνει άνω του ενός εκατομμυρίου Παλαιστίνιων προσφύγων) προκειμένου μαζί με τον πόλεμο να παρατείνει την πολιτική του επιβίωση, δημιουργεί μια ρήξη, στα άκρα, με την κυβέρνηση Μπάιντεν.

Επτά μέλη της MKO World Central Kitchen, βασικού εταιριού της «Αμάλθειας», έχασαν τη ζωή τους μετά από στοχευμένο χτύπημα του IDF.

Σε αυτό προστίθενται η διεθνής κατακραυγή για το γεγονός του θανάτου επτά εργαζόμενων (όλων ξένων υπηκόων) της MKO World Central Kitchen, του διάσημου σεφ, Χοσέ Αντρές, ένα γεγονός που ο ίδιος ο Νετανιάχου κυνικά δήλωσε πως συνέβη «χωρίς πρόθεση» γιατί «στον πόλεμο συμβαίνουν αυτά» αλλά που επί του πεδίου στοιχειοθετείται πως πρόκειται για στοχευμένο πλήγμα του IDF. Το γεγονός δείχνει, για σειρά λόγων, να αποτελεί σημείο καμπής στη σύγκρουση Χαμάς-Ισραήλ στη Γάζα, που δυναμικά θα επιταχύνει εξελίξεις σε όλα τα επίπεδα: α. στο ζήτημα της πολύπλοκης και πολυμερούς διαπραγματεύσεως Ισραήλ-Χαμάς για την εκκευρία και την τύχη των ομήρων της 7ης Οκτωβρίου β. στην πτυχή της ανθρωπιστικής κρι-

Το χτύπημα Ισραηλινής ρουκέτας εναντίον της MKO WCK επισκίασε την παρουσία της Ρομπέρτα Μέτσολα στη Λάρνακα, η οποία επισκεπτόταν τις υποδομές φύλαξης της ανθρωπιστικής βοήθειας της «Αμάλθειας».

σης στη Λωρίδα της Γάζας δεδομένου ότι η εν λόγω MKO, που δραστηριοποιείται χρόνια στην περιοχή, και στην απουσία άλλων βοήθειας οδικώς αποτελούσε –μέσω Κύπρου– τη μοναδική προς το παρόν (μαζί με κάποιες ριψές) σανίδα σωτηρίας για την παροχή τροφίμων, ιατρική που αναπόφευκτα επηρεάζει και την «Αμάλθεια» και γ. ως προς το σύνολο της διεθνούς πολιτικής πίεσης προς τον Νετανιάχου για αποκλιμάκωση του πολέμου.

Το μέλλον της «Αμάλθειας»

Το χτύπημα στη WCK επισκίασε την παρουσία της Ρομπέρτα Μέτσολα στη Λάρνακα, η οποία επισκεπτόταν τις υποδομές φύλαξης της ανθρωπιστικής βοήθειας της «Αμάλθειας», δημιουργώντας αμηχανία στη Λευ-

κωσία, ενώ παγώνει προσωρινά τις αποστολές βοήθειας στη Γάζα από τον κυπριακό θαλάσσιο διάδρομο. Η MKO εξάλλου, μαζί με την οικονομική στήριξη των ΗΑΕ, υπήρξε ο βασικός εταίρος υλοποίησης του ανθρωπιστικού διαδρόμου μέσω Κύπρου και η ίδια οργάνωση ανακοίνωσε, μετά το τραγικό συμβάν, την προσωρινή (μέχρι νεότερας) παύση των ενεργειών της στη Γάζα, πράγμα που σηματοδοτεί πως δεν θα υπάρξουν άμεσα παραδόσεις μέσω Κύπρου στο προσωρινό σημείο των ακτών της Γάζας. Η Λευκωσία τηρεί στάση αναμονής μιας και το ζήτημα έφτασε μέχρι τον Λευκό Οίκο, με τον ίδιο τον πρόεδρο Μπάιντεν να συνομιλεί τηλεφωνικά με τον ιδρυτή της οργάνωσης Χοσέ Αντρές. Η κοινή ανακοίνωση Κ.Δ. - ΗΑΕ για το συμβάν

ερμηνεύεται και ως σινιάλο προς το Τελ Αβίβ, δεδομένου πως τα ΗΑΕ αποτελούν χώρα-βαρόμετρο για την επαναπροσέγγιση Ισραήλ με σειρά κρατών του αραβομουσουλμανικού κόσμου στο πλαίσιο, μετά το 2020, των «Συμφωνιών του Αβραάμ». Ο πρόεδρος της Δημοκρατίας πάντως, από τις εγκαταστάσεις του ΚΣΕΔ Λάρνακας, ανακοίνωσε πως η πρωτοβουλία «Αμάλθεια» δεν θα σταματήσει, χωρίς αυτό ωστόσο να σηματοδοτεί πως στο άμεσο μέλλον θα υπάρξουν δρομολόγια παράδοσης της βοήθειας προς την Γάζα –λόγω και της αναθεώρησης των ενεργειών της World Central Kitchen.

Κλειδί οι Αμερικανοί

Το πώς θα ενεργοποιηθεί εκ νέου η «Αμάλθεια» εξαρτάται σε μεγάλο

βαθμό από τη στάση των Αμερικανών και δη ως προς την προοπτική δημιουργίας μιας προσωρινής προβλήτας (μέσω του συστήματος JLOTS του αμερικανικού πολεμικού ναυτικού) στη Γάζα που θα μπορούσε να επιτρέψει τη μαζική μεταφορά ανθρωπιστικής βοήθειας διά θαλάσσης μέσω Κύπρου. Το ζήτημα εμπεριέχει πολιτικό, διπλωματικό και ρίσκο ασφάλειας αλλά αποτελεί, πρωτίστως, και τον έσχατο τρόπο πίεσης της Ουάσιγκτον προς τον Νετανιάχου με φόντο τη συνέχιση του πολέμου και την ανεπίτευξη ανθρωπιστική καταστροφή της Γάζας, πτυχή που διαφάνηκε και από τις διαπραγματεύσεις ΗΠΑ-Ισραήλ, με έντονες διαφωνίες, για το ζήτημα της συνέχισης των στρατιωτικών επιχειρήσεων στη Ράφα για το οποίο εμμένει ο Ισραηλινός πρωθυπουργός. Επιπλέον, αν η World Central Kitchen απέχει από τις ενέργειες της στο κομμάτι της ανθρωπιστικής βοήθειας για το επόμενο χρονικό διάστημα, κι εφόσον οι Αμερικανοί παραδώσουν το προσωρινό σημείο, θα πρέπει να αναζητηθεί και εταίρος/οι που θα μεταφέρει τη βοήθεια από την Κύπρο.

Από εκεί και πέρα, τρεις βασικές προκλήσεις αφορούν άμεσα και έμμεσα την Κύπρο για την «Αμάλθεια» αλλά και πέραν αυτής ως προς τη μεγάλη εικόνα των εξελίξεων στην περιοχή:

- Πώς θα επηρεαστεί ιδίως στο σενάριο κλιμάκωσης ενός πολέμου Ισραήλ-Χεζμπολάχ στον Βορρά ή ακόμη και απευθείας εμπλοκής Ισραήλ-Ιράν (μετά τα χτυπήματα της Ισραηλινής αεροπορίας στη Δαμασκό όπου έχασαν τη ζωή τους υψηλόβαθμα στελέχη των «Φρουρών της Επανάστασης») και δη στο θέμα των μεταναστευτικών ροών από τον Λίβανο, που ήδη είναι αυξημένες τον τελευταίο καιρό.

- Όλα τα ζητήματα ασφάλειας που εδράζονται στην απρόσκοπτη ροή του θαλάσσιου διαδρόμου, εφόσον αυτός ενεργοποιηθεί ή λειτουργεί σε περιοδική βάση αρχικά γερμένους από την κρίσιμη υποδομή του λιμένα της Λάρνακας και τέλος,

- Ως προς τη διάσταση της εξωτερικής πολιτικής δεδομένου ότι οι επιταχυνόμενες και καταγιμιστικές εξελίξεις στην περιοχή μπορούν να ενισχύσουν (αλλά παράλληλα και προς την εντελώς αντίθετη κατεύθυνση) την κεφαλαιοποίηση διπλωματικής υπεραξίας για την Κυπριακή Δημοκρατία, που διεκδικεί, ορθώς, μέσω της «Αμάλθειας» ενεργό διπλωματικό ρόλο.

ΑΡΘΡΟ / Του ΧΑΡΙΔΗΜΟΥ Κ. ΤΣΟΥΚΑ

Η γοητεία της συνωμοσιολογίας

Το μακρινό 1989, σε ατμόσφαιρα σκανδάλων, ο Κορνήλιος Καστοριάδης περιέγραψε, σε συνέντευξη του στην «Ελευθεροτυπία», την πολιτική κατάσταση της Ελλάδας ως «προ-πολιτική». «Δεν υπάρχει πολιτική στην Ελλάδα», είπε. «Υπάρχει προσωπολογία, κουτσομπολιό, όπως ακριβώς στις οικογενειακές υποθέσεις της γειτονιάς». Ελάχιστοι άλλαξαν έκτοτε. Θα πρόσθετα: κυριαρχεί η ακατάσχετη τοξικότητα, καρκευμένη με άενα συνωμοσιολογία. Η σύγκρουση των κομματικών αντιπάλων δεν γνωρίζεται. Για να εντυπωσιάσει, η κραυγαλέα καταγγελία πρέπει να κατασκευάσει τον εχθρό. Ο εχθρός θεωρείται ισχυρός όταν συνδέεται με ανέλεγκτη πολιτική ισχύ, επιδραστικό ιδιωτικό πλούτο, και/ή αλλοδαπά

κέντρα αποφάσεων –δυνάμεις που, στο συλλογικό φαντασιακό, προκαλούν καχυποψία. Ο εχθρός είναι απειλητικός όταν ραδιουρχει αθέατος –όσο τον φανταζόμαστε να κινεί τις μαριονέτες στη σκηνή.

Η κατασκευή του εχθρού, για να έχει απήκηση, πρέπει να εμπιρεύει στοιχεία αληθοφάνειας, τα οποία, συνδεδεμένα με εικασίες, φαντασιώσεις ή ψευδή, συνθέτουν μια συνωμοσιολογική αφήγηση: επιδιώκουν να (μας) κάνουν κακό, οφείλουμε να αντισταθούμε. Ο Ανδρέας Παπανδρέου κατήγγειλε την «οικονομική ολιγαρχία» που «βυσοδομούσε» κατά της κυβέρνησής του. Ο Κωνσταντίνος Μητσοτάκης κατηγορούσε για υπονόμηση τα «διαπλεκόμενα», και ο Κώστας Καραμανλής τους «νταβατζήδες». Ο Κυριάκος Μητσοτάκης αναφέρθηκε στα «παράκεντρα» που αξιώνουν να «συγκυβερνούν». Οι κκ. Κασσελάκης και Ανδρουλάκης θεωρούν το «Μαξίμου» ως τον «πυρήνα» που καθοδηγεί τη «συγκάλυψη» του σιδηροδρομικού δυστυχήματος των Τεμπών.

Είναι αξιοπρόσεκτο ότι, καθότι η συνωμοσιολογία, ειδικά μετά την πανδημία, θεωρείται χονδροειδής ρητορική, οι πλείστοι την αποποιούνται, αποδίδοντάς την αποκλειστικά στον ιδιοτελή αντίπαλο, ενώ, συγχρόνως, την ασκούν

ο ίδιοι! Ο πρωθυπουργός επικρίνει τις «θεωρίες συνωμοσίας του Βελόπουλου», αποδίδοντας τις πρακτικές του σε όσους υπέγραψαν την πρόταση δυσπιστίας, αλλά καταγγέλλει συνωμοσίες «παράκεντρων» ο ίδιος.

Η συνωμοσιολογία εντείνεται σε περιόδους κρίσεων, ιδιαίτερα όταν η εκάστοτε κυβέρνηση στρι-

Οι κκ. Κασσελάκης και Ανδρουλάκης θεωρούν το «Μαξίμου» ως τον «πυρήνα» που καθοδηγεί τη «συγκάλυψη» του σιδηροδρομικού δυστυχήματος των Τεμπών.

μώνεται. Σε μελέτη της («Επιστήμη και Κοινωνία», 2018), η κοινωνιολόγος Αθηνά Σκουλαρίκη ανέλυσε τις θεωρίες συνωμοσίας για τις φονικές πυρκαγιές του 2007 στην Ηλεία (67 νεκροί) και τη φημολογούμενη απόπειρα δολοφονίας του τότε πρωθυπουργού Κώστα Καραμανλή από αμερικανικές μυστικές υπηρεσίες το 2008.

Στην πρώτη περίπτωση, η «συνωμοσία» περιλάμβανε «ξένους πράκτορες» (κυρίως Τούρκους),

ενώ στη δεύτερη, το «σχέδιο δολοφονίας» του Καραμανλή αποσκοπούσε στην αποτροπή των θεωρούμενων φιλορωσικών ανοιγμάτων του τότε πρωθυπουργού. Και τα δύο έμειναν στη σφαίρα της μπουρδολογίας, αλλά το ενδιαφέρον, παρατηρεί η Σκουλαρίκη, είναι ότι η συνωμοσιολογία δεν διαδόθηκε από περιθωριακά έντυπα ή ιστοσελίδες, αλλά προβλήθηκε από μεγάλα ΜΜΕ και υιοθετήθηκε από υπουργούς (π.χ. Πολύδωρα και Ρουσσόπουλο). Τα πολιτικά οφέλη είναι προφανή: η προσοχή της κοινής γνώμης στρέφεται αλλού, συνήθως σε γνωστούς εχθρούς (Τουρκία) ή συνωμότες (CIA), ανακουφίζοντας πολιτικά την κυβέρνηση. Σηπλιτεύοντας πρόσφατα τα «παράκεντρα» ισχύος, η κυβέρνηση Μητσοτάκη ρητορικά επινοεί συνωμότες, στους οποίους πρέπει να αντιπαρατεθεί χάριν του κοινού καλού. Η συλλογιστική αντιστρέφεται από την επίσης συνωμοσιολογία αντιπολίτευση: οι συνωμοσίες εξυφανονται στα νόμιμα κέντρα εξουσίας (το μυθικό Μαξίμου), υπονομεύοντας το κοινό καλό. «Κέντρα» και «παράκεντρα» εναλλάσσονται στη συνωμοσιολογική φαντασία.

Γιατί είναι τόσο εύκολη η προσφυγή στη συνωμοσιολογία, στην Ελλάδα; Γνωρίζουμε από μελέτες

ότι η συνωμοσιολογία εντείνεται σε χώρες που χρονιάς υπάρχει, ή συγκυριακά έχει δημιουργηθεί, υψηλή θεσμική δυσπιστία. Η τελευταία ανθεί σε περιβάλλον κρίσεων και εθνικολαϊκισμού. Όσο οι πολίτες δεν εμπιστεύονται τις επίσημες Αρχές και τα κύρια ΜΜΕ, τόσο αναζητούν «εναλλακτικές» πληροφορίες και ερμηνείες, οι οποίες συνήθως επιβεβαιώνουν τις διαμορφωμένες προ-καταλήψεις τους.

Σήμερα λ.χ., κυριαρχεί η αντίληψη ότι η κυβέρνηση προστατεύει από ενδεχόμενη ποινική δίωξη τον πρώην υπουργό Μεταφορών Κώστα Αχ. Καραμανλή. Γιατί ασπάζεται αυτή την αντίληψη η κοινή γνώμη; Διότι είναι καχύποπτη: το πολιτικό σύστημα τείνει να προστατεύει τους πολιτικούς από ενδεχομένως αξιόποινες πράξεις. Το 2005-2006, η επιτροπή για το Πόθεν Έσχες δεν βρήκε κάτι μεμπτό στις δηλώσεις περιουσιακής κατάστασης του Τσοχατζόπουλου, παρά τις υποδεικνυθείσες παρατυπίες. Το 2009, η προανακριτική για τη διερεύνηση της πιθανής εμπλοκής του πρώην υπουργού Παυλίδη σε σκάνδαλο διαφθοράς εξέδωσε πέντε πορίσματα (!), πλειοψηφούντος, φυσικά, του απαλακτικού! Την ίδια χρονιά, η Βουλή έκλεισε πρόωρα, επιφέροντας την παραγραφφή συζητούμενων πιθανών σκανδά-

λων, την περίοδο 2004-2007. Κοκ.

Θεωρώ απίθανο να καταλογιστούν ποινικές ευθύνες στον κ. Καραμανλή για το δυστύχημα των Τεμπών. Η πολιτική κρίση ενός υπουργού πολύ σπάνια συνδέεται αιτιωδώς με συγκεκριμένο δυστύχημα (εξαιρέση ήταν η περίπτωση του προέδρου Χριστόφια στο Μαρί, το 2011). Σε μια θεσμικά ώριμη χώρα, όμως, η πολιτική σταδιοδρομία του κ. Καραμανλή θα είχε τελειώσει –οι κυρώσεις θα ήταν πολιτικές, όχι ποινικές. Όσο οι πολιτικοί δίνουν λόγους να μην τους εμπιστεύονται οι πολίτες, τόσο οι πολίτες θα στρέφονται σε «εναλλακτικά γεγονότα» και θεωρίες συνωμοσίας. Και αντιστρόφως: όσο οι πολίτες ρέπουν γνωστικά στη συνωμοσιολογία, τόσο οι πολιτικοί θα τη χρησιμοποιούν νομιμοποιητικά για να αποφεύγουν τη λογοδοσία.

Ο κ. Χαριδημος Τσοκούκας είναι καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Κύπρου και αντεπιστέλλον μέλος της Κυπριακής Ακαδημίας Επιστημών, Γραμμάτων και Τεχνών. Το βιβλίο του «Leadership as Masterpiece Creation: What Business Leaders Can Learn from the Humanities about Moral Risk-Taking» (με τους C. Spinoza και M. Hancocks), κυκλοφορεί από το MIT Press. www.htsoukas.com

Συνέντευξη στον
ΑΝΤΡΕΑ ΚΗΜΗΤΡΗ

ΝΙΚΟΣ ΜΟΥΔΟΥΡΟΣ

Επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών Παν. Κύπρου

Καταρρέει ο μύθος του αήττητου Ερντογάν

Αυτό συμβαίνει μέσα από μια προσωπικότητα όπως ο Ιμάμογλου – Ηταν προσωπική υπόθεση για τον Ερντογάν η Κωνσταντινούπολη και την έχασε

Ο Ερντογάν μάλλον θα προσπαθήσει να είναι ξανά υποψήφιος το 2028, όμως είναι δύσκολο, διότι με βάση το σύνταγμα μπορεί να διεκδικήσει τρίτη θητεία μόνο αν προκηρυχθούν πρόωρες εκλογές από την Εθνοσυνέλευση.

Τα αποτελέσματα των δημοτικών εκλογών στην Τουρκία αναλύει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο Νίκος Μούδουρος, επίκουρος καθηγητής στο Τμήμα Τουρκικών και Μεσανατολικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Κύπρου. Επισημίζει ότι ένα από τα κεντρικά μηνύματα της κάλπης είναι ότι καταρρέει ο μύθος του αήττητου Ερντογάν. Και αυτό, όπως εξηγεί, συμβαίνει μέσα από μια προσωπικότητα όπως ο Ιμάμογλου που κατάφερε με πολιτικούς όρους να νικήσει τον Ερντογάν και το 2019 και το 2024. Η Κωνσταντινούπολη, σημειώνει, ήταν προσωπική υπόθεση για τον κ. Ερντογάν και την έχασε. Σύμφωνα με τον κ. Μούδουρο, η αντιπολίτευση στην Τουρκία είναι ακόμη ζωντανή και τονίζει ότι το διακύβευμα είναι να καταφέρει να συνεργαστεί για να επιφέρει το τελικό πλήγμα το 2028. Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η ανάλυση του κ. Μούδουρου για την κατάσταση στα Κατεχόμενα. Εξηγεί γιατί καταρρέει η ιδέα για τη λεγόμενη «ΤΔΒΚ» και αναφέρει ότι υπήρξε ικανοποίηση στην τουρκοκυπριακή κοινότητα για την ήττα Ερντογάν.

–Ποια μηνύματα στέλνει το αποτέλεσμα των αυτοδιοικητικών εκλογών στην Τουρκία;

–Επιβεβαιώνεται η πορεία συρρίκνωσης του κυβερνώντος κόμματος ΑΚΡ που καταγράφεται σε μια σειρά εννέα αναμετρήσεων από το 2015 μέχρι σήμερα και αποδεικνύεται ότι η αντιπολίτευση είναι ακόμη ζωντανή.

–Πριν από ένα χρόνο στις προεδρικές εκλογές, ο Ταγίπ Ερντογάν επαναβεβαίωσε την κυριαρχία του. Συνεπώς, έχει ξεχωριστή σημασία το αποτέλεσμα αυτών των εκλογών;

–Σημαίνει ότι μέρος της εκλογικής βάσης του κ. Ερντογάν και του ΑΚΡ, που είτε απείχε, είτε στήριξε άλλα κόμματα, αποφάσισε ότι θέλει να ακουστεί η κριτική για την κυβέρνηση ειδικά με την οικονομική αποσταθεροποίηση και βρήκε ευκαιρία να το εκφράσει μέσα από καλές επιλογές της αντιπολίτευσης στις δημοτικές εκλογές.

–Αναφερθήκατε στην οικονομική κρίση. Ποιες παράμετροι οδήγησαν στο αποτέλεσμα;

–Υπήρχαν τρεις διαφορετικές δυναμικές που λειτουργήσαν ταυτόχρονα στις δημοτικές εκλογές που δεν λειτουργήσαν κατά τον ίδιο τρόπο στις προεδρικές του '23. Το πρώτο είναι η χειροτέρευση της οικονομικής κατάστασης. Η αύξηση της ανεργίας, η εκτόξευση του πληθωρισμού και η ενίσχυση της υποτίμησης της τουρκικής λίρας, στοιχεία που οδήγησαν σε δραματική επιδείνωση της κατάστασης των μισθωτών εργαζομένων. Το δεύτερο είναι ότι η αντιπολίτευση, παρά τις διαλυτικές τάσεις που παρουσίασε μετά τις προεδρικές του 2023, μπόρεσε να κάνει πολύ καλές επιλογές υποψηφίων σε αντίθεση με το ΑΚΡ. Και τρίτο είναι η αυτονομία του νέου κόμματος Ευμερίας. Είναι ισλαμικό συντηρητικό κόμμα, ανήκει δηλαδή στο ιδεολογικό πνεύμα της κυβερνητικής παράταξης, όμως σε αυτές τις εκλογές αποφάσισε να πολιτικοποιήσει την αντί-

“

Ο δήμαρχος Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου και ο δήμαρχος Αγκυρας Μανσούρ Γιαβάζ μπορούν να είναι προεδρικοί υποψήφιοι για την αντιπολίτευση.

δραση πιο συντηρητικών στρώματων έναντι του Ταγίπ Ερντογάν.

–Αρα, ποιο μήνυμα στέλνει η κάλπη στον ίδιο τον Ερντογάν;

–Ένα από τα κεντρικά μηνύματα των δημοτικών εκλογών είναι ότι καταρρέει ο μύθος του αήττητου Ερντογάν. Και μάλιστα καταρρέει μέσα από μια προσωπικότητα όπως ο Ιμάμογλου που κατάφερε με πολιτικούς όρους να νικήσει τον Ερν-

τογάν δύο συνεχόμενες φορές, έστω κι αν δεν ήταν ο ίδιος στο ψηφοδέλτιο. Ήταν προσωπική υπόθεση για τον Ερντογάν η Κωνσταντινούπολη και το 2019 και τώρα το 2024 και τη χάνει από τον Ιμάμογλου.

–Τι θα πράξει τώρα;

–Το πώς θα συμπεριφερθεί ο Ερντογάν τα επόμενα χρόνια έχει να κάνει με το πώς ο ίδιος αξιολογεί τη ζημιά των δημοτικών εκλογών. Δεν υπάρχει παράδειγμα αυταρχικού ηγέτη, είτε στην Τουρκία, είτε σε άλλη χώρα, που από ένα σημείο και μετά αποφάσισε να γίνει δημοκράτης για να επιβιώσει στην εξουσία. Αντιθέτως, όταν ένας αυταρχικός ηγέτης νιώσει ότι αμφισβητείται, αναπτύσσει μηχανισμούς μεγαλύτερου ελέγχου της κοινωνίας. Άρα δεν θα πρέπει να περιμένουμε επιστροφή στις καλές μέρες του Ερντογάν. Θα εξαρτηθεί και από το πώς η αντιπολίτευση θα καταφέρει να συνεργαστεί για να επιφέρει το τελικό πλήγμα το 2028.

–Επομένως, ποιο είναι πλέον το διακύβευμα για την αντιπολίτευση;

–Να μπορέσει το συντομότερο δυνατό να καταλήξει σε ένα πρό-

σώπο και να συμφωνήσει σε ένα πολιτικό πρόγραμμα που να μπορεί να αγκαλιάζει τμήματα από την τουρκική Δεξιά μέχρι και το κουρδικό κίνημα. Προκύπτουν όμως δύο ζητήματα. Η συνεννόηση μεταξύ κομμάτων της αντιπολίτευσης και το γεγονός ότι αυτή τη στιγμή υπάρχουν δύο προσωπικότητες που μπορούν να είναι προεδρικοί υποψήφιοι. Ο δήμαρχος Κωνσταντινούπολης Εκρέμ Ιμάμογλου και ο δήμαρχος Αγκυρας Μανσούρ Γιαβάζ.

–Ποιο στοιχείο θα χειρίσει την πλάστιγγα υπέρ του ενός έναντι του άλλου;

–Ποιος μπορεί να νικήσει πιο εύκολα τον Ερντογάν, εάν και εφόσον ο Ερντογάν θα είναι ο υποψήφιος της κυβερνητικής παράταξης και ποιος είναι πιο πολυουλλεκτικός, διότι θα πρέπει να συγκεντρώσει τη στήριξη διαφορετικών πολιτικών και ταξικών ταυτοτήτων. Δηλαδή ποιος μπορεί να συσπειρώσει χαμηλότερα εισοδηματικά στρώματα και να λάβει στήριξη από Κούρδους, από συνώνιτες μουσουλμάνους πιο συντηρητικούς, από την Αριστερά, το Κέντρο, ακόμη και από τη Δεξιά.

–Δημιουργήθηκε η εντύπωση ότι ο Ιμάμογλου είναι το αντίπαλο δέος στον Ερντογάν.

–Όντως έχει ένα προβάδισμα, διότι όπως είπαμε πέτυχε σημαντικές νίκες έναντι του Ερντογάν. Όμως η Κωνσταντινούπολη έχει και ένα ιδιαίτερο χαρακτηριστικό. Είναι μια μικρογραφία της Τουρκίας από πλευράς κοινωνικών και πολιτισμικών προελεύσεων του πληθυσμού. Συνεπώς, το κοινωνικό και δημογραφικό χαρακτηριστικό της Κωνσταντινούπολης καλλιέργησε την εντύπωση ότι πράγματι όποιος επικρατεί στην Κωνσταντινούπολη έχει την προοπτική μιας πανεθνικής επικράτησης. Βεβαίως αυτό έγινε μόνο με τον Ερντογάν μέχρι σήμερα.

–Ο Ταγίπ Ερντογάν αποσύρεται τελικά από την πολιτική ή θα είναι υποψήφιος το 2028;

–Ο κ. Ερντογάν είπε ότι αυτή θα ήταν η τελευταία του εκλογική αναμέτρηση, όμως στη συνέχεια διάφοροι κυβερνητικοί και κομματικοί αξιωματούχοι παρενέβησαν για να εξηγήσουν τον τρόπο με τον οποίο –αν χρειαστεί– ο Ερντογάν μπορεί να είναι υποψήφιος για τρίτη θητεία. Απ' ό,τι φαίνεται, με

τα σημερινά δεδομένα, μάλλον θα προσπαθήσει να είναι ξανά υποψήφιος, όμως είναι δύσκολο, διότι με βάση το σύνταγμα που ο ίδιος κατασκεύασε και εγκρίθηκε στο δημοψήφισμα του 2017, ο πρόεδρος δικαιούται δύο θητείες και η μοναδική περίπτωση που μπορεί να διεκδικήσει τρίτη θητεία είναι αν προκηρυχθούν πρόωρες εκλογές από την Εθνοσυνέλευση και όχι από τον ίδιο. Για να γίνει αυτό απαιτείται ενισχυμένη πλειοψηφία 360 βουλευτών, όμως ο κυβερνητικός συνασπισμός σήμερα έχει 320. Αυτό δεν μπορεί να γίνει αμέσως, διότι όπως ο ίδιος είπε, συνεχίζει κανονικά με το πρόγραμμα διακυβέρνησής του. Άρα στην περίπτωση που θα θέλει να διεκδικήσει τρίτη θητεία, θα πρέπει να υπάρχει έστω μια τεχνητή κρίση προς το τέλος της θητείας, που να καταφέρει να φέρει εντός Εθνοσυνέλευσης τη στήριξη ακόμη 40 βουλευτών για να οδηγήσει τη χώρα σε πρόωρες εκλογές.

–Τεχνητή κρίση τι μπορεί να είναι;

–Το 2018 για παράδειγμα, ήταν ουσιαστικά πρόωρες εκλογές. Την τεχνητή κρίση την είχε δημιουργήσει ο εθνικιστής εταίρος του Ερντογάν, Ντεβλέτ Μπακτσέλι, λέγοντας ότι δεν μπορεί να περιμένει η Τουρκία για εφαρμογή του νέου συντάγματος λόγω της τότε οικονομικής αποσταθεροποίησης και κάλεσε τον κ. Ερντογάν να αποφασίσει πρόωρες εκλογές.

–Με όσα μας λέτε ότι απαιτούνται για να είναι ξανά υποψήφιος, θα μπορούσαν οι εκλογές της περασμένης Κυριακής να σημαίνουν οντως το πολιτικό τέλος του Ερντογάν;

–Δεν είναι εύκολο να λεχθεί κάτι τέτοιο, διότι στην Τουρκία του Ερντογάν δεν μπορεί να αποκλειστεί τίποτα.

–Έχει αρχίσει να οικοδομείται η επόμενη μέρα της Τουρκίας χωρίς τον Ταγίπ Ερντογάν;

–Ακόμα όχι. Όμως από το αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών μπορούμε να καταλάβουμε τις διεκδικήσεις του τμήματος της κοινωνίας που αντιδρά. Στην Τουρκία παραμένει ακόμη ως κεντρικό θέμα ο εκδημοκρατισμός της χώρας.

–Το αποτέλεσμα των δημοτικών εκλογών μπορεί να θεωρηθεί προμήνυμα για τις προεδρικές του 2028;

–Στη σύγχρονη ιστορία της Τουρκίας υπήρξε μόνο ένα παράδειγμα που οι δημοτικές εκλογές οδήγησαν στην ανατροπή της κυβέρνησης στις επόμενες γενικές εκλογές. Το κόμμα της Μητέρας Πατρίδας του Τουρκοκύτ Οζάλ πτώθηκε στις δημοτικές εκλογές το 1989 και στις επόμενες γενικές εκλογές το 1991 ουσιαστικά σηματοδοτήθηκε η κατάρρευση. Σε καμία περίπτωση όμως δεν μπορούμε να το συγκρίνουμε με το ΑΚΡ, που είναι ένα κόμμα-κράτος αυτή τη στιγμή, αριθμεί 11 εκατομμύρια μέλη και φαίνεται ότι, παρά τη δραματική φθορά των μηχανισμών του, μπορεί ακόμη να συσπειρώνει το 35%, άρα δεν θα ήταν σωστό να ταυτίσουμε τις δημοτικές εκλογές με το 2028, διότι μέχρι τότε μπορούν να γίνουν πολλά. Εκείνο όμως που φαίνεται να συνδέει το αποτέλεσμα των δημοτικών με το 2028 είναι ότι η αντιπολίτευση έχει ακόμη σφυγμό.

Ικανοποίηση των Τουρκοκυπρίων για την ήττα

–Πώς εισέπραξε το αποτέλεσμα η τουρκοκυπριακή κοινότητα;

–Η κατάσταση στα Κατεχόμενα είναι αποπνικτική. Ακόμη και η ιδέα περί της λεγόμενης Τουρκικής Δημοκρατίας Βορείου Κύπρου καταρρέει λόγω των συνεχών σκανδάλων. Υπάρχει ανατροπή του κλασικού τ/κ εθνικιστικού αφηγήματος περί «ΤΔΒΚ» και ενίσχυσης της. Πλέον τίθεται το ερώτημα, τι θα κάνουμε με αυτή την ιδέα που καταρρέει πάνω μας. Συνεπώς, η ήττα του Ερντογάν χαροποίησε πολλά στρώματα Τουρκοκυπρίων, υπό την έννοια ότι βλέπουν να προκύπτει αποδυνάμωση των πυρήνων εξουσίας στην τουρκοκυπριακή κοινότητα που έχουν ενσωματωθεί πλήρως στην Τουρκία. Δηλαδή μειώνεται προσωρινά στο ιδεολογικό επίπεδο η επιρροή των φιλοτουρκικών δυνάμεων στα Κατεχόμενα.

–Είναι πλειοψηφική αυτή η τάση εντός τ/κ κοινότητας;

“

Οι Τ/κ βλέπουν να προκύπτει αποδυνάμωση των πυρήνων εξουσίας στην τουρκοκυπριακή κοινότητα που έχουν ενσωματωθεί πλήρως στην Τουρκία.

–Είναι δύσκολο να το κρίνουμε. Σίγουρα υπάρχει ένα πλειοψηφικό ρεύμα αποξένωσης από την ιδέα που ονομάζεται «ΤΔΒΚ» και το πώς λειτουργεί μέχρι σήμερα. Τα επι-

Στην τ/κ κοινότητα υπάρχει ένα πλειοψηφικό ρεύμα αποξένωσης από την ιδέα της λεγόμενης «ΤΔΒΚ» και το πώς λειτουργεί μέχρι σήμερα. Τα επικριτικά σχόλια έναντι της ιδέας ξεχωριστού κράτους είναι πολύ έντονα αυτή τη στιγμή.

κριτικά σχόλια έναντι της ιδέας ξεχωριστού κράτους είναι πολύ έντονα αυτή τη στιγμή.

–Εναντιώνονται δηλαδή στη λύση δύο κρατών που προκρίνει ο Τατάρ;

–Δεν γίνεται πιστευτό όλο αυτό. Παρουσιάζεται σαν κάτι που έληξε. Ενώ παρατηρείται αντίδραση, δεν υπάρχει εναλλακτική, δηλαδή κάτι που να αντικαταστήσει αυτό το πράγμα.

–Δεν αποτελεί εναλλακτική η συνύπαρξη με τους Ελληνοκύπριους στο πλαίσιο μιας ΔΔΟ εντός Ε.Ε.;

–Βεβαίως και αποτελεί την εναλλακτική, αλλά τι συμβαίνει; Όπως θεωρούν πολύ μακρινό και ανέφικτο τα δύο κράτη, θεωρούν ότι είμαστε πολύ μακριά και από αυτό από τη στιγμή που δεν υπάρχουν συνομιλίες σε εξέλιξη.

–Τώρα που τελείωσαν οι εκλογές στην Τουρκία, μπορεί ο Ερντογάν να κάνει κάποια κίνηση στο Κυπριακό;

–Οι γεωπολιτικοί προσανατολισμοί της Τουρκίας, περιλαμβανομένου του Κυπριακού, επηρεάζονται από διάφορους παράγοντες. Η διεύρυνση των πηγών προσέλευσης ξένων κεφαλαίων για ολοκλήρωση της οικονομικής κατάστασης (φαίνεται ότι δεν μπορεί να είναι προσανατολισμένοι μόνο προς τα αραβικά κράτη ή προς τις μοναρχίες του Κόλπου), το πώς θα συμπεριφερθεί το επόμενο διάστημα με την Ευρωπαϊκή Ένωση και τις ΗΠΑ είναι ζητήματα που επηρεάζουν με έμμεσο τρόπο και κρίσιμα θέματα της εξωτερικής πολιτικής. Συνεπώς, το ότι τελείωσαν οι εκλογές στην Τουρκία δεν σημαίνει ότι αυτόματα αλλάζει κάτι και στο Κυπριακό. Το Κυπριακό θα επηρεαστεί από διάφορους παράγοντες που κινητοποιούνται την ίδια στιγμή στην Τουρκία και αλλού, όπως π.χ. οι εκλογές στις ΗΠΑ τον Νοέμβριο.

Του ΠΑΥΛΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ

Χρειάστηκε μία τυχαία σύλληψη στη Λεμεσό, της 31χρονης Ουκρανής πριν από έναν περίπου μήνα, για να ηχήσει καμπανάκι, να αφυπνιστεί η Πολιτεία και να διαπιστωθεί ο δυσλειτουργικός μηχανισμός της σε σχέση με τον εντοπισμό και την αντιμετώπιση αδικημάτων που αφορούν ξέπλυμα μαύρου χρήματος, κατόπιν εισαγωγής μετρητών μέσω των τελωνείων της Κυπριακής Δημοκρατίας. Στην ουσία, οι διαφαινόμενες προεκτάσεις του προβλήματος δεν έχουν καν πλησιάσει την άκρη του νήματος, καθώς εβδομάδα με την εβδομάδα προκύπτουν νέα δεδομένα, επιβεβαιώνοντας ότι το κεφάλαιο ξεπλύματος βρώμικου χρήματος επανέρχεται συνεχώς και δεν λείπει να απαγκιστρωθεί εύκολα από τη χώρα.

Η περίπτωση των €91 εκατ. σε μετρητά εντός της Κυπριακής Δημοκρατίας, για τα οποία, όπως διαπιστώθηκε την περασμένη Τετάρτη στη Βουλή, οι αρμόδιες Αρχές δεν γνωρίζουν πού έχουν διοχετευτεί για ξέπλυμα, είτε στις ελεύθερες περιοχές, είτε στα Κατεχόμενα, είτε στο εξωτερικό με την Κύπρο σταθμό μεταβίβασης, καταδεικνύει το μέγεθος του προβλήματος, καθώς αναδύονται τα σοβαρά κενά και οι αδυναμίες, τόσο στο πρώτο στάδιο, της εισόδου και δήλωσης μεγάλων ποσών ρευστού χρήματος στη χώρα, όσο και στο δεύτερο στάδιο, των αντανάκλαστικών του εποπτικού ελέγχου από τις αρμόδιες Αρχές, όταν ειδοποιούνται από το Τμήμα Τελωνείων. Σύμφωνα με το υπουργ-

Στη γωνία για άλλη μία φορά η ΜΟΚΑΣ από μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Θεσμών, για μη αυτεπάγγελτη παρέμβαση και κενά στη διερεύνηση υποθέσεων.

γείο Οικονομικών, τους τελευταίους 15 μήνες έχουν περάσει €105 εκατ. ευρώ, εκ των οποίων τα €101,6 εκατ. ευρώ για 436 δηλώσεις βρίσκονται υπό διερεύνηση από την Αστυνομία και τη ΜΟΚΑΣ. Αστυνομία και υπουργείο Οικονομικών διαβεβαίωσαν μεγάλη κινητικότητα στην είσοδο μεγάλων ποσών σε μετρητά στη Δημοκρατία από τον Αύγουστο του 2023 και μετά. Μπορεί τα πιο πάνω να ελέγχονται για παράνομες δραστηριότητες, όμως για το ποσό των €91 εκατ. ευρώ οι δικαστικές Αρχές δεν μπορούν να απαντήσουν πού βρίσκεται σήμερα, καθώς οι αναφορές τους δεν έχουν οδηγηθεί ενώπιον δικαστηρίου.

Απουσία αντανάκλαστικών
Μετά από δύο συνεδριάσεις στην Επιτροπή Θεσμών της Βουλής, με αφορμή την υπόθεση της 31χρονης Ουκρανής, σε βάρος της οποίας έχει καταχωρηθεί υπόθεση στο δικαστήριο (έκτε μεταφάρεη ποσό των €8 εκατ. στην Κύπρο σε διάστημα οκτώ μηνών), ο πρόεδρος της Επιτροπής, Δημήτρης Δημητρίου, είναι πεπεισμένος ότι προκύπτει θέμα από την ελλιπή συνεργασία των υπηρεσιών του κράτους σε ό, τι αφορά την είσοδο μετρητών στη Δημοκρατία. Την ίδια ώρα που η ισχύουσα νομοθεσία προνοεί επ' ακριβώς τι πράττουν οι αρμόδιες Αρχές, όταν κάποιος δηλώνει ποσό

ίσο ή μεγαλύτερο των 10.000 ευρώ κατά την είσοδό του στη χώρα. Μιλώντας στην «Κ», ο κ. Δημητρίου έκανε λόγο για παντελή έλλειψη συντονισμού μεταξύ των αρμόδιων υπηρεσιών του κράτους και παντελή έλλειψη αντανάκλαστικών από μέρους Τμήματος Τελωνείων και αδράνεια από μέρους της ΜΟΚΑΣ και της Αστυνομίας. Υπενθύμισε ότι στην πρώτη συνεδρίαση της Επιτροπής ειπώθηκε κάτι το απίστευτο, ότι το Τελωνείο κάθε τρεις μήνες παραδίδει «usb» στη ΜΟΚΑΣ για τα ποσά τα οποία εισέρχονται, ενώ το αυτονόητο θα ήταν, όπως παρατήρησε, να είναι συνδεδεμένες οι υπηρεσίες και να ενημερώνονται σε πραγματικό χρόνο για τα μεγάλα ποσά σε ρευστά που εισέρχουν στην Κύπρο. Αναφερόμενος στην υπόθεση της 31χρονης Ουκρανής, ο κ. Δημητρίου είπε ότι έπρεπε κατά σύμπτωση να φτάσουμε στο σημείο να συμπεράνουμε ότι και σε ακόμη έναν τομέα δεν λειτουργεί σχεδόν τίποτα.

Η ΜΟΚΑΣ

Την ίδια ώρα, η υπόθεση της 31χρονης αποτελεί μία «χρυσή ευκαιρία» για έλεγχο του πώς λειτουργούσαν μέχρι σήμερα οι αρμόδιες Αρχές και πώς στηριζόταν το σύστημα στην Κύπρο σε περιπτώσεις εισαγωγής μεγάλων ποσών σε μετρητά, που εύλογα θα έπρεπε

να διερευνούνταν για μαύρο χρήμα, ανέφερε στην «Κ» πρόσωπο από τον τομέα παροχής συμβουλών για καταπολέμηση οικονομικού εγκλήματος. Κατά την εκτίμησή του, το μεγαλύτερο πρόβλημα της Κύπρου και η «ρίζα του κακού» δεν έχει να κάνει τόσο με το στάδιο της δήλωσης των μετρητών στα σημεία ει-

σόδου, δηλαδή στο Τελωνείο. «Αυτό, είτε άμεσα είτε με καθυστέρηση, όπως διαφάνηκε στη συζήτηση της Βουλής, γίνεται, αλλά από εκεί και πέρα φαίνεται ότι δεν γίνονται οι αναγκαίες ενέργειες, μετά την ενημέρωση της αρμόδιας Αρχής», τόνισε, φωτογραφίζοντας το ζήτημα των ενεργειών της Μονάδας Κα-

ταπολέμησης Αδικημάτων Συγκάλυψης (ΜΟΚΑΣ), της οποίας η αυτεπάγγελτη παρέμβαση και τα σοβαρά κενά που παρουσιάζει σε θέματα διερεύνησης υποθέσεων θίχτηκαν την Τετάρτη στη Βουλή, με τις απαντήσεις της επικεφαλής, Μαρίας Κυρμιζή Αντωνίου, να μην είχαν ικανοποιήσει τους βουλευτές. Ερωτηθείσα αν εξετάζουν αυτεπάγγελτα υποθέσεις, η κα Αντωνίου ανέφερε ότι γίνεται διερεύνηση μέσα από αναφορές για ύποπτες συναλλαγές, που λαμβάνει η Μονάδα. Ενδεικτικά, είπε, το 2023 έγιναν αναφορές για γύρω στις 2.000 υποθέσεις, οι οποίες εξετάζονται με σειρά σοβαρότητας.

Περιορίζοντας τα μετρητά

Προκειμένου να κλείσουν τα παράθυρα που επιτρέπουν σε κάποιους να ξεπλένουν βρώμικο χρήμα, δρομολογείται μία πρωτοβουλία από την Επιτροπή Θεσμών της Βουλής, ώστε να περιοριστεί η χρήση μετρητών για την αγορά ενός αγαθού. Αυτή τη στιγμή συντάσσεται πρόταση νόμου από το μέλος της Επιτροπής, Ειρήνη Χαραλαμπίδου, την οποία θα προσυπογράψει και ο συνάδελφός της και πρόεδρος της Επιτροπής, Δημήτρης Δημητρίου, ώστε ο μέγιστος αριθμός μετρητών που θα μπορεί ένα φυσικό ή νομικό πρόσωπο να ξοδέψει για την αγορά οποιουδήποτε αγαθού,

να είναι τα €1.000. Σύμφωνα με τον κ. Δημητρίου σήμερα δεν υπάρχει περιορισμός, φτάνει ο πωλητής, για αγορές με μετρητά άνω των €10.000 να τα δηλώνει στον έφορο Φορολογίας. Την ίδια ώρα το ερώτημα είναι ποια θα είναι η αντίδραση του υπουργείου Οικονομικών και αν θα αντιταχθεί, καθώς, ενδέχεται να εκφράσει προβληματισμό για αρνητικές αλλαγές στα δεδομένα της αγοράς. «Όμως σήμερα, που ένας πολίτης πάει σε μία τράπεζα να καταθέσει €3.000, και μάλιστα στον λογαριασμό του, και τον ρωτάνε πού τα βρήκε και του ζητούν αποδείξεις, γίνεται την ίδια ώρα να αγοράζει κανείς σπιτι ή αυτοκίνητο δίνοντας χωρίς κανένα έλεγχο, για παράδειγμα €20.000 ευρώ σε μετρητά», διερωτάται ο κ. Δημητρίου.

Οικίες και συναυλίες

Εστιάζοντας στην περίπτωση αγοράς οικιών, το οποίο είναι ένα σύνθετο σενάριο ξεπλύματος, ο κ. Δημητρίου διακρίνει ένα πέπλο προστασίας στους ντιβέλοπερ. «Δεν είναι υπόχρεοι οντότητες για το ξέπλυμα. Είναι υπόχρεοι οντότητες όλοι οι πωλητές στον έφορο Φορολογίας, και κάποια στιγμή θα πρέπει να ελέγξουμε και ο έφορος Φορολογίας πόσο σωστά κάνει τη δουλειά του, διότι υπάρχει ένα πέπλο προστασίας για τους ντιβέλοπερ. Μπορεί να την κάνει σωστά, αλλά αυτό πρέπει να το ελέγξει κάποιος», είπε. Σημειώτεον ότι στη συνεδρίαση της Τετάρτης ο έφορος Φορολογίας, Σωτήρης Μαρκίδης, ερωτηθείς αν έχουν δηλωθεί στον Φόρο περιπτώσεις

Η υπόθεση της 31χρονης είναι «χρυσή ευκαιρία» για έλεγχο του πώς λειτουργούν οι αρμόδιες Αρχές, τόνισε στην «Κ» σύμβουλος καταπολέμησης οικονομικού εγκλήματος,

Οι διαφαινόμενες προεκτάσεις του προβλήματος δεν έχουν καν πλησιάσει την άκρη του νήματος, καθώς συνεχώς προκύπτουν νέα δεδομένα. €91 εκατ. ευρώ σε ρευστά, που πέρασαν τους τελευταίους 15 μήνες από αεροδρόμια, δεν γνωρίζουν πού βρίσκονται οι Αρχές.

Διαστάσεις λαμβάνει η είσοδος μετρητών για ξέπλυμα

Οι αδυναμίες, η έλλειψη συντονισμού και οι αλλαγές που επιβάλλεται να γίνουν, ώστε να κλείσουν τα παράθυρα

Αλλαγές με το ψηφιακό ευρώ

Για το κλείσιμο των παραθύρων εισροής μαύρου χρήματος, ο σύμβουλος για θέματα οικονομικού εγκλήματος ανέφερε στην «Κ» ότι μετά την αντιμετώπιση της «ρίζας του κακού», που είναι τα αντανάκλαστικά της ΜΟΚΑΣ, θα μπορούσε να βοηθήσει και η επιστράτευση τεχνολογικών εξελίξεων. «Το θέμα τεχνολογίας, και γενικά το διαδικαστικό πλαίσιο που εφαρμόζεται, ποικίλει από χώρα σε χώρα. Κάποιες έχουν εξελιγμένες τεχνολογίες, κάποιες δεν έχουν», σημείωσε, αναφέροντας ότι η Κύπρος θα μπορούσε να ακολουθήσει παραδείγματα. Συγχρόνως τόνισε ότι θα μπορούσε να βοηθήσει η εφαρμογή του ψηφιακού ευρώ το 2026, καθώς πλέον η Κυπριακή Δημοκρατία θα είναι σε θέση να πει ότι δεν δικαιούται κανένας να φέρνει μετρητά στη χώρα, διότι ως κράτος-μέλος της Ε.Ε. πλέον παρέχει το ψηφιακό εργαλείο για συναλλαγές, το οποίο, συμπλήρωσε, θα πρέπει να συνοδεύεται και από μία πολύ αυστηρή πολιτική. Η χρήση του ψηφιακού ευρώ θα πρέπει, όπως είπε, να αποτελέσει συγχρόνως την πλήρη κατάργηση και όλων των μη ρυθμιζόμενων κρυπτονομισμάτων, διότι, πρόσθεσε, συνιστούν το εργαλείο με το οποίο σήμερα γίνονται πέραν του 90% των περιστατικών ξεπλύματος παράνομου χρήματος διεθνώς.

ΑΡΘΡΟ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΛΑΜΨΙΑ

Επιχείρηση γοητεία και νεύρα στην πολιτική

Στην Ελλάδα είχαμε εκλογές και μάλιστα διπλές πριν από δέκα μήνες και πριν από έξι μήνες δημοτικές - περιφερειακές με τα γνωστά αποτελέσματα. Η πολιτική αριθμητική έκτοτε μοιάζει σχεδόν αμετάβλητη στις βασικές της γραμμές αλλά με ενδιαφέρουσες επιμέρους αλλαγές, όπως καταγράφεται στις δημοσκοπήσεις. Τον τελευταίο μήνα της μεγάλης πολιτικής έντασης θα περίμενε κανείς να έχουμε σοβαρές απώλειες για την κυβέρνηση, αλλά αυτό δεν προκύπτει. Πράγματι η κυβερνητική ραθυμία δέχθηκε μια σφοδρή πολιτική και ενίοτε παραπολιτική επίθεση

το τελευταίο διάστημα, αλλά αυτό που άλλαξε ήταν η σειρά στα κόμματα της αντιπολίτευσης. Η Ν.Δ. και ο Κυριάκος Μητσοτάκης, μετά και την πρόταση δυσπιστίας και όσα έγιναν στη Βουλή, φάνηκε ότι ανέχονταν εντυπωσιακά. Είναι πράγματι εξαιρετικά ενδιαφέρον πως καταγράφονται πενήνδες απώλειες, λιγότερες της μιας ποσοστιαίας μονάδας. Βλέπουμε μάλιστα ότι στην πρόθεση ψήφου για τις ευρωεκλογές η Ν.Δ. κινείται στα ποσοστά που κατέγραψε στην ευρωκάλπη του 2019. Το εύλογο ερώτημα είναι γιατί με τόση πολιτική ένταση δεν κάνει η Ν.Δ. και δεν κερδίζει η αν-

τιπολίτευση. Η εύκολη απάντηση είναι ότι με τέτοια αντιπολίτευση δεν μπορείς να περιμένεις τίποτα καλύτερο, αλλά τα πράγματα είναι περισσότερο πολύπλοκα. Για παράδειγμα, το κόμμα της αποδεκατισμένης αξιωματικής αντιπολίτευσης αναζητάει την πολιτική του ταυτότητα και μάλιστα με τον αρχηγό του να κινείται μεταξύ πρωινάδικων και παραπολιτικής, αγνοώντας επιδεικτικά τα στοιχεία. Είναι πλέον σαφές ότι ο Στέφανος Κασσελάκης διαφέρει για την πολιτική του άγνοια σε βασικά θέματα και εξαπολύει διάφορα τσιτάτα τα οποία ονομάζει πρό-

γραμμα, χωρίς αρχή, μέσο και τέλος. Αυτό που κάνει όμως καλά είναι μια ιδιότυπη επιχείρηση γοητείας στο φιλοθεάμον κοινό με όπλο τον εαυτό του. Επιχειρεί μάλιστα να καταστήσει την άγνοιά του πλεονέκτημα, καθώς ένα έστω μικρό τμήμα της κοινωνίας ταυτίζεται με αυτή του την πλευρά. Είναι προφανές ότι δεν προσδοκά ανατροπή όπως λέει, καθώς βάζει στόχο το όριο του 17% που πήρε ο ΣΥΡΙΖΑ στις προηγούμενες εκλογές. Σε κάθε περίπτωση, ο κ. Κασσελάκης αυτή την περίοδο είναι χαρούμενος αφού κατάφερε να προσπεράσει με άνεση το ΠΑΣΟΚ

και τον Νίκο Ανδρουλάκη, ο οποίος είναι συνεχώς μέσα στα νεύρα. Οι πολιτικές υπερβολές και η αφοριστικού τύπου αντιπολίτευση που ακολουθεί δεν έχουν βγει σε καλό στο κόμμα της Χαριλάου Τρικούπη. Ενώ ήταν στο προσκήνιο με αφορμή και την πρωτοβουλία του για την πρόταση δυσπιστίας, οι αριθμοί είναι απογοητευτικοί. Είναι προφανές ότι οι ψηφοφόροι και οι εν δυνάμει ψηφοφόροι του ΠΑΣΟΚ δεν αρέσκονται σε σεριζαϊκού τύπου τοξικά αντιπολίτευση και παλινωδίες, αλλά περιμένουν μεγαλύτερη σοβαρότητα και ορθολογική πολιτική στάση. Ο κ. Ανδρουλάκης

για ανεξήγητους λόγους σπαταλά το όχι και τόσο πλούσιο πολιτικό του κεφάλαιο σε μάχες χαρακμάτων με μια ρητορική ξεπερασμένη που δεν συγκινεί ούτε τους στενούς συνεργάτες του. Το μεγαλύτερο ενδιαφέρον στο προσεχές διάστημα και πάντως σίγουρα έως τις ευρωεκλογές εστιάζεται στις εξελίξεις στα δεξιά του πολιτικού χάρτη, ειδικά και μετά τις νομικές περιπέτειες για το κόμμα Σπαρτιάτες. Εκεί φαίνεται πως θα έχουμε μεγάλες αναταράξεις και ανακατατάξεις, που δύσκολα μπορεί να εκτιμηθούν σήμερα.

Οι πολίτες έχουν τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο. Θα πρέπει να ενημερωθούν και να συγκρίνουν το όραμα, το μοντέλο διακυβέρνησης καθώς και την εμπειρία και την προστιθέμενη αξία που θα μπορούν να δώσουν στον Οργανισμό και κατ' επέκταση στην πόλη και επαρχία οι υποψήφιοι.

Βασίλης Δημητριάδης, υποψήφιος για την προεδρία του Επαρχιακού Οργανισμού Αυτοδιοίκησης Λεμεσού

Δεν έχω εμπλακεί σε συναλλαγές με κανένα κόμμα

Θα πορευθώ με μοναδικό γνώμονα το όραμά μου

Συνέντευξη στην **ΟΡΙΑΝΑ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ**

«**Η αδειοδότηση** της ανάπτυξης είναι το μεγαλύτερο στοιχείο. Η ταχύτητα στη διεκπεραίωση των αιτήσεων είναι άμεσα συνυφασμένη με το one-stop-shop και όχι με προσεγγίσεις pit-stop» δηλώνει σε συνέντευξή του στην «Κ» ο υποψήφιος για την προεδρία του Επαρχιακού Οργανισμού Αυτοδιοίκησης Λεμεσού Βασίλης Δημητριάδης. Προσθέτει ότι «είναι μοναδική ευκαιρία να διαμορφώσουμε ένα νέο ανθρωποκεντρικό μοντέλο διοίκησης, βασισμένο σε έξυπνες πρακτικές, οι πλείστες των οποίων δεν προϋποθέτουν νομοθετικές βελτιώσεις». Ο κ. Δημητριάδης εκτιμά ότι τόσο η κυβέρνηση όσο και τα κοινοβουλευτικά

κόμματα θα πρέπει να προσεγγίσουν τον νέο Οργανισμό ως μοναδική ευκαιρία υιοθέτησης νέων πρακτικών, έτσι που η επιτυχημένη εφαρμογή τους να αποτελέσει τη βάση εκσυγχρονισμού του δημόσιου τομέα.

–**Μέσα από τον ανοικτό διάλογο που έχετε με τους πολίτες σε κάθε γωνιά, όπως είπατε, της Λεμεσού, ποια είναι τα κύρια ζητήματα που τους απασχολούν;**

–Κυκλοφοριακή συμφόρηση στην πόλη, υψηλό κόστος απόκτησης ή εννοκίασης στέγης, αναζωογόνηση και βιώσιμη ανάπτυξη των κοινοτήτων, ταλαιπωρία στην έκδοση πολεοδομικών και οικοδομικών αδειών.

–**Και σε ό,τι αφορά τις προσδοκίες**

που έχουν από τον νέο Επαρχιακό Οργανισμό Αυτοδιοίκησης;

–Οι πολίτες θέλουν να εξυπηρετούνται ποιοτικά και με ταχύτητα, να νοιώθουν ότι έχουν απέναντί τους έναν οργανισμό σύγχρονο, αποτελεσματικό, ευέλικτο και αξιόπιστο, που αφογκράζεται τις ανάγκες και ανταποκρίνεται στις προσδοκίες τους.

–**Πώς οι πολίτες μπορούν να έχουν ουσιαστικό λόγο και ρόλο στις αρμοδιότητες του επαρχιακού οργανισμού, όπως λέτε, από τη στιγμή που αυτές έχουν προβλεφθεί μέσα από τη νομοθεσία;**

–Έχουμε για πρώτη φορά την ευκαιρία να δημιουργήσουμε ένα δημόσιο οργανισμό από την αρχή, και μάλιστα με τον πρόεδρό του να εκλέγεται από τους πολίτες και

όχι να διορίζεται. Είναι μοναδική ευκαιρία να διαμορφώσουμε ένα νέο ανθρωποκεντρικό μοντέλο διοίκησης, βασισμένο σε έξυπνες πρακτικές, οι πλείστες των οποίων δεν προϋποθέτουν νομοθετικές βελτιώσεις. Θέλουμε τον πολίτη ενήμερο, συμμετέχο και συνδιαμορφωτή. Τα πιο κάτω είναι υλοποιήσιμα και μπορούν να συμβάλουν στον πιο πάνω στόχο: Οι πολίτες να έχουν τη δυνατότητα αξιολόγησης της ποιότητας εξυπηρέτησης με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, γιατί πρέπει όχι απλώς να αναζητούμε την κριτική αλλά να την απαιτούμε για συνεχή βελτίωση. Σύσταση Συμβουλευτικής Επιτροπής παρά τω πρόεδρω από εμπλεκόμενους φορείς του ιδιωτικού τομέα για να έχουν λόγο και ρόλο με τις γνώσεις και εμπειρίες τους στη βελτίωση των προσφερόμενων υπηρεσιών.

Έμφαση στον πολίτη-πελάτη με εξωστρεφείς προσεγγίσεις και ανοικτή επικοινωνία (γραφεία εξυπηρέτησης με ραντεβού, χωρίς ραντεβού αλλά και με βιντεοκλήσεις, θεσμοθέτηση διαβούλευσης με τους πολίτες σε μηνιαία βάση, θεσμοθέτηση διαδικασίας υποβολής εισηγήσεων, ερωτημάτων και παραπόνων, δημιουργία ιστοτόπου «Q&A» για καταγραφή ερωτημάτων και κοινοποίηση απαντήσεων). Εκτιμώ ότι τόσο η κυβέρνηση όσο και τα κοινοβουλευτικά κόμματα θα πρέπει να προσεγγίσουν τον νέο Οργανισμό ως μοναδική ευκαιρία υιοθέτησης νέων πρακτικών, έτσι που η επιτυχημένη εφαρμογή τους να αποτελέσει τη βάση εκσυγχρονισμού του δημόσιου τομέα. Όσον αφορά τη μεταρρύθμιση της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, είναι σημαντικό να τονιστεί ότι το υφιστάμενο νομοθετικό πλαίσιο δεν θα πρέπει να είναι κάτι στατικό αλλά να εξελίσσεται και να βελτιώνεται. Οι πρόεδροι των ΕΟΑ οφείλουν να εισηγούνται προς την κυβέρνηση τροποποιήσεις με γνώμονα τη βελτίωση της λειτουργικότητας του Οργανισμού και την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών.

–**Ποια θεωρείτε τη μεγαλύτερη πρόκληση που έχετε να αντιμετωπίσετε σε περίπτωση εκλογής σας;**

–Η αδειοδότηση της ανάπτυξης είναι το μεγαλύτερο στοιχείο. Η ταχύτητα στη διεκπεραίωση των αιτήσεων είναι άμεσα συνυφασμένη με το one-stop-shop και όχι με προσεγγίσεις pit-stop. Ο πολίτης θα πρέπει να έχει τη δυνατότητα να κλείνει ένα ραντεβού και να έχει ενώπιόν του εκπροσώπους όλων των υπηρεσιών που εμπλέκονται στην αλυσίδα αδειοδότησης, να λαμβάνει έγκαιρα και άμεσα τις θέσεις τους και όχι να παραπέμπεται από μια υπηρεσία σε άλλη. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με αποσπάσεις στελεχών των υπηρεσιών αυτών, π.χ. πυροσβεστικής ή ΑΗΚ στον Οργανισμό ή και με επικοινωνία των ηλεκτρονικών συστημάτων όλων των εμπλεκόμενων υπηρεσιών.

–**Με ποιο τρόπο ο επαρχιακός οργανισμός μπορεί να συνδράμει ώστε η Λεμεσός να γίνει ισόνομη πόλη για όλους τους πολίτες;**

–Η ισονομία πρέπει πρώτα να ενισχυθεί μέσα από τον τρόπο λειτουργίας του Οργανισμού. Όλοι οι πολίτες πρέπει και θα έχουν ίση αντιμετώπιση. Για παράδειγμα, δεν επιτρέπεται παρόμοια αιτήματα αδειοδότησης να αντιμετωπίζονται με διαφορετικό τρόπο. Επβάλλεται η ενιαία ερμηνεία και εφαρμογή του νόμου με τη δημιουργία ενιαίου κεντρικού γραμμών προσβάσιμου σε όλους, καθώς και η αυστηρή τήρηση προτεραιότητας στη διεκπεραίωση αιτήσεων. Η αί-

τηση που θα λαμβάνει τον αρ. 30 θα πρέπει οπωσδήποτε να εξυπηρετείται πριν από τον αρ. 31. Αν εκκρεμούν δικαιολογητικά, ο αιτών θα πρέπει να λαμβάνει άμεσα μήνυμα για να τα προσκομίσει εντός συγκεκριμένου χρονοδιαγράμματος ώστε να μην κάνει τη σειρά του. Με την επιτάχυνση όμως της αδειοδότησης της ανάπτυξης απαιτούμε ακόμη ένα πρόβλημα της πόλης, αφού θα αυξηθεί η προσφορά διαθέσιμων υποστατικών, γεγονός που δύναται σταδιακά να επιφέρει μείωση στο κόστος εννοκίασης ή απόκτησης κατοικίας.

–**Πιστεύετε πως σε σχέση με την ανάπτυξη μέχρι σήμερα δεν υπήρξε διαφάνεια; Και πώς αυτό μπορεί να διασφαλιστεί;**

–Η διαφάνεια πρέπει αναμφίβολα να ενισχυθεί και να εμποδωθεί μέσα από τον τρόπο που εφαρμόζουμε το νομοθετικό πλαίσιο και μέσα από τις πρακτικές που εισάγουμε στη λειτουργία του Οργανισμού. Υπάρχουν μεγάλα περιθώρια βελτίωσης και επιβάλλεται να καλλιεργηθεί σχέση εμπιστοσύνης και αξιοπιστίας ανάμεσα στον υπό σύσταση Οργανισμό και τους πολίτες. Μέτρα όπως η σύσταση Επιτροπής

“

Εκτιμώ ότι η ηγεσία και τα στελέχη του ΔΗΣΥ αλλά και άλλων κομμάτων, γνωρίζουν πως εργαζόμαστε και λειτουργώ τόσα χρόνια μέσα από διάφορες θέσεις ευθύνης στην Κύπρο και στο εξωτερικό.

Ελέγχου αλλά και Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου με άτομα απαλλαγμένα λειτουργικών καθηκόντων, έγκαιρη ενημέρωση και πλήρης ατιολόγηση για τυχόν αλλαγές στις χρεώσεις των υπηρεσιών που προσφέρει ο Οργανισμός και πρόσβαση στις αποφάσεις και στα πεπραγμένα του Οργανισμού μπορούν να συμβάλουν στην εμπέδωση της διαφάνειας.

–**Ποια είναι τα βασικά προσόντα που πρέπει να έχει ένας πετυχημένος πρόεδρος επαρχιακού οργανισμού;**

–Συνδυασμός τεχνοκρατικών γνώσεων στον δημόσιο τομέα και πολιτικές εμπειρίας από θέσεις ευθύνης. Από τη στιγμή που ο πρόεδρος εκλέγεται από τους πολίτες, θα πρέπει να διαμορφώνει και να εφαρμόζει πολιτικές. Να μπορεί να εμπνεύσει το ανθρώπινο δυναμικό και τους συνεργάτες του, γιατί ο νέος Οργανισμός θα στελεχωθεί από άτομα που προέρχονται από διάφορες υπηρεσίες με διαφορετικές κουλτούρες.

Να αναδεικνύει τις δεξιότητες του κάθε στελέχους και να αξιοποιεί στο μέγιστο το προσωπικό μέσα από σύγχρονες πρακτικές διοίκησης. Να είναι καλός ακροατής, να μπορεί να συνθέσει απόψεις και να συνεργάζεται με τους τέσσερις δημάρχους και τους οκτώ προέδρους των κοινοτικών συμπλεγμάτων. Πέραν από τα πιο πάνω προσόντα, είναι άκρως σημαντικό να είναι έντιμος και ακέραιος αλλά και ικανός

να σχεδιάζει, να υλοποιεί και να τολμά να εισάγει καινοτόμες ιδέες.

–**Τι είναι αυτό που σας κάνει να διαφέρετε από τον ανθυποψήφιο σας Γιάννη Τσουλόφτα και για το οποίο πιστεύετε ότι πρέπει να σας ψηφίσουν οι πολίτες;**

–Υπάρχει εκ διαμέτρου διαφορετική αντίληψη, προσέγγιση και φιλοσοφία στον τρόπο διοίκησης του Οργανισμού. Η αποστολή του Οργανισμού δεν θα πρέπει να περιορίζεται στη διεκπεραίωση των εργασιών έγκρισης αδειών, διαχείρισης του νερού, των σκουβάλων και της αποχέτευσης. Θα πρέπει να υπάρχει όραμα και σχεδιασμός. Από τη στιγμή που ο Οργανισμός θα έχει την ολιστική εικόνα της ανάπτυξης, θα πρέπει να συμβάλλει στην επίλυση σημαντικών προβλημάτων. Να καταστεί ουσιαστικός σύμβουλος και συνεργάτης των δήμων και των κοινοτήτων στην ανάπτυξη της πόλης και της επαρχίας αλλά και συμμετέχων στη διαμόρφωση πολιτικών με το κράτος. Απαιτείται επίσης ευρωπαϊκή εμπειρία για άντληση χρηματοδότησης που θα στηρίξει την ανάπτυξη της πόλης και επαρχίας. Οι πολίτες έχουν τον πρώτο και τον τελευταίο λόγο. Θα πρέπει να ενημερωθούν και να συγκρίνουν το όραμα, το μοντέλο διακυβέρνησης καθώς και την εμπειρία και την προστιθέμενη αξία που θα μπορούν να δώσουν στον Οργανισμό και κατ' επέκταση στην πόλη και επαρχία οι υποψήφιοι.

–**Σε περίπτωση εκλογής σας, πόσο ανεξάρτητα θα λαμβάνετε αποφάσεις από τη στιγμή που την υποψηφιότητά σας τη στηρίζουν συγκεκριμένα κόμματα;**

–Δεν έχω εξαρτήσεις και δεν έχω εμπλακεί σε συναλλαγές με κανένα κόμμα. Αυτό μπορούν να σας το επιβεβαιώσουν οι ηγεσίες όλων των κομμάτων, αυτών που με στηρίζουν αλλά και αυτών που δεν με στηρίζουν. Η μόνη μου δέσμευση είναι προς τους πολίτες, για να καταβάλουμε κάθε δυνατή προσπάθεια για να φτιάξουμε ένα νέο μοντέλο δημόσιας διοίκησης με επίκεντρο τον άνθρωπο. Να εξυπηρετείται ο κόσμος με ποιότητα και ταχύτητα.

–**Δεν θα ακολουθείτε δηλαδή θέσεις και αρχές του ΔΗΣΥ; Υπήρξατε μέλος κυβέρνησης που υποστήριξε το κόμμα, όπως επίσης είναι το μεγαλύτερο που στηρίζει σήμερα την υποψηφιότητά σας.**

–Θα πορευθώ με μοναδικό γνώμονα το όραμά μου το οποίο συνοψίζεται στη δημιουργία ενός νέου δημόσιου οργανισμού μέσα από το οποίο οι πολίτες θα απολαμβάνουν ποιοτικές υπηρεσίες που θα στηρίζουν μια Έξυπνη – Λειτουργική – Πρόσβλη – Ισόνομη – Διαφανή – Ανάπτυξη για την πόλη και επαρχία της Λεμεσού.

–**Ποιες είναι οι σχέσεις σας με τη σημερινή ηγεσία του ΔΗΣΥ; Έχετε συζητήσει μαζί της και συμφωνήσατε σε σχέση με το όραμα που έχετε για την επαρχία;**

–Οι σχέσεις μου με την ηγεσία του ΔΗΣΥ είναι άριστες. Εκτιμώ ότι η ηγεσία και τα στελέχη του ΔΗΣΥ αλλά και άλλων κομμάτων, γνωρίζουν πως εργαζόμαστε και λειτουργώ τόσα χρόνια μέσα από διάφορες θέσεις ευθύνης στην Κύπρο και στο εξωτερικό, με πιο πρόσφατο παράδειγμα τη θητεία μου στο πηδάλιο του υπουργείου Ναυτιλίας. Εισπράττω εμπιστοσύνη και στήριξη στο πρόσωπό μου. Το όραμά μου τίθεται καθημερινά ενώπιον των πολιτών. Με ικανοποιεί διαπιστώνω ότι τόσο τα κόμματα που με στηρίζουν, ΔΗΣΥ και ΔΗΠΑ, όσο και ένα μεγάλο φάσμα της ευρύτερης κοινωνίας το έχουν ήδη αγκαλιάσει.

ΗΑΝΚΟΟΚ
driving emotion

ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ
AUTOMOTIVE PARTS

ΕΠΙΣΗΜΟΣ ΔΙΑΝΟΜΕΑΣ

ΧΡ. ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΣ & ΥΙΟΙ ΛΤΔ
Καντάριας 54, Καϊμακλί, 1037 Λευκωσία - Κύπρος
sales@chrkapodistrias.com, T. 22348600

Του ανταποκριτή μας
στην Κωνσταντινούπολη
ΜΑΝΩΛΗ ΚΩΣΤΙΔΗ

Κεφτέδες, οίνος και «Ομπάμογλου»

Ο αναδυόμενος σταρ της τουρκικής πολιτικής έχει κοσμικό προφίλ,
γεγονός που εξηγεί την απήχησή του στις γυναίκες

Το 1994 ο Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν μόλις είχε εκλεγεί δήμαρχος Κωνσταντινούπολης και επισκέφθηκε το εστιατόριο «Akcaabat köfte salonu» του νεαρού τότε Εκρέμ Ιμάμογλου, ο οποίος του σερβίρισε κεφτεδάκια. Λόγω της εκτίμησης που είχε στο πρόσωπο του νέου δημάρχου, ο 23χρονος τότε Εκρέμ αρνήθηκε να πάρει χρήματα από τον κ. Ερντογάν. Ο πρόεδρος της Τουρκίας δεν θα μπορούσε να φανταστεί πως αυτός ο νέος που του κέρασε τον λογαριασμό για τα κεφτεδάκια, κάποια μέρα θα μπορούσε να γίνει ο μεγαλύτερος πολιτικός του αντίπαλος. Η εντυπωσιακή εκλογική νίκη του 53χρονου Εκρέμ Ιμάμογλου στην Κωνσταντινούπολη με 51,1% και με διαφορά 12 ποσοστιαίων μονάδων –δηλαδή ενός εκατ. ψήφων από τον αντίπαλο του– πυροδοτεί τη συζήτηση για το αν θα είναι ο επόμενος αντίπαλος του Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν στις προεδρικές εκλογές του 2028.

«Η πραγματική επιτυχία του Ιμάμογλου και η δύναμη που θα

Ο Εκρέμ Ιμάμογλου έφερε με καθυστέρηση 30 ετών τον... λογαριασμό ενός γεύματος στον πρόεδρο της Τουρκίας και ήταν μάλλον «αλμυρός».

τον οδηγήσει στην πολιτική του καριέρα, αν μπορεί να τη διατηρήσει, είναι ουσιαστικά η επιτυχία του στην εικόνα και την αντίληψη. Με άλλα λόγια, τα αόρατα χαρτιά στο χέρι του. Όπως ακριβώς ο Μπαράκ Ομπάμα, ο οποίος έλαβε το βραβείο Νομπελ με την ελπίδα ότι θα έφερνε την ειρήνη, ο Εκρέμ Ιμάμογλου έγινε ελπίδα για την Κωνσταντινούπολη», αναφέρει ο Οράι Εγίν, αρθρογράφος της ενημερωτικής ιστοσελίδας Haberturk.

Ο ιδανικός σύζυγος

Σε μια πρωτότυπη προσέγγιση του πολιτικού φαινομένου του δημάρχου της Κωνσταντινούπολης, ο κ. Εγίν αναφέρει πως «ο Ιμάμογλου έχει το προφίλ και του ιδανικού συζύγου, γιατί βάζει τη γυναίκα του, Ντίλερ Ιμάμογλου, μπροστά και πρώτη, κυκλοφορεί πάντα με κοστούμι, θυμώνει με μέτρο και, το πιο σημαντικό, δεν έχει κανένα πρόβλημα με τα οικονομικά του. Με την κλασική έννοια αντιπροσωπεύει ένα λιμάνι όπου κάθε γυναίκα θα αναζητούσε καταφύγιο, και με την πιο κλισιέ έννοια αντιπροσωπεύει τον άνδρα που θα ήθελε να την παντρευτεί. Σε ένα πο-

λιτικό σύστημα όπου οι γυναίκες ψηφοφόροι καθορίζουν πολλά σε κάθε περίοδο και σε κάθε πολιτισμένη χώρα, αυτός ο παράγοντας X δεν πρέπει να υποτιμάται».

Πράγματι, άνθρωποι που γνωρίζουν καλά τον δήμαρχο της Κωνσταντινούπολης μας εξηγούν πως

λόγω της κατασκευαστικής επιχείρησης που διαθέτει η οικογένειά του έχει μεγάλη οικονομική άνεση και μεριμνά ο ίδιος για τους στενούς συνεργάτες του και τις ανάγκες των οικογενειών τους. Η παρουσία της σύζυγού του δίπλα του σε σημαντικές στιγμές και η σύγχρονη

εμφάνισή της θεωρήθηκαν πλεονέκτημα σε όλο τον προεκλογικό αγώνα.

Εμπειρος πολιτικός αναλυτής της γειτονικής χώρας μας ανέφερε πως σε αυτή την εκλογική αναμέτρηση ο κ. Ιμάμογλου ήταν και τυχερός, καθώς απέναντί του είχε

τον Μουράτ Κουρούμ, ο οποίος σε πολιτικό αλλά και επικοινωνιακό τομέα φάνηκε αδύναμος. Ο πραγματικός αντίπαλος (σ.σ. Ερντογάν) του κ. Ιμάμογλου, λέει η ίδια πηγή, φαινόταν κουρασμένος καθώς δούλωνε πως αυτή θα είναι η τελευταία θητεία του και ότι θα αποχωρήσει

από την πολιτική. «Δεν είχε απέναντί του τον Ερντογάν του 2009, αλλά τον Ερντογάν του 2024», αναφέρει χαρακτηριστικά.

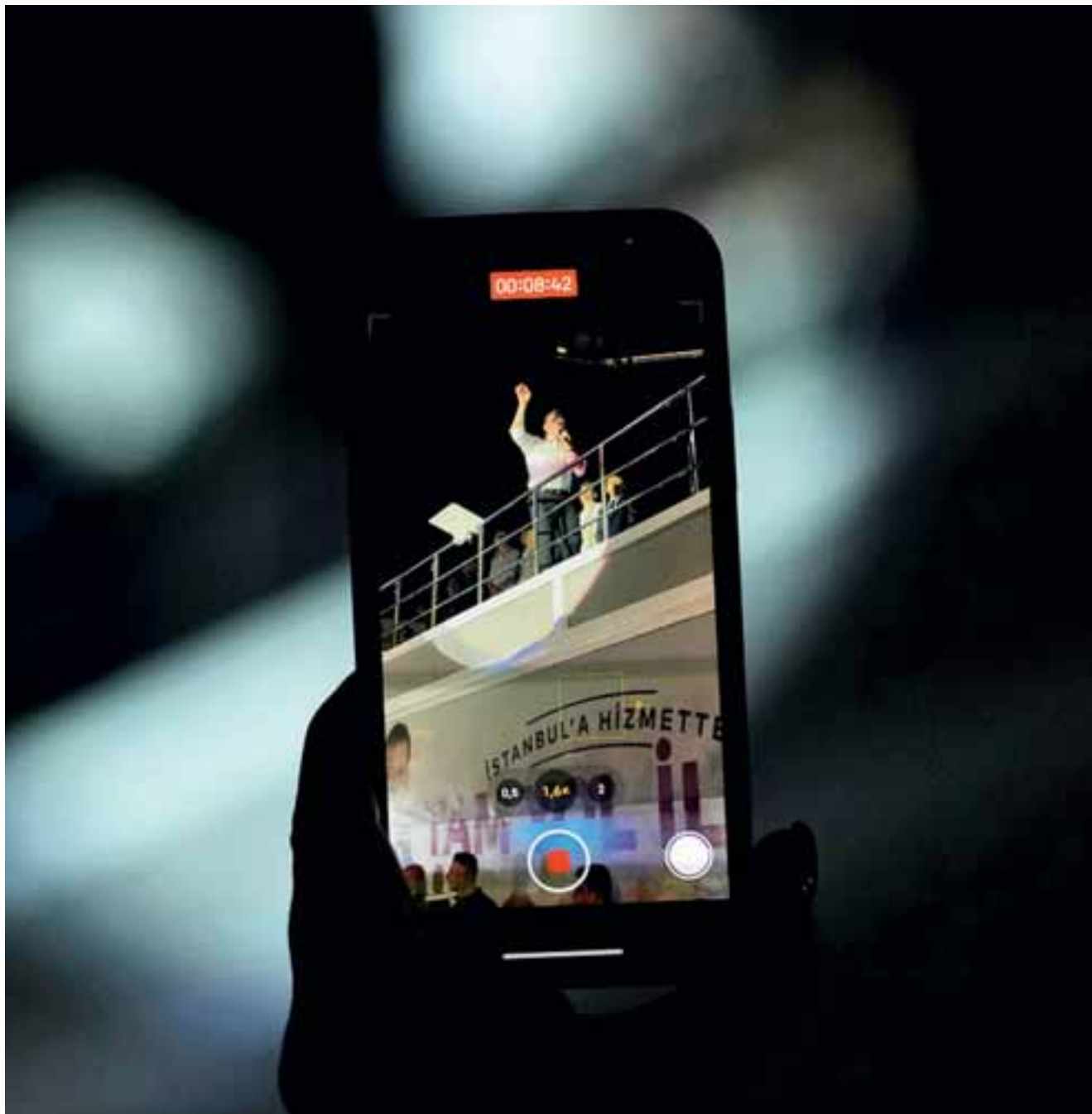
Πάντως, στην πρώτη πενταετία της δημαρχίας του πολλοί παραδέχονται πως ο κ. Ιμάμογλου εκτός από τα πολλά έργα έκανε σοβαρές παρεμβάσεις σε πλατείες και μνημεία της Κωνσταντινούπολης που έκαναν τη διαφορά και επιβραβεύτηκαν από τους ψηφοφόρους.

Ομοιότητες και διαφορές

Εμπειρη δημοσιογράφος της γειτονικής χώρας μας τόνισε πως Ερντογάν και Ιμάμογλου έχουν αρκετά κοινά, αλλά υπάρχουν και σημεία που τους χωρίζουν. Ο δήμαρχος γεννήθηκε στην Τραπεζούντα και αργότερα μετακόμισε στην Κωνσταντινούπολη, ενώ ο κ. Ερντογάν γεννήθηκε στην Κωνσταντινούπολη, και έχει κι αυτός οικογενειακές ρίζες από τη Ριζούντα. Ο κ. Ιμάμογλου σε πολλές ευκαιρίες εξηγεί πως η μητέρα του έφτιαχνε το ωραιότερο φρέσκο βούτυρο της Τραπεζούντας. Και οι δύο πολιτικοί άνδρες έγιναν γνωστοί όταν εξελέγησαν δήμαρχοι της μεγαλύτερης πόλης της Τουρκίας. Το εντυπωσιακό επίσης είναι πως αμφότεροι διώχθηκαν από τη Δικαιοσύνη για πολιτικούς λόγους, αλλά βγήκαν πολιτικά ενισχυμένοι.

Και τζαμί και αλκοόλ

Η ομοιότητα του κ. Ιμάμογλου με τον κ. Ερντογάν είναι πως και αυτός πάει τακτικά σε τζαμί για προσευχή τις Παρασκευές, ασχολήθηκε στα νιάτα του με το ποδόσφαιρο και απευθύνεται σε ευρύτερες μάζες πέραν των ισλαμιστών. Βέβαια υπάρχουν και σημεία που τους χωρίζουν. Ο πρόεδρος της Τουρκίας γεννήθηκε και μεγάλωσε στην περιοχή Κασίμπασα, σε μια φτωχογειτονιά της Κωνσταντινούπολης, ενώ ο κ. Ιμάμογλου είναι γόνος επιχειρηματιών στον τομέα των κατασκευών. Έχει κάνει οικονομικές σπουδές σε ιδιωτικό πανεπιστήμιο της Κυρήνειας, στο κατεχόμενο τμήμα της Κύπρου, και αργότερα σπούδασε διοίκηση επιχειρήσεων στο Πανεπιστήμιο της Κωνσταντινούπολης και έκανε μεταπτυχιακό στη διαχείριση ανθρώπινων πόρων. Με την τρίτη πολιτική νίκη του απέναντι στον κ. Ερντογάν, ο κ. Ιμάμογλου τώρα ίσως νιώθει και πιο άνετος σε σχέση με το παρελθόν. «Πριν από λίγο καιρό άρχισε να κυκλοφορεί ένα βίντεο με τον Εκρέμ Ιμάμογλου να πίνει κρασί. Οι αντίπαλοί του πίστευαν ότι αυτό το βίντεο θα τον βλάψει. Ωστόσο, αυτό που έγινε αντιληπτό ήταν το πορτρέτο ενός ειλικρινούς ανθρώπου που προφανώς απολάμβανε τη ζωή. Τώρα μπορεί να πει ό,τι κρασί θέλει χωρίς δισταγμό και κανείς δεν θα του πει λέξη. Φυσικά μετά το Ραμαζάνι», γράφει χαρακτηριστικά ο κ. Εγίν.

Υποστηρικτής του Εκρέμ Ιμάμογλου βιντεοσκοπεί με το κινητό του τηλέφωνο την ομιλία του δημάρχου της Κωνσταντινούπολης, αμέσως μετά τη νίκη του. Ο νεαρός που κάποτε σέρβιρε τον Ρετζέπ Ταγίπ Ερντογάν, σήμερα είναι ο ισχυρότερος αντίπαλος του προέδρου της Τουρκίας.

ΑΥΘΟΡΜΗΤΩΣ / Γράφει ο ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ ΚΟΥΡΟΥΠΑΚΗΣ

Νέα εποχή

Μία νέα εποχή ξεκινάει για το Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα, μετά την ανάληψη της διεύθυνσή του από τον Διομήδη Νικήτα, ο οποίος μέχρι πρότινος ήταν στον τομέα του Κινηματογράφου, στο υφυπουργείο Πολιτισμού. Ο κ. Νικήτα για παρά πολλά χρόνια υπηρέτησε τον κυπριακό κινηματογράφο, και μαζί με τους άλλους λειτουργούς του υφυπουργείου στη Συμβουλευτική Επιτροπή για τον Κινηματογράφο, έκανε σπουδαίο έργο, το οποίο είμαι βέβαιος ότι θα συνεχίσει και στην Αθήνα. Το Σπίτι της Κύπρου στην Αθήνα, η αλήθεια είναι, εδώ και αρκετά χρόνια, είχε ατονήσει. Είναι καιρός λοιπόν να ανοιχθεί περισσότερο στην ελληνική πρωτεύουσα το κυπριακό πολιτιστικό γίγνεσθαι. Η στήλη εύχεται καλή αρχή στον Διομήδη Νικήτα.

Τσιμεντώνοντας...

Οι ρυθμοί με τους οποίους προχωρούν οι αναπτύξεις γης στην κατεχόμενη Κύπρο είναι ιλιγγιώδεις. Πριν από μερικές ημέρες βρέθηκαν στην πανέμορφη περιοχή της Κλεπίνης και της Χάρτζιας στην Κερύνεια και διαπίστωσα πως ό,τι βλέπει προς τη θάλασσα της Κερύνειας χτίζεται ή ετοιμάζεται να χτιστεί. Δεκάδες διαφημιστικές ταμπέλες εταιριών οριοθετούν τα οικοπέδα προς ανοικοδόμηση, τα οποία θα καταληφθούν εντός εξαμήνου από επαύλεις και αναπτύξεις κάθε λογής. Αν' ό,τι φαίνεται ο ρωσικός παράγοντας

παίζει τον ρόλο του... Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι ο κοιμητήριοσκάς ναός της Παναγίας στην Κλεπίνη, ο οποίος αναστηλώθηκε και πλέον χρησιμοποιείται ως «ενοριακός» της εκεί ορθόδοξης ρωσικής κοινότητας. Από τα Λιβερά ως την πέρα

άκρη του Πενταδάκτυλου αναπτύξεις...

Τα παράσυραν το ρεύμα

πλημμύρισαν οι αποθήκες του υπουργείου-

ου Υγείας και καταστράφηκαν ακριβά φάρμακα, όπως αποκάλυψε η συνάδελφος εφημερίδα «Ο Φιλελεύθερος». Ζημιές σχεδόν ένα εκατομμύριο ευρώ και σιγά τα αβγά. Ο εκπρόσωπος Τύπου του υπουργείου Υγείας είπε: «Εάν προκύ-

Αν' ό,τι φαίνεται ο ρωσικός παράγοντας παίζει τον ρόλο του... Από τα Λιβερά ως την πέρα άκρη του Πενταδάκτυλου αναπτύξεις... Στη φωτογραφία ο ναός της Παναγίας στην Κλεπίνη, που λειτουργεί ως «ενοριακός» για τη ρωσική κοινότητα της περιοχής.

ψουν ευθύνες, σίγουρα θα αποδοθούν». Εάν προκύψουν, διότι μπορεί και κανείς να μη φταίει και κάποιο αόρατο χέρι να έστειλε τα νερά στις αποθήκες. Αν πάλι κάποιος φταίει, να είστε σίγουροι όλοι οι πολίτες πως αυτές θα αποδοθούν, κανείς δεν θα μείνει στο απυρόβλητο. Παρήγορο πάντως που στο υπουργείο σύστησαν επιτροπή. Θα ανησυχούσα αν δεν το έκαναν. Διότι ως γνωστόν σκάνδαλο... συγγνώμη, ατυχία χωρίς επιτροπή δεν νοείται... Τώρα, για το εκατομμύριο, είπαμε, σιγά τα αβγά.

ΠολιΤΙΚΗ

Ξεκίνησαν οι προεκλογικές εκστρατείες και τα μέσα κοινωνικής δικτύωσής μου άρχισαν να κατακλύζονται (εντάξει, καθ' υπερβολή η λέξη) από υποψήφιους σχολικούς εφορούς, αντιδημάρχους και δημοτικούς συμβούλους... είναι και αυτό μία μορφή προεκλογικού αγώνα, δεν λέω, αλλά μήπως είναι και λίγο... παρεμβατικός (πάλι καθ' υπερβολή) αλλά δεν νομίζω ότι μπορεί κάποιος να πειστεί να ψηφίσει απλώς γιατί έλαβε ένα αίτημα φιλίας... Βέβαια, άλλοι ζουν στον ψεύτικο κόσμο του διαδικτύου και κάνουν καριέρα, εκμεταλλευόμενοι την πολιτική αμάθεια των νέων, μιλώντας για αλλαγή και ως νέοι προς τους νέους. Μόνο που θεωρώ πως ο λόγος τους όχι μόνο δεν βοηθάει να αλλάξουν τα πράγματα, αλλά πραγματικά ζημιώνουν ακόμα περισσότερο την πληγωμένη έννοια της πολιτικής.

πολιτική με μικρό π

Του **ΑΛΕΞΗ ΠΑΠΑΧΕΛΑ**

Το ότι η χώρα μένει καθηλωμένη παρά τις δυνατότητες της οφείλεται σε μεγάλο βαθμό και στην υπερβολική ενασχόλησή της με την πολιτική με μικρό π. Και για αυτό ευθυνόμαστε αρκετά εμείς οι δημοσιογράφοι και σχολιαστές. Έχουν περάσει κάποιοι μήνες από τις τελευταίες, διπλές κιόλας, εκλογές. Μπροστά μας έχουμε ευρωεκλογές. Σημαντικές, γιατί επιβάλλεται να έχουμε σοβαρή εκπροσώπηση στην Ευρώπη, μια

Οποιο και να είναι το αποτέλεσμα των ευρωεκλογών, το καλύτερο που έχει να κάνει η κυβέρνηση μετά είναι να αφοουκραστεί την κοινωνία και να πιάσει δουλειά.

και θα ληφθούν εκεί πολύ κρίσιμες αποφάσεις τα επόμενα χρόνια. Πέρα από αυτόν τον «κάβο» δεν έχουμε άλλο πολιτικό «γεγονός» μπροστά μας έως τον Ιούνιο του 2027.

Και όμως. Αρχισε πάλι μια συζήτηση για τις επόμενες εκλογές, για το τι θα σημαίνει για την κυβέρνηση αν πέσει κάτω από τον πήχυ του 30%, μέχρι και για το αν υπάρχει πιθανότητα διπλών εκλογών τον Ιούνιο. Πραγματικός κάβος δεν υπάρχει λοιπόν. Η κυβέρνηση έχει μια ισχυρή νωπή πλειοψηφία. Οι ευρωεκλογές, ακόμη και αν την τσαλακώσουν κάπως, δεν έχουν μεγαλύτερη σημασία από μια θερμοθετική δημοσκόπηση. Θα αποτυπώσουν δυσφορία, θυμό, ίσως και κάποια διάθεση να βρεθεί κάτι απέναντι να καλύψει το κενό της αντιπολίτευσης. Μέχρις εκεί. Έχουμε δει στο παρελθόν όμως

περιπτώσεις όπου ένα κακό αποτέλεσμα στις -ανώδυνες θεωρητικά- ευρωεκλογές μετατράπηκε σε σημείο καμπής, και για δύο πρώην πρωθυπουργούς της τελευταίας εικοσαετίας. Μπήκαν σε μια αμυντική φάση κατά την οποία μετρούσαν το πολιτικό κόστος και ζύγισαν δύο φορές τι μπορούσαν να τολμήσουν και τι όχι.

Αυτός θα είναι ο λάθος δρόμος για την κυβέρνηση αν δεν πάει όσο καλά θέλει στις ευρωεκλογές. Κανείς άλλωστε δεν ξέρει τι θα βγάλει η κάλπη και πολλοί είναι οι ψηφοφόροι που στο τέλος της ημέρας θα σκεφτούν δύο φορές ποιος μπορεί να κυβερνήσει τον τόπο.

Ο άλλος δρόμος είναι να κυβερνήσει κάποιος βάζοντας στόχους τους οποίους θα αναθέσει σε ανθρώπους που δεν θα σκέπτονται μόνο πόσους σταυρούς θα πάρουν το μακρινό 2027. Είναι πολλά που έπρεπε να γίνουν από το '19 και δεν έγιναν, στην υγεία, τη δικαιοσύνη, την παιδεία, την ασφάλεια, τη δημόσια διοίκηση, την προστασία του περιβάλλοντος, την προστασία του τουριστικού μας προϊόντος. Όλα διορθώνονται αν έχει κανείς από σχεδίο, μετρήσιμους στόχους και αποφασισμένους ανθρώπους για να το εκτελέσουν. Λίγη πολιτική γενναϊότητα απαιτείται και η συνεκτικοποίηση ότι από την επόμενη ημέρα των εκλογών θα αρχίσει οντως η επόμενη τριετία μιας κυβέρνησης που το μόνο που την απειλεί πολιτικά είναι να βουλιάξει στα ρηκά εκπλήσσοντας και τον εαυτό της. Οποιο και να είναι το αποτέλεσμα, το καλύτερο θα είναι να αφοουκραστεί την κοινωνία αλλά μετά να κλείσει τα αυτιά της στις υπεραναλήψεις και να πιάσει δουλειά. Και ελπίζουμε ότι, όπως λέει ένας ξένος διπλωμάτης που μας ξέριε καλά, μέχρι τότε η Ελλάδα δεν θα παραγάγει περισσότερο πολιτικό δράμα από ό,τι μπορεί να καταναλώσει.

Εσχατολογικός πόλεμος

Του **ΚΩΣΤΑ ΙΩΡΔΑΝΙΔΗ**

Εξι μήνες μετά την αποτρόπαια δολοφονία 1.200 Ισραηλινών από ενόπλιους της Χαμάς στις 7 Οκτωβρίου 2023, η δυσανάλογη αντίδραση των ισραηλινών ενόπλων δυνάμεων που ακολούθησε και είχε ως συνέπεια τον θάνατο 33.000 Παλαιστινίων -αμάχων στη συντριπτική πλειονότητά τους-, η επίθεση εναντίον ανθρωπιστικής αποστολής βοήθειας στη Γάζα προκάλεσε έντονη δυσφορία σε κάποιες χώρες της Δύσης.

Ίσως διότι μεταξύ των θυμάτων της ισραηλινής επίθεσης περιλαμβάνονται τρεις Βρετανοί πρόην πεζοναύτες, ενώ μεταξύ των συνονδών της ανθρωπιστικής αποστολής περιλαμβάνονταν άτομα καταγόμενα από τις ΗΠΑ και την Αυστραλία - δύο χώρας που ενθέρμως στηρίζουν το Ισραήλ. Ούτε είναι τυχαίο ότι ο βασιλεύς Κάρολος Γ', που δίδει μια μέση σκλήρη με τον καρκίνο, ζήτησε να ενημερώνεται διαρκώς περί της ανθρωπιστικής διαστάσεως του θέματος.

Με αυτά και με αυτά, έφτασε η Δύση στο σημείο να προσβλέπει στην παραίτηση του κ. Νετανιάχου από την πρωθυπουργία, δίχως να έχει τη δυνατότητα και φυσικά τη θέληση να την επιβάλει, ελπίζοντας απλώς ότι εν τέλει θα πράξει ο ίδιος αυτοβούλως. Ματαίως θα αναμένουμε.

Το κράτος του Ισραήλ δημιουργήθηκε μετά το μείζον και οντως ειδικός έγκλημα του ολοκαυτώματος, η μνήμη του οποίου παραμένει ανεξίτηλη και καθορίζει τη συμπεριφορά της πολιτικής ηγεσίας αυτής της χώρας.

Σε ομιλία του κατά τη συνάντηση μελών του ισραηλινού λόμπ στην Ουάσινγκτον τον Απρίλιο του 2015, ο Γιζεών Λεβύ, στενότερος συ-

νεργάτης του πρωθυπουργού Σιμόν Πέρες κατά το παρελθόν, ανέφερε ότι «η Γκόλντα Μέιρ είχε πει πως έπειτα από το ολοκαύτωμα οι Εβραίοι έχουν δικαίωμα να κάνουν ό,τι θέλουν». Πριν από χρόνια, το 2002, η Σουλανίτ Αλόνη, που είχε διατελέσει υπουργός πέντε φορές στο διάστημα 1974-1996, έδωσε μία άλλη εκδοχή της ρήσεως της Μέιρ, ότι «μετά τη δική του Αίχμαν έχουμε το δικαίωμα να κάνουμε ό,τι θέλουμε». Λείπει η αναφορά στο ολοκαύτωμα.

Στην ίδια ομιλία της στο Τελ Αβίβ, η Αλόνη αναφέρθηκε σε δήλωση του πρωθυπουργού Μενάχμ Μπέγκιν κατά τη διάρκεια του πολέμου εναντίον του Λιβάνου, όταν είχε υποστηρίξει ότι «κανείς δεν έχει το δικαίωμα να μας πει τι να κάνουμε και ασφαλίστατα όχι εκείνοι που βομβάρδισαν τη Λρέσδην», εννοώντας τους Συμμάχους. Στις 23 Οκτωβρίου 2023 ο κ. Νετανιάχου μιλάοντας σε Ισραηλινούς στρατιώτες ανέτρεξε στο Βιβλίο Βασιλειών Α' της Παλαιάς Διαθήκης, όπου ο Σαμουήλ διατάσσει τον Σαούλ να αποκτήνει τους Αμαλκίτες, προαιώνιο εχθρό του Ισραήλ «από άνδρος έως γυναικός και από νηπιού έως θυλάζοντος...».

Ο πόλεμος του Ισραήλ δεν είναι ένα στρατηγικό σκακιστικό παιχνίδι. Είναι ένας πόλεμος εσχατολογικός. Μία αποστολή, με στόχο τη λύση ενός δράματος, που έχει αρχίσει από τα βάθη των αιώνων και συνεχίζεται έως σήμερα. Η προειδοποίηση του προέδρου των ΗΠΑ Μπάιντεν την Πέμπτη, όταν συνέδεσε την αμερικανική πολιτική εφεξής με τη συμμόρφωση του κ. Νετανιάχου συμφώνως με τις ανθρωπιστικές προϋποθέσεις που θέτει η Ουάσινγκτον στη Γάζα, έχει ενδιαφέρον. Εκείνο που μετράει, όμως, είναι εάν θα έχει αποτέλεσμα διαρκείας.

«**Ισλαμοφοβία**», «ομοφοβία», «τρανσοφοβία» είναι μερικές από τις ασθένειες που απειλούν την υγεία του ευτικού πολιτισμού. Προστίθενται στην «υποφοβία» που μελέτησε ο Χίτσκοκ στο Vertigo. Ή τη φοβία για τους αρουραίους που ανάγκασε τον πρωταγωνιστή του Οργουελ στο 1984 να παραδοθεί στην εξουσία του Μεγάλου Αδελφού. Για την κλειστοφοβία δεν έχω πρόχειρο παράδειγμα. Ομως δεν έχει σημασία, σημασία έχει ότι η Δύση ερευνά και εντοπίζει τις ασθένειες που απειλούν την ψυχική της υγεία. Η νέα επιστήμη ονομάζεται Woke, πέστε το αφύπνιση, πέστε το όπως θέλετε. Εντοπίζει με επιστημονικά εργαλεία τις παρεκτροπές της συνείδησης από την ορθή σκέψη. Όσες παρεκτροπές εξακολουθούν να διακρίνουν τη διαφορά των φύλων για παράδειγμα.

Το 2022 μια καθηγήτρια χορού στη σχολή Πολιτικών Επιστημών στο Παρίσι αρνήθηκε να αντικαταστήσει τις λέξεις «άνδρας» και «γυναίκα» με τις λέξεις «οδηγός» και «ακόλουθος» που είναι το σωστό. Το πλήρωσε με επίκληση. Στις 12 Μαρτίου, στην ίδια σχολή, οργάνωνται μια φιλοπαλαιστνιακή

Η ιδεολογία του «γουοκισμού»

Του **ΤΑΚΗ ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ**

εκδήλωση. Το αμφιθέατρο μετονομάζεται σε «Γάζα». Απαγορεύουν την είσοδο σε μια Εβραία φοιτήτρια επειδή «οι σιωνιστές δεν είναι αποδεκτοί». Στοχευόμενες αγαπτε Γουότσον. Αυτά στη Γαλλία σε μια σχολή που κάποτε τουλάχιστον διαμόρφωνε τις πολιτικές ελίτ της. Σε πιο «ανώδυνο» επίπεδο η εκδότρια Σιμπιλ Ριτ έχασε τη δουλειά της επειδή αρνήθηκε να πει ότι «μια γυναίκα με γένη τριών ημερών είναι γυναίκα». Γι' αυτό οι εκδοτικοί οίκοι στη Γαλλία έχουν προσλάβει επιμελητές «ευσαιθισίας».

Στην απέναντι όχθη της Μάγκης μια φίλαθλος της ομάδας Νιου Καστλ δημοσιεύει τουίτ με το οποίο ασκεί κριτική στην έμφυλη θεωρία. Κάποιοι το αντιλαμβάνονται, το μεταφέρουν στην Πρέμιερ Λιγκ η οποία φτιάχνει φάκελο και τον στέλνει στην ομάδα. Η ομάδα της απαγορεύει την είσοδο στο γήπεδο. Ο καλύτερος απ' όλους είναι ο μηχανοδηγός Τζέρεμι Σλιθ. Απολύθηκε διότι μετά το τέλος του εγκλεισμού έγραψε στο fb ότι είναι ενθουσιασμένος διότι «δεν ζει πια σε ένα μουσουλμανικό χαλιφότο που απαγορεύει το αλκοόλ».

Η υγειονομική εκστρατεία της Δύσης εννοείται ότι αφορά στις

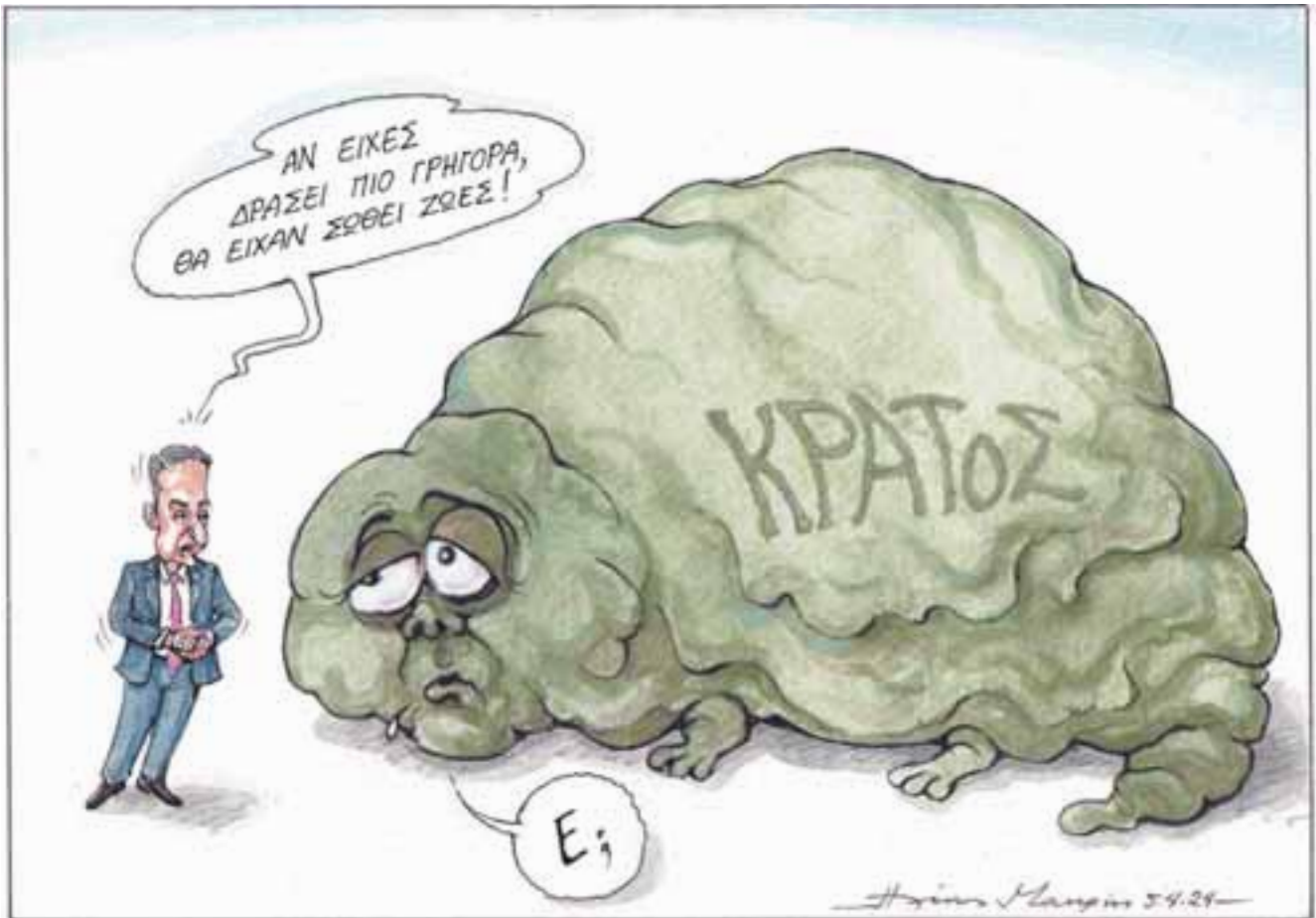
ελίτ της κατά μείζονα λόγο. «Όταν έφτασα στο Κέμπριτζ η διοίκηση μου είπε υπερήφανα ότι είχαν τουαλέτες χωρίς διάκριση φύλου», λέει η Μαρίνα, Γαλλίδα 24 ετών. Στο Πανεπιστήμιο του Εξετερ μια άλλη Γαλλίδα θυμάται το μάθημα με τον τίτλο «Να κατοικείς τον σύγχρονο κόσμο». «Μας εξήγησαν πώς έπρεπε να καταστρέψουμε τα αγάλματα, να αποαποικιοκρατικοποιήσουμε τις πόλεις μας και να διαβάσουμε στρατευμένα κείμενα». Στο τρίτο έτος υπήρχε μάθημα για τον φεμινισμό εναντίον της κονδροφοβίας.

Όλα αυτά, ή μέρος αυτών, μπορεί να σου φαίνονται γραφικά, φιλε αναγνώστη. Πλιν όμως πίσω από τη γραφικότητα κρύβεται μια ολόκληρη νοοτροπία. Να την αποκαλέσω γεροντική άνοια του ευτικού πολιτισμού; Ή μήπως πολιτισμική ανία; Δεν διαφέρει και πολύ η μία κατάσταση από την άλλη. Η ιδεολογία woke γεννήθηκε για να υποκαταστήσει την αδυναμία του ευτικού πολιτισμού να παράγει καινοουργίες ιδέες για τον εαυτό του και τον κόσμο. Μην μπορώντας να χαράξει την προοπτική του παρόντος επιδιέχεται στην αναθεώρηση των δικών του αξιών. Κοινώς

πυροβολεί τα πόδια του. Υπάρχει διέξοδος; Πάντα υπάρχει διέξοδος στην Ιστορία. Αυτή, όπως κι ο χρόνος, δεν σταματάει να προχωράει. Κι αν δεν είναι οι επιθέσεις των ισλαμιστών, κι αν δεν είναι ο πόλεμος στην Ουκρανία και η απειλή επέκτασής του, ελπίζουμε ότι η Ευρώπη θα αφυπνισθεί από τη μακαριότητα της προόδου της και των στερεοτύπων της. Πώς θα γίνει αυτό; Ελάτε τώρα. Μιλάμε για έναν μεγάλο πολιτισμό αιώνων με τεράστιο κεφάλαιο που δεν εξαντλείται σε μερικά επεισόδια ή τη μικρόνοια του γουοκισμού.

Ο ευρωπαϊκός πολιτισμός κατάφερε να αντιμετωπίσει ιδεολογίες πολύ πιο οργανωμένες και σκληρές από τον σημερινό γουοκισμό. Νίκησε και τον ναζισμό και τον κομμουνισμό. Θυσίασε εκατομμύρια ψυχές για να το καταφέρει. Ο γουοκισμός που είναι το αποπαιδί τους δεν έχει τη δύναμη να προκαλέσει τόσες ανθρωποθυσίες και τόσες καταστροφές. Έχει όμως τη δύναμη της ιδεολογίας. Κυρίως δε έχει απέναντί του μια Δύση κουρασμένη και εν πολλοίς απογοητευμένη από τον εαυτό της.

thteodoropoulos@kathimerini.gr

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗ. imakris@kathimerini.gr

Γυναίκοκτονία ή ανθρωποκτονία;

Του **ΗΛΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ**

Το αίτημα για τη νομοθετική καθήρωση ενός ιδιαίτερου εγκλήματος γυναικοκτονίας ως ειδικής -και βαρύτερης- μορφής της ανθρωποκτονίας τροφοδοτείται ως εξουσία να επιβάλει στον ένοχο ανθρωποκτονίας σε ήρεμη ψυχική κατάσταση άλλη ποινή πλιν αυτής της ισόβιας κάθειρξης.

Υπό αυτό το νομοθετικό καθε-
θikas». Η απαξία του εγκλήματος ανατακλάται στη νομοθετική απειλή απόλυτης ποινής για τον δράστη του. Με την επιφύλαξη της αναγνώρισης ελαφρυντικών περιστάσεων, ο δικαστής δεν έχει εξουσία να επιβάλει στον ένοχο ανθρωποκτονίας σε ήρεμη ψυχική κατάσταση άλλη ποινή πλιν αυτής της ισόβιας κάθειρξης.
Υπό αυτό το νομοθετικό καθε-
Ο διαχωρισμός της γυναικοκτονίας μπορεί να αποβεί επικίνδυνος, καθώς ενδέχεται να τροφοδοτήσει νέα αιτήματα πρόβλεψης και άλλων ειδικών μορφών ανθρωποκτονίας με θύματα ευάλωτες ομάδες με την αυτή αιτιολογία.
στός δεν υπάρχει περιθώριο εισαγωγής κάποιας πρόσθετου εγκλήματος γυναικοκτονίας. Ο νομοθέτης επιφυλάσσει την αυτή μετὰειρήνη στον φονέα είτε το θύμα είναι άνδρας είτε γυναίκα. Ομοίως αδιάφορη είναι η εθνικότητα, η θρησκεία, η ηλικία ή άλλα χαρακτηριστικά του θύματος. Η

εναία και ίση αυτή αντιμετώπιση είναι συνεπής προς την απόλυτη προστασία της ανθρώπινης ζωής. Η τελευταία αυτή δεν επιδέχεται διαβάθμιση της αξίας της, ώστε κάποιες μορφές της να θεωρούνται «ανώτερες» και άλλες «κατώτερες». Η αιματηρή εμπειρία του εθνικοσοσιαλιστικού καθεστώτος, υπό το οποίο εντοπίστηκαν και εξολοθρεύτηκαν «ανάξιες» μορφές ζωής, είναι εξίσου οδυνηρή όσο και διδακτική.

Η εισαγωγή ενός αυτοτελούς εγκλήματος γυναικοκτονίας είναι λοιπόν ασύμβατη με το ισχύον στη χώρα μας νομοθετικό καθεστώς. Μπορεί όμως να αποβεί και επικίνδυνη. Πράγματι, ο διαχωρισμός της γυναικοκτονίας ενδέχεται να τροφοδοτήσει νέα αιτήματα πρόβλεψης και άλλων ειδικών μορφών ανθρωποκτονίας με θύματα ευάλωτες ομάδες (μετανάστες, ανήλικοι, ηλικιωμένοι κ.ά.) με την αυτή αιτιολογία. Το αποτέλεσμα θα ήταν η δημιουργία ενός ιδιότυπου τιμωρητικού «συνδικαλισμού», στο πλαίσιο του οποίου οι ενδιαφερόμενοι θα αξιωναν από τον νομοθέτη να δημιουργηθεί με τη δημοσκόπηση κατάλογο διαφόρων ειδών ανθρωποκτονίας ανατρέποντας την αφηρημένη με όρους ισότητας περιγραφή του εγκλήματος. Κατά την πρόσφατη, εύστοχη παρατήρηση της καθηγήτριας Εγ-

κληματολογίας Εφης Λαμπροπούλου, η πρόβλεψη της γυναικοκτονίας ως ειδικής κατηγορίας εγκλήματος θα παραβίαζε συνταγματικές αρχές και διη την αρχή της ισότητας και την απαγόρευση των διακρίσεων λόγω φύλου. Το παράδοξο του αιτήματος της γυναικοκτονίας είναι προφανές: Ενώ με αυτό επιχειρείται η άρση μιας κατάστασης ανισότητας, η ικανοποίησή του θα οδηγήσει στη δημιουργία μιας νέας κατάστασης ανισότητας.

Η συγκέντρωση του μείζονος ενδιαφέροντος σε μια συμβολική νομοθετική πρωτοβουλία αποσπεί εντέλει τη δημόσια προσοχή από τις πραγματικές πηγές του προβλήματος. Η αναγκαία ενίσχυση της προστασίας των γυναικών εναντίον πράξεων βίας απαιτεί προσεκτικό σχεδιασμό και οργάνωση κρατικών και άλλων φορέων, αποτελεσματική (αυστηρή και κοινωνική) πρόληψη, καθώς και καθημερινή υποστήριξη της κουλτούρας ισότητας και αλληλοσεβασμού. Μία ακόμη συμβολική και ανέξοδη νομοθετική ρύθμιση θα προσφέρει «χάρτινη» και βραχυβίον κατανασμο αφήνοντας στην τύχη τους τα θύματα του μέλλοντος.

Ο κ. Ηλίας Α. Αναγνωστόπουλος είναι ομότιμος καθηγητής της Νομικής Σχολής Αθηνών, πρόεδρος της Ένωσης Ελλήνων Ποινικολόγων.

Η κυνικότητα του Μπίμπι

Του ΓΙΑΝΝΗ ΙΩΑΝΝΟΥ

Ο πόλεμος στη Γάζα δεν προσθέτει κάτι καινούργιο για όσους, εξειδικευμένα, παρακολουθούν, μελετούν και καταγράφουν συγκρούσεις, και δη στη Μέση Ανατολή στο πλαίσιο των αραβόισραηλινών συγκρούσεων. Είναι ένας πόλεμος με ανυπολόγιστο αποτύπωμα ανθρωπιστικής καταστροφής, χιλιάδες νεκρούς αμάχους, και μια Γάζα –τοπογραφικά– που έχει ισοπεδωθεί, με τον λαό της να πεινάει –γυρίζοντας το Μεσανατολικό δεκαετίες πίσω.

Στον πόλεμο αυτό, ο ισραηλινός στρατός (IDF) έχει πλήξει εκατοντάδες αμάχους και μέλη ανθρωπιστικών οργανώσεων, και πολύ πιθανόν εμπλέκεται σε συμβάντα που σε διεθνές επίπεδο θα στοιχειοθετούσαν εγκλήματα πολέμου. Το ίδιο έχει πράξει και η Χαμάς –μία τρομοκρατική οργάνωση που δρα σε αυτό το περιβάλλον urban warfare με πρακτικές ανθρώπινες ομηρείες και που με τις βαρβαρικές της πράξεις άνοιξε, στις 7 Οκτωβρίου, τον ασκό του Αιόλου στη Μέση Ανατολή. Το χτύπημα στο κονβόι της οργάνωσης «World Central Kitchen» –που δραστηριοποιείται στη Γάζα εδώ και χρόνια και που ανέλαβε να υλοποιήσει, ως βασικός εταίρος, την κυπριακή πρωτοβουλία «Αμάλθειας»– ήταν αυτό που ήρθε να επιβεβαιώσει την τραγωδία της Γάζας. Όχι γιατί δεν γνωρίζαμε πως άμαχοι χάνουν τη ζωή τους ή νοσοκομεία πολιορκούνται, αλλά διότι μας ξύπνησε από την κυπροκεντρική αντίληψή μας για το τι συμβαίνει λίγα εκατοντάδες χιλιόμετρα μακριά μας.

Ο πρωθυπουργός του Ισραήλ, Βενιαμίν Νετανιάχου, εντελώς κυνικά δήλωσε πως το πλάνο στη ΜΚΟ ήταν «χωρίς πρόθεση», και πως «στον πόλεμο συμβαίνουν αυτά».

Στην Κύπρο αυτή η προσέγγιση πάσχει. Νοσεί βαριά. Γιατί ο πόλεμος στη Μέση Ανατολή, όπως και ο πόλεμος στη Συρία, την Ουκρανία, τον Καύκασο, κοκ, δεν τυχάνει ποτέ μιας ψυχραιμής προσέγγισης, μιας τεχνοκρατικής ανάλυσης ως προς το πολιτικό και επιχειρησιακό –ως προς τη διεξαγωγή του– υπόβαθρο και ως προς την προσέγγιση των γεγονότων από σκοπιάς ελέγχου, επαλήθευσης και επιστημονικής στοιχειοθέτησης. Υπάρχει μόνο το ιδεολογικό πλαίσιο –που ξεκινά τη θεωρία και καταντά ιδεοληπτικό, το whataboutism και η έλλειψη στοιχειώδους γραμματισμού– που σε ένα περιβάλλον συστηματικής παραπληροφόρησης –στην εποχή των μέσων κοινωνικής δικτύωσης– απλώς επιβεβαιώνει τη γνωστική του ασυμφωνία.

Ο πρωθυπουργός του Ισραήλ, Βενιαμίν Νετανιάχου, εντελώς κυνικά δήλωσε πως το πλάνο στη ΜΚΟ ήταν «χωρίς πρόθεση», και πως «στον πόλεμο συμβαίνουν αυτά». Σε αυτόν εδώ τον κυνισμό, ενός πρωθυπουργού που είναι πλέον ο χειρότερος στην ιστορία του Ισραήλ, ενυπάρχει ακριβώς και η ίδια ανηθικότητα όσον αντιστοιχικά τα βάζουν «με το κράτος του Ισραήλ», όσων επικαίρουν γιατί το Ισραήλ εξοντώνει τους Παλαιστίνιους, ή όσων ξεπλένουν τη Χαμάς –μία οργάνωση που σκότωσε μωρά στον ύπνο τους και βίασε γυναίκες. Δεν διαφέρουν πουθενά από τον Νετανιάχου, όσοι στην Κύπρο –ακούσια ή εκούσια– αναπαράγουν την παραπληροφόρηση που θα στοιχειοθετήσει την ιδεοληψία τους και θα ακυρώσει τον ιδεολογικό τους αντιπαλο. Και, κυριότερα, δεν θα σώσουν ούτε τους Παλαιστίνιους πρόσφυγες, ούτε τους πολιορκημένους της Γάζας από τον λιμό, αλλά και ποτέ, μα ποτέ, δεν θα κατανοήσουν σύνθετα προβλήματα διεθνών σχέσεων που παράγουν πόνο, βία, καταστροφή και ανθρωπιστικές κρίσεις. Θα μείνουν για πάντα στην άγνοια του.

Πάλι πίσω στο πεδίο, ο Νετανιάχου παίζει all in στον πόλεμο της Γάζας. Διέρρηξε τις σχέσεις του με τις ΗΠΑ, θέλει να πολιορκήσει τη Ράφα για να συνεχιστεί ο πόλεμος που παρατείνει την πολιτική του επιβίωση, και δεν θέλει να επωμιστεί την ευθύνη για την καταστροφή της 7ης Οκτωβρίου. Ας αρχίσουμε λοιπόν την κατανόηση της καταστροφής –σε εξέλιξη– της Γάζας από αυτή την κυνική παραδοχή, πριν βγάλουμε τη γλώσσα μας περίπατο σε ένα αζιακό σύστημα όπου, υποκριτικά, ο Νετανιάχου είναι το απόλυτο κακό, αλλά ο Πούτιν ή ο Άσαντ φωτισμένοι ηγέτες των λαών τους...

ioannoug@kathimerini.com.cy
Twitter: @JohnPikpas

Διασώστες επί το έργο, μεταφέρουν πολίτες από ορεινή περιοχή, σε προσωρινό χώρο στάθμευσης αυτοκινήτων στο Εθνικό Πάρκο Ταροκο, στο Ηουλιέν της Ταϊβάν, μετά τον σεισμό των 7,4 βαθμών της κλίμακας Ρίχτερ στις 3 Απριλίου.

Το δημόσιο μυστικό της «Αμάλθειας»...

Του ΛΑΡΚΟΥ ΛΑΡΚΟΥ

Σύμφωνα με ρεπορτάζ στον πλ. «Φιλελεύθερο» (3/4) «η Γαλλία έχει το δικαίωμα να αλωνίζει στην Κύπρο, με βάση συμφωνία, η οποία υπεγράφη μεταξύ της και της Κυπριακής Δημοκρατίας, στο πλαίσιο μεταξύ τους συνεργασίας, η οποία αφορά την απομάκρυνση Γάλλων ή και πολιτών άλλων χωρών από τη Μέση Ανατολή... από τις οποίες είναι δυνατόν να απομακρυνθούν ξένοι πολίτες (με χρήση της Κύπρου ως ενδιάμεσο σταθμού)». Το ρεπορτάζ στον «Φ» δεν φέρει την υπογραφή του συντάκτη του.

Το ζήτημα βέβαια είναι γιατί να «αλωνίζει» η Γαλλία αφού αν είναι «να απομακρυνθούν ξένοι πολίτες», το αεροδρόμιο ή το λιμάνι της Λάρνακας μια χαρά βρίσκονται στη θέση τους και –με ή χωρίς αμάλθειες– κάνουν καλά τη δουλειά τους, όπως έχει γίνει και άλλες φορές στο παρελθόν. Το «αλώνισμα» πώς προκύπτει;

Η γενικότερη εικόνα:

1) Ο Ν. Χριστοδουλίδης θεωρεί ότι με την υπέρμετρη προβολή της «Αμάλθειας» αποκτά ένα «βολικό» εργαλείο για να διαχειριστεί πράγματα τώρα που η Μαρία Άνγκελα Ολγκίν αναζητεί φόρμουλες για να σπάσει το αδιέξοδο στο Κυπριακό. Ο Ν. Χριστοδουλίδης, καταβάλλοντας ελάχιστες βαρύτερες προσπάθειες για την ουσία του Κυπριακού, και γνωρίζοντας ότι η απεσταλμένη θα εκφέρει την τελική της κρίση, επενδύει στη διογκωμένη «Αμάλθεια»: 1ο, για να εμφανίζεται «κρήσιμος» και «υποστηρικτικός» στις ΗΠΑ, 2ο, για να εμφανίζεται «ωφέλιμος» σε Ευρω-

Ο Ν. Χριστοδουλίδης ενώ θέλει «συνομιλίες από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα», δεν υιοθετεί ούτε καν το «κεκτημένο» του!

παιούς αξιωματούχους (κυρίως Μέτσο και Λάιεν), που αναζητούν άλλοθι για τη μονομερή στήριξή τους στον Β. Νετανιάχου. Και 3ο, καθώς η απεσταλμένη του γ.γ. θα εκφέρει την τελική της κρίση, ο ίδιος να θεωρεί ότι έχει «πλάτες» για το κάθε ενδεχόμενο, «μπορεί το Κυπριακό να μν... αλλά η Αμάλθεια σάς συμφέρει κ.λπ...».

2) Το ουσιαστικό: Ο Ν. Χριστοδουλίδης ζήτησε (και ορθά έπραξε) μια πρωτοβουλία των Η.Ε. και συνάντησε γι' αυτό τον σκοπό τον Α. Γκουτέρες. Ο γ.γ. αφού πρώτα βολεδοσκόπησε τα μέτρα και όλα συμφώνησαν, απεστείλε την κα Ολγκίν για να διερευνήσει κατά πόσο υπάρχει κοινό έδαφος για επανάληψη των συνομιλιών. Εκείνος που ζήτησε την επανάληψη των συνομιλιών, έχει επεξεργαστεί κάτι καινούργιο ώστε το κάρνο να ξε-

κολλήσει από τη λάσπη; Το να προτείνεις μια ακόμα λωρίδα κυκλοφορίας στο οδόφραγμα Αγίου Δομετίου, δεν σημαίνει ότι κατανοείς το διακύβευμα της απεσταλμένης Ολγκίν. Ακόμα πιο παράξενο, ο Ν. Χριστοδουλίδης ενώ θέλει «συνομιλίες από εκεί που έμειναν στο Κραν Μοντάνα», δεν υιοθετεί ούτε καν το «κεκτημένο» του! Αυτό αφορά κυρίως το πακέτο για την «πολιτική ισότητα» (συμφωνία για το κεφάλαιο διακυβέρνησης). Ο ίδιος έχει μιλήσει δημόσια για αλλαγή της βάσης του με εισαγωγή «πρωθυπουργού» πάνω σε ένα κεφάλαιο που έκλεισε με το προεδρικό σύστημα (πρόεδρος/αντιπρόεδρος) στις 30 Ιουνίου 2017, όπως μας λέει ο ίδιος ο γ.γ. Α. Γκουτέρες. Γνωρίζει βέβαια ότι χωρίς την αποδοχή αυτού του κεφαλαίου δεν θα πάει η διαδικασία και στα άλλα πέντε κεφάλαια, και η

αποστολή Ολγκίν θα έχει σύντομη ημερομηνία λήξης.

3) Ο ΠτΔ στις 25/3 δήλωσε ότι «ο γ.γ. έχει κάποιες σκέψεις, κάποιες ιδέες που εμείς στηρίζουμε και αναμένουμε να δούμε και την ανταπόκριση της τουρκικής πλευράς σε αυτές τις σκέψεις του γ.γ. που θεωρώ ότι, ναι, μπορούν να ανοίξουν τον δρόμο για επανέναρξη των συνομιλιών». Αυτό είναι σημαντικό, ο γ.γ. να «έχει κάποιες σκέψεις, κάποιες ιδέες». Αλλά εφόσον τις έχει δεν θα ήταν σκόπιμο να ανοίξει το θέμα κάποιος άλλος πέραν του ίδιου ή του εκπροσώπου του στη Νέα Υόρκη. Ο γ.γ. πιθανόν να θέλει να δώσει χώρο πρώτα στην απεσταλμένη του Μαρία Άνγκελα Ολγκίν στην προγραμματισμένη επόμενη κάθοδό της στη νήσο στα μέσα Απριλίου.

Είναι μια πιθανή εξέλιξη, τα Η.Ε. να κάνουν μια ύστατη προσπάθεια για να γεφυρώσουν τις αποστάσεις (είτε με ΜΟΕ κάποιου βελνεκού, είτε με σκέψεις επί των Έξι Σημείων του πλαισίου του γ.γ., είτε για συνάντηση ανάμεσα στους δύο ηγέτες, ώστε ο γ.γ. να ζυγίσει τα πράγματα και, υπό το φως των αντιδράσεών τους, να οριστικοποιήσει την πρότασή του στο Σ.Α. των Η.Ε.). Άλλωστε, αυτό δικαιολογεί και την βίαιη αποστολή Ολγκίν, τα Η.Ε. να επιχειρήσουν να ολοκληρώσουν έναν κύκλο από προσπάθειες που παραμένει τρύπος (και με δική τους ευθύνη) από το 2017. Αλλά ο γ.γ. φαίνεται ότι έχει πάρει κάποιες αποφάσεις και θα οδηγήσει τα πράγματα σε κάποιο «ξεκαθάρισμα» μέσα στο βίαιον της κας Ολγκίν...

www.larkoslarkou.org.cy

Γέφυρα, επιτήδειοι ουδέτεροι ή ακόμα ψάχνουμε;

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΚΑΚΟΥΡΗ

Η εμπλοκή της Κύπρου στην προσπάθεια αποστολής ανθρωπιστικής βοήθειας στη Λωρίδα της Γάζας είχε και μια αναπάντεχη παρενέργεια. Οι εξελίξεις στο Μεσανατολικό, τις οποίες η ελληνοκυπριακή ειδησεογραφία συνήθως παρακολουθεί εξ αποστάσεως από την φανταστική τοποθεσία της Κύπρου, κάπου μεταξύ Αθηνών και Λονδίνου, έγιναν εξελίξεις με συγκεκριμένες παραμέτρους για την κυπριακή εξωτερική πολιτική, και την κυπριακή εσωτερική (μικρο)πολιτική.

Το ότι γείτονές μας είναι η Τουρκία, η Συρία, ο Λίβανος, το Ισραήλ, η Παλαιστίνη και η Αίγυπτος είναι συνήθως αφηρημένες έννοιες τις οποίες ανασύρουμε από το κουτί όπου τις έχουμε κλείσει, μόνο όταν

αφορούν τα προβλήματα με την Τουρκία, τις οποίες ενεργειακές συζητήσεις με την Αίγυπτο και το Ισραήλ, και το μεταναστευτικό.

Και για τα τρία έχουμε προκάτ επιχειρήματα, συζητήσεις και ρητορικές φόρμουλες που αφορούν τους διπλωμάτες και τους ειδικούς, αλλά δύσκολα φτάνουν στις καθημερινές συζητήσεις. Η όποια «σχέση» με την Τουρκία κάνει την όποια ουσία συζήτησης και αναζητήσιμη πολιτικής θέσης μέσα στους ψυχαναγκασμούς του Κυπριακού, τα ενεργειακά είναι μια τεχνική και οικονομική συζήτηση που έχει περάσει στο θυμικό ως το μεγαλόπαισμα που μας ήθελε να γινόμαστε εμπίστοτοι και κόμβος και ενεργειακός παίχτης, και το μεταναστευτικό έγινε –χάρη στην απροσεξία της Αριστεράς και τον κυνισμό της Δεξιάς– ένα νέο ψυ-

χόδραμα φοβίας και κακοδιαχείρισης. Και τότε ήρθε η «Αμάλθεια», η οποία ήταν ένα στοιχείο που μέχρι στιγμής βγήκε στην Κύπρο, γιατί εντόπισε και «κλείδωσε» σε μια ανάγκη την οποία η χώρα μπορούσε να εκπληρώσει βάσει αυτού που ξένος διπλωμάτης μου περιέγραψε ως «το μόνο πραγματικό συγκριτικό πλεονέκτημα της χώρας», δηλαδή τη γεωγραφία. Όχι αυτή τη φορά για να γίνει κεντρικός κόμβος (αν και δεν έλειψαν οι υπερβολές), αλλά επιχειρησιακά για να ταιριάζει στο παζλ μιας διεθνούς προσπάθειας. Η προσπάθεια θα προορούσε να είχε ναυαγήσει, όμως οι κακές συνθήκες στη Γάζα και τα συμφέροντα και άλλων (και των ΗΠΑ, και της Ε.Ε., και του Ισραήλ, και αραβικών κρατών) συνέτειναν στο να προχωρήσει.

Άσχετα με το αν ο θαλάσσιος

διάδρομος κλείσει λόγω του ότι το Ισραήλ πλέον εκτός από αμάχους που δεν ευθύνονται για τα εγκλήματα της Χαμάς, σκοτώνει πλέον και εργαζόμενους σε ανθρωπιστικές οργανώσεις, η Κύπρος είναι πλέον αυτόβουλα στον χάρτη, και όχι μόνο ως αεροπλανοφόρο ή σταθμός παρακολούθησης. Αυτό φυσικά, όπως κάθε επιλογή σε αυτή τη ζωή, ενέχει οφέλη και ρίσκα. Το αποτέλεσμα θα προκύψει αναλόγως του σχεδιασμού που έχει γίνει και των χειρισμών που θα γίνουν.

Σε αυτό το πλαίσιο, και με την Κύπρο στη διεθνή ειδησεογραφία, ανακαλύψαμε και εμείς πού βρισκόμαστε (γεωγραφικά), και συζητάμε πλέον ίσως για πρώτη φορά πού βρισκόμαστε (γεωπολιτικά). Μπορεί πλέον να γίνει, αν θέλουμε, μια ουσιαστική συζήτηση: είναι ο θαλάσσιος διάδρομος άλλοθι για

το Ισραήλ για να συνεχίσει τον πόλεμο; Είναι εργαλείο καθαρά ανθρωπιστικό που μπορεί να γίνει και μοχλός πίεσης για άνοιγμα άλλων περασμάτων; Ως χώρα θα έπρεπε να είμαστε με τους υπό κατοχή Παλαιστίνιους ή με το Ισραήλ με το οποίο υπάρχουν κάποια κοινά συμφέροντα που αναπτύχθηκαν τα τελευταία χρόνια;

Είμαστε γέφυρα ή επιτήδειοι ουδέτεροι; Εδώ υπάρχει έδαφος για πραγματική πολιτική ερμηνεία και πολιτική συζήτηση, η οποία για πρώτη φορά φέρνει στις καθημερινές συζητήσεις την εξωτερική πολιτική της Κυπριακής Δημοκρατίας. Όχι ως ευκαιριακού δορυφόρου της Ρωσίας ή σταθμού του ΝΑΤΟ, αλλά ως χώρας που κάνει τις επιλογές της.

Εν τω μεταξύ, τις τελευταίες ημέρες τα ελληνοκυπριακά κόμματα

κατάφεραν να αναδείξουν ακόμη μια φορά πόσο εκτός θέματος βρίσκονται, και πόσο λίγη διάθεση έχουν για ουσιαστική πολιτική συζήτηση που να μη θεωρεί τους ψηφοφόρους εργαλεία που θα χειραγωγηθούν με τις κατάλληλες συναισθηματικές και ρητορικές ατάκες. Αντί να εγκρίνουν ένα ψήφισμα που να προσπαθεί με πολιτικούς όρους να ισορροπήσει, καταδικάζοντας τα εγκλήματα της Χαμάς και του Ισραήλ, τα κόμματα κόλλησαν στις λέξεις και άρχισαν να αλληλοκατηγορούνται για χάριν των κομματικών ακροατηρίων.

Τα ελληνοκυπριακά κόμματα συνήθως ακολουθούν πολύ μετά την κοινωνία, αντί να δημιουργούν πολιτική συζήτηση. Αμφιβάλλω αν θα προσαρμοστούν.

ykakouris@gmail.com

Η μόδα των εμπειρογνομώνων

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΚΑΠΑΡΗ

Η νέα μόδα στο πολιτικό σκηνικό ονομάζεται σύμβουλοι, εμπειρογνομόνες και ιδιώτες νομικοί σύμβουλοι. Είναι οξύμωρο όλοι οι πολιτικοί να ζητούν συμβούλους και όμως σχεδόν τίποτα να μη λειτουργεί σωστά σε αυτό τον τόπο. Ακόμη, επικεφαλής υπουργείων, στις συνεδριάσεις των κοινοβουλευτικών επιτροπών επικαλούνται θέσεις εμπειρογνομώνων για να στηρίξουν αποφάσεις τους, λες και οι ίδιοι δεν έχουν θέση, λες και δεν πληρώνονται για να λαμβάνουν αποφάσεις. Ακόμη, επικεφαλής ημικρατικών οργανισμών και δημόσιων εταιρειών, επικαλούνται γνωμοδοτήσεις ιδιωτών νομικών συμβούλων για να τεκμηριώσουν ή να δικαιολογήσουν τις θέσεις τους. Πριν από μερικές μέρες είχε μεγάλη πλάκα ο καβγάς στην Επιτροπή Εμπορίου της Βουλής, εκπροσώπου συνδέσμου καταναλωτών και καθηγητή του Πανεπιστημίου Κύπρου, ο οποίος ετοίμασε τη μελέτη για τις επιπτώσεις για την πράσινη φορολογία. Ο ειδικός μιλνσε για ελαχίστες επιπτώσεις στους πολίτες, ενώ ο εκπρόσωπος των καταναλωτών κατήγγειλε ότι τέθηκαν λανθασμένες παράμετροι στη φόρμουλα για υπολογισμό των επιπτώσεων. Πιο απλά, στην εξίσωση για τις επιπτώσεις, η κάθε πλευρά έθεσε διαφορετικά δεδομένα. Τώρα που είναι η αλήθεια και πού το ψέμα και αν όλα έγιναν με επιστημονικό ή όχι τρόπο, κανείς δεν θα το μάθει. Μόνο οι πολίτες, θα μάθουν την αλήθεια, όταν θα κληθούν να πληρώσουν τις νέες φορολογίες.

Το νόμιμο δεν είναι πάντα και ηθικό. Η μεγάλη πλάκα είναι ότι μετακαλούνται από το εξωτερικό εμπειρογνομόνες, οι οποίοι δεν φημίζονται ούτε για τις γνώσεις, ούτε για την ηθική τους ρωμαλεότητα. Χρυσοπληρώνονται συχνά πυκνά, μόνο και μόνο για να επιβεβαιώσουν και να νομιμοποιήσουν θέσεις και πονηρές στοχεύσεις, ενίοτε μικρών και ασήμαντων πολιτικών ταγών ή διευθυντών του Δημοσίου. Πρόσφατα, δημόσιος υπάλληλος, άριστος στη δουλειά του και με ξεχωριστές γνώσεις, γελούσε με λεγόμενο εμπειρογνομόνα από το Λονδίνο, ο οποίος ήταν το «κούτσουρο» του πανεπιστημίου στο οποίο φοίτησαν και οι δύο. Ο εμπειρογνομόνας εργάζεται σήμερα σε πολυεθνική εταιρεία, και τον στέλνουν τα αφεντικά σε «αδύναμες» χώρες για να προσφέρει την εμπειρογνομοσύνη του, με το ανάλογο τίμημα. Στην πρώτη συνάντηση των δύο παλιών συμφοιτητών, υπήρξε ένα μικρό σοκ στην αρχή, αλλά στη συνέχεια όλα κύλησαν τέλεια, αφού ο εμπειρογνομόνας υιοθέτησε τις απόψεις του υπαλλήλου, ο οποίος πορευόταν με τον σταυρό στο χέρι.

Η δουλειά έγινε με τον καλύτερο τρόπο, οι Κύπριοι φορολογούμενοι πλήρωσαν μόνο τις συμβουλές και οι «πονηροί εγκέφαλοι», πίσω από τη μετάκληση του εμπειρογνομόνα, έμειναν με τα «δύο χείλη καμένα», αφού δεν πέτυχαν τη μεγάλη «αρπακτή». Οι δύο παλιόφιλοι θυμήθηκαν τα παλιά, πήγαν σε ταβέρνες, και η ζωή συνεχίζεται.

Στο παρελθόν αποτελούσε κοινό μυστικό ότι ο εκάστοτε γενικός εισαγγελέας είχε στα συρτάρια του πάντα δύο γνωματεύσεις, ανάλογα με τις θέσεις του εκάστοτε προέδρου της Δημοκρατίας. Ανάλογη πρακτική ακολουθούν και καλοί δικηγόροι, οι οποίοι ανάλογα με τον ήχο των «αργυριών» καταδικάζουν ή αθωώνουν, διά των δικαστηρίων, τους πελάτες τους. Με αυτές τις «λογικές» είχαμε το σκάνδαλο του χρηματιστηρίου, δηλαδή την αρπαγή των οικονομικών σχεδόν όλου του πληθυσμού, με τη βούλα των νόμων και των κανόνων. Με την ίδια λογική έγινε η λεγόμενη φορολογική αμνηστία, η οποία σε λίγες μέρες «καθάρισε» δισεκατομμύρια «μαύρες» καταθέσεις. Σε αυτό το τραγικό μοτίβο, και το κούρεμα των καταθέσεων, όπου το κράτος με ευρωπαϊκή βούλα «ανερωθρίαστα» μπήκε στις τσέπες των πολιτών και άρπαξε τις καταθέσεις τους. Ακολούθησε το σκάνδαλο των διαβητηρίων και η τραγική ιστορία με τις εκποιήσεις περιουσιών. Σε αυτή τη λογική και η ιστορία με τις «αμαρτωλές» κάμερες στους δρόμους, όπου σε μία νύκτα σχεδόν όλοι οι Κύπριοι έγιναν παράνομοι, και τώρα καλούνται να πληρώσουν εκατοντάδες ευρώ πρόστιμα, όχι από το πλεόνασμά τους, αλλά και από το υστέρημά τους. Και πάνω από όλα, η «σατανική» κατάσταση όπου οι πλούσιοι έγιναν πλουσιότεροι και οι φτωχοί φτωχότεροι. Όλα βεβαίως γίνονται πάντα για το καλό των πολιτών. Όπως λέει και το λαϊκό άσμα του Γιάννη Μπλιώκα: «Είδα ένα κόσμο να γκρεμίζεται μπροστά μου. Είδα να γίνεται γιαπί η γειτονιά μου...».

Μόνη παρηγοριά των φτωχών και καταφροννημένων η θεία δική, η οποία δεν ξεχωρίζει πλούσιους και φτωχούς. Ατέλειωτες οι ιστορίες με τους νεόπλουτους του χρηματιστηρίου, οι οποίοι κλαίει και οδύρονται. Τραγικές οι ιστορίες με τους «καθαρούς» της φορολογικής αμνηστίας, οι οποίοι «λέρωσαν» τα παιδιά τους. Θλιβερές οι ιστορίες με τους απατεώνες του λευκού κολάρου αλλά και όλους τους τοκογλύφους, οι οποίες βασανίζουν παιδιά και εγγόνια. Οι «κατάρτες» των αδικημένων έχουν συνήθως μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα από τις ποινές των δικαστηρίων. Όλα εδώ πληρώνονται, όπως λέει ο σοφός λαός.

kaparispan@yahoo.gr

Μεταναστευτικό: δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις

Του ΝΙΚΟΛΑ ΚΥΡΙΑΚΟΥ

Για άλλες πολιτικές δυνάμεις, το μεταναστευτικό είναι αντιδημοφιλές: δεν φέρνει ψήφους, δεν συνεγείρει τα πλήθη, δεν προσφέρει πεδίο δημιουργικής δράσης.

ανάμεσα σε εμάς και σε όσους φτάνουν στην Κύπρο είναι απλώς ότι έτυχε να γεννηθούμε σε μια διαφορετική γωνιά του πλανήτη, να ενισχύσει την ψευδαίσθηση ότι τα σύνορα θα προστατεύσουν το μικρό μας σπίτι, τη στιγμή που οικογενής φλέγεται.

Για άλλες πολιτικές δυνάμεις, το μεταναστευτικό είναι αντιδημοφιλές: δεν φέρνει ψήφους, δεν συνεγείρει τα πλήθη, δεν προσφέρει πεδίο δημιουργικής δράσης. Παρά τις επιμέρους πιτυχίες του, πιστεύω ότι το ζήτημα της μετανάστευσης θέτει κατ' ουσία ένα ζωτικής σημασίας ζήτημα: ποια κοινωνία θέλουμε να είμαστε; Η απάντηση που δίνω, και προτείνω σε αυτές τις εκλογές, είναι ότι δεν πρέπει να αφήσουμε τις δυνάμεις της μισαλλοδοξίας και του ρατσισμού να πολώσουν

και να διχάσουν την κοινωνία μας, πείθοντάς την να σταματήσει να σκέφτεται και να συμπεριφέρεται ανθρωπίνως.

Τι μπορούμε να κάνουμε, λοιπόν;

Το πρώτο είναι να συνειδητοποιήσουμε ότι τα σύνορα κάθε κράτους είναι νοητές γραμμές στον χάρτη. Η μετανάστευση είναι ένα διαχρονικό φαινόμενο, άρρηκτα συνδεδεμένο με την ανθρώπινη φύση και ύπαρξη. Όσο δυνατό και αν πατήσουμε τη μολύβια μας, χαράζοντας γραμμές στους χάρτες, αυτό δεν θα μειώσει ούτε θα σταματήσει τη μετανάστευση.

Δεύτερο, οφείλουμε να σπάσουμε τον φαύλο κύκλο της παράτυπης μετανάστευσης που θέτει σε κίνδυνο χιλιάδες ζωές και συντηρεί την εγκληματική δρα-

στηριότητα των διακινητών. Μπορούμε να το πετύχουμε δημιουργώντας, με ευρωπαϊκή πρωτοβουλία, ασφαλείς ανθρωπιστικούς διαδρόμους που θα επιτρέπουν την αναζήτηση ασύλου, χωρίς να μετατρέπουμε τη Μεσόγειο σε ένα απέραντο νεκροταφείο.

Τρίτο, να αναμορφώσουμε το ευρωπαϊκό σύστημα ασύλου, με σκοπό τη δίκαιη κατανομή των υποχρεώσεων που συνεπάγεται η υποδοχή μεταναστών και προσφύγων. Το σημερινό σύστημα τοποθετεί εξαιρετικά μεγάλο βάρος στις χώρες υποδοχής, μεταξύ τους και η Κύπρος.

Άφρα για το τέλος το σημαντικότερο, που είναι κατά την άποψή μου, ότι το μεταναστευτικό είναι ένα ζήτημα που μας καλεί να αναμετρηθούμε με τις συνειδήσεις μας. Δεν πρέπει να συμβιβαστούμε ποτέ με την ιδέα ότι είναι εντάξει να χάνεται μια ζωή, πόσω μάλλον η ζωή ενός παιδιού σε μια βάρκα, ακριβώς μπροστά στα πόδια μας. Όπως σε πολλά σημαντικά ζητήματα, δεν υπάρχουν μαγικές λύσεις. Αντιθέτως, υπάρχουν πολλές αποχρώσεις, που απαιτούν ζυγισμένες και μελετημένες απαντήσεις. Με άλλα λόγια, όπως κάθε φορά, ο δρόμος της αρετής απαιτεί προσπάθεια και ευθύνη.

Ο κ. Νικόλας Κυριάκου είναι νομικός και υποψήφιος ευρωβουλευτής με το Volt.

ΣΚΙΤΣΟ ΤΟΥ ΗΛΙΑ ΜΑΚΡΗΣ. imakris@kathimerini.gr

ΕΠΙΦΥΛΛΙΔΑ / Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΧΡΗΣΤΙΑ

Γυναικοκτονία... encore!

Πόσο μπορεί να βλάψει ένας γενικός παραθολικός όρος όταν περιγράφει δεκάδες διαφορετικά ατομικά φαινόμενα είναι κάτι που δεν έχει ακόμη εκτιμηθεί στην πραγματική του διάσταση. Όταν προτάθηκε ο όρος «γυναικοκτονία» (femicide, κατά το genocide), πολλοί ήταν αυτοί που πίστεψαν ότι με τη δημιουργία ενός νέου όρου θα διευκόλυναν την ταυτοποίηση του προβλήματος. Θεωρούσαν ότι η δημόσια καταγγελία ενός εγκληματικού φαινομένου θα το έκανε πιο ορατό και πιο αναγνωρίσιμο.

Με αυτόν τον τρόπο ευελπιστούσαν ότι η δημόσια Αρχή θα μπορούσε να δράσει πιο άμεσα, να νομοθετήσει και να βάλει ένα όριο στο έγκλημα. Όσο βέβαια η αποτροπία εγκλήματα συνεχίζονται, είναι έκδηλη η αγανάκτηση, γιατί δεν προλάβαμε, συλλογικά, θεσμικά, ακόμη μια γυναικοκτονία! Το πρόβλημα με τον γενικό όρο είναι ότι λειτουργεί σαν το χαλί κάτω από το οποίο κρύβονται επικίνδυνες συμπεριφορές και πρακτικές. Η γε-

νηκή ιδέα του μίσους και εγκλήματος κατά των γυναικών, η οποία αποδίδεται με τον όρο «γυναικοκτονία», θολώνει την πραγματικότητα των ατομικών περιπτώσεων, όπου, αντί για εγκληματικό μίσος, οι γυναίκοι κοκτούν αισθάνονται ένα διεστραμμένο είδος αγάπης και προσήλωσης στο θύμα τους. Τα ίδια τα θύματα δεν προλαβαίνουν να καταλάβουν τη διαστρωφή του έρωτα του συντρόφου τους πριν να είναι πολύ αργά, πριν δηλαδή ο ψυχοπαθής «κλειδώσει» την ερωτική και σεξουαλική του λιμπιντο επάνω τους. Από τη στιγμή που θα συμβεί αυτό, το θύμα είναι πλέον δέσμιος μιας άρρωστης σχέσης, ενώ είναι πλέον θέμα χρόνου τότε θα συμβεί το μοιραίο.

Οι ψυχολόγοι μιλούν για Ερωτική Ιδεοψυχαναγκαστική Διαταραχή (Obsessive Love Disorder). Πρόκειται για μια κατάσταση που χαρακτηρίζεται από έντονη και παράλογη προσήλωση σε ένα άλλο άτομο. Τα άτομα με OLD παρουσιάζουν μια εντονότερη επιθυμία να κατέχουν και να ελέγχουν το αντικείμενο της αγάπης τους. Έτσι, οδηγούνται συχνά σε ακραίες ενέρ-

γεις, προκειμένου να διασφαλίσουν ότι το ερωτικό τους αντικείμενο παραμένει αποκλειστικά δικό τους. Αυτή η διαταραχή αυξάνει τον κίνδυνο βίαιης συμπεριφοράς τόσο προς το αντικείμενο της αγάπης τους, όσο και προς τους πιθανούς αντιζήλους τους.

Η συγκεκριμένη παθολογία είναι επικίνδυνη γιατί είναι ύπουλη. Παρασιτίζεται ως γνήσιος αποκλειστικός έρωτας, αφού στα πρώτα στάδια της γνωριμίας του με το θύμα, ο θύτης δίνει την εντύπωση ενός αφοσιωμένου συντρόφου. Ιδιαίτερα άπειρες κοπέλες της εφηβείας ή της μεταεφηβείας, εμπνεασμένες από τα ρομαντικά πρότυπα της κοινωνίας του θεάματος, πέφτουν εύκολα στην παγίδα και αντιδρούν με μεγάλη καθυστέρηση στα πρώτα συμπτώματα της παθολογίας. Αλλά και τότε είναι ήδη αργά, διότι η διαταραχή αυτή οδηγεί σε ακρότατες συμπεριφορές. Η άτυχη κοπέλα που δολοφονήθηκε μπροστά από το αστυνομικό τμήμα Αγίων Αναργύρων στην Αθήνα, είχε κάνει τα πάντα σύμφωνα με όλα τα πρωτόκολλα: τον είχε «καταλάβει», τον είχε χωρίσει, τον είχε

καταγγείλει στην Αστυνομία. Παρόλα αυτά, ο θύτης, αδιαφορώντας για την ίδια τη ζωή του και το μέλλον του, τη δολοφόνησε μπροστά στα μάτια των αστυνομικών! Οι ευθύνες της Αστυνομίας είναι αδιαμφισβήτητες, αλλά το βέβαιο είναι ότι ο ιδεοψυχαναγκασμός του ήταν τέτοιος που, και εκεί να μην το έκανε, θα το επιχειρούσε κάποια άλλη στιγμή κάπου αλλού. Η ορμή για τον φόνο μόνο με την ορμή για την αυτοκτονία μπορεί εδώ να συγκριθεί. Πώς μπορεί να εμποδιστεί κάποιον να αυτοκτονήσει, αν όχι με ψυχιατρικό εγκλεισμό; Κάτι τέτοιο όμως, ενώ προβλέπεται από τον νόμο, όταν κάποιος έχει εκδηλώσει τάσεις αυτοκτονίας, δεν προβλέπεται από κανέναν νόμο για την τάση όσων έχουν OLD να δολοφονήσουν έναν άλλο συνάνθρωπό τους.

Το ερώτημα συνεπώς για τον νομοθέτη δεν είναι η «γυναικοκτονία» γενικά, αλλά κάθε μορφή της. Στη συντριπτική τους πλειοψηφία οι γυναικοκτονίες είναι αποτέλεσμα του συνδρόμου ερωτικού ιδεοψυχαναγκασμού (OLD), και σ' αυτό πρέπει να εστιάζει ο νομοθέτης.

Πώς μπορεί να παρέμβει ο νομοθέτης σε περιπτώσεις ψυχολογικών διαταραχών συγκεκριμένων ατόμων; Κατ' αρχάς, με εκπαιδευτικά σεμινάρια, αν όχι μαθήματα με βαθμολογία και εξέταση σε κρατικό επίπεδο, εστιασμένα στη συγκεκριμένη παθολογία και σε άλλες παθολογίες του έρωτα. Στη συνέχεια, θα ήταν χρήσιμο οι έφηβοι να παρακολουθούνται τακτικά από ψυχολόγους και κοινωνικούς λειτουργούς στα σχολεία. Τέλος, βέβαια, το μεγάλο πρόβλημα παραμένει η καταστολή του φαινομένου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το εγκληματικό φαινόμενο δεν είναι ο φόνος, όπως λανθασμένα αφήνει να εννοηθεί ο όρος «γυναικοκτονία», αλλά η εγκληματική ιδεοψυχαναγκαστική προσήλωση ενός ατόμου σε ένα άλλο άτομο. Παρόλα αυτά, η ίδια η ιδέα της ποινικής καταστολής ενός ψυχικού φαινομένου μοιάζει σκοταδιστική, αφού έρχεται σε αντίθεση προς τις αρχές του ποινικού μας δικαίου. Παρόλα αυτά, ο ψυχιατρικός εγκλεισμός για λόγους διαταραχής δεν είναι άγνωστος στα ποινικά μας ήθη.

Ο εντοπισμός και περιορισμός

των ατόμων με αυτού του είδους τη διαταραχή αποτελεί μεγάλη πρόκληση για την κοινωνία και το κράτος δικαίου μας. Προϋποθέτει τη συνεργασία του νομοθέτη με τον εκπαιδευτικό, του ψυχολόγου και του κοινωνικού λειτουργού με τον αστυνομικό. Κυρίως όμως, προϋποθέτει τη σωστή ενημέρωση πάνω στο φαινόμενο, χωρίς τις παρανοήσεις που μπορεί τυχόν να προκαλέσει ο γενικόλογος όρος «γυναικοκτονία». Πώς να εξηγήσεις σε μια νέα κοπέλα ότι το ενδιαφέρον και η αφοσίωση που της δείχνει, στην αρχή τουλάχιστον, ο καινούργιος ή και πρώτος σύντροφός της είναι μάλλον ύποπτα σημάδια μελλοντικής κακοποίησης παρά εκδήλωση ρομαντικού έρωτα; Πώς να πεινοκοποιήσεις τον παθολογικό έρωτα και πώς να προλάβεις τον φόνο, αν δεν έχεις πρώτα ταυτοποιήσει και αναγνωρίσει το πραγματικό έγκλημα της ιδεοληπτικής ψυχαναγκαστικής προσήλωσης σε ένα άλλο άτομο;

Ο κ. Παναγιώτης Χρηστάς είναι αν. καθηγητής πολιτικής και κοινωνικής φιλοσοφίας του Πανεπιστημίου Κύπρου.

Του ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ

«Ο καθένας προάγεται στο επίπεδο της ακαταλληλότητάς του», έγραψε ο Καναδός εκπαιδευτικός και δεινός μελετητής των ιεραρχιών Λόρενς Πίτερ και από τότε η παραπάνω «φράση-καταπέλτης» καθιερώθηκε ως «αρχή του Πίτερ». Η αρχή του Πίτερ εφαρμόζεται καιρειακά σαν πάρθιο βέλος κατά ανθρώπων όπως ο Νίκος Ανδρουλάκης, που μετά την «προαγωγή» τους στο ανώτατο αξίωμα της ιεραρχίας στο πεδίο δράσης τους παύουν να εντυπωσιάζουν με τις μαγικές τους ικανότητες. Ο Ανδρουλάκης δεν έχει ακόμη καταφέρει να αναστήσει τον Λάζαρο-ΠΑΣΟΚ και δεν έχει μετατρέψει το γλυφό ύδωρ της Χαριλάου Τρικούπη σε οίνο βαρύ για να μεθύσουν τον Ηλιο, όπως απαιτεί ο αλυσμόντος θούριος της Μεταπολίτευσης.

Μήπως όμως όσοι παρασύρονται σε αυτές τις καιρέκακες σκέψεις υποτιμούν τον Κρητικό πολιτικό; Άλλωστε, όπως υπενθυμίζουν ορισμένοι ορκισμένοι φίλοι του, τα πολυσυζητημένα λουτρά αιματος στο Μέγαρο Μαξίμου έχουν προκύψει έπειτα από συγκρούσεις της κυβέρνησης με τον Ανδρουλάκη. Οι υποκλοπές και το παγιδευμένο τηλέφωνο του αρχηγού του ΠΑΣΟΚ και η άρπα κόλλα με τις συνομιλίες των τραγικών προσώπων του ΟΣΕ, που πρόσφατα (ξανα) βγήκαν στη φόρα, είναι δύο υποθέσεις που προκάλεσαν ξαφνικό «αέρα ανανέωσης» στην αιωνίως στριμωγμένη από πάθη και φιλοδοξίες έπαυλη της εξουσίας.

Το ζύγι των γκάλοπ

Πολλοί λησμόνησαν τις περυσινές εθνικές εκλογές, όταν το ΠΑΣΟΚ υπερέβη τους κρησμούς των δημοσκοπήσεων. Οι μαστοράντζες της στατιστικής «μετρούσαν» το κομματικό μπόι στο 8% αλλά στην κάλπη του Ιουνίου το εφτάψυχο κόμμα σκαρφώθηκε κοντά στο 12%. As θυμίσουμε και τις δημοτικές εκλογές, όπου ο πράσινος Ηλιος αποσταθεροποίησε την πρωτεύουσα και παράλληλα τσουρούφλισε διάφορα κυβερνητικά υποσυστήματα πανελλαδικά (βάλτε μέσα και τη Θεσσαλονίκη). Ήταν όλα αυτά τυχαία; Όλα οφείλονταν σε καραμπόλες και σε άλλων στελεχών διπλοπενιές; Ή μήπως αυτός ο αψύς και μικροκαμωμένος «βροσός» έχει έστω μια στάλα από το ένστικτο του βιβλικού Δαβίδ; Με άλλα λόγια, ο Μητσοτάκης και ο

«Γιατί λέτε ότι κάνω θυμωμένη αντιπολίτευση; Η κριτική μας είναι πάντοτε θεσμική, χωρίς να έχει καθόλου την τοξικότητα του ΣΥΡΙΖΑ. Το ΠΑΣΟΚ κινείται στο προσκήνιο».

Κασσελάκης μπορούν να κοιμούνται ήσυχοι ή καλύτερα να πάρουν τα μέτρα τους;

Το γραφείο του αρχηγού του ΠΑΣΟΚ στη Βουλή θα το ζήλευε ακόμη και ο πρωθυπουργός, που έχει δύο γκράντε γραφεία, ένα στο Μαξίμου και ένα στο ισόγειο της Βουλής, ισόγεια και ανήλιαγα. Αντιθέτως, ο Ανδρουλάκης, αν θέλει, μπορεί να ανταντεύει μέχρι το Φάληρο ή το Αιγάλεω από το ηλιόλουστο παραθύρι του «κοινοβουλευτικού ρετιρέ», ψηλά πάνω από την πλατεία Συντάγματος στη νότια γωνία του κτιρίου του Κοινοβουλίου. Η ξύλινη επένδυση στους τοίχους (έως τα δύο μέτρα) προσφέρει στους προεδρικούς συνομιλητές μια κάποια αίσθηση προστασίας από ωπαιοκαυστές. Ο αδιάκριτος επισκέπτης μπορεί να παρατηρήσει τη συνομιλική επικοινωνία (που συχνά γίνεται μόνο με τα μάτια) του προέδρου με τον νεαρό βουλευτή και εξ απορρήτων συνεργάτη του, τον καθηγητή Παναγιώτη Δουδωνή, θιασώτη της σκληρής γραμμής σε Βουλή και κανάλια.

Δικαίωση σε χρόνο προεκλογικό

Οι συζητήσεις δίνουν και παίρνουν για το ευρωψηφοδέλτιο. Οι εκπλήξεις δεν έχουν ακόμη εξαντληθεί,

αλλά οι επισκέπτες δεσμεύονται με όρκους σιωπής. As πούμε απλώς ότι δεν είναι μόνο ο Θεόδωρος Ζαγοράκης που μπορεί να κάνει τη ζημιά, αλλά και δυο-τρεις ακόμη φίρμες (με μεγάλες προίκες ψήφων) που ετοιμάζονται να υποστηρίξουν το ευρωπαϊκό —και καταπράσινο— όραμα του ΠΑΣΟΚ, αλλά δεν τους υποψιάζεται σχεδόν κανείς. Ο αρχηγός κάτι ψιθυρίζει στο τηλέφωνο, αλλά μασάει επίτηδες τα λόγια του για λόγους ασφαλείας. Είναι κατανοητό ότι σε αυτό το γραφείο η εμπιστοσύνη στην ασφάλεια των τηλεπικοινωνιών δεν είναι απεριόριστη.

Την Παρασκευή, το ΣτΕ δικαιώσε τον Ανδρουλάκη στην προσφυγή του κατά της απόφασης της ΑΔΑΕ ότι δεν μπορούσε να τον ενημερώσει για την παρακολούθησή του. Κρίθηκε αντισυνταγματικό το άρθρο 87 του νόμου 4790. Βέβαια, από τότε ο νόμος έχει αλλάξει και η ενημέρωση επιτρέπεται έπειτα από παρέλευση τριών ετών. Ο Ανδρουλάκης θα σπύσει στην ΑΔΑΕ και θα απαιτήσει ενημέρωση. Η ΑΔΑΕ (με επικεφαλής τον Χρήστο Ράμμο αλλά με νέα σύνθεση Δ.Σ.) θα τον ενημερώσει ή θα του ζητήσει να επιστρέψει σε δυο χρόνια; Αν γίνει το πρώτο θα είναι ένα δώρο για τις ευρωεκλογές. Αν γίνει το δεύτερο, πάλι δώρο θα είναι. Ο πρόεδρος θα καταφέρει σε κάθε περίπτωση να κρατήσει προεκλογικώς το θέμα ζωντανό, θυμίζοντας, όπως έκανε προχθές στη Βουλή, ότι η άρση του απορρήτου των επικοινωνιών του συνέπεσε με τη διεκδίκηση εκ μέρους του της ηγεσίας του ΠΑΣΟΚ.

Καλά όλα αυτά, αλλά ο Ανδρουλάκης δεν έχει λύσει ακόμη το πρόβλημα που απέκτισε το ΠΑΣΟΚ ήδη από τις αποφράδες ημέρες των εκλογών του 2012, όταν λόγω της κρίσης γιγαντώθηκε δίπλα του μια Αριστερά που έφτασε να κυβερνήσει τη χώρα και σήμερα παραμένει αξιωματική αντιπολίτευση. Από τότε το δίλημμα που τρώει τα σωθικά του Κινήματος είναι ότι αν στραφεί λίγο δεξιά για να πετύχει επαναπατρισμό κεντρικών

Νίκος Ανδρουλάκης

Πίσω από τα ξύλινα τείχη του ΠΑΣΟΚ

Η επένδυση στο γραφείο του στη Βουλή είναι ηχομονωτική. Οι τοίχοι εκεί δεν μπορούν να έχουν αυτιά. Η απόφαση του ΣτΕ του επιτρέπει να βάλει ξανά το βύσμα των υποκλοπών στην πρίζα. Του αρκεί, όμως, το όπλο αυτό για να πετύχει τον στόχο της δεύτερης θέσης;

από τη Ν.Δ. θα ρίξει νερό στον μύλο του ΣΥΡΙΖΑ και, επιπλέον, θα κατηγορηθεί ότι «κάνει την ψυχική του». Αλλά, εάν αρχίσει να κτυπάει τα αριστερά ταμπούρα, όχι μόνο δεν θα πείσει οποιονδήποτε ότι ξαναβρήκε την ψυχική του, αλλά θα κινδυνεύσει να στείλει ακόμη περισσότερους εκσυγχρονιστές στην αγκαλιά του Μητσοτάκη. Ο Ανδρουλάκης μοιάζει σχεδόν καταδικασμένος να διατηρεί μια ευαίσθητη ισορροπία. Πρέπει να κρατήσει όπως όπως την υφιστάμενη πελατεία του κόμματος και την ίδια ώρα να υπομένει κατηγορίες κεντρικών ότι ασκεί «θυμωμένη αντιπολίτευση», που καταδικάζει το ΠΑΣΟΚ στην καχεξία ενός «ΣΥΡΙΖΑ-light» (πρόκειται για την ίδια μομφή που αντιμετώπισε και η Φώφη Γεννηματά). Η τριγωνοποίηση στην πολιτική (το δόγμα «και Νουνού και light») ενώ πάει πολύ καλά στη Νέα Δημοκρατία, κατά έναν περιεργό τρόπο δεν δουλεύει στο ΠΑΣΟΚ.

Θυμός ή θεσμός

Στον Κρητικό πολιτικό δεν πολυαρέσει η κουβέντα για την τριγωνομετρία και απορρίπτει πλήρως τη μομφή περί «αντιπολιτευτικού θυμού» (ευτυχώς χωρίς να θυμώσει). «Γιατί λέτε ότι κάνω θυμωμένη αντιπολίτευση; Η κριτική μας είναι πάντοτε θεσμική, χωρίς να έχει καθόλου την τοξικότητα του ΣΥΡΙΖΑ. Το ΠΑΣΟΚ κινείται στο προσκήνιο. Για παράδειγμα, πρώτα καταθέσαμε πρόταση μομφής και στη συνέχεια πήγαμε στον Αρειο Πάγο, όπου θέσαμε το ερώτημα για το ποιος χάλκευσε τις συνομιλίες στον ΟΣΕ».

Παρ' όλα αυτά, ο Μητσοτάκης αντέχει. Ένας κυνικός θα μπορούσε να ξεστομίσει ότι το κράτος δικαίου δεν τρώγεται. Παρά την ακρίβεια, η οικονομία πάει πριμ. Ο Ανδρουλάκης που έκανε καμιά 20αριά ταξίδια στη Λατινική Αμερική ως ευρωβουλευτής κουνάει το κεφάλι και θυμάται τη Νικαράγουα όπου κατέρρευσε το κράτος δικαίου. «Όταν εμφανίστηκαν

θα μάθουμε επιτέλους την αξία της συναίνεσης; «Έχουμε διάθεση συναίνεσης αλλά δεν εκλιπαρούμε για τη συναίνεση». Πρόκειται για κλασική απάντηση όσων δεν πολυγυστάρουν τις συναίνεσεις. Άλλωστε, δεν είναι τυχαίο ότι ο Ανδρουλάκης έκανε ό,τι μπορούσε για να αποφύγει τη συναίνεση με τη Ν.Δ. για τα παραρτήματα ξένων ΑΕΙ, ενώ αρχικά είχε δηλώσει ότι δεν θα εμποδίσει τη θεσμοθέτησή τους. «Ίσως θα έπρεπε να τονίσω από την αρχή ότι θέλουμε τα μη κρατικά μόνο μετά την αναθεώρηση του άρθρου 16. Δυστυχώς, η κυβέρνηση βιάστηκε και προχώρησε χωρίς να ξεκινήσει κανένα διάλογο για το σχέδιό της για την παιδεία συνολικά».

Το σχέδιο Ανδρουλάκη για το ΠΑΣΟΚ συνολικά δεν είναι μυστικό. «Θέλω να φτιάξω ένα νέο και αυτόνομο ΠΑΣΟΚ και όχι ένα κόμμα με στελέχη που να έχουν προτεραιότητα τη γέφυρα με τη Ν.Δ. ή με τον ΣΥΡΙΖΑ». Είναι προφανές ότι θέλει να πετύχει την επαναφορά του ΠΑΣΟΚ στην προ 2012 εποχή. Θεωρεί ότι η πλήρης πολιτική κανονικότητα είναι η αποκατάσταση του διπλού Κεντροαριστερά - Κεντροδεξιά. Αλλά από την άλλη πλευρά μάλλον υποψιάζεται ότι η στρατηγική (ή η ευχή) της κυβέρνησης είναι να μην ορθοποδήσει ούτε το ΠΑΣΟΚ ούτε ο ΣΥΡΙΖΑ. Και αυτό ακριβώς θέλει να σπάσει στις ευρωεκλογές. Θέτει ευθέως τον στόχο του ΠΑΣΟΚ ως δεύτερο κόμμα, διότι πιστεύει πως αυτό μπορεί να αποτελέσει την αφετηρία για ένα ΠΑΣΟΚ πρώτο κόμμα στο κοντινό μέλλον. Φιλόδοξος στόχος ή όνειρο θερινής νυκτός; Κάποιοι προσπαθούν να τον θυμώσουν λέγοντας ότι μόνον ο δήμαρχος Αθηναίων Χάρης Δούκας μπορεί να ενώσει την Κεντροαριστερά και να νικήσει τον Μητσοτάκη. «Ο Χάρης είναι φίλος μου και όσοι τα λένε αυτά φοβούνται και εμένα και τον Χάρη».

Νηστεία και κοντός ψαλμός

Ο Ανδρουλάκης μιλάει με την ίδια ευκολία για τον Νίκο Καζαντζάκη, για τη γενοκτονία της Ρουάντα και για τον Ντελακρούα. Έχει αδυναμία στον γιο του, Μαρίνο. Μετά το σχολείο τον έχει συχνά μαζί του τα απογεύματα για φαγητό. Λίγοι γνωρίζουν ότι ο πρόεδρος του ΠΑΣΟΚ ήταν παπαδάκι μικρός, εξαιτίας της επιρροής της γιαγιάς του, που ωστόσο δεν ήταν θρησκόληπτη και υποστή-

«Ίσως θα έπρεπε να τονίσω από την αρχή ότι θέλουμε τα μη κρατικά μόνο μετά την αναθεώρηση του άρθρου 16. Η κυβέρνηση προχώρησε χωρίς να ξεκινήσει κανένα διάλογο».

ριξε τον Σημίτη το 2000 για τις ταυτότητες. Η προεδρική πίστη εκφράζεται και με νηστεία. Φέτος, μάλιστα, νηστεύει ολόκληρη τη Σαρακοστή. Παρ' όλα αυτά, τον γάμο ομοφύλων τον ψήφισε χωρίς δεύτερη σκέψη, όπως διαβεβαιώνει. Τελικά, θα διαπιστώσει όσους λένε ότι δεν μπορεί να μεταφέρει σε επίπεδο κοινωνίας την ικανότητά του να συσπειρώνει το ΠΑΣΟΚ; Πώς γίνεται ένας άνθρωπος βαρύς και αγέλαστος να έχει τέτοιο γκελ μέσα στο κόμμα του; Οι φίλοι του εξηγούν ότι ο Ανδρουλάκης είναι βαρύς στην τηλεόραση, αλλά στο τετ α τετ δεν λείπει η ενσυναίσθηση. Οι νεολαίοι που τον έκαναν αρχηγό προφανώς τον γνώριζαν προσωπικά μέσα στα χρόνια που ταξίδευε για να στήσει τον πανελλαδικό μηχανισμό του. Σήμερα ίσως να πήγαινε λίγο καλύτερα το ΠΑΣΟΚ αν ίσχυε το αντίστροφο, αν ήταν δηλαδή ψυχρός από κοντά και φιλικός στο γυαλί. Ο πρωθυπουργός μιλώντας στη Βουλή τον «καταράστηκε» να βγει τρίτος μετά τον Κασσελάκη. Η «μυτσοτακική κατάρα» έπιασε αμέσως — αν κρίνουμε από τις πρόσφατες δημοσκοπήσεις. Αλλά στο ΠΑΣΟΚ γελούν. «Μας τιμωρεί ο κόσμος επειδή στριμώξαμε την κυβέρνηση»; ρωτούν ειρωνικά. Και επιμένουν ότι ο αρχηγός τους θα διαψεύσει και αυτές τις προβλέψεις. Κοντός ψαλμός...

Συναίνεση; Μπα...

Και η συναίνεση; Έπειτα από 45 χρόνια σε μια Ευρώπη όπου κυριαρχεί παντού η κουλτούρα των κυβερνήσεων συνεργασίας, εμείς τότε

Το παιχνίδι των μικρών

Η χαρτογράφηση της δεξαμενής από την οποία αντλούν τα κόμματα που ευνοούνται από τη χαλαρότητα της ευρωκάλπης

Της **ΔΩΡΑΣ ΑΝΤΩΝΙΟΥ**

Η σκληρή πολιτική αντιπαράθεση σε υψηλούς τόνους ανάμεσα στα μεγάλα κόμματα δύο μήνες πριν από τις κάλπες των ευρωεκλογών ψαλιδίζει τις προσδοκίες των μικρότερων για μια καλή πορεία σε αυτές. Την ίδια στιγμή, ωστόσο, από το σώμα των ψηφοφόρων δεν λείπουν, τουλάχιστον δημοσκοπικά, τάσεις μετατόπισης που αφήνουν ανοικτό το πεδίο σε πιθανές εκπλήξεις.

Στην τελευταία δημοσκόπηση της Pulse, που δημοσιοποιήθηκε την περασμένη Τετάρτη, για πρώτη φορά εμφανίζονται δύο κόμματα που στις προηγούμενες δημοσκοπήσεις δεν υπήρχαν: η Φωνή Λογικής - Αφροδίτη Λατινοπούλου και οι Δημοκράτες του Ανδρέα Λοβέρδου. Συγκεντρώνουν ποσοστό 1,5% το καθένα, ενώ με αναγωγή των αναποφάσιστων το ποσοστό εκάστου υπολογίζεται σε 1,8%. Παράλληλα δείχνουν να παγιώνουν τη θέση τους στο πολιτικό τοπίο τα μικρά κόμματα της Βουλής: Πλεύση Ελευθερίας, Σπαρτιάτες, Νίκη, η Ελληνική Λύση με σημαντική αύξηση των ποσοστών της, αλλά και η Νέα Αριστερά. Οι ευρωεκλογές παραδοσιακά είναι περισσότερο ευνοϊκές για τα μικρά κόμματα, που προσδοκούν οφέλη από τη χαλαρή ψήφο, την περισσότερο συναισθηματική επιλογή των ψηφοφόρων, οι οποίοι δεν πάνε στην κάλπη με κριτήριο την επιλογή του καταλληλότε-

ρου για τη διακυβέρνηση της χώρας και την καθημερινότητά τους, ακόμη και από την ψήφο διαμαρτυρίας και την επιθυμία των πολιτών να στείλουν ένα μήνυμα προειδοποιητικό προς τα πιο μεγάλα κόμματα.

Πόλωση

Σε αυτή την προεκλογική περίοδο, ωστόσο, διαμορφώνεται ένα ιδιαίτερα ανταγωνιστικό και πολωμένο πολιτικό περιβάλλον, που δεν ευνοεί αυτές τις τάσεις. Η μετωπική σύγκρουση για τα Τέμπη και η τριήμερη συζήτηση της πρότασης δυσπιστίας στη Βουλή φαίνεται ότι επηρέασαν την ισορροπία δυνάμεων. Όπως και η ανάδειξη των ζητημάτων ασφάλειας, με επίκεντρο τη δολοφονία της 28χρονης Κυριακής έξω από το Α.Τ. Αγίων Αναργύρων.

«Η βασική επίδραση από την κυριαρχία μεγάλων ζητημάτων και αντιπαράθεσης σε υψηλούς τόνους είναι ότι ενισχύεται η συσπείρωση στα μεγάλα κόμματα», επισημαίνει ο διευθύνων σύμβουλος της Pulse, Γιώργος Αράπογλου. Για τη Ν.Δ., που η συσπείρωσή της είναι της τάξης του 70%, αυτό μεταφράστηκε σε συγκράτηση των απωλειών που από δημοσκόπηση σε δημοσκόπηση καταγράφεται σταθερά από τις περυσινές εκλογές και μετά. Ο ΣΥΡΙΖΑ, με συσπείρωση της τάξης του 60%, είναι από τους κερδισμένους. Εκπλήξη αποτελεί το ΠΑΣΟΚ, που εμφανίζει συσπεί-

ρωση της τάξης του 65%, αλλά παρά τα ισχυρά αντανάκλαστικά που επέδειξε στην υπόθεση των Τεμπών και της καλής κοινοβουλευτικής παρουσίας, δεν κατάφερε να κερδίσει, ίσα ίσα, δείχνει να υποχωρεί. «Ίσως προϋπήρχε η τάση απώλειας δυνάμεων και η πρόταση δυσπιστίας δεν ήταν αρκετή για να την ανακόψει», σχολιάζει ο κ. Αράπογλου, που προσθέτει ότι μετά το συνέδριο του ΣΥΡΙΖΑ η πτωτική πορεία του ΠΑΣΟΚ ήταν ορατή. Αυτές

Οι Δημοκράτες του Ανδρέα Λοβέρδου και η Φωνή Λογικής της Αφροδίτης Λατινοπούλου εμφανίζονται για πρώτη φορά στον δημοσκοπικό ορίζοντα με ποσοστά της τάξης του 1,5%.

οι κυρίαρχες τάσεις, προσθέτει, είναι πιθανό να μείνουν μέχρι τις ευρωεκλογές. Είναι ενδιαφέρουσα η εικόνα που προκύπτει όσον αφορά τη μετακίνηση ψηφοφόρων από τα τρία κόμματα. Η Ν.Δ. καταγράφει μετακινήσεις κυρίως προς τη λεγόμενη «γκρίζα ζώνη». Οι ψηφοφόροι του κυβερνώντος κόμματος που φεύγουν από αυτό, στο μεγαλύτερο ποσοστό τους δεν βρίσκουν κάποια άλλη «στέγη». Οι ψηφοφόροι που εγκατέ-

λειψαν τον ΣΥΡΙΖΑ μετακινήθηκαν σε μεγάλο ποσοστό προς τη Νέα Αριστερά. Εκεί φαίνεται ότι μετακινήθηκε ένα 10% της δύναμης που έχασε ο ΣΥΡΙΖΑ ήδη από το καλοκαίρι, μετά τις εκλογές, ποσοστό που μεταφράζεται σε 2 μονάδες εκλογικού σώματος. Ενα μικρό ποσοστό που πήγε προς το ΠΑΣΟΚ δείχνει να επανασυσπειρώνεται και ίσως αυτό εξηγεί την αντιστροφή της σειράς όσον αφορά τη δεύτερη και την τρίτη θέση. Το ΠΑΣΟΚ καταγράφει απώλειες, έστω και μικρές, προς πολλές κατευθύνσεις: προς την «γκρίζα ζώνη», προς τη Ν.Δ. και μικρότερες προς το νέο κόμμα του Ανδρέα Λοβέρδου.

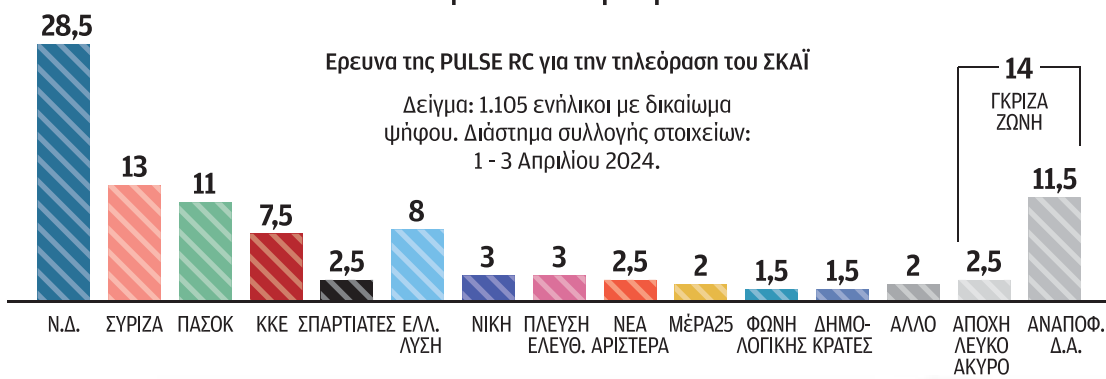
Κερδισμένοι

Την ίδια στιγμή, μέσα από αυτό το περιβάλλον εμφανίζονται να ενισχύονται η Ελληνική Λύση και η Πλεύση Ελευθερίας και καταγράφονται για πρώτη φορά τα κόμματα των Ανδρέα Λοβέρδου, Αφροδίτης Λατινοπούλου. Στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά, αξιο αναφοράς είναι ότι η Ελληνική Λύση εμφανίζεται πολυσυλλεκτική. Δείχνει να έχει εισροή δυνάμεων από τη Ν.Δ. και το ΠΑΣΟΚ, αλλά και από τον ΣΥΡΙΖΑ, καθώς και από μικρότερα κόμματα. Είναι μια προσέλευση ψηφοφόρων που δείχνει να υπερβαίνει την ιδεολογική προσέγγιση. Ζητήματα που κυριάρχησαν στην επικαιρότητα, όπως ο γάμος των ομόφυλων ζευγαριών και η ασφάλεια, φαίνεται ότι επηρε-

άζουν αυτή τη μετακίνηση ψηφοφόρων. Μια πολυσυλλεκτική δεξαμενή δείχνει να τροφοδοτεί, σε πολύ μικρότερο βαθμό, βεβαίως, την Πλεύση Ελευθερίας. Κοντά στα ποσοστά που πήραν στις εθνικές εκλογές εμφανίζονται η Νίκη και το ΜΕΡΑ25, ενώ με ποσοστό χαμηλότερο της μιας μονάδας καταγράφηκε ο Κόσμος του Πέτρου Κόκκαλη.

Μπορεί η εικόνα να ανατραπεί στους δύο μήνες που απομένουν μέχρι τις ευρωεκλογές; Ο κ. Αράπογλου εντοπίζει δύο κομβικούς παράγοντες, οι οποίοι επηρεάζουν την τάση που διαμορφώνεται. Ο πρώτος είναι η κυριαρχία μεγάλων θεμάτων στην κεντρική πολιτική συζήτηση, που τροφοδοτούν την αντιπαράθεση ανάμεσα στα μεγάλα κόμματα, ενισχύουν τη συσπείρωση των δυνάμεών τους και δεν ευνοούν τους «μικρούς» να ακουστούν ή να προτάξουν εναλλακτικές προτεραιότητες και πολιτικές προτάσεις. Το δεύτερο σημείο που αξιολογεί ως σημαντικό είναι ο χαμηλός δείκτης επιθυμίας για εθνικές εκλογές, καθώς το ποσοστό των ψηφοφόρων που εμφανίζεται να επιθυμεί προσφυγή στις κάλπες είναι πολύ κοντά στο ποσοστό του ΣΥΡΙΖΑ, που βάζει την πρόταση στο τραπέζι. Όπως εξηγεί ο κ. Αράπογλου, ο χαμηλός δείκτης επιθυμίας για εκλογές συντείνει στην εκτίμηση ότι και η διάθεση για συμμετοχή και ανατροπή των συσχετισμών είναι αντιστοίχη.

Πρόθεση ψήφου

Με αναγωγή των αναποφάσιστων

Από αριστερά:

Ανδρέας Λοβέρδος, Ζωή Κωνσταντοπούλου, Δημήτρης Κουτσούμπας, Κυριάκος Βελόπουλος, Δημήτρης Νασιός και Πέτρος Κόκκαλης δίνουν τον δικό τους αγώνα υπό τις συνθήκες της όψιμης πόλωσης που δεν ευνοεί τους μικρούς.

ΑΠΟΨΗ

Ευρώπη χωρίς Ευρωπαίους;

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΠΑΛΑΜΠΑΝΙΔΗ**

Καθώς φαίνεται, για άλλη μια φορά θα πάμε στις ευρωεκλογές χωρίς να έχουμε κουβεντιάσει καθόλου για τα ζητήματα που αφορούν την Ευρώπη. Εκτός συγκλονιστικού απροόπτου, το διάστημα που μας απομένει μέχρι τις 9 Ιουνίου θα συζητάμε για το εάν θα αποτυπωθεί στις κάλπες ο κλωνισμός της κυβερνητικής κυριαρχίας, για το ποιος θα κόψει πρώτος το νήμα στον δρόμο ημιαντοχής για την ανασυγκρότηση του χώρου στα αριστερά του Κέντρου, για το πόσο και πόσες από εμάς θα φθάσουν τελικά μέχρι το παραβάν υπερνικώντας την εγκαθιδρυμένη και στα καθ' ημάς τάση για αποχή από τις βασικές δημοκρατικές διαδικασίες.

Και τι θα έπρεπε να συζητάμε όμως εάν βγάλαμε τα γυαλιά του εθνοκεντρισμού μας; Η Ευρώπη ως ήπειρος χάνει θέσεις στο παγκόσμιο επίπεδο, περιορίζεται με όρους ισχύος και οικονομίας, ενώ αναδύονται σημαντικές περιφερειακές δυνάμεις και συνομαδώσεις χωρών. Ταυτόχρονα, η Ε.Ε. ως πολιτική μηχανή παραμένει ένας βαρύς και συντηρητικός μηχανισμός που δυσκολεύεται να πάρει γρήγορα και καιρία σημαντικές αποφάσεις.

Και μέσα σε όλο αυτό το πλαίσιο προκύπτουν ζητήματα και απειλές που είναι κοινές για όλους. Πρόσφατα μόλις, τα τρακτέρ των αγροτών έφθασαν μέχρι τις Βρυξέλλες, την ίδια ώρα που οι αγροτικές κινητοποιήσεις εξαπλώνονταν και σε μια σειρά χωρών, μεταξύ

των οποίων και η δική μας. Κινητοποιήσεις που συνδέονταν τόσο με τη ρύθμιση ή μη της αγοράς και την υποστήριξη της αγροτικής παραγωγής, όσο και με τις πρωτοποριακές πολιτικές της Ε.Ε. για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής. Πώς μπορεί η Πράσινη Συμφωνία να «πρασινίσει» τη ζωή μας χωρίς ταυτόχρονα το αγροτικό προϊόν να χάνει σε ποιότητα και χωρίς να φθάνει πανάκριβο στο πιάτο μας; Να ένα καλό παράδειγμα μιας δύσκολης, αλλά ζωτικής συζήτησης, που δεν κάνουμε.

Μια άλλη συζήτηση που δεν γίνεται είναι η μετανάστευση. Και όσο δεν γίνεται, ή γίνεται φοβικά και διαχειριστικά, τόσο δίνει έδαφος στην ακροδεξιά απειλή, που πιθανολογούμε ότι θα εκφραστεί στις κάλπες των ευρωεκλογών, χωρίς

από την άλλη να κάνουμε κάτι για να μη συμβεί το απευκταίο. Εδώ τα ερωτήματα είναι επίσης σκληρά και σύνθετα. Μπορεί η Ευρώπη να γίνει ένα περικλειστό φρούριο ορθώνοντας πραγματικούς ή φαντασιακούς φράχτες – και τι έχει να κερδίσει από αυτό; Ή μήπως θα ήταν μια καλή ιδέα η γηρασμένη ήπειρός μας να αναζητήσει νέες ζωτικές δυνάμεις στους ανθρώπους που τη βλέπουν σαν πόλο έλξης; Και πώς θα μπορούσε μια τέτοια επιλογή να εναρμονιστεί με τον περίφημο «ευρωπαϊκό τρόπο ζωής» – που του δώσαμε χαρτοφυλάκιο χωρίς να έχουμε προηγουμένως συναινέσει σε έναν ελάχιστο ορισμό του.

Αυτές και άλλες συζητήσεις δεν γίνονται. Κι αυτό δεν αφορά μόνο την Ελλάδα, αλλά λίγο-πολύ

ολόκληρη την Ευρώπη. Και εδώ κρύβεται η κατεχόμενη απωθημένη συζήτηση: πόσο ακόμη μπορεί να υπάρχει Ευρώπη χωρίς Ευρωπαίους; Δηλαδή ένας πολιτικός οργανισμός χωρίς πραγματικό δημοσιο χώρο, χωρίς μια ευρωπαϊκή «αγορά» όπου οι πολίτες να προσέρχονται και να συζητούν, να συμφωνούν και να διαφωνούν, κατασκευάζοντας τελικά μια ευρωπαϊκή ιδιότητα του πολίτη, όπως κάποτε έλεγε ο Γιούργκεν Χάμπερμας.

Για ένα μικρό χρονικό διάστημα, στην κορύφωση της οικονομικής κρίσης της δεκαετίας του 2010, η Ευρώπη έγινε πράγματι ένας οινω-με πρόσωπα, διαμάχες, πολιτικές που είχαν υπαρκτή σημασία για τη μια ή την άλλη χώρα. Ο Ζαν-Κλοντ Γι-

ούνκερ είχε μια καρέκλα στο σαλόνι μας. Εκτοτε, όμως, η πολιτικοποίηση της «Ευρώπης» (για το καλό και για το κακό, αλλά αυτά έχει η δημοκρατία) υποχώρησε ξανά. Και το ευρωπαϊκό πολιτικό σχέδιο ακολουθεί τη μοίρα των εθνικών πολιτικών μας κοινοτήτων: απομάγευση, κόπωση, αποχή. Ακόμη, λοιπόν, δεν έχουμε βρει τον τρόπο να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα που κάποτε ανέδειξε γλαφυρά ο Ζακ Ντελόρ: ότι δεν μπορείς να αγαπήσεις μια ελεύθερη αγορά. Και όσο δεν δημιουργούνται πολιτικές ταυτίσεις και εκπροσωπήσεις των Ευρωπαίων στο ευρωπαϊκό πεδίο, τόσο στο κενό μας θα προχωρεί η Λεπέν.

Ο κ. Γιάννης Μπαλαμπανίδης είναι πολιτικός επιστήμονας, συγγραφέας.

Τα μεγάλα στοιχήματα του Ναυτικού

Ποια σχέδια είναι στο τραπέζι για την κάλυψη των αναγκών του στόλου, αλλά και τη διατήρηση και εκπαίδευση του προσωπικού

Του **ΒΑΣΙΛΗ ΝΕΑΟΥ**

Ο αρχηγός του ΓΕΝ Δημήτριος-Ελευθέριος Κατάρας γνωρίζει όσο λίγοι εν ενεργεία ανώτατοι αξιωματικοί τις προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπίσει το Πολεμικό Ναυτικό (Π.Ν.). Ως υπαρχηγός στόλου βρέθηκε εν πλώ στην Ανατολική Μεσόγειο επί μήνες, παρατηρώντας από κοντά τον επαγγελματισμό και το πατριωτικό πείσμα των στελεχών του Π.Ν., αλλά και τα υλικά με τα οποία έπρεπε να δουλέψουν προκειμένου να επιτελέσουν το καθήκον τους. Στην ηγεσία του Π.Ν., πέρα ωστόσο από τη μέριμνα για τα σκαριά του στόλου, εμφωλεύει και μια ανησυχία για τη διάσταση που λαμβάνει το τουρκικό ναυτικό. Με προγράμματα που έχουν φέρει την τουρκική ναυπηγική βιομηχανία στη θέση να ρίχνει στο νερό από μικρά περιπολικά μέχρι κορβέτες, φρεγάτες και ελικοπτεροφόρα, είναι σαφές η τάση της Αγκυρας να ρίχνει το βάρος όχι μόνο στις κερσαίες δυνάμεις, όπως παραδοσιακά έκανε η Τουρκία, αλλά και στον ναυτικό τομέα. Επιχειρεί, εν ολίγοις, η Τουρκία να μεταβεί από τον ορισμό της καθαρά πειρωτικής δύναμης, σε εκείνον της ναυτικής.

Η κλάση «Κίμων»

Από το καλοκαίρι του 2020 και την αντιπαράθεση των στόλων γύρω από το «Ορούτς Ρέις», η μοναδική απόφαση που ελήφθη από την ελληνική κυβέρνηση, με διόλου ευκαταφρόνητο κόστος, ήταν η ναυπήγηση στη Γαλλία τριών φρεγατών τύπου FDI, της κλάσης «Κίμων», όπως ονομάστηκε από το ΓΕΝ και θα ακολουθεί στο μέλλον τη συγκεκριμένη κλάση. Η δημιουργία σύγχρονου ναυτικού είναι, βέβαια, ακριβή υπόθεση, γεγονός το οποίο έχει οδηγήσει και σε τόσο σημαντικές καθυστερήσεις στη λήψη περαιτέρω αποφάσεων για την ενίσχυση του Π.Ν. Τα 3 πλοία που ναυπηγούνται στη Γαλλία, εκ των οποίων τα δύο θα παραδοθούν εντός του 2025, είναι προς το παρόν τα μοναδικά που εγγυημένα το Π.Ν. θα παραλάβει. Ηδη στο Π.Ν. έχει σχεδόν αποφασιστεί ότι για κάθε μία φρεγάτα FDI που καταπλέει στον Ναύσταθμο της Σαλαμίνας, μία από τις παλιές ολλανδικές τύπου «S» θα παροπλίζεται. Για τον σκοπό αυτό, ήδη στελέχη των πληρωμάτων των συγκεκριμένων φρεγατών θα ταξιδέψουν το αμέσως επόμενο χρονικό διάστημα προκειμένου να εκπαιδευτούν στα νέα συστήματα των ψηφιακών FDI. Ο μικρότε-

ρος αριθμός στελεχών των FDI (120 άτομα) αφαιρεί λίγο από το άγχος της ηγεσίας του Π.Ν., καθώς ένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζεται είναι και η τάση φυγής των στελεχών, για λόγους που δεν συνδέονται πάντα με τις οικονομικές απολαβές. Η επίλυση του ιδιότυπου «brain drain» του Π.Ν. είναι μια περίπλοκη εξίσωση, η λύση της οποίας πέρα από τις καλύτερες αμοιβές, πρέπει, όπως λένε αρμόδιες πηγές, να περιλαμβάνει και ευνοϊκότερες συνθήκες επαγγελματικής εξέλιξης.

Οι ενδιάμεσες λύσεις

Πέρα από τις 3 FDI, είναι σαφές ότι προκειμένου το Π.Ν. να κρατηθεί επαρκές για την αποστολή του, πρέπει να ληφθούν αποφάσεις για ναυπηγικό πρόγραμμα, καθώς από τις συνολικά 9 φρεγάτες τύπου «S», το 2030 μετά βίας θα είναι δυνατόν να επιχειρούν οι 6. Για τον λόγο αυτό έχει αποφασισ-

Οι τρεις γαλλικές φρεγάτες θα αντικαταστήσουν τις παλιές ολλανδικές, στελέχη των οποίων πρόκειται να ταξιδέψουν στη Γαλλία για να εκπαιδευτούν στα ψηφιακά συστήματα των νέων πλοίων.

σει εδώ και καιρό η αναβάθμιση των τεσσάρων φρεγατών τύπου ΜΕΚΟ. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», υπάρχει διάθεση για αναβάθμιση και των 4 πλοίων, μάλιστα δίχως να υπάρξει προτιμώμενος υποκατασκευαστής.

Τον περασμένο Ιανουάριο, η επιστολή του υπουργού Εξωτερικών των ΗΠΑ Αντονι Μπλίνκεν

προς τον πρωθυπουργό Κυριάκο Μητσοτάκη, που περιλάμβανε, ανάμεσα σε άλλα, τη δυνατότητα για παροχή 4 πλοίων παράκτιων επιχειρήσεων τύπου LCS Freedom από το απόθεμα του πλεονάζοντος υλικού των αμερικανικών ενόπλων δυνάμεων (EDA), οδήγησε σε μια νέα συζήτηση περί της δυνατότητας ενδιάμεσας λύσης, μάλιστα με μηδενικό κόστος. Τα κλιμάκια του Π.Ν. που επισκέφθηκαν τις ΗΠΑ είχαν επισημάνει ότι η Αθήνα μπορεί να παραλάβει τις LCS που δεν έχουν παροπλισθεί ακόμη (δηλαδή τις LCS «Wichita», «Billings», LCS, «Indianapolis» –η οποία επιχειρήσει πριν από λίγους μήνες στον Κόλπο του Αντεν– και «St. Louis»). Τα πλοία αυτά είναι σε υπηρεσία και θα αποτελούσαν για το Π.Ν. μια ικανοποιητική ενδιάμεση λύση. Ωστόσο, οι ΗΠΑ δεν τα αποδεσμεύουν και παραπέμπουν σε παλαιότερες εκδόσεις («Milwaukee», «Detroit», «Little

Rock», «Sioux City»), τα οποία, ωστόσο, δεν αποτελούν λύση για το Π.Ν., καθώς πρόκειται για πλοία παροπλισμένα, που για να γίνουν αξιόμαχα θα απαιτηθούν σημαντικές επενδύσεις. Οι πολύ προσεκτικές δηλώσεις του υπουργού Εθνικής Αμυνας Νίκου Δένδια αποτυπώνουν αυτή την πραγματικότητα, για την οποία υπάρχει συμφωνία ανάμεσα σε όλους. Η εκκρεμότητα αυτή είναι και ο βασικός λόγος για τον οποίο κανείς δεν λαμβάνει την πρωτοβουλία να κηρύξει άνοιξη τη διαδικασία για επιλογή κορβέτας. Βέβαια, μετά τον πόλεμο της Ουκρανίας και την έκρηξη των τιμών των υλικών σε παγκόσμιο επίπεδο, οι τιμές των κορβέτων έχουν κι αυτές εκτοξευθεί.

Οι «Constellation»

Αν υπάρχει για κάτι απόλυτη συμφωνία και υποστήριξη από όλους εντός και εκτός του υπουργείου Εθνικής Αμυνας, αυτό είναι η ανάγκη η Ελλάδα να κατορθώσει πάση θυσία να ενταχθεί στο πρόγραμμα της ναυπήγησης των νέων φρεγατών «Constellation» του αμερικανικού ναυτικού. Πρόκειται για ένα πρόγραμμα που μπορεί να αποδώσει πλοία στο Π.Ν. μετά το 2030, θα οδηγήσει σε ναυπήγηση μέχρι και 7 φρεγατών σε ελληνικά ναυπηγεία και θα αποτελέσει ευλόγως και επενδυτική ένωση για την εγχώρια βιομηχανία. Οι συζητήσεις Ελλάδας - ΗΠΑ για το θέμα είναι σε βάθος και θα συνεχιστούν και εκ του σύνεγγυς, καθώς προγραμματίστηκε να επισκεφθεί την Αθήνα στις 19 Απριλίου ο υπουργός Ναυτικού του αμερικανικού Πενταγώνου, Κάρλος ντελ Τόρο, ο οποίος επιβλέπει από πολύ κοντά την υπόθεση των «Constellation». Οι Αμερικανοί αρχικά κατευθύνονταν σε έναν αριθμό 10 πλοίων, ωστόσο πλέον ο σχεδιασμός αυτός μπορεί να φτάσει και τα 40. Η σοβαρότητα με την οποία έχει πάρει το αμερικανικό ναυτικό το ζήτημα, προκύπτει και από την πρόσφατη απόφαση να καθυστερήσει ελαφρώς η υλοποίησή του. Και τούτο διότι επιθυμούν η «Constellation» να είναι πολύ βαρύτερα οπλισμένα από το αρχικό σχέδιο της (ιταλική FREMM). Αυτή η απόφαση δημιουργεί κάποια δύσκολα προβλήματα για την Αθήνα, καθώς το κόστος εκ των πραγμάτων θα αυξηθεί. Αποτελεί, ωστόσο, όπως έλεγαν, και μια χρυσή ευκαιρία για τη ναυπηγική βιομηχανία στην Ελλάδα να ανακτήσει την παλιά της ικανότητα κατασκευής πολεμικών πλοίων.

ΑΠΟΨΗ

75 χρόνια NATO: παλαιά συμμαχία, νέες προκλήσεις

Του **ΜΑΘΙΟΥ ΛΟΤΖ**

Πριν από λίγες ημέρες στις Βρυξέλλες οι υπουργοί Εξωτερικών των κρατών-μελών της Βορειοατλαντικής Συμμαχίας είχαν μια ξεχωριστή σημασία συνάντηση, καθώς στις 4 Απριλίου ο Οργανισμός Βορειοατλαντικού Συμφώνου συμπλήρωσε 75 χρόνια ζωής. Για τρία τέταρτα του αιώνα, το NATO διαφύλαξε την ασφάλεια της Ευρώπης και της Βορείου Αμερικής, διευρύνθηκε και προσαρμόστηκε σε συνθήκες δραματικών αλλαγών.

Το NATO δικαίως χαρακτηρίστηκε η πλέον επιτυχημένη αμυντική συμμαχία της σύγχρονης ιστορίας, αφού για 75 χρόνια αποτελεί το θεμέλιο της συλλογικής μας άμυνας και ασφάλειας. Σήμερα, με 32 κράτη-μέλη, μετά και την πρόσφατη ένταξη της Σουηδίας, το NATO παραμένει έτοιμο να προστατεύσει το ένα δισ. πολιτών μας και να προασπίσει την ειρήνη και την ασφάλεια παντού στον κόσμο.

Το Ηνωμένο Βασίλειο υπήρξε από τα ιδρυτικά κράτη-μέλη της Συμμαχίας και φιλοξένησε την πρώτη

Με 32 κράτη-μέλη, μετά και την πρόσφατη ένταξη της Σουηδίας, το NATO παραμένει έτοιμο να προστατεύσει το ένα δισ. πολιτών μας και να προασπίσει την ειρήνη και την ασφάλεια παντού στον κόσμο.

έδρα της. Σταθερή επιδίωξη μας ήταν και παραμένει να διαδραματίζουμε ηγετικό ρόλο, ώστε να ανταποκρίνεται στις νέες απειλές. Η Ελλάδα εντάχθηκε στο NATO τρία μόλις χρόνια μετά την ίδρυσή του, στις 18 Φεβρουαρίου 1952, τότε που ο Ψυχρός Πόλεμος απειλούσε την ασφάλεια και τη δημοκρατία στην Ευρώπη. Ο Σοφοκλής Βενιζέλος, αντιπρόεδρος της ελληνικής κυβέρνησης, απευθυνόμενος στους υπουργούς Εξωτερικών των κρατών-μελών στις 20 Φεβρουαρίου 1952 είπε πως «είμαστε... πεπεισμένοι ότι

ένα πραγματικά αποτελεσματικό σύστημα συλλογικής ασφάλειας αποτελεί το καταλληλότερο μέσο για τη διατήρηση της ειρήνης και της ελευθερίας προς εκπλήρωση των πλέον φιλοδοξιών του ελληνικού έθνους».

Στα χρόνια που ακολούθησαν, τόσο το Ηνωμένο Βασίλειο όσο και η Ελλάδα παρέμειναν στενοί εταίροι και σύμμαχοι και στο πλαίσιο των νατοϊκών δυναμικών στη Μεσόγειο. Η ιστορική διαδρομή της Ελλάδας στο NATO είχε κατά καιρούς δυσκολίες, ιδίως μετά την εισβολή στην Κύπρο πριν από 50 χρόνια. Παρά ταύτα –και όπως θα περίμενε, ίσως, κανείς από μια συμμαχία κυρίαρχων δημοκρατικών κρατών– οι εντάσεις αυτές εξομαλύνθηκαν και την επανένταξη της Ελλάδας στη στρατιωτική δομή του 1980 ακολούθησαν 40 χρόνια συλλογικής δέσμευσης και συμμαχικής αλληλεγγύης έως την πτώση του Τείχους του Βερολίνου, του τέλους του Ψυχρού Πολέμου και μετέπειτα.

Η Ελλάδα, όπως και η Βρετανία, σταθερά ξεπερνάει τον στόχο της δαπάνης του 2% για την άμυνα, δίνοντας ένα ισχυρό παράδειγμα για τους εταίρους μας και αντιπαραδείγμα έναντι όσων υποστηρίζουν ότι οι Ευρωπαίοι σύμμαχοι δεν πράττουν όσα τους αναλογούν.

Το NATO εξακολουθεί να ενισχύει την αποτρεπτική και αμυντική μας ικανότητα. Προσαρμοζόμαστε και παραμένουμε ενωμένοι μπροστά σε νέους κινδύνους που απειλούν, όχι μόνο να υπονομεύσουν την ασφάλεια της Ευρώπης, αλλά και να αμφισβητήσουν το δημοκρατικό πολίτευμα και τις ελευθερίες μας.

Στη γεγονιά μας, η παράνομη εισβολή του Πούτιν στην Ουκρανία συνεχίζεται. Η Ουκρανία υπερασπίζεται το δικαίωμα της ύπαρξης της ως κυρίαρχου, δημοκρατικού κράτους και, ταυτόχρονα, το δικαίωμα όλων των λαών να ζουν ελεύθερα, χωρίς τον φόβο εξωτερικής επιβουλής.

Η Βρετανία και η Ελλάδα προσέφεραν σταθερά ισχυρή πολιτική

και πρακτική υποστήριξη προς την Ουκρανία. Εχουμε προσφέρει συνολικά δισεκατομμύρια ευρώ σε στρατιωτική βοήθεια. Εχουμε καταδικάσει τη Ρωσία στα διεθνή φόρα. Το Ηνωμένο Βασίλειο έχει εκπαιδεύσει περισσότερους από 30.000 Ουκρανούς στρατιώτες και θα εξακολουθήσει να ενισχύει την υποστήριξή του. Τον Ιανουάριο συνυπογράψαμε με τον πρόεδρο Ζελένσκι διμερή συμφωνία συνεργασίας στον τομέα της ασφάλειας, η οποία προβλέπει στρατιωτική βοήθεια ύψους 2,5 δισ. στερλινών. Το Φεβρουάριο η Ελλάδα διοργάνωσε συνέδριο για την ανοικοδόμηση της Ουκρανίας και τον περασμένο μήνα ο πρωθυπουργός κ. Μητσοτάκης είχε συνάντηση στην Οδησό με τον πρόεδρο Ζελένσκι, υπογραμμίζοντας τη σταθερή υποστήριξη της Ελλάδας προς την Ουκρανία. Θα είμαστε στο πλευρό της Ουκρανίας για όσο χρειαστεί.

Εχουμε κάθε λόγο και να είμαστε υπερήφανοι για τα επιτεύγματα του NATO τα τελευταία 75 χρόνια, και να ατενίζουμε το μέλλον με σιγουριά. Η Συμμαχία μεγαλώνει.

Πέρσι υποδεχθήκαμε δύο νέα μέλη, τη Φινλανδία και τη Σουηδία. Στο Βιλνιους οι σύμμαχοι αποφάσισαν να φέρουν και την Ουκρανία πιο κοντά στο NATO.

Σε έναν κόσμο ολοένα και πιο περίπλοκο, πιο ανεμετάβλητο, το NATO είναι το πιο αποτελεσματικό εργαλείο που διαθέτουμε για την αποτροπή των αντιπάλων μας και για τα επόμενα 75 χρόνια. Οφείλουμε να συνεχίσουμε να εξελισσόμαστε, ώστε να αντιμετωπίσουμε άμεσα και αποφασιστικά απειλές στον κυβερνοχώρο και το Διάστημα, υβριδικές απειλές, απειλές σχετιζόμενες με την τεχνητή νοημοσύνη, την παραπληροφόρηση, τις παρεμβάσεις στις δημοκρατικές κοινωνίες μας.

Το σημαντικό είναι ένα: ως εταίροι, σύμμαχοι και φίλοι θα συνεχίσουμε να στεκόμαστε ο ένας στο πλευρό του άλλου στο πλαίσιο ενός ενωμένου NATO για τη διαφύλαξη της ειρήνης και της ασφάλειας στον κόσμο.

Ο κ. Μάθιου Λοτζ είναι πρέσβης του Ηνωμένου Βασιλείου στην Αθήνα.

ΕΓΚΛΗΜΑ
ΔΙΑΡΚΕΙΑΣ

Η Κυριακή Γρίβα δολοφονήθηκε από τον πρώην σύντροφό της μολονότι κατέφυγε στην αστυνομία για προστασία. Το ίδιο έχει συμβεί και σε άλλες περιπτώσεις γυναικοκτονιών. Συχνά, είναι ζητήματα ατομικής κρίσης του αστυνομικού το πώς θα αντιδράσει.

Λίγα λουλούδια έξω από το αστυνομικό τμήμα των Αγίων Αναργύρων, στο σημείο όπου έπεσε νεκρή η Κυριακή Γρίβα το βράδυ της Δευτέρας. Και σ' αυτή τη γυναικοκτονία ήταν έκδηλη η αδυναμία ορθής εκτίμησης της κρισιμότητας της κατάστασης και του επικείμενου κινδύνου από τους αστυνομικούς. Υψηλόβαθμη πηγή του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη αναφέρει στην «Κ» ότι πρέπει να διερευνηθεί τι λειτούργησε λάθος, ποια ήταν η εκπαίδευση που είχαν λάβει όλοι οι εμπλεκόμενοι αστυνομικοί και να μπουν νέες ασφαλιστικές δικλίδες.

Αφού τους
εκπαιδεύσουν,
μετά τους
μεταθέτουν

Αξιοματικός της αστυνομίας που έχει και ρόλο εκπαιδευτή λέει στην «Κ» ότι σε αρκετές περιπτώσεις είναι ζητήματα εμπειρίας και ατομικής κρίσης του αστυνομικού το πώς θα αντιδράσει, καθώς οι σχετικές οδηγίες δεν έχουν προβλέψει τα πάντα.

Από τον Απρίλιο του 2020 μέχρι τον Αύγουστο του 2022 εκπαιδεύτηκαν 164 στελέχη των γραφείων καταπολέμησης της ενδοοικογενειακής βίας, μεταξύ άλλων σε θέματα δεοντολογίας, έμφυλης βίας και επαγγελματικών αρχών. Το έργο ARIADNE 2 χρηματοδοτήθηκε από ευρωπαϊκούς πόρους, συντονίστηκε από το Κέντρο Μελετών Ασφαλείας και είχε εταίρους το Κέντρο Ερευνών για Θέματα Ισότητας, το Κέντρο Διοτίμα, το Κέντρο Γυναίκων Καρδίτσας, την Action Aid Hellas και τον Δήμο Αθηναίων. Η Άννα Βουγιούκα, υπεύθυνη συνηγορίας του Κέντρου Διοτίμα, αναφέρει στην «Κ» ότι από το πρόγραμμα προέκυψαν διάφορες σημαντικές διαπιστώσεις. Αφενός ότι «δεν είναι σαφής η διαδικασία εκτίμησης κινδύνου και προτεραιοποίησης των ενεργειών που θα πρέπει να γίνουν για τη διαχείριση ενός περιστατικού». Αφετέρου επισημαίνει ότι οι τακτικές μεταθέσεις των εκπαιδευμένων αστυνομικών δημιουργούν την ανάγκη για διαρκείς και επαναλαμβανόμενες επιμορφώσεις των συναδέλφων τους.

«Απαιτείται συνεργασία της ΕΛ.ΑΣ., τόσο με τις εξειδικευμένες δημόσιες υπηρεσίες για την ισότητα των φύλων όσο και με τις μη κυβερνητικές οργανώσεις που διαθέτουν εξειδικευμένη τεχνογνωσία στη συμβουλευτική και νομική υποστήριξη επιζώνων έμφυλης βίας», τονίζει η κ. Βουγιούκα. «Τα θύματα που νιώθουν ότι κινδυνεύουν ακολουθούν τα βήματα που πρέπει να κάνουν. Οι αστυνομικές αρχές».

Η κ. Φαρμακίδη εξηγεί ότι η γυναίκα που προσέρχεται σε ένα αστυνομικό τμήμα για να καταγγείλει ή να ζητήσει βοήθεια βρίσκεται σε ιδιαίτερα ευάλωτη θέση. «Είναι καταρρακωμένη. Ζει και επεξεργάζεται το τραύμα της, δεν έχει τη δυνατότητα να πάρει αποφάσεις. Χρειάζεται έναν άνθρωπο να τη στηρίξει αποτελεσματικά».

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ**

«**Είχα** μια ελπίδα, ότι η Γεωργία θα ήταν η τελευταία», λέει η Μαρία Πούτου. Μια νύχτα του περασμένου Δεκεμβρίου η 43χρονη αδελφή της κάλεσε τη μητέρα τους ζητώντας βοήθεια. Μόλις την είχε τραυματίσει βαριά ο 71χρονος σύντροφός της. Την είχε χτυπήσει με γροθιές και κλωτσιές στο σώμα και το πρόσωπο, της ράγιζε το πόδι. Η μητέρα της κάλεσε το αστυνομικό τμήμα Σαλαμίνας, ζήτησε περιπολικό, αλλά ο αξιωματικός υπηρεσίας είπε ότι δεν υπήρχε διαθέσιμο. «Φέρτε την εδώ να υποβάλει μήνυση», της πρότεινε. Το σπίτι της κόρης της ήταν σε έρημο δρόμο, εκεί βρισκόταν και ο ανήλικος αυτιστικός εγγονός της, πώς θα τα κατάφερνε μόνη η ηλικιωμένη;

Όταν τελικά έφτασε στο τμήμα εκείνη τη νύχτα, ο αξιωματικός υπηρεσίας της ζήτησε να ανεβάσει τη χτυπημένη κόρη της και τον εγγονό της στο γραφείο. Δεν μπορούσε. «Να πάτε στο κέντρο υγείας και να έρθετε μετά», είπε ο αστυνομικός. «Δεν ήθελε να πέσει στη βάρδιά του, αυτο κατάλαβα», σημειώνει η κ. Πούτου.

Το πρωί επέστρεψαν στο τμήμα, τους υποδέχτηκαν άλλοι αστυνομικοί, η αντιμετώπιση ήταν διαφορετική. Εγκατέστησαν στο κινητό της 43χρονης το κουμπί πανικού, μια εφαρμογή με την οποία θα μπορούσε άμεσα να ειδοποιήσει τις Αρχές σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης. Εκδόθηκε σήμα αναζήτησης του δράστη, όμως δεν βρέθηκε ίχνος του. «Το συμβάν είχε γίνει το προηγούμενο βράδυ, αλλά δεν τον αναζητήσαμε άμεσα», λέει η κ. Πούτου. «Νησί είμαστε, στη γειτονιά των έβλεπαν να πηγαίνει έξω από το σπίτι. Θα τον είχαν πιάσει εάν είχαν καταλάβει τη σοβαρότητα εγκαιρώς».

Λίγες ημέρες αργότερα ο 71χρονος εμφανίστηκε στο σπίτι της μητέρας της συντρόφου του με μια καραμπάνα στα χέρια. «Το κουμπί πανικού έχει μια λογική, είναι ένα μέτρο. Ας φτιάξουν, όμως, πρώτα τα υπόλοιπα. Η αδελφή μου δεν μπορούσε να τρέξει. Ίσα που τον είδε, ίσα που τον σκότωσε», λέει η κ. Πούτου. Για την υπόθεση και τον χειρισμό της από τους αστυνομικούς διατάχθηκε Εντολή Διοικητική Εξέταση, το αποτέλεσμα της οποίας μέχρι και σήμερα δεν είναι γνωστό στην οικογένεια του θύματος.

Ερευνα διεξάγεται και για την πρόσφατη δολοφονία της 28χρονης Κυριακής Γρίβα από τον πρώην σύντροφό της, ο οποίος τη μαχαίρωσε θανάσιμα την 1η Απριλίου έξω από το Αστυνομικό Τμήμα Αγίων Αναργύρων, ακριβώς δίπλα στο φυλάκιο του σκοπού. Και σ' αυτή τη

«Πάρτε το 100.
Εμείς δεν κάνουμε
συλλήψεις»

Πρωτόκολλα υπάρχουν. Αλλά δεν είναι πλήρη ούτε εφαρμόζονται με ενιαίο τρόπο. Η «Κ» καταγράφει περιστατικά καταγγελιών και τις άνισες αντιδράσεις των Αρχών

γυναικοκτονία ήταν έκδηλη η αδυναμία ορθής εκτίμησης της κρισιμότητας της κατάστασης και του επικείμενου κινδύνου από τους αστυνομικούς. Υψηλόβαθμη πηγή του υπουργείου Προστασίας του Πολίτη αναφέρει στην «Κ» ότι πρέπει να διερευνηθεί τι λειτούργησε λάθος, ποια ήταν η εκπαίδευση που είχαν λάβει όλοι οι εμπλεκόμενοι αστυνομικοί και να μπουν νέες ασφαλιστικές δικλίδες.

Τα τελευταία χρόνια έχουν πραγματοποιηθεί εκπαιδεύσεις αστυνομικών σε ζητήματα έμφυλης βίας και έχουν σταλεί συνοπτικές και πιο αναλυτικές οδηγίες στα αστυνομικά τμήματα. Μέσα από τις μαρτυρίες νομικών, εκπαιδευτών και αστυνομικών, όμως, η έρευνα της «Κ» αναδεικνύει σημαντικά κενά που χρήζουν αντιμετώπισης. Παρατηρείται ανομοιογένεια στην εφαρμογή των πρωτοκόλλων, με αποτέλεσμα η εμπειρία της κακής ή της καλής πρακτικής να εξαρτάται από το πού θα τύχει να απευθυνθεί η καταγγέλλουσα, σε ποιο αστυνομικό τμήμα ή σε ποια βάρδια.

Τον Ιούνιο του 2020 στάλθηκε από την Εισαγγελία Πρωτοδικών Αθηνών προς το αρχηγείο της Ελληνικής Αστυνομίας ένα τρισέλιδο έγγραφο με οδηγίες πιο αποτελεσματικού χειρισμού υποθέσεων ενδοοικογενειακής βίας. Όπως αναφέρεται στο έγγραφο που είναι στη διάθεση της «Κ», σκοπός αυτών των κατευθύνσεων ήταν «η εξάλειψη φαινομένων αποθάρρυνσης των θυμάτων από την υποβολή μήνυσης», που είχαν καταγγελθεί κατά καιρούς σχετικά με τη συμπεριφορά αξιωματικών υπηρεσίας.

Τον Αύγουστο του 2021 στάλθηκαν ενδοϋπηρεσιακά από την ΕΛ.ΑΣ. οδηγίες αστυνομικής ανταπόκρισης σε περιστατικά ενδοοικογενειακής βίας. Εκεί επισημαίνεται ότι οι πολίτες μπορεί να καταφύγουν πρώτα σε αστυ-

νομικό τμήμα, αλλά δεν διευκρινίζεται πώς θα μεταφερθούν με ασφάλεια. Αναγνωρίζοντας τα κενά, το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη αποφάσισε την Παροχή να προχωρήσει σε λήψη επιπλέον μέτρων στη διαχείριση των περιστατικών, όπως την εξασφάλιση μεταφοράς και διαμονής σε ασφαλή χώρο για κάθε θύμα, μέχρι να εκλείψει ο κίνδυνος.

Οι μαρτυρίες

Η δικηγόρος Κλειώ Παπαπαντολέων περιγράφει στην «Κ» δύο περιστατικά κακής αστυνομικής πρακτικής που αντιμετώπισαν εντολές της την τελευταία διετία. «Ήταν δύο υποθέσεις βίαιων πρώην συντρόφων, που εξακολουθούσαν να παρακολουθούν

Το υπουργείο Προστασίας του Πολίτη αποφάσισε να προχωρήσει σε λήψη επιπλέον μέτρων στη διαχείριση των περιστατικών, όπως η εξασφάλιση μεταφοράς και διαμονής σε ασφαλή χώρο για κάθε θύμα.

και να απειλούν αυτές τις γυναίκες», τονίζει. Εστειλαν απειλητικά μηνύματα, τηλεφώνουσαν μέσα στη νύχτα, σε μια περίπτωση, μάλιστα προέκυψε ότι ο δράστης παρακολουθούσε και το παιδί της πρώην του έξω από το σχολείο. Οι γυναίκες μετέβησαν σε δύο διαφορετικά αστυνομικά τμήματα στο κέντρο της Αθήνας για να προχωρήσουν σε καταγγελία.

«Το αίτημα κάθε παθούσας ήταν "πάστε τον". Τους είπαν

όμως: "Πάρτε το 100, εμείς δεν κάνουμε συλλήψεις". Δεν είχαν καταγγείλει γενική και αόριστη, είχαν αποδείξεις. Πήγαν την ώρα που δέχτηκαν νέο απειλητικό μήνυμα», λέει η κ. Παπαπαντολέων. «Δεν υπάρχει αίσθηση ότι αυτά τα ζητήματα είναι επείγοντα και ότι μπορεί να φοβηθεί ο δράστης αν δει εκείνη την ώρα μια πιο άμεση αστυνομική αντίδραση».

Άλλη νομικός ανέφερε ένα πιο πρόσφατο περιστατικό. Στα μέσα Μαρτίου μία γυναίκα, υπήκοος Γεωργίας, με τρεις δεκαετίες διαρκούς στην Ελλάδα, μετέβη σε αστυνομικό τμήμα της Αττικής για να καταγγείλει την επίμονη παρακολούθησή της (stalking). Ωστόσο την προέτρεψαν να φύγει, καθώς, όπως της είπαν, είχε υποβάλει και άλλες μηνύσεις εισβάρος του ίδιου άνδρα στο παρελθόν. Πέντε ημέρες αργότερα ο κατοικημένος τη βρήκε και τη χτύπησε. Είχε εγκατεστημένο το κουμπί πανικού στο κινητό της, αλλά δεν πρόλαβε να το πατήσει, καθώς ο δράστης της είχε αρπάξει τη συσκευή. Υπέβαλε νέα μήνυση και ο άνδρας καταδικάστηκε σε 12 μήνες φυλάκιση για απλή ενδοοικογενειακή σωματική βλάβη με αναστολή.

Δικηγόροι της νομικής υπηρεσίας στο Κέντρο Διοτίμα, τη μη κυβερνητική οργάνωση που εξειδικεύεται σε ζητήματα φύλου και ισότητας, εξιστορούν και άλλα περιστατικά. Πριν από δύο εβδομάδες, γυναίκα ήθελε να καταθέσει μήνυση για σεξουαλική παρενόχληση και ο αξιωματικός υπηρεσίας της είπε: «Μωρέ, μήπως κι αυτός έχει μετανιώσει λίγο;». Τον Αύγουστο, άλλη γυναίκα θέλησε να καταγγείλει ξυλοδαρμό, αλλά οι αστυνομικοί δεν την κατατόπισαν επαρκώς για τις κινήσεις που πρέπει να κάνει. Τελικά μίλησε με την οργάνωση, πήγε σε άλλο αστυνομικό τμήμα και ο δράστης συνελήφθη στο

πλαίσιο του αυτοφώρου.

Η Μαρίνα Φαρμακίδη, δικηγόρος στο Κέντρο Διοτίμα, αναφέρει στην «Κ» ακόμη μία κακή αστυνομική πρακτική. Είχε μεταβεί μαζί με μια γυναίκα πρόσφυγα σε αστυνομικό τμήμα ώστε να υποβάλουν έγκληση για βιασμό. Η πράξη δεν είχε τελειώσει πρόσφατα και ο αξιωματικός υπηρεσίας έκρινε ότι δεν ήταν επείγουσα η διαχείριση. Είπε ότι δεν μπορούσαν να πάρουν κατάθεση χωρίς την παρουσία ψυχολόγου και πρότεινε να κλείσουν ραντεβού, το οποίο ακόμη δεν έχει εξυπηρετηθεί.

«Ζητήθηκε ο ψυχολόγος από τον αστυνομικό, όχι γιατί το προβλέπει η διαδικασία, αλλά γιατί θεώρησε ότι η γυναίκα μπορεί να λείπει ψέματα», εξηγεί η κ. Φαρμακίδη. «Δεν είναι, όμως, οι αστυνομικοί αρμόδιοι για να κρίνουν. Αυτό δείχνει τη δυσπιστία απέναντι στην καταγγελία αντίστοιχων περιστατικών».

Σε άλλο συμβάν που περιγράφει η ίδια, με τη μεσολάβηση οργανώσεων και τη βοήθεια της αστυνομίας, μια γυναίκα πρόσφυγας κατάφερε να αποδράσει από το σπίτι της. Την παρέλαβε περιπολικό μαζί με τα τρία παιδιά της. Στο τμήμα εμφανίστηκε αργότερα κάποιος γνωστός του συζύγου της και ισχυρίστηκε ότι η γυναίκα ήθελε να επιστρέψει στην οικία της και να ανακαλέσει την καταγγελία. «Επειτα μάθαμε ότι μέχρι να αποδράσει οριστικά δέχθηκε απίστευτη βία. Της ξεριζώσε τα μαλλιά, της έσπασε το κινητό, την έκλεισε μέσα για ημέρες, δεν την άφησε να κοιμηθεί. Κανονικά βασανιστήρια. Ήταν μεγάλη η ευκολία των αστυνομικών να δεχτούν ότι κάποιος τρίτος μπορεί να μιλάει για λογαριασμό της, υπογραμμίζει η κ. Φαρμακίδη, επισημαίνοντας και τα προβλήματα που προκύπτουν από την αποστασία διερμηνείας.

Ωστόσο, έχει διαπιστώσει και καλές πρακτικές. Περιγράφει ότι σε αστυνομικό τμήμα της Αθήνας δέχτηκαν να μεταφέρουν με περιπολικό μια γυναίκα σε άλλη υπηρεσία όπου λειτουργούσε εξειδικευμένο γραφείο ενδοοικογενειακής βίας. Η αντιμετώπιση από τον αξιωματικό υπηρεσίας εκεί «ήταν ενδεδειγμένη και προστατευτική». Σε άλλη περίπτωση σταμάτησε πόσο πολύ επέμεναν οι αστυνομικοί να εγκαταστήσει μια γυναίκα το κουμπί πανικού στο κινητό της, καθώς είχαν κρίνει τον κίνδυνο ως πολύ σοβαρό. Αντίστοιχα, άλλον νομικό θυμάται ότι μια αστυνομικός την κάλεσε τα μεσάνυχτα για να την ενημερώσει ότι η εντολέας της δεν ήθελε να προβεί με μήνυση για επίμονη παρακολούθηση και ότι έφυγε από το τμήμα, παρότι είχαν προσπαθήσει να την πείσουν να μείνει.

Του ΒΑΣΙΛΗ ΚΩΣΤΟΥΛΑ

Κέρδισε ο Ιμάμογλου ή έχασε ο Ερντογάν; Είναι το πρώτο ερώτημα που οφείλει να απαντήσει κανείς αν επιθυμεί να αξιολογήσει τις διαστάσεις του εκλογικού αποτελέσματος, πρωτίστως, στην Κωνσταντινούπολη. «Τις εκλογές της περασμένης Κυριακής δεν τις κέρδισε η αντιπολίτευση παρά τις έχασε το καθεστώς εξ ολοκλήρου λόγω των επλογών του. Λάθη στην οικονομία. Νεποτισμός. Φιλοϊσραηλινή πολιτική παρά το περί αντιθέτου αφήγημα υπέρ της Γάζας. Περιφρόνηση του απλού πολίτη. Για να επιβεβαιώσουμε τον λόρδο Ακτον, η απόλυτη εξουσία του Ερντογάν έχει διαφθείρει απολύτως σχεδόν ολόκληρη την τουρκική πολιτική», τονίζει στην «Κ» ο καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο ΕΚΠΑ, συγγραφέας του βιβλίου «Το τουρκικό άχθος», Τσενγκιζ Ακτάρ. Ας το πάρουμε όμως από την αρχή.

Σύμφωνα με την πολιτική ανάλυση στην Τουρκία, στις τοπικές κάλπες εκδηλώθηκαν οι εξής μορφές εκλογικής συμπεριφοράς:

- Ψήφος διαμαρτυρίας από τους δυσαρεστημένους, συμπεριλαμβανομένων και ψηφοφόρων του κυβερνώντος ΑΚΡ.

- Χρήσιμη στην αντιπολίτευση ψήφος των Κούρδων, που ήθελαν να τιμωρήσουν τον Ερντογάν.

- Ψήφος αποχής από τους οργανωμένους ψηφοφόρους, οι οποίοι προτίμησαν τον «καναπέ» για να μην ψηφίσουν το ΑΚΡ.

- Εναλλακτική ψήφος στο Ισλάμ χάρη στο Νέο Κόμμα Ευημερίας - Yeniden Refah.

Στην πράξη όμως η εκλογική επίδοση του ΑΚΡ μειώθηκε μόλις κατά 2%, το οποίο αντιστοιχεί σε 1,2 εκατ. ψηφοφόρους σε σύγκριση με τις εκλογές τον Μάιο του 2023. Τι άλλαξε όμως πολιτικά στον ένα χρόνο από τις προεδρικές εκλογές; «Κατ' αρχάς, αυτές ήταν τοπικές εκλογές, που σημαίνει ότι το διακυβέυμα ήταν χαμηλότερο. Κυρίως όμως, για να κερδίσει τις προεδρικές εκλογές, ο Ερντογάν είχε χρησιμοποιήσει μια σειρά από πολιτικά εργαλεία -αύξησε τους μισθούς, ενίσχυσε τις συντάξεις, κορόμησε ρευστότητα παρέχοντας χαμηλά επιτόκια- τα οποία διακόπηκαν μετά την εκλογή του και άρα απουσίασαν από τις αυτοδιοικητικές εκλογές. Κατά συνέπεια, ο κόσμος άρχισε να αισθάνεται τις επιπτώσεις της οικονομικής καχεξίας πολύ πιο έντονα απ' ό,τι πριν από ένα χρόνο», παρατηρεί σε συνομιλία με την «Κ» ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Σαμπαντζί της Κωνσταντινούπολης, Μπερκ Εζέν.

Η οικονομία ήταν καθαρά το Νο 1 της προεκλογικής ατζέντας σε αυτές τις κάλπες, σε αντίθεση με τις προεδρικές εκλογές, οι οποίες είχαν διεξαχθεί υπό παραθεσίων που εκτεινόταν σε θέματα όπως η ασφάλεια, το πολιτικό καθεστώς και η θρησκευτική Τουρκία. Υπάρχει όμως και μία ακόμη παράμετρος, την οποία επισημαίνει στην «Κ» ο Μπασίτ Γκοκκάν, ειδικός στην Τουρκία και στο Ισλάμ, από τη θέση που κατέχει στο Πανεπιστήμιο Παλάτσι της Τσεχίας: «Ο Ερντογάν έχει παραδόξως αποδυναμώσει το κόμμα του. Οι υποψήφιοι του ΑΚΡ για την Αγκυρα και την Κωνσταντινούπολη ήταν πολύ υποτονικοί. Οι υποψήφιοι του κεμαλικού CHP κυριολεκτικά τους ισοπέδωσαν. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το εκλογικό σώμα στην Τουρκία δεν γνωρίζει πλέον ούτε τα ονόματα των υπουργών της κυβέρνησης, καθώς το ΑΚΡ έχει καταστεί κόμμα ενός ισχυρού γένητος από τη μία και μιας ομάδας χαμηλού προφίλ από την άλλη. Στην πραγματικότητα, οι πιο αποτελεσματικοί υπερασπιστές του ΑΚΡ στον δημόσιο διάλογο είναι σήμερα οι φιλοκυβερνητικοί δημοσιογράφοι και ακαδημαϊκοί».

Παράθυρο ευκαιρίας

Η αλήθεια είναι ότι ο Ερντογάν μετράει 20 χρόνια στην εξουσία. Ως εκ τούτου, έχει σταματήσει εδώ και καιρό να αποτελεί

Ήταν αυτή η κάλπη η αρχή του τέλους για τον Ερντογάν;

Τούρκοι αναλυτές εξηγούν στην «Κ» τα αίτια και τους πιθανούς μετασεισμούς της πρώτης μεγάλης εκλογικής ήττας του Τούρκου προέδρου

Η μορφή του Ερντογάν κυριάρχησε στην καμπάνια του ΑΚΡ στην Κωνσταντινούπολη, γεγονός που -σύμφωνα με τον ειδικό σε θέματα Τουρκίας και Ισλάμ, Μπασίτ Γκοκκάν- επισκίασε τους υποψήφιους δημάρχους του κυβερνώντος κόμματος. «Ο Ερντογάν έχει παραδόξως αποδυναμώσει το κόμμα του. Σε ορισμένες περιπτώσεις, το εκλογικό σώμα στην Τουρκία δεν γνωρίζει πλέον ούτε τα ονόματα των υπουργών της κυβέρνησης, καθώς το ΑΚΡ έχει καταστεί κόμμα ενός ισχυρού γένητος».

παράγοντα αλλαγής για την κοινή γνώμη στην Τουρκία. Από την άλλη, κτιζόντας στον αυταρχισμό και στην πόλωση, στις συμμαχίες με τα εθνικιστικά κόμματα, καθώς και στη συνεργασία με οικονομικούς και γραφειοκρατικούς παράγοντες, αποτρέπει αποτελεσματικά την ανάδειξη οποιασδήποτε δύναμης αλλαγής στην αντιπολίτευση. Είναι έτσι;

«Αυτό έχει πλέον αλλάξει. Η αντιπολίτευση καταφέρνει πλέον να μεταρρυθμιστεί, να βρει νέα ονόματα και επιτυχημένες στρατηγικές απέναντι στον Ερντογάν. Επιπλέον, έχει καταφέρει να γεφυρώσει φαινομενικά αδιάβιστα ρήγματα της Τουρκίας: θρησκευτική - κοσμική, παράκτια - ενδοχώρα, αστική - αγροτική, Τούρκοι - Κούρδοι. Και ο Εκρέμ Ιμάμογλου είναι πλέον ξεκάθαρα ο νέος ηγέτης αυτής της διαδικασίας και ο αντίπαλος του Ερντογάν στις επόμενες αρχαιρεσίες», αναφέρει στην «Κ» ο καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Οζιεγκίν της Κωνσταντινούπολης, Μουράτ Σομέρ.

Πάντως, εκτός από τον Ιμάμογλου, υπάρχουν και άλλοι δημοφιλείς δυνητικοί υποψήφιοι της αντιπολίτευσης για τις επόμενες προεδρικές εκλογές, όπως ο δήμαρχος της Αγκυρας, Μανσούρ Γιαβάζ, ο οποίος πέτυχε ένα θεαματικό 60% στην τοπική κάλπη. Οι πολιτικές μετοχές του προέδρου του CHP Οζγκιούλ Οζάλ βρίσκονται επίσης σε άνοδο. Όμως ο Ιμάμογλου, μετά ένα εκλογικό ποσοστό της τάξεως του 50% θα διοικήσει την Κωνσταντινούπολη, δηλαδή μια πόλη με 15 εκατ. κατοίκους και σημαντικούς πόρους, οι οποίοι είναι σε θέση να αξιοποιηθούν για την ενίσχυση μιας πολιτικής πλατφόρμας με το βλέμμα στις προεδρικές

Η γενική αίσθηση είναι ότι το επόμενο διάστημα ο 71χρονος πλέον Ερντογάν θα επιδιώξει να τροποποιήσει το σύνταγμα, συνάπτοντας συμφωνίες με άλλα δεξιά κόμματα στην τουρκική Βουλή και να αποδράσει από τη μέγγενη της οικονομικής καθίζησης.

εκλογές. Υπάρχει βέβαια και η αντίθετη άποψη.

«Η τουρκική εκλογική κοινωνιολογία μάς διδάσκει πρώτα και κύρια ότι σε μια υπερσυγκεντρωτική χώρα όπως η Τουρκία, όπου η διοικητική κηδεμονία της κεντρικής κυβέρνησης επί των εκλεγμένων δημοτικών αξιωματούχων είναι απόλυτη, καμία δημοτική εκλογή δεν είχε ποτέ καμία επιρροή στην πορεία του κεντρικού νομοθετικού συστήματος. Ακόμη λιγότερο έχει επισπεύσει πρόωρες εκλογές, όπως ακόμη αυτές τις μέρες από κάπως ενημερωμένους «ειδικούς», μας είπε ο Τσενγκιζ Ακτάρ, κόντρα στην εκτίμηση που θέλει την τουρκική αντιπολίτευση -με παρακαταθήκη το αποτέλεσμα των αυτοδιοικητικών εκλογών- να ζητήσει πρόωρες προεδρικές εκλογές σε ένα χρόνο από σήμερα. Ακόμη και σε αυτήν την περίπτωση, σχολιάζουν έτεροι αναλυτές, ο Ερντογάν προσδοκά μέσα στο διάστημα που θα μεσολαβήσει να έχουν πάσει τόσο τα εφάρτα του -πο ορθόδοξοι πλέον- οικονομικού προγράμματος: «οι επόμενοι 12 μήνες θα είναι πολύ δύσκολοι για τους Τούρ-

κους πολίτες, αλλά τελικά η οικονομία μπορεί να βελτιωθεί».

Οι επόμενες κινήσεις

Οι προεδρικές και βουλευτικές εκλογές στην Τουρκία είναι προγραμματισμένες για τον Απρίλιο του 2028. Ηδη από το βράδυ των αυτοδιοικητικών εκλογών, ο Ερντογάν φανέρωσε την πρόθεση να κινηθεί επιθετικά εις βάρος των Κούρδων -εντός και εκτός συνόρων- οι οποίοι θεωρείται ότι έχουν μερίδιο στις αρνητικές εκλογικές επιδόσεις του ΑΚΡ. Ενδεικτική είναι η «καθαίρεση» με συνοπτικές διαδικασίες του νεοεκλεγέντος δημάρχου -υποψηφίου του φιλοκουρδικού κόμματος DEM- στην επαρχία Βαν, ως προάγγελος δυνητικών αντίστοιχων ενεργειών από την πλευρά του κυβερνώντος κόμματος. Στο μεταξύ, αναμένεται στρατιωτική επιχείρηση στο ιρακινό Κουρδιστάν, με στόχο τη δημιουργία στρατιωτικής βάσης 40 χλμ. από τα τουρκικά σύνορα.

«Ο Ερντογάν θα αναγκαστεί να αναθεωρήσει τον κυβερνητικό συνασπισμό με σκοπό να τον διευρύνει, ώστε να συμπεριλάβει όλα τα ισλαμοφασιστικά και υπερεθνικιστικά κόμματα. Με τον νέο συνασπισμό, θα μπορέσει να πραγματοποιήσει το όνειρό του, δηλαδή να υιοθετήσει ένα νέο Σύνταγμα προσαρμοσμένο στα μέτρα του καθεστώτος του. Και, εν ευθέτω χρόνω, θα μπορούσε επίσης να παραδώσει τα νηπία στον υπουργό Εξωτερικών του, Χακάν Φιντάν, ο οποίος έχει ένα εντυπωσιακό δίκτυο επηρεών τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό», τονίζει ο Τσενγκιζ Ακτάρ, ο οποίος σε κάθε πε-

ρίπτωση θεωρεί ότι το κύριο μενού στην επικείμενη συνάντηση του Ερντογάν με τον Τζο Μπάιντεν θα αφορά την τουρκική οικονομία: «Παραμένει το πιο αδύναμο σημείο του. Οι οικονομικοί θεσμοί της Τουρκίας παραπαίουν και τα ταμεία είναι άδεια. Οι ανάγκες της χώρας δεν μπορούν πλέον να καλυφθούν με δόσοληψίες από φιλικές πετρομοναρχίες ή με ξέπλυμα μαύρου χρήματος από κάθε είδους διακινητές».

Η γενική αίσθηση είναι ότι το επόμενο διάστημα ο 71χρονος πλέον Ερντογάν θα επιδιώξει συγχρόνως: να κερδίσει πίσω το 7% των ψήφων που έχασε από το Yeniden Refah, να τροποποιήσει το σύνταγμα συνάπτοντας συμφωνίες με άλλα δεξιά κόμματα στην τουρκική Βουλή και να αποδράσει από τη μέγγενη της οικονομικής καθίζησης.

Οι σχέσεις με τη Δύση

Τι σημαίνουν όμως όλα αυτά για την Ελλάδα; Δύο είναι οι βασικές αναγνώσεις: η μία λιγότερο αισιόδοξη από την άλλη. Υπό κανονικές συνθήκες, για τα επόμενα 4 χρόνια ο Ερντογάν δεν έχει άλλες εκλογές μπροστά του και άρα είναι σε θέση να μετριάσει την προεκλογικά επιθετική ρητορική του, λαμβάνοντας ενδεχομένως και κάποιες αντιδημοφιλείς αποφάσεις στα εθνικά θέματα. Εξάλλου, οι ανάγκες της οικονομίας του θα τον υποχρεώσουν να εξομαλύνει περαιτέρω τις σχέσεις με τη Δύση, οι οποίες «περνούν» και από την Ελλάδα.

Το άλλο σενάριο είναι, δεδομένης της απελπιστικής κατάστασης της τουρκικής οικονομίας, να υιοθετήσει καταπρασιτικά μέτρα εντός και εκτός συνόρων. Μια κλιμάκωση της πολιτικής του στο Κουρδικό, δηλαδή στο Ιράκ, θα επιδεινώσει ούτως ή άλλως τις σχέσεις με τη Δύση και άρα θα μειώσει το κίνητρο για ήρεμη νερά με την Ελλάδα.

«Δεν νομίζω ότι το αποτέλεσμα αυτών των εκλογών θα μεταβάλει την παρούσα στάση απέναντι στην Ελλάδα, αλλά δεν μπορεί να ξέρει κανείς ενόψει και της συμπλήρωσης 50 ετών από την εισβολή στην Κύπρο», σχολιάζει ο Τσενγκιζ Ακτάρ. «Θα πρέπει να περιμένουμε λίγες εβδομάδες για να δούμε την απάντηση στο δίλημμα που έχει αυτές τις ώρες ο Ερντογάν μεταξύ της μετριοπαθούς ατζέντας για την αναστήλωση της οικονομίας και της αυταρχικής στάσης ως αντίδρασης στο εκλογικό αποτέλεσμα», εκτιμά ο Μπασίτ Γκοκκάν.

Στο τέλος της ημέρας, θα αποδειχθεί η ήττα στις τοπικές εκλογές η αρχή του τέλους για τον Ερντογάν; Μία από τις απαντήσεις που εισέπραξε η «Κ» ανήκει στην αναλύτρια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων - ECFR, πρώην δημοσιογράφου στην Τουρκία, Ασλί Αϊντιντασμάς: «Είναι σίγουρα η αρχή μιας νέας περιόδου, και μια ιστορική εξέλιξη, για την κοσμική αντιπολίτευση της Τουρκίας - η οποία οφείλει τη νίκη στην ικανότητα να οικοδομεί συμμαχίες με άλλα τμήματα της κοινωνίας, συμπεριλαμβανομένων της εργατικής τάξης και των Κούρδων. Είναι όμως πολύ νωρίς να μιλήσει κανείς για το τέλος του Ερντογάν. Είναι αλήθεια ότι οι ψήφοι του ΑΚΡ μειώθηκαν και φαίνεται να υπάρχει επιθυμία για αλλαγή στις πόλεις και στους νεότερους. Αλλά ο Ερντογάν είναι ικανός να οικοδομήσει και να αλλάξει συμμαχίες και στρατηγικές», λέει η Ασλί Αϊντιντασμάς, αναλύτρια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων - ECFR.

Η αντιπολίτευση «έχει καταφέρει να γεφυρώσει φαινομενικά αδιάβιστα ρήγματα της Τουρκίας: θρησκευτική - κοσμική, παράκτια - ενδοχώρα, αστική - αγροτική, Τούρκοι - Κούρδοι. Και ο Εκρέμ Ιμάμογλου είναι πλέον ξεκάθαρα ο νέος ηγέτης αυτής της διαδικασίας», αναφέρει ο Μουράτ Σομέρ, καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων στο Πανεπιστήμιο Οζιεγκίν.

«Είναι πολύ νωρίς να μιλήσει κανείς για το τέλος του Ερντογάν. Είναι αλήθεια ότι οι ψήφοι του ΑΚΡ μειώθηκαν και φαίνεται να υπάρχει επιθυμία για αλλαγή στις πόλεις και στους νεότερους. Αλλά ο Ερντογάν είναι ικανός να οικοδομήσει και να αλλάξει συμμαχίες και στρατηγικές», λέει η Ασλί Αϊντιντασμάς, αναλύτρια του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Εξωτερικών Σχέσεων - ECFR.

«Ο Ερντογάν θα αναγκαστεί να αναθεωρήσει τον κυβερνητικό συνασπισμό με σκοπό να τον διευρύνει, ώστε να συμπεριλάβει όλα τα ισλαμοφασιστικά και υπερεθνικιστικά κόμματα. Με τον νέο συνασπισμό, θα μπορέσει να υιοθετήσει ένα νέο Σύνταγμα προσαρμοσμένο στα μέτρα του καθεστώτος του», λέει ο καθηγητής Πολιτικής Επιστήμης στο ΕΚΠΑ Τσενγκιζ Ακτάρ.

«Για να κερδίσει τις προεδρικές εκλογές, ο Ερντογάν είχε χρησιμοποιήσει μια σειρά από πολιτικά εργαλεία -αύξησε τους μισθούς, ενίσχυσε τις συντάξεις, κορόμησε ρευστότητα παρέχοντας χαμηλά επιτόκια- τα οποία διακόπηκαν μετά την εκλογή του και άρα απουσίασαν από τις αυτοδιοικητικές εκλογές», παρατηρεί ο καθηγητής στο Πανεπιστήμιο Σαμπαντζί, Μπερκ Εζέν.

Συνέντευξη στον ΓΙΑΝΝΗ ΠΑΛΑΙΟΛΟΓΟ

Λίγοι γνωρίζουν τον Τζο Μπάιντεν όπως ο Φράνκλιν Φόερ. Ο δημοσιογράφος του Atlantic και συγγραφέας του «The Last Politician», ενός βιβλίου για την πρώτη διετία της προεδρίας Μπάιντεν, λέει στην «Κ» ότι ήταν πάντα πρόθεσή του να διεκδικήσει μια δεύτερη θητεία και ότι ωφελείται από τα ακραία στερεότυπα εις βάρος του που διαδίδουν οι Ρεπουμπλικανοί. Μιλάει επίσης για την ανικανότητα των Ρεπουμπλικανών να κυβερνήσουν, για την παρακμή των αμερικανικών ΜΜΕ και συγκρίνει τον «συστημικό» Μπάιντεν με τους Δημοκρατικούς του προκατόχους.

– Έχουν βοηθήσει τον Μπάιντεν οι Ρεπουμπλικανοί με την εικόνα που έχουν φιλοτεχνήσει ενός ξεμωραμένου γέρου; Έχουν ρίξει τόσο τις προσδοκίες που μπορεί εύκολα να περάσει πάνω από τον πήχυ;

– Ναι, έτσι είναι. Αν κάποιος παρακολουθήσει το Fox News ή υπόλοιπα δεξιά μέσα ενημέρωσης, θα νομίζει ότι ο Μπάιντεν είναι ένα πτώμα, ότι τον περιφέρουν οι συνεργάτες του περίπου όπως γίνεται στην ταινία «Τρελό γουίκεντ στο Μπέρνι» και ότι δεν έχει την πνευματική ικανότητα να ασκήσει τα καθήκοντά του. Αυτό απλά δεν ισχύει. Αναμφίβολα έχει γεράσει πολύ, βαδίζει αργά, ο δημόσιος λόγος δεν είναι αυτό που ήταν. Αλλά ο ισχυρισμός ότι οι σύμβουλοί του είναι αυτοί που «τρέχουν» τον Λευκό Οίκο είναι απλά μια θεωρία συνωμοσίας.

Και όντως, από πολιτική άποψη, είναι εύκολο για τον Μπάιντεν να σταθεί μπροστά στις κάμερες, να εκφωνήσει μια δυναμική ομιλία και να ανατρέψει αυτή την εντύπωση που θέλουν να δημιουργήσουν τα δεξιά ΜΜΕ. Το ερώτημα είναι αν στους επόμενους μήνες θα έχει τις αντοχές για να συνεχίσει να κάνει εμφανίσεις όπως αυτή που έκανε στην ομιλία για την Κατάσταση του Έθνους, που διαλύουν τα στερεότυπα τα οποία διαδίδουν οι Ρεπουμπλικανοί.

– Πέραν των στερεοτύπων, πάντως, βλέπουμε συνεχώς στις δημοσκοπήσεις οι ψηφοφόροι να εκφράζουν την ανησυχία τους για την ηλικία του Μπάιντεν. Έχουν άδικο; Δεν είναι σημαντικότατα εξασθενημένος, ακόμη και σε σχέση με πριν από τέσσερα χρόνια;

– Δεν είναι άδικο να τίθενται ερωτήματα για κάποιον που θα είναι 86 χρόνων στο τέλος της δεύτερης θητείας του. Αλλά τα μέσα ενημέρωσης κάνουν λάθος στον τρόπο που συγκρίνουν την οξύνοια του Μπάιντεν, την αδυναμία του, για παράδειγμα, να θυμηθεί το όνομα κάποιου γερουσιαστή, με την εξαιρετικά αλλοπρόσκλητη συμπεριφορά του Ντόναλντ Τραμπ. Και αξίζει να αναφέρουμε ότι κανείς από τους συνομιλητές του Μπάιντεν που έχουν έρθει σε αντιπαράθεση μαζί του, από τον (τέως πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων) Κέβιν Μακάρθι έως τον Μπέντζαμιν Νετανιάχου, δεν τον περιγράφουν σαν κάποιον που τα έχει χαμένα, παρότι ενδεχομένως έχουν ισχυρό κίνητρο να το κάνουν.

– Πιστεύετε ότι ήταν πάντα αποφασισμένοι να βάλει υποψηφιότητα για μια δεύτερη θητεία; Ή ήταν η απειλή της επιστροφής του Τραμπ που τον οδήγησε στην απόφαση;

– Η επάνοδος του Τραμπ έκανε την απόφαση πιο εύκολη, αλλά νομίζω ότι ο Μπάιντεν είχε πάντα σκοπό να θέσει εκ νέου υποψηφιότητα. Έχει αυτή την αίσθηση, ότι τα ΜΜΕ και οι ελίτ δεν έχουν αποτιμήσει δίκαια την προεδρία του. Ένα κεντρικό στοιχείο της ζωής και του χαρακτήρα του είναι ότι πάντα προσπαθεί να κάνει τον κόσμο να τον πάρει σοβαρά. Αν αποφάσιζε να αποσυρθεί, θα το έβλεπε σχεδόν ως μία ταπεινώση. Κανείς από τους ανθρώπους που τον γνωρίζουν καλά δεν περίμενε ότι θα έκανε στην άκρη.

– Τα ποσοστά επιδοκμασίας του Μπάιντεν είναι χαμηλά, σε επίπεδα που στο παρελθόν θα

Πόσο αντέχει ο μύθος του περιφερόμενου πτώματος;

Η προπαγάνδα για την κατάσταση του Μπάιντεν μπορεί στο τέλος να ωφελήσει τον πρόεδρο έναντι του Τραμπ

Ο Τζο Μπάιντεν είχε πάντα σκοπό να θέσει εκ νέου υποψηφιότητα, σύμφωνα με τον Φράνκλιν Φόερ, όμως η επάνοδος του Τραμπ έκανε την απόφαση αυτή πιο εύκολη. «Κανείς από τους ανθρώπους που τον γνωρίζουν καλά δεν περίμενε ότι θα έκανε στην άκρη», λέει ο συγγραφέας του βιβλίου «Ο τελευταίος πολιτικός».

προκαλούσαν πανικό στο επιτελείο ενός προέδρου που διεκδικεί την επανεκλογή του. Ήταν όμως εξίσου χαμηλά και πριν από τις ενδιάμεσες εκλογές για το Κογκρέσο το 2022 και αυτό δεν μεταφράστηκε σε μια κακή εκλογική βραδιά για τους Δημοκρατικούς. Το γεγονός ότι είναι ο ίδιος υποψήφιος αυτή τη φορά καθιστά τα χαμηλά αυτά ποσοστά μεγαλύτερη πηγή ανησυχίας ενόψει του Νοεμβρίου;

– Ναι, είναι πηγή ανησυχίας. Κοιτάζτε τι γίνεται με την οικονομία: ο πληθωρισμός είναι υπό έλεγχο, η ανεργία είναι σε ιστορικά χαμηλά επίπεδα, γίνονται ένα σωρό επενδύσεις σε βιομηχανικές μονάδες, το χρηματιστήριο είναι στα ύψη – και παρ' όλα αυτά τα ποσοστά επιδοκμασίας του Μπάιντεν δεν αυξάνονται. Παρά τα πολλά σημαντικά του επιτεύγματα, είναι ένα κρίσιμο ερώτημα αν οι ψηφοφόροι θα τον ανταμείψουν ποτέ γι' αυτά.

Εν μέρει αυτό μπορεί να οφείλεται στο πώς λειτουργεί ο πληθωρισμός, με τους καταναλωτές να βλέπουν κάθε φορά που πάνε στο σουπερ μάρκετ ότι οι τιμές είναι υψηλότερες από ό,τι ήταν πριν από τέσσερα χρόνια. Αλλά υπάρχει και κάτι άλλο. Ο συνδυασμός του πληθωρισμού, των πολέμων, της κατάστασης στα νότια σύνορα (σ.σ.: με τις αυξημένες μεταναστευτικές ροές), δημιουργεί την αίσθηση σε πολλούς ψηφοφόρους ότι τα πράγματα εκτροχιάζονται και ο ηλικιωμένος άνοικος του Οβάλ Γραφείου αδυνατεί να τα ελέγξει. Αυτό είναι που δημιουργεί αυτή τη νοσταλγία για τον Τραμπ και αυτή την επιθυμία για έναν ισχυρό άνδρα που θα επαναφέρει την τάξη.

– Στην Ευρώπη επικρατεί τρόμος ότι μια δεύτερη θητεία Τραμπ θα συνιστούσε το τέλος της Pax Americana και την απόσυρση της αμερικανικής ασπί-

Φράνκλιν Φόερ
Δημοσιογράφος και συγγραφέας

«Αν κάποιος παρακολουθήσει το Fox News ή υπόλοιπα δεξιά μέσα ενημέρωσης, θα νομίζει ότι ο Μπάιντεν είναι ένα πτώμα, ότι τον περιφέρουν οι συνεργάτες του περίπου όπως γίνεται στην ταινία «Τρελό γουίκεντ στο Μπέρνι»», λέει στην «Κ» ο Φράνκλιν Φόερ.

“
Δεν είναι άδικο να τίθενται ερωτήματα για κάποιον που θα είναι 86 χρόνων στο τέλος της δεύτερης θητείας του. Αλλά τα μέσα ενημέρωσης κάνουν λάθος στον τρόπο που συγκρίνουν την οξύνοια του Μπάιντεν, την αδυναμία του, για παράδειγμα, να θυμηθεί το όνομα κάποιου γερουσιαστή, με την εξαιρετικά αλλοπρόσκλητη συμπεριφορά του Ντόναλντ Τραμπ.

δας ασφαλείας. Θεωρείτε όμως ότι στο πλαίσιο του προεκλογικού αγώνα, είναι πιο δημοφιλής η λογική του America First έναντι της ανάδειξης της αξίας των συμμαχιών των ΗΠΑ;

– Νομίζω πως έτσι είναι. Υπάρχει μια εξάντληση της κοινής γνώμης με τον πόλεμο στην Ουκρανία. Διαχρονικά, ο απομονωτισμός ταιριάζει πιο πολύ στα ένστικτα της αμερικανικής κοινής γνώμης, σε αντίθεση με την ελίτ. Αρα θεωρώ ότι ο Τραμπ βρίσκεται κάπως πιο κοντά στο vox populi στο θέμα αυτό, αν και δεν θα ψηφίσουν πολλοί με γνώμονα την εξωτερική πολιτική.

– Τι συμβαίνει με τους Ρεπουμπλικανούς στη Βουλή των Αντιπροσώπων; Απέπεμψαν προ μηνών τον πρόεδρό τους, Κέβιν Μακάρθι, τον αντικατέστησαν με τον Μάικ Τζόνσον, γνωστό και ως «MAGA Mike», τον οποίο βλέπουμε τώρα να περνάει νομοσχέδια για δαπάνες του κράτους με τη στήριξη των Δημοκρατικών. Ενδεχομένως μάλιστα κάρη στους Δημοκρατικούς να επιβιώσει από τη νέα προσπάθεια της ακροδεξιάς πτέρυγας του κόμματός του να τον καθαίρει, υπό τον όρο να φέρει προς ψήφισμα το νομοσχέδιο για τη βοήθεια προς την Ουκρανία. Τι μας λένε όλα αυτά για το πώς λειτουργεί το Κογκρέσο εν έτη 2024;

– Δείχνουν ότι οι Ρεπουμπλικανοί είναι ένα διαλυμένο κόμμα, ανίκανο να κυβερνήσει. Αυτό φαίνεται και από τον βαθμό του ελέγχου που ασκεί ο Τραμπ επί των νομοθετών του κόμματος, παρότι δεν έχει εκλεγεί σε κάποιο αξίωμα. Παραδόξως, σε ένα τέτοιο πλαίσιο, ο μόνος τρόπος να γίνει οτιδήποτε σε νομοθετικό επίπεδο είναι μέσω της διακομματικής συνεργασίας. Έτσι κατάφερε να περάσει τα μεγάλα νομοθετικά του επιτεύγματα στην

πρώτη του διετία ο Μπάιντεν – και ο Τζόνσον μοιάζει απρόθυμα να καταλήγει στο ίδιο συμπέρασμα. Το τίμημα μπορεί να είναι ότι θα χάσει τη θέση του.

– Για τους Ρεπουμπλικανούς θα υπάρξει εκλογικό τίμημα; Θα θυμούνται οι ψηφοφόροι τον Νοέμβριο το χάος στη Βουλή;

– Το επίπεδο της πληροφόρησης για το τι συμβαίνει στην Ουάσινγκτον είναι τρομερά χαμηλό. Υπάρχει πολλή χειραγώγηση, πολλές ψεύτικες ειδήσεις, σε βαθμό που θεωρώ ότι αυτές οι εκλογές θα είναι μια καταστροφή για τα αμερικανικά ΜΜΕ. Δεν ξέρω καν σε τι βαθμό η κοινή γνώμη έχει συναίσθηση του χάους στην Ουάσινγκτον. Είναι αποκομμένοι από θεμελιώδη πράγματα. Για παράδειγμα, πολλοί Αμερικανοί δεν γνωρίζουν ότι ψηφίστηκε το νομοσχέδιο για τις υποδομές – και όταν το ακούν, πολλοί θεωρούν ότι ψηφίστηκε επί Τραμπ, ενώ εγκρίθηκε επί Μπάιντεν, με τον Τραμπ να αντιτίθεται σ' αυτό.

– Πόσο αποτελεσματικός έχει υπάρξει ως πρόεδρος ο Μπάιντεν; Συμφωνείτε ότι έχει πετύχει περισσότερα από οποιονδήποτε Δημοκρατικό πρόεδρο από την εποχή του Λίντον Τζόνσον – και χωρίς τις τεράστιες πλειοψηφίες του τελευταίου στο Κογκρέσο; Έχει δικαιωθεί για την πίστη του στη διακομματική συναίνεση, ακόμη και σ' αυτή την περίοδο της ακραίας πλώσης;

– Σίγουρα πέτυχε πολύ περισσότερα του αναμενομένου στα δύο πρώτα του χρόνια, ειδικά δεδομένων των οριακών πλειοψηφιών στο Κογκρέσο. Μπορεί κανείς να επιχειρηματολογήσει πειστικά ότι έχει πετύχει τουλάχιστον όσα πέτυχαν ο Ομπάμα και ο Κλίντον – και μάλιστα σε πιο δύσκολες πολιτικές συνθήκες. Σχετικά με τη διακομματική συναίνεση: πήρε καιρό του Μπάιντεν να καταλάβει ότι το σημερινό Ρεπουμπλικανικό κόμμα είναι πολύ διαφορετικό ακόμη και σε σύγκριση με πριν από 15-20 χρόνια, πολύ πιο ριζοσπαστικό. Ωστόσο, εξακολουθεί να υπάρχει ένα μπλοκ κεντρικών Ρεπουμπλικανών γερουσιαστών που είναι αποφασισμένοι να συνεργαστούν με τους Δημοκρατικούς για την ψήφιση σημαντικών νομοσχεδίων.

– Γιατί αποκαλείτε τον Μπάιντεν τον «τελευταίο πολιτικό»; Πόσο διαφορετικός είναι από τον Ομπάμα, ο οποίος απέφευγε την πολλή συνάφεια με τη μέλη του Κογκρέσου και άλλους πολιτικούς; Θα εντάσσει τον Ομπάμα και το επιτελείο του στη μεγάλη λίστα όσων έχουν υποτιμήσει τον Μπάιντεν κατά τη διάρκεια της καριέρας του;

– Ο Ομπάμα συνήριζε να κάνει πλάκα εις βάρος του Μπάιντεν και να στραβοκοιτάζει όταν ο αντιπρόεδρος του άρχιζε να του αφηγείται κάποια από τις ατελείωτες ιστορίες του για τη ζωή του μεγαλώνοντας στην Πενσυλβάνια (δίνοντας άδεια έτσι και στους συνεργάτες του να στραβοκοιτάζουν). Με τον καιρό, όμως, ο Ομπάμα κατέληξε να εκτιμά πολύ περισσότερο τον Μπάιντεν και το είδος του πολιτικού που εκπροσωπούσε. Συνειδητοποίησε ότι μεγάλο μέρος της περιφρόνησής του για το σύστημα ήταν αδικαιολόγητη, ότι ο μόνος τρόπος να πετύχει αυτά που ήθελε ήταν αυτή η διαδικασία μικροπολιτικών ζυμώσεων την οποία εξασκεί ο Μπάιντεν όλη τη ζωή. Ο Ομπάμα και ο Κλίντον διεκδίκησαν την προεδρία καταφερόμενοι κατά του συστήματος, ακολουθώντας μια μακρά παράδοση της αμερικανικής πολιτικής κουλτούρας: ο Μπάιντεν τη διεκδίκησε ως ένας συμβατικός πολιτικός, ένας άνθρωπος του συστήματος, που ήθελε να αποδείξει ότι ο μόνος τρόπος να διασωθεί η αμερικανική δημοκρατία είναι μέσω των υφιστάμενων πολιτικών θεσμών.

– Έχοντας απέναντί του τον πιο σκληροπυρηνικό αντιποσυστημικό αντίπαλο. Το 2020 επικράτησε η επιθυμία για επιστροφή στην κανονικότητα. Το 2024 να δούμε...

– Ακριβώς.

Σάλτο μορτάλε του Νετανιάχου

Προκαλεί Ιράν και Χεζμπολάχ σε σύγκρουση για να εξασφαλίσει την πολιτική του επιβίωση

Του ΠΕΤΡΟΥ ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

«**Βρισκόμαστε** σε μια κατάσταση όπου ο Νετανιάχου συνεχίζει, ουσιαστικά, να υψώνει το μεσαίο δάχτυλο στον πρόεδρο των Ηνωμένων Πολιτειών, κι εμείς του στελνουμε και άλλα όπλα». Με αυτά τα σκληρά λόγια περιέγραψε τις σχέσεις ανάμεσα στις κυβερνήσεις ΗΠΑ και Ισραήλ ο Δημοκρατικός γερουσιαστής Κρις βαν Χόλεν, μέλος της Επιτροπής Διεθνών Σχέσεων της Γερουσίας, την περασμένη Κυριακή, μιλώντας στο δίκτυο ABC. Δύο ημέρες νωρίτερα, η Washington Post είχε αποκαλύψει ότι, αν και ο Ισραηλινός πρωθυπουργός εξακολουθεί να αψηφά τις αυστηρές συστάσεις του Τζο Μπάιντεν για την εξόντωση αμάχων, την ανθρωπιστική βοήθεια και το εφιαλτικό ενδεχόμενο εισβολής κερσαίων δυνάμεων στη Ράφα, η αμερικανική κυβέρνηση ετοιμάζεται να στείλει νέο πακέτο στρατιωτικής βοήθειας στο Ισραήλ, που θα περιλαμβάνει μαχητικά αεροπλάνα και βόμβες ενός τόνου, συνολικής αξίας 18 δισ. δολαρίων.

Δεν είχε περάσει ούτε ένα εικοσιτετράωρο από την εκρηκτική συνέντευξη Βαν Χόλεν και η πραγματικότητα στη Μέση Ανατολή τον είχε ξεπεράσει κατά πολύ. Το απόγευμα της Δευτέρας, ισραηλινά μαχητικά αεροσκάφη F-35 ισσπέδωσαν το ιρανικό προξενείο στη Δαμασκό, σκοτώνοντας δύο ανώτατους αξιωματικούς των Φρουρών της Επανάστασης του Ιράν και φέρνοντας πιο κοντά το ενδεχόμενο μετατροπής του πολέμου της Γάζας σε ευρύτερη περιφερειακή σύγκρουση, με άμεση εμπλοκή της Ισλαμικής Δημοκρατίας, κάτι που από την πρώτη στιγμή οι Αμερικανοί προσπαθούν να αποτρέψουν. Αργά το βράδυ της ίδιας ημέρας, ισραηλινά drones εξαπέλυσαν πυράλους εναντίον αυτοκινητοπομπής της διεθνούς ανθρωπιστικής οργάνωσης World Central Kitchen (WCK) στο Ντέιρ αλ Μπάλα της Γάζας, σκοτώνοντας τρεις Βρετανούς, μία Αυστραλή, έναν Πολωνό, έναν Παλαιστίνιο και έναν Αμερικανόκαναδό από το προσωπικό της.

Ακήρυκτος πόλεμος

Είναι αλήθεια ότι το Ισραήλ διεξάγει εδώ και χρόνια, κάποτε με άμεση εμπλοκή και των ΗΠΑ, έναν πόλεμο χαμηλής έντασης εναντίον του Ιράν, με στοχευμένες δολοφονίες στρατιωτικών και επιστημόνων που εργάζονται στο πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης, ενώ οι Ιρανοί απαντούν κυρίως με πόλεμο μέσω αντιπροσώπων, όπως είναι η Χεζμπολάχ, η Χαμάς και οι Χούθι. Αυτή τη φορά, όμως, ο Νετανιάχου ξεπεράσε κάθε κόκκινη γραμμή, βομβαρδίζοντας διπλωματική αποστολή μέσα στο κτιριακό

Ενα από τα οχήματα της αυτοκινητοπομπής της μη κυβερνητικής οργάνωσης World Central Kitchen που χτυπήθηκαν από ισραηλινά drones στο Ντέιρ αλ Μπάλα της Γάζας, προκαλώντας τον θάνατο τριών Βρετανών, μιας Αυστραλής, ενός Πολωνού, ενός Παλαιστίνιου και ενός Αμερικανόκαναδού.

συγκρότημα της ιρανικής πρεσβείας, κάτι που αποτελεί βάση του διεθνούς δικαίου κυρίαρχο ιρανικό έδαφος.

Είναι τέτοιο το μέγεθος της πρόκλησης, που η Τεχεράνη υποχρεούται να απαντήσει (με επίθεση σε κάποια ισραηλινή πρεσβεία; Μέσω Χεζμπολάχ στον Λίβανο; Μέσω Χούθι στην Ερυθρά Θάλασσα;) διαφορετικά θα είναι σαν να συνομολογεί ότι παρά τις κομπορημοσύνες της, ο «Αξίνας της Αντίστασης» είναι χάρτινη τίγρη. Πιθανότατα αυτό είναι που επιδιώκει ο Μπέντζαμιν Νετανιάχου: να παρασύρει σε σύγκρουση το Ιράν, υπολογίζοντας ότι σε αυτή την περίπτωση οι ΗΠΑ και όλη η Δύση θα σπεύσουν, εκόντες άκοντες, να τον στηρίξουν, παραβλέποντας τα εγκλήματα πολέμου στη Γάζα. Μέσα από μια τέτοια σύγκρουση, προσδοκά επίσης ότι θα κλείσει τους ανοιχτούς από τον πόλεμο του 2006 λογαριασμούς με τη Χεζμπολάχ στον νότιο Λίβανο, ώστε να επιστρέψουν στο βόρειο Ισραήλ οι χιλιάδες εσωτερικοί πρόσφυγες που αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν τις εστίες τους υπό την πίεση της φιλοϊρανικής οργάνωσης τους τελευταίους μήνες.

Σε κλοιό απομόνωσης το Ισραήλ ύστερα από τη φονική επιδρομή εναντίον αυτοκινητοπομπής διεθνούς ανθρωπιστικής οργάνωσης – Δύσκολα διλήμματα για Μπάιντεν.

Η εντεινόμενη ροπή του Νετανιάχου προς τον τυχοδιωκτισμό δεν πρέπει να εκπλήσσει. Μετά το πρώτοφανε φιάσκο των ισραηλινών υπηρεσιών ασφαλείας στις 7 Οκτωβρίου, είναι πολιτικά νεκρός με προσωρινή αναστολή και με μοναδική ελπίδα σωτηρίας τον διαρκή πόλεμο. Η κυβέρνηση του κινδυνεύει άμεσα να καταρρεύσει λόγω της οξυτάτης σύγκρουσης ανάμεσα στα κοσμικά κόμματα και στους υπερρθόδοξους Χαρεντίμ (γύρω στο 16% του πληθυσμού), οι οποίοι επιμένουν να εξαιρούνται της τριετούς στρατιωτικής θητείας, θεωρώντας ότι προσφέρουν καλύτερη υπηρεσία προσευχόμενοι. Το περασμένο Σαββατοκύριακο, οι

αντικυβερνητικές διαδηλώσεις ξεπέρασαν κάθε προηγούμενο από την έναρξη του πολέμου, ενώ για πρώτη φορά το αίτημα για διάλυση της Βουλής και εκλογές τον Σεπτέμβριο υιοθέτησε ο Μπένι Γκαντς, εκ των ηγετών της αντιπολίτευσης και μέλος του ανώτατου πολεμικού συμβουλίου. Σημειωτέον ότι ο Γκαντς πήρε το χρίσμα της Ουάσιγκτον όταν συναντήθηκε πρόσφατα με την αντιπρόεδρο Κάμαλα Χάρις, ενώ ο επικεφαλής των Δημοκρατικών στη Γερουσία, Τσακ Σούμερ, ζήτησε δημοσίως την αντικατάσταση του Νετανιάχου και ο Μπάιντεν χαρακτήρισε την ομιλία του «πολύ καλή».

Πίσω από την πολιτική τρικυμία, στο Ισραήλ κρύβονται τα αδιέξοδα της εκστρατείας του στη Γάζα. Ενώ σήμερα συμπληρώνονται έξι μήνες πολέμου, η Χαμάς παραμένει αξιόμαχη ακόμη και στη βόρεια Γάζα, που υποτίθεται ότι ελέγχει από τον Νοέμβριο ο ισραηλινός στρατός. Αυτό έδειξε το δεκαπενθήμερο σφοδρών μαχών στην πόλη της Γάζας και, κυρίως, γύρω από το ισοπεδωμένο πλέον κεντρικό νοσοκομείο Αλ Σίφα, που ανέβασαν σε πάνω από 600 τους Ισρα-

ηλινούς στρατιώτες που έχουν σκοτωθεί από τις 7 Οκτωβρίου. Ρεπορτάζ του Reuters και της Wall Street Journal περιέγραφαν ένοπλες ομάδες της Χαμάς να περιπολούν για να προστατέψουν από λεηλασίες την ανθρωπιστική βοήθεια στην, υποτίθεται, «εκκαθαρισμένη» βόρεια Γάζα. Την ίδια ώρα, στο Αμμάν της Ιορδανίας η ισραηλινή πρεσβεία πολιορκείται για αρκετές ημέρες από πλήθη διαδηλωτών που ζητούν να ακυρωθεί η συνθήκη ειρήνης με το Ισραήλ, ενώ ο Νετανιάχου αποτυγχάνει παταγωδώς να βρει είτε Παλαιστίνιους συνεργάτες είτε πρόθυμα αραβικά κράτη για τη δημιουργία δυνάμεις ασφαλείας στη Γάζα.

Ακούσιο ή μοιραίο λάθος;

Σε αυτό το σκηνικό, το φονικό στο Ντέιρ αλ Μπάλα μπορεί να αποδειχτεί η σταγόνα που ξεχείλισε το ποτήρι. Ο Νετανιάχου μίλησε για «ακούσιο λάθος», προσθέτοντας χαμογελαστός ότι «αυτά συμβαίνουν στον πόλεμο», όμως, αυτή τη φορά μάλλον δεν θα ξεφύγει τόσο εύκολα. Οσοι έχουν εμπειρίες από εμπόλεμες ζώνες γνωρίζουν ότι οι διεθνείς ΜΚΟ (όπως και τα μεγάλα μέσα ενημέρωσης) που δρουν σε αυτές βρίσκονται σε διαρκή επικοινωνία με τα επιτελεία των εμπόλεμων, τους οποίους ενημερώνουν πριν από κάθε μετακίνηση, δίνοντας τα GPS τους, μέσω πρώην στρατιωτικών των ειδικών δυνάμεων που συνήθως στελεχώνουν το προσωπικό ασφαλείας τους. Αυτό συνέβη και στην περίπτωση της WCK – οι τρεις Βρετανοί από το προσωπικό της που σκοτώθηκαν ήταν πρώην πεζοναύτες.

Οι Ισραηλινοί γνώριζαν ότι η WCK είναι δημιουργήμα του διάσημου σεφ Χοσέ Αντρές, που έχει γεμίσει την Ουάσιγκτον με εστιατόρια όπου σιτίζονται οι ελίτ, όπως διαμαρτυρήθηκε ο Μπάιντεν τον αποκαλεί φίλο του και τον χρησιμοποίησε για να ανοίξει εναλλακτικό θαλάσσιο δρόμο ανθρωπιστικής βοήθειας από τη Λάρνακα στη Γάζα. Παρ' όλα αυτά, χτύπησαν όχι μία, αλλά τρεις φορές τα αυτοκίνητα της οργάνωσης που μόλις είχαν ξεφορτώσει πακέτα τροφίμων στις αποθήκες μιας πόλης όπου δεν διεξάγονταν στρατιωτικές συγκρούσεις. Τούτων δοθέντων, είναι δύσκολο να απορριφθεί κανείς την υποψία της σκόπιμης ενέργειας για τον εκφοβισμό όλων των ανθρωπιστικών οργανώσεων και τη χρησιμοποίηση του λιμού που απειλεί 2,4 εκατομμύρια Παλαιστίνιους ως πολιτικό όπλο. Και το ερώτημα τί άλλο πρέπει να δούμε ώστε να πάψει να απολαμβάνει πλήρη ατιμωρησία το μοναδικό κράτος στον κόσμο που έχει αυτό το προνόμιο, θα ζητάει επίμονα και πειστικά την απάντησή του.

ΑΠΟΨΗ

Αφήστε τους ανθρώπους να φάνε

Του ΧΟΣΕ ΑΝΤΡΕΣ
THE NEW YORK TIMES

Τα καλύτερα γνωρίσματα του ανθρώπινου είδους εκδηλώνονται πάντα στις στιγμές της μεγαλύτερης αντιξοότητας, ύστερα από τυφώνες, σεισμούς, βομβαρδισμούς και πυροβολισμούς. Και αυτό δεν συμβαίνει περιστασιακά, αλλά κάθε φορά.

Οι επτά άνθρωποι που σκοτώθηκαν σε αποστολή της «Κουζίνας» μας στη Γάζα τη Δευτέρα αντιπροσώπευαν ό,τι καλύτερο έχει να επιδείξει η ανθρωπότητα. Δεν ήταν ανώνυμοι και απρόσωποι. Δεν ήταν απλώς μέλη ανθρωπιστικής οργάνωσης, ούτε και παράπλευρη απώλεια πολέμου.

Ο Σαΐφεντιμ Ισάμ Αγιάντ Αμπουτακά,

ο Τζον Τσάμπαν, ο Τζέικομπ Φλίκνιτζερ, ο Τζέιμς Χέντερσον, ο Τζέιμς Κέρμπι, η Ζόμι Φρανκόμ και ο Ντέιμιαν Σόμπολ διακινδύνευσαν τα πάντα για την πλέον θεμελιώδη ανθρώπινη δραστηριότητα: τη μοιρασιά του φαγητού με άλλους.

Υπνρέτσα την οργάνωση στο πλευρό των ανθρώπων αυτών σε Ουκρανία, Τουρκία, Μαρόκο, Μπαχάμες, Ινδονησία, Μεξικό, Γάζα και Ισραήλ. Ήταν κάτι περισσότερο από ήρωες. Το έργο τους βασίσθηκε στην απλή πεποίθηση ότι η διατροφή είναι αναφαίρετο δικαίωμα του ανθρώπου. Δεν εξαρτάται από το εάν ο άνθρωπος είναι καλός ή κακός, πλούσιος ή φτωχός, αριστερός ή δεξιός. Δεν ρωτάμε το θρήσκευμα των ανθρώπων.

Τους ρωτάμε μόνο πόσα γεύματα χρειάζονται.

Από την πρώτη ημέρα, ταΐσαμε Ισραηλινούς και Παλαιστίνιους. Μοιράσαμε πάνω από 1,75 εκατ. ζεστά γεύματα σε όλο το Ισραήλ. Προσφέραμε τρόφιμα σε οικογένειες οι οποίες είχαν μετοικήσει εξαιτίας των ρουκετών της Χεζμπολάχ στο βόρειο Ισραήλ. Ταΐσαμε οικογένειες που πενθούσαν στον Νότο. Παραδώσαμε γεύματα σε νοσοκομεία, όπου απελευθερωθέντες όμηροι επανενώθηκαν με τις οικογένειές τους. Καλέσαμε συστηματικά, επανειλημμένα και παθιασμένα για την απελευθέρωση όλων των όμηρων.

Την ίδια ώρα, βρεθήκαμε σε τακτική επικοινωνία με τον ισρα-

ηλινό στρατό και τις κρατικές αρχές. Συνεργασθήκαμε παράλληλα με επικεφαλής της παλαιστινιακής κοινότητας στη Γάζα, καθώς και με αραβικά κράτη της περιοχής. Δεν υπάρχει άλλωστε άλλος τρόπος να παραδώσεις ένα φορτίο τροφίμων με πλοίο στη Γάζα. Ετσι, σερβίραμε περισσότερα από 43 εκατ. γεύματα στη Γάζα, μαγειρεύοντας ζεστό φαγητό σε 68 μαγειρεία εκστρατείας, όπου Παλαιστίνιοι τάζαν Παλαιστίνιους.

Γνωρίζουμε καλά τους Ισραηλινούς και ξέρουμε ότι βαθιά μέσα στην καρδιά τους συνειδητοποιούν ότι τα τρόφιμα δεν είναι πολεμικό όπλο. Είναι ώρα το Ισραήλ να δείξει το καλύτερό του πρόσωπο. Δεν είναι δυνατόν να βομβαρδίζονται άμαχοι

και μέλη ανθρωπιστικών οργάνωσης. Οι όμηροι δεν γίνεται να διασωθούν αν βομβαρδισθεί κάθε κτίριο στη Γάζα. Ο πόλεμος δεν μπορεί να κερδηθεί με τη λιμοκτονία ενός λαού.

Καλωσορίζουμε τη δέσμευση της κυβέρνησης για έρευνα γύρω από τον θάνατο των μελών των οικογενειών της «Κουζίνας». Η έρευνα αυτή πρέπει, όμως, να αρχίσει από πάνω και όχι από κάτω. Ο ισχυρισμός του πρωθυπουργού Νετανιάχου ότι «αυτά συμβαίνουν στον πόλεμο» είναι ανίσχυρος, καθώς τα οχήματά μας ήταν σαφώς σηματοδοτημένα και η πομπή οχημάτων είχε λάβει έγκριση από τον ισραηλινό στρατό.

Οι λαοί της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, ανεξαρτήτως

εθνικότητας ή θρησκείας, έχουν την πεποίθηση ότι το φαγητό και η μοιρασιά του υποδηλώνουν ανθρωπιά και φιλοξενία, καθώς και την κοινή μας ελπίδα για καλύτερο αύριο. Οι αρχαίες ιστορίες του εβραϊκού Πάσχα (Πέσαχ) μιλούν για τη θλίψη των Εβραίων, δούλοι στην γη της Αιγύπτου. Το τραπέζι του Πάσχα των Εβραίων αποσκοπεί να υπενθυμίσει ότι ο λαός του Ισραήλ ήταν και αυτός κάποτε υπόδουλος. Η προσφορά τροφίμων σε ξένους δεν είναι ένδειξη αδυναμίας, αλλά απόδειξη ισχύος. Ο λαός του Ισραήλ οφείλει να το θυμηθεί αυτό, ακόμη και στη δυσμενή αυτή συγκυρία.

Ο κ. Χοσέ Αντρές ίδρυσε την οργάνωση «Κεντρική Κουζίνα του Κόσμου» (World Central Kitchen).

Οι σταθμοί του

1978

Γεννιέται στη Θεσσαλονίκη, λίγες ημέρες πριν από τον μεγάλο σεισμό.

1997

Σπουδάζει ΜΜΕ και Επικοινωνία στο Λονδίνο, όπου μένει έως το 2004, τελειώνοντας και το μεταπτυχιακό του.

2006

Δημιουργεί το ανώνυμο μπλογκ «enteke», φτιάχνοντας λίστες για πράγματα που του αρέσουν.

2008

Βγάζει το πρώτο παιδικό βιβλίο του. Θα ακολουθήσουν άλλα 15.

2011

Καθώς εργάζεται ήδη στη Lifo, γίνεται διευθυντής του σάιτ της.

2017

Δημιουργεί το σάιτ «Μικροπράγματα», μέσα στο lifo.gr, που σήμερα έχει περίπου 10 εκατ. pageviews τον μήνα.

2020

Ξεκινάει το εβδομαδιαίο podcast «Μικροπράγματα», στο οποίο παρουσιάζει ηχητικά ντοκιμαντέρ για διάφορα θέματα και πρόσωπα, με τον τίτλο «Η σκληρή αλήθεια για...».

«Μπορεί να μη γράφω πια βιβλία γιατί δεν προλαβαίνω, αλλά με το podcast νιώθω ότι φτιάχνω ιστορίες. Νιώθω συγγραφέας, νιώθω σκηνοθέτης, νιώθω μοντέρ, νιώθω σεναριογράφος, νιώθω δημοσιογράφος, νιώθω ηθοποιός-παύλα-εκφωνητής και φυσικά ερευνητής, που είναι το πιο σημαντικό», λέει ο Αρνης Δημοκίδης.

Της **ΛΙΝΑΣ ΓΙΑΝΝΑΡΟΥ**

Εκω δει (δημοσιογραφικά) θρίλερ να ξεκινούν έτσι. Μία που έχει ξυπνήσει από τις 3 το πρωί κι ένας που έχει κοιμηθεί στις 8 το πρωί έχουν ραντεβού το μεσημέρι για συνέντευξη. Η πρώτη είμαι εγώ, που έμεινα άπληνη για να μη χάσω την πρωινή πτήση για Θεσσαλονίκη και ο δεύτερος είναι ασφαλώς ο Αρνης Δημοκίδης, ο οποίος όπως κάθε Παρασκευή δούλεψε όλη τη νύχτα μοντάρνοντας το τελευταίο επεισόδιο από τα «Μικροπράγματα». Πρόκειται για το δημοφιλέστερο podcast του με τα ηχητικά ντοκιμαντέρ «Η σκληρή αλήθεια για τον...», το οποίο αφιερώνει σε πρόσωπα ή θεματικές, από τον Σαββόπουλο μέχρι τον Τσιάρτα και από τον Βλάση Μπανάτσο μέχρι τους Εβραίους της Θεσσαλονίκης. Τα «Μικροπράγματα» είναι το Νο1 podcast στην Ελλάδα στο Spotify, με 13.386.164 ακροάσεις και άλλες 4.659.490 από το youtube, σύνολο 18.045.654 έως εκείνη τη στιγμή.

Τα νούμερα είναι τρελά (και τον ευχαριστώ που τα μοιράστηκε μαζί μου, δεν είναι διαθέσιμα δημοσίως). Αλλά το πιο τρελό απ' όλα είναι ότι δεν «παράγονται» από κάποιο πλατό, από κάποιο στούντιο ή κάποια φοβερή δημοσιογραφική ομάδα, αλλά από έναν άνθρωπο σε ένα δωμάτιο ενός σπιτιού κάπου στη Χαλκιδική. Ο Αρνης και ο Γιώργος, ο επί είκοσι και πλέον χρόνια σύντροφός του, το '17 πήραν την απόφαση να εγκαταλείψουν τη μεγάλη πόλη, όχι για το χωριό, αλλά στην πραγματικότητα για τον μικρόκοσμο που έχουν φτιάξει για τους ίδιους, εκεί που περνούν περισσότερο καλά. Κάπως έτσι βρέθηκα να οδηγώ έως τον όρμο Παναγίας και την ψαροταβέρνα «Αρίστος» να τους συναντήσω.

Το τελευταίο podcast –Η σκληρή αλήθεια για τον Φουσέκη, τον διάσημο φαρσέρ των '90s– είχε ανέβει νωρίς το πρωί. «Το άκουσες;», θα ρώταγε αργότερα τον Γιώργο, «ήταν ΟΚ;». Ο Αρνης ξυπνάει τα Σάββατα συνήθως απόγευμα –για εμάς έκανε εξαίρεση–, αλλά ο Γιώργος είναι από νωρίς στις επάλξεις –κυρίως στον κήπο που του αρέσει να φροντίζει. Φυσικά ακούει από τους πρώτους τα νέα επεισόδια. «Το μυαλό μου έχει γίνει πουρές ύστερα από 24 ώρες συνεχόμενης δουλειάς», λέει ο Δημοκίδης. «Κάποια στιγμή μπαίνεις στον αυτόματο πιλότο και το κάνεις όσο μισοκοιμισμένος κι αν είσαι, αλλά πάντα κοιμάμαι με μια απογοήτευση, ότι έχω κάνει μια βλακεία. Πριν το ανεβά-

Αρνης Δημοκίδης, δημοσιογράφος, συγγραφέας

Πώς φτιάχνεται το πιο δημοφιλέστερο podcast;

Σε ένα δωμάτιο στη Χαλκιδική, που λειτουργεί ως τόπος γλυκιάς αυτοεξορίας, ετοιμάζεται η «χειροποίητη» εκπομπή, που μετράει ήδη 18 εκατ. ακροάσεις

σω το ακούω μια φορά όλο μαζί, αλλά το βάζω στο γρήγορο, οπότε κάτι μπορεί να ξεφύγει. Και συνήθως σκέφτομαι “τι βαρετό!” Οπότε, κάθε Σάββατο που ξυπνάω τον ρωτώ πώς ήταν, αν είχε κάποιο λάθος. Και μου λέει π.χ. “ναι, στο 20.25 λες δύο φορές το τάδε”. Και λέω “ωχ” και τρέχω να το αλλάξω».

Τον ρωτώ πώς και δεν έχει καταφέρει να πάει λίγο πιο πίσω το μοντάζ, ας πούμε Πέμπτη, ώστε να μην τρέχει τελευταία στιγμή. «Μα είμαι άνθρωπος της τελευταίας στιγμής. Αν η τελευταία στιγμή ήταν η Πέμπτη, θα το τελείωνα τότε. Αλλά τώρα, κυριολεκτικά Σάββατο πρωί ανεβαίνει, Σάββατο πρωί τελειώνει, ακόμη κι αν χρειαστεί να μειώω ξυπνισμούς από 24 ώρες». Πριν από έναν μήνα περίπου, για τον Γιώργο Λάνθιμο, συνειδητοποίησε ότι το αρχείο είχε χαθεί. Επρεπε να κάνει ξανά όλη τη δουλειά, να ξανασυνθέσει όλο το υλικό. Ειδοποίησε στη δουλειά ότι θα αργήσει να ανεβάσει το νέο επεισόδιο και αποκοιμήθηκε κατάκοπος. «Και τι θα γίνει αν αργήσεις λίγες ώρες να ανεβάσεις;». «Το μόνο που θα γίνει είναι ο κόσμος. Νιώθω μια πίεση. Ειδικά το Σάββατο μπορεί να έχει και 30.000 ακροάσεις, είναι οι φανατικοί που θα το ακούσουν την πρώτη μέρα. Θα μου γράψουν, “α, δεν μπορούσα να κάνω τις δουλειές”, “δεν πήγα γυμναστήριο γιατί δεν είχα το ακούσω”, “είχα ταξίδι και το υπολόγιζα” και τέτοια. Ευγενικά πάντα. Οπότε αγχώνομαι. Ταυτόχρονα είναι και σαν παιχνίδι, το να βγει το Σάββατο το πρωί είναι σαν να είναι η τελευταία πίστα την οποία πρέπει να

“

Αν δεν μου βγαίνει ένα θέμα θα πάω στο επόμενο. Βαριέμαι να μετακινηθώ αν δεν συνδυάζεται με κάτι που να θέλω πολύ.

τελειώσω για να κερδίσω. Στο μυαλό μου δηλαδή παίζω, παίζω, παίζω και στο τέλος είναι το final boss (σ.σ. ο τελικός αντίπαλος σε ένα βιντεοπαιχνίδι), τον οποίο πρέπει να κερδίσω και να παραδώσω το επεισόδιο».

Δεν είναι περίεργο η αναλογία που επέλεξε. Είναι ξεκάθαρο ότι ανήκει στη ζήλευτη κατηγορία ανθρώπων που έχουν κάνει διάβαζα μουσικά περιοδικά, έβλεπα τηλεόραση, ό,τι υπήρχε τότε, ξεκοκάλιζα τις εφημερίδες που έμπαιναν σπίτι και αυτοσκεδίαζα φτιάχνοντας δική μου εφημερίδα, δημιουργώντας ψεύτικες ραδιοφωνικές εκπομπές, κάνοντας περιοδικά με χαρτοκοπτική, υποκρινόμενος ότι είμαι εκδότης. Με το Ιντερνέτ, ξυπνούσα, συνδεόμουν, διάβαζα όλα

στη Χαλκιδική. «Ήταν υπέροχα», θυμάται ο Αρνης. «Πέρασα με φανταστικά, δεν μας έλειψε τίποτα από την πόλη. Τον επόμενο χρόνο είπαμε να μειώσουμε παραπάνω και μετά απλώς δεν θέλαμε να γυρίσουμε».

Σε каранτίνα πριν από την каранτίνα («η μόνη διαφορά στην πανδημία για εμάς ήταν ότι βάζαμε μάσκα στο σούπερ μάρκετ») και σε τηλεργασία before it was cool. «Αν για μια συνέντευξη χρειαζόταν να ταξιδέψεις θα το έκανες;». «Οχι», απαντάει με απόλυτη φυσικότητα. «Αν δεν μου βγαίνει ένα θέμα θα πάω στο επόμενο. Βαριέμαι να μετακινηθώ αν δεν συνδυάζεται με κάτι που να θέλω πολύ». Ένας ψηφιακός μη περιπλανώμενος νομάς. «Ψωνίζουμε από το κοντινότερο χωριό και είναι σαν έξοδος, φτιάχνουμε τη λίστα, το καιρόμαστε. Ακόμη και το πιο ταπεινό γίνεται σημαντικό. Περνάμε καλά, τρώμε πάρα πολύ (σ.σ. ο Γιώργος μαγειρεύει), κάνουμε πάρτι στο σπίτι μόνοι μας όταν έχω τελειώσει το επεισόδιο και μπορώ να χαλαρώσω, πίνουμε, μεθάμε, χορεύουμε, νιώθουμε ότι πηγαίνουμε σε κλαμπ, αλλά είμαστε μόνο με αυτούς που θέλουμε». Οπως λένε, το μόνο που τους λείπει είναι οι συναυλίες και τα ταξίδια. Ταξιδεύουν αρκετά μέσα στον χρόνο, ενώ αντίθετα με τον περισσότερο κόσμο, κάθε καλοκαίρι επιστρέφουν για έναν μήνα στη Θεσσαλονίκη.

Η ψυχοθεραπεία

Δεν είναι απλό να αναγνωρίζεις τι θες, τι σε κάνει χαρούμενο. Ο Αρνης ευγνωμονεί την ψυχοθεραπεία για το γεγονός ότι είναι σήμερα ευτυχισμένος. Για χρόνια υπέφερε από αγχώδη διαταραχή, που είχε μασκαρευτεί σε αρρωστοφοβία. «Στην πραγματικότητα ήταν διάφορα άγχη βαθύτερα, τα οποία η αρρωστοφοβία βοηθούσε να μη βγουν στην επιφάνεια. Να μη σκέφτομαι αυτά που με τάρταζαν περισσότερο, αλλά να επικεντρώνομαι σε μια ελιά που είναι σίγουρα καρκίνος, που ήταν φυσικά χίλιες φορές πιο απαισιό. Μακάρι να μπορούσα να διαχειριστώ κάποια συναισθήματα από το να πεθαίνω από καρκίνο κάθε μέρα. Η ψυχοθεραπεία και η φαρμακευτική αγωγή ήταν το σημαντικότερο πράγμα που έχω κάνει. Χάρη σε αυτά κατάφερα και έγινα τόσο δημιουργικός και μπορώ να διαχειριστώ πολλά πράγματα δημοσιογραφικά και με ψυχραιμία να απολαμβάνω και τη δουλειά και τη ζωή μου πολύ περισσότερο». Η γάτα στην αγκαλιά του έχει αποκοιμηθεί.

Με οδηγό την περιέργεια

– Όταν τελειώσει η σειρά «Σκληρές αλήθειες», τι σκέφτεσαι να κάνεις;

– Δεν θέλω να τελειώσει. Τα απογεύματα του Σαββάτου ξυπνάω πτώμα και λέω δεν πρέπει να το ξανακάνω αυτό, δεν αντέχω, κι έπειτα από λίγο αρχίζω να σκέφτομαι ποιο θα είναι το επόμενο. Μ' αρέσει τόσο πολύ. Μπορεί να μη γράφω πια βιβλία γιατί δεν προλαβαίνω, αλλά με το podcast νιώθω ότι φτιάχνω ιστορίες. Νιώθω συγγραφέας, νιώθω σκηνοθέτης, νιώθω μοντέρ, νιώθω σεναριογράφος, νιώθω δημοσιογράφος, νιώθω ηθοποιός-παύλα-εκφωνητής και φυσικά ερευνητής, που είναι το πιο σημαντικό. Καλύπτει δηλαδή όλα τα πράγματα που μου αρέσουν και κυρίως μαθαίνω πράγματα ενδιαφέροντα κάθε εβδομάδα. Και επειδή τα θέματα τα επιλέγω εγώ, μπορώ να μιλήσω με τους πρωταγωνιστές και να ικανοποιήσω την περιέργειά μου. Γιατί όλα εκεί καταλήγουν, στην περιέργεια.

Η «Κ» θέλει τη συνεργασία σας για να ανακαλύψει και άλλους ενδιαφέροντες ανθρώπους ώστε να φιλοξενηθούν σε αυτή τη σελίδα. Στείλετε τις ιδέες σας στο email

gemma@kathimerini.gr

Δημιουργία ένα Foundation για να βοηθήσει ταλαντούχα παιδιά να φτάσουν όσο πιο ψηλά μπορούν, λέει ο κ. Σεραφίδης.

Αδάμος Σεραφίδης: «Να κάνουμε την Κύπρο κέντρο του τένις»

Συνέντευξη του Κύπριου επιχειρηματία που διοργανώνει τα τουρνουά ITF World Tennis Tour

Συνέντευξη στον ΓΙΩΡΓΟ ΠΑΤΤΙΚΗ

Ο διευθύνων σύμβουλος του ομίλου εταιρειών της Fameline, Αδάμος Σεραφίδης, είναι πολύ γνωστός και για τα φιλάθλα αισθήματά του. Βοήθησε τη λαοφιλή Ομόνοια (και όχι μόνο), σε πολύ δύσκολους καιρούς ενώ τα τελευταία—αρκετά—χρόνια τον κέρδισε το τένις. Ο όμιλος που με τόση επιτυχία διευθύνει, Fameline Holding, αποτελείται σήμερα από 130 εταιρείες με περισσότερους από 550 καταρτισμένους επαγγελματίες, προσφέρει στη διεθνή ναυτιλία το σύνολο των τεχνικών αναγκών ενός πλοίου που ταξιδεύει σε οποιοδήποτε λιμάνι ή ναυπηγείο στον κόσμο. Μέσω της Thoosa Events, από το 2004, ο Αδάμος Σεραφίδης, πρόσφερε ουκ ολίγα στον κυπριακό αθλητισμό και στην κυπριακή κοινωνία γενικότερα. Την τελευταία διετία διοργάνωσε μάλιστα 11 διαφορετικά μεγάλα τουρνουά, ανδρών και γυναικών, θέλοντας να συμβάλει στην παγκόσμια αναγνώριση της Κύπρου μας στο τένις.

Τον περασμένο μήνα—και πιο συγκεκριμένα από τις 11 Μαρτίου μέχρι τις 24 του ίδιου μήνα—χρηματοδότησε και οργάνωσε το ITF World Tennis Tour στα γήπεδα του ξενοδοχείου Robinson Cyprus, στην Αλαμίνω. Το τουρνουά σημείωσε μεγάλη επιτυχία, οργανωτικά αλλά και αγωνιστικά. Ήγναν συγκαλονιστικοί τελικοί, σε πολύ ψηλό επίπεδο και με εντυπωσιακό θέαμα, που καθήλωσαν όσους τους παρακολούθησαν. Επισκεφθήκαμε τα κεντρικά γραφεία της Fameline στην Λεμεσό και συζητήσαμε με τον κ. Αδάμο Σεραφίδη για την αγάπη και τη συνεισφορά του προς το τένις. Με ευθύτητα και ευγένεια απάντησε στις ερωτήσεις μας.

—Μιλήστε μας πρώτα για την ενασχόλησή σας με το άθλημα του τένις, πότε και πώς ξεκίνησε;

—Μου άρεσε το τένις και παίζω όταν βρω ευκαιρία με φίλους. Ασχολούμαι πιο έντονα τα τελευταία 6-7 χρόνια, όταν η κόρη μου Μαίριλυν Σεραφίδη έμαθε το τένις και έγινε αθλήτρια. Τα τελευταία χρόνια η ανάμειξή μου έγινε πολύ πιο έντονη αφού πιστεύω ακράδαντα ότι η χώρα μας μπορεί να ωφληθεί τα μέγιστα από τη διεξαγωγή τουρνουά με μεγάλα χρηματικά έπαθλα υπό την αιγίδα της ITF.

—Πέρα και φέτος ξοδέψατε πολλά χρήματα και χρόνο για τουρνουά με συμμετοχή σπουδαίων αθλητών. Είστε ευχαριστημένοι από το ITF World Tennis Tour;

—Ως άθλημα το τένις κερδίζει συνεχώς έδαφος στο νησί μας, ωστόσο το επίπεδό μας δεν είναι ψηλό για πολλούς και διάφορους λόγους. Προσπαθούμε όσο μπορούμε να βάλουμε την Κύπρο στον παγκόσμιο χάρτη του τένις. Πέρα διοργανώσαμε δύο μεγάλα τουρνουά, ενώ τη σεζόν που διανύουμε

διοργανώσαμε τα τουρνουά σε χωμάτινες επιφάνειες και δώσαμε την ευκαιρία σε γνωστούς αντισφαιριστές να έρθουν και να συμμετάσχουν ενόψει της συμμετοχής τους στο πιο γνωστό παγκόσμιο τουρνουά σε χωμάτινη επιφάνεια, το Ρολάν Γκαρό, λέει στην «Κ» ο κ. Αδάμος Σεραφίδης.

ξεκινήσει με δύο τουρνουά, για άνδρες και για γυναίκες, τα οποία στέφθηκαν με μεγάλη επιτυχία, κάτι που μας έδωσε μεγάλη χαρά.

—Μείνατε ικανοποιημένοι από το επίπεδο και τις συμμετοχές;

—Ασφαλώς και μείναμε ικανοποιημένοι, αφού περισσότεροι από 100 ξένοι αθλητές και αθλήτριες, μαζί με τους συνοδούς τους, λειτούργησαν ως πρεσβευτές του τόπου μας. Διοργανώσαμε τα τουρνουά σε χωμάτινες επιφάνειες και δώσαμε την ευκαιρία σε γνωστούς αντισφαιριστές να έρθουν και να συμμετάσχουν ενόψει της συμμετοχής τους στο πιο γνωστό παγκόσμιο τουρνουά σε χωμάτινη επιφάνεια, το Ρολάν Γκαρό (Roland Garros). Επιδιώκουμε την παγκόσμια αναγνώριση της Κύπρου στο τένις. Το ευνοϊκό κλίμα του νησιού μας καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, οι πολύ

καλές εγκαταστάσεις και οι άψογες διοργανώσεις, συμβάλλουν στην προσπάθειά μας να γίνει η πατρίδα μας παγκόσμιο κέντρο τένις.

—Ποιο είναι το όφελος αγωνιστικά;

—Οι αθλητές και οι αθλήτριές μας είχαν την ευκαιρία ν' αγωνιστούν με μεγάλα ονόματα του αθλήματος και να ζήσουν την εμπειρία μιας μεγάλης διοργάνωσης. Το ITF World Tennis συμβάλλει επίσης στην προώθηση νέων ταλέντων, λειτουργεί ως πλατφόρμα προόδου για φιλόδοξους αθλητές επιτρέποντας σημαντικά τα ATP και WTA Rankings, οδηγώντας επαγγελματίες προς το ATP Challenger Tour, ATP Tour, WTA Tour και τα Grand Slam.

—Μπορούμε να φιλοδοξούμε στη διοργάνωση ακόμα μεγαλύτερων τουρνουά τένις στην Κύπρο;

—Ασφαλώς και μπορούμε. Εισηγή-

θηκα τα 35άρια τουρνουά, ενώ πιστεύω ότι μπορούμε να διοργανώσουμε ακόμα και 100άρια τουρνουά που θα δώσουν μεγάλη προβολή στο νησί μας. Δυστυχώς κάποιοι δεν συνειδητοποιούν ότι ο τόπος μας είναι ιδανικός για τόσο μεγάλες διοργανώσεις...

—Αντιλαμβάνομαι ότι είστε δυσαρεστημένοι με την πενιχρή συνεισφορά της Πολιτείας και την έλλειψη οράματος.

—Είναι αλήθεια ότι τόσο εγώ όσο και οι συνεργάτες μου αρχίσαμε να νιώθουμε κουρασμένοι και απογοητευμένοι. Μας στενοχωρεί που ο Κυπριακός Οργανισμός Αθλητισμού δεν επιδεικνύει το ανάλογο ενδιαφέρον και δεν συνδράμει όπως όφειλε να κάνει. Νιώθουμε—και είμαστε—μόνοι μας σε αυτή την προσπάθεια. Το κόστος τόσο μεγάλων τουρνουά είναι πολύ μεγάλο (150 χιλιάδες κόστισε το ITF World Tennis Tour στην Αλαμίνω). Η Πολιτεία μέσω του ΚΟΑ θα έπρεπε να συμμετείχε πιο ενεργά και να βοηθούσε ουσιαστικά. Με την απουσία τους στέλνουν ηχηρό μήνυμα αδιαφορίας.

—Τι ζητάτε, τι θέλετε από αυτούς τους φορείς;

—Ζητώ πρώτα ηθική στήριξη για τις προσπάθειές μου να κάνουμε την Κύπρο ιδανικό προορισμό για το τένις και τις μεγάλες διοργανώσεις. Ζητώ από όλους τους εμπλεκόμενους φορείς, τον ΚΟΑ, την ομοσπονδία αντισφαιριστών, τις ακαδημίες αλλά και τους γονείς, να αγκαλιάσουν έμπρακτα, με στοργή, τις προσπάθειες των παιδιών μας και να τα βοηθήσουμε να ζήσουν τα όνειρά τους.

—Τι σας δίνει κίνητρο και δύναμη για να συνεχίσετε;

—Παίρνω ικανοποίηση όταν βλέπω δικιά μας παιδιά να διακρίνονται και όταν οι ξένοι μιλούν με τα πλέον κολακευτικά λόγια για την Κύπρο και τα θέληγτρα της που είναι ο ιδανικός αθλητικός προορισμός.

—Τι σημαίνουν για εσάς η πρόοδος και οι επιτυχίες της κόρης σας;

—Ως γονιός είμαι περήφανος για την πρόοδο της Μαίριλυν η οποία είναι και άριστη στο σχολείο και αγαπά την μάθηση.

—Έχετε βοηθήσει και βοηθάτε ταλαντούχους αθλητές μας για να ανέβουν επίπεδο. Μιλήστε μας επί τούτου.

—Δημιούργησα ένα Foundation για να βοηθήσω ταλαντούχα παιδιά να φτάσουν όσο πιο ψηλά μπορούν. Το κάνω με τον δικό μου τρόπο. Δημιούργησα μια δυνατή ομάδα με επικεφαλής έναν έμπειρο και ικανό Ισπανό προπονητή, τον Καρίμ. Έχω την κόρη μου, ένα ταλαντούχο αγόρι και τους πρωταθλητές μας Δημήτρη Αζωίδη και Μέλιο Ευσταθίου οι οποίοι είναι πλέον επαγγελματίες.

ΑΠΟΨΕΙΣ

Αγαπητή «κυβερνησούλα»

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΤΤΙΚΗ

Έχει παρά πολλές ομοιότητες με την ιστορία γύρω από τον Άγιο Βασίλη, με τη δικιά μας ιστοριούλα δεν έχει κάποιον ευτραφή κυριούλη, με πλούσια άσπρη γενειάδα και κόκκινη στολή. Ούτε και φυσικά οδηγεί έλκνηρο, συρόμενο από τάρανδους. Το δικό μας παραμύθι έχει να κάνει με μια ομάδα ανθρώπων ηγούμενη από ένα συμπαθητικό χαμογελαστό κύριο, και η οποία εκπληρώνει τις επιθυμίες επιχειρηματιών που ασχολούνται με το ποδόσφαιρο. Όχι όλων. Όσων ελέγχουν μεγάλα σωματεία, άρα απευθύνονται σε μεγάλο εκλογικό κοινό, ή ακόμη και αυτών που έχουν με τον ένα ή τον άλλο τρόπο πολιτική-κοινωνική επιρροή.

Το χαριτωμένο σ' αυτή την ιστορία είναι ότι τούτη η ομάδα συνεχίζει να κάνει ό,τι έκανε και η προηγούμενη απ' αυτήν, ομάδα, που είχε ως αρχηγό ένα γλυκό παπιπούλη που έλεγε άμα λάχει και παραμύθια σε μικρά ή και μεγάλα παιδιά. Όπως και η προηγούμενη, έτσι και η τωρινή, «κυβερνησούλα» τη λένε, συναντιέται, κρυφά ή φανερά—δεν έχει σημασία—με γλυκούτσικους ανθρώπους που νοιάζονται αντί για να παίξουν και να τρώνε παγωτό, για επιχειρηματικά συμφέροντα. Επιχειρηματικά συμφέροντα τα οποία περιτυλίγουν με διάφορες άλλες έννοιες όπως «σωματεία», «προσφυγιά», «κοινωνία», «κοινό όφελος», και αναζητούν ή απαιτούν λεφτά ή και τεμάχια γης για να εκπληρώσουν τα σχέδιά τους. Από τη μεριά της η «κυβερνησούλα», δεν έχει κανένα ενδοιασμό να διοχετεύσει, αρχικά υποσχέσεις και ακολούθως κονδύλια προκειμένου να είναι όλοι τους χαρούμενοι και ευτυχισμένοι.

Με αυτά και με εκείνα, έχει δημιουργηθεί μια μεγάλη ουρά ενδιαφερομένων που περιμένουν να πάρουν γλυκά από την «κυβερνησούλα», η οποία απ' ό,τι καταλαβαίνουμε μοιράζει ασυστόλως και χωρίς να λαμβάνει υπόψη παλιές αμαρτίες (βλέπε γήπεδο Λεμεσού). Βέβαια, καλά κάνει η «κυβερνησούλα» και δεσμεύεται για βοήθεια στις ποδοσφαιρικές εταιρείες-σωματεία, αφού τα «γλυκά» μίτη αυτή τα φτιάχνει, μίτη αυτή τα πληρώνει. Άλλοι είναι αυτοί που συνδράμουν, φορολογούμενους τους λεν, μα ούτε και αυτοί νοιάζονται και πολύ απ' ό,τι καταλάβαμε, με βάση μια ιστοριούλα που έγινε στο Κολόσσι της Λεμεσού. Ή είναι πολύ γενναίοδωροι, αυτοί που τους λεν φορολογούμενους, ή είναι κάτι που δεν μου επιτρέπουν οι γονείς μου να γράψω, γιατί είναι πολύ βρωμικό μου είπαν. Όπως και να έχει αγαπητή «κυβερνησούλα», θα ήθελα, επειδή και εγώ είμαι καλό παιδί, να μου φέρεις το συντομότερο ένα γήπεδο, ένα αθλητικό κέντρο, ένα μεγάλο—πολύ μεγάλο—τεμάχιο γης, κάτι κερκίδες, κάτι προβολείς και λίγα λεφτά για να μπορώ να αγοράσω και άλλα γλυκά. Σε ευχαριστώ.

Νικητής ή λούζερ, μια φάση δρόμος...

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΛΟΓΙΑΗ

Μέχρι το 75ο λεπτό του ντέρμπι κορυφής της περασμένης Κυριακής, ο Ραν Μπεν Σιμόν διατηρούσε την απόλυτη αποδοχή και αναγνώριση των φιλάθλων της ΑΕΚ. Παρέμνε ο αναμορφωτής, ο άριστος στο κοουτσάρισμα και στη ψυχολογία! Μέχρι και δεκαπέντε λεπτά πριν την ολοκλήρωση του αγώνα ΑΕΚ—ΑΠΟΕΛ—και από τα πρώτα λεπτά της αναμέτρησης—ολοένα και πιο έντονη κριτική δεχόταν ο Ρικάρντο Σα Πίντο και κανείς δεν μπορούσε με σιγουριά να εκτιμήσει πως θα ήταν σήμερα στον πάγκο, στο ενδεχόμενο τρίτης σερί ήττας. Χωρίς υπερβολή, κι ενώ ο αγώνας ήταν ακόμη σε εξέλιξη, στη συζήτηση και στη γενικότερη αντίδραση πολύ πιθανό να «έπεσαν» και τα πρώτα ονόματα πιθανών νέων προπονητών στον Αρχάγγελο!

Ένα εικοσάλεπτο περίπου μετά, ο Ραν Μπεν Σιμόν φορτωνόταν το μεγαλύτερο μερίδιο της ευθύνης για την ήττα! Από... καθηγητής, μετατράπηκε σε... φοβιστή και συντηρητικό προπονητή, και για τους πιο... προχωρημένους ήταν πλέον... λούζερ. Στην αντίπερα όχθη, η ομάδα του ΑΠΟΕΛ πήρε ένα σπουδαίο διπλό χάρη στις αλλαγές του Ρικάρντο Σα Πίντο, στην επιμονή του στο πάθος, στην καλή ψυχολογία που διατήρησε στην ομάδα του, και γενικότερα στο κοουτσάρισμα και στις κινήσεις τακτικής του Πορτογάλου τεχνικού.

Αν για τον Ραν Μπεν Σιμόν ισχύουν οι τελευταίες εντυπώσεις και εκτιμήσεις, η ΑΕΚ δεν θα μπορούσε να διεκδικεί σε αυτή την αναμέτρηση την πρώτη θέση στη βαθμολογία. Αν η ανατροπή στο σκορ και η νίκη του ΑΠΟΕΛ οφειλόταν κυρίως στις κινήσεις και στο κοουτσάρισμα του Ρικάρντο Σα Πίντο, λογικά θα έβρισκε ο ίδιος τις λύσεις και στα προηγούμενα παιχνίδια και θα είχε καλύτερη παρουσία στο γήπεδο η ομάδα του και πριν τα τελευταία στάδια της τελευταίας αναμέτρησης. Ούτε η μία, ούτε η άλλη εκδοχή ισχύουν στον απόλυτο βαθμό και για τους δύο προπονητές. Γιατί στο ποδόσφαιρο πολλά άλλα πράγματα, κάποτε και λεπτομέρειες, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στο τελικό αποτέλεσμα. Γιατί όσο καλός και αν είναι ένας προπονητής, όλα σωστά δεν μπορεί να τα σχεδιάζει, όλα σωστά δεν μπορούν να εξελιχθούν, όλα σωστά δεν μπορούν να τα εφαρμόσουν οι ποδοσφαιριστές.

Ούτε η πρώτη, ούτε η τελευταία φορά είναι που από το ένα λεπτό στο άλλο, από τη μία φάση στην άλλη, οι απόψεις και οι αντιδράσεις αλλάζουν σε τέτοιο βαθμό. Μέχρι το τέλος του πρωταθλήματος και με την κρισιμότητα των αγώνων να αυξάνεται, λογικά, θα ζήσουμε και άλλες τέτοιες καταστάσεις!

Μεταβολές εβδομάδας

	Χ.Α.Κ.		Χ.Α.		Dow Jones		Nasdaq		Nikkei		Dax		FTSE 100			ΡΩΣΙΑ		Πετρέλαιο		€/€
	-1,40%		-2,73%		-2,08%		-0,68%		-3,41%		-0,40%		0,55%		ΡΩΣΙΑ	Παρακάμπτει τις κυρώσεις πληρώνοντας με tether	4,59%		0,40%	
															Σελ. 11					

ΔΙΑΒΑΣΤΕ

ΑΥΞΗΣΗ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ

Το δημογραφικό απειλεί την οικονομία της Κίνας

Η επιβράδυνση της οικονομίας, η μείωση των επιδομάτων, αλλά προπαντός η μακροχρόνια πολιτική τού ενός παιδιού που επέβαλε το Πεκίνο ευθύνονται για τη δημογραφική κρίση στην Κίνα. Οι ηλικιωμένοι αυξάνονται και τα κεφάλαια των συνταξιοδοτικών ταμείων τείνουν να εξαντληθούν. **Σελ. 9**

ΤΟ 2023 ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Οι ξένοι αγόρασαν ακίνητα αξίας 2,1 δισ.

Στα 2,1 δισ. ευρώ διαμορφώθηκε η αξία των ακινήτων που αποκτήθηκαν πέρσι στην Ελλάδα από ξένους αγοραστής. Οι αγορές ακινήτων αντιστοιχούν περίπου στο 50% των άμεσων ξένων επενδύσεων που πραγματοποιήθηκαν, και ανήλθαν σε 4,47 δισ. Η ανοδική πορεία θα συνεχισθεί και φέτος. **Σελ. 12**

NUROFEN
ΑΦΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΝΟ ΣΕ ΕΜΑΣ

NUROFEN EXPRESS
Fast Relief 120mg

Συμβουλευτείτε τον γιατρό ή τον φαρμακολόγο σας. Διαβάστε προσεκτικά το φύλλο οδηγιών χρήσης.

life pharma

Απόδοση δεκαετών ομολόγων

	Απόδοση	Εβδομαδιαία αλλαγή
Κύπρος	3,16%	0,03%
Γερμανία	2,34%	0,04%
Γαλλία	2,90%	0,10%
Ιταλία	3,75%	0,08%
Ισπανία	3,18%	0,03%
Ιρλανδία	2,79%	0,05%
Ελλάδα	3,37%	0,00%
Ην. Βασίλειο	4,01%	0,08%

Βαθμολογία από οίκους αξιολόγησης

Οίκος Αξιολόγησης	Μακρο-πρόβλεψη Χρέος	Προοπτικές (outlook)
DBRS	BBB (High)	Σταθερή
Fitch	BBB	Θετική
Moody's	Baa2	Σταθερή
S&P	BBB	Θετική
Score Ratings	BBB+	Σταθερή

Σε νέα εποχή η Κεντρική Τράπεζα

Τα ντρία παίρνει ο Χριστόδουλος Πατσαλίδης σε διαδοχή του Κωνσταντίνου Ηροδότου

Παρόλο ότι το όνομα του κ. Χριστόδουλου Πατσαλίδη, του στενού συνεργάτη του προέδρου της Δημοκρατίας για θέματα οικονομίας και πρώην αναπληρωτή CEO της Τράπεζας Κύπρου είχε κλειδώσει τις τελευταίες ημέρες για τη θέση

του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, εντούτοις μέχρι την Παρασκευή, δηλαδή πέντε ημέρες πριν από την εκπονή της θητείας του νυν διοικητή κ. Κωνσταντίνου Ηροδότου, ο κ. Νίκος Χριστοδουλίδης δεν είχε ενημερώσει ούτε

τους Ευρωπαίους επόπτες, ούτε τους εγχώριους για τις αποφάσεις που έχει λάβει για το μέλλον του θεσμού. Τις τελευταίες εβδομάδες και δη, από την αρχή του Απριλίου, εκείνο που διέρρηε από το Προεδρικό είναι ότι ήταν θέμα ωρών

να ανακοινωθεί το όνομα του κ. Πατσαλίδη. Παραδοσιακά, οι σχέσεις διοικητών της Κεντρικής Τράπεζας και των προέδρων της Δημοκρατίας τα τελευταία 15 χρόνια δεν ήταν και οι καλύτερες, όμως αυτή η «passive – aggres-

sive» συμπεριφορά που υπήρξε μεταξύ Ηροδότου και Χριστοδουλίδη δεν είχε επαναληφθεί, καθώς μέχρι και την τελευταία στιγμή (5 ημέρες πριν) δεν γνώριζε ο διοικητής εάν θα συνέχιζε τη θητεία του ή όχι. **Σελ. 3**

Σε προπολεμικά επίπεδα οι τιμές αερίου στην Ευρώπη

Ρεκόρ πληρότητας παρουσιάζουν οι ταμειυτήρες αερίου της Ευρώπης. Εκτιμάται ότι τον Σεπτέμβριο οι ταμειυτήρες της Ευρώπης θα έχουν πληρότητα 95%. Τα υψηλά ποσοστά πληρότητας έχουν δικαιολογημένα οδηγήσει σε υποχώρηση των τιμών κοντά στα επίπεδα προ του πολέμου στην Ουκρανία. Και δεδομένης της άφθονης προσφοράς, λογικά οι τιμές του φυσικού αερίου θα εξακολουθήσουν να υποχωρούν. **Σελ. 10**

Χάσμα θέσεων τραπεζών και συντεχνιών για τα εργασιακά

Αναζητείται χρυσή τομή

Κομβικό για τα εργασιακά τραπεζών θα είναι το 2024, καθώς υπάρχουν «ανοικτοί λογαριασμοί» και μεγάλες αποστάσεις με τις συντεχνίες. Οι τράπεζες θεωρούν πως δεν πρέπει να εγκλωβισθούν σε αιτήματα τα οποία δεν θα είναι ικανές να ικανοποιήσουν, ενώ η ΕΤΥΚ προσπαθεί να κερδίσει περισσότερα για τα μέλη της. **Σελ. 5**

Το καράβι από τη Λεμεσό βάζει πλώρη για τον Πειραιά

Αρχίζουν τα δρομολόγια

Στο τέλος Μαΐου αναμένεται να επαναρჩίσει το δρομολόγιο Λεμεσός-Πειραιάς. Είναι η τρίτη χρονιά της θαλάσσιας επιβατικής σύνδεσης Κύπρου-Ελλάδας. Στα περσινά επίπεδα θα κυμανθούν οι τιμές των εισιτηρίων. Στόχος μας είναι να καταστήσουμε βιώσιμη τη γραμμή, κάτι που δεν είναι εύκολο, πλύνει η υφπ. Ναυτιλίας. **Σελ. 4**

ΑΝΑΛΥΣΗ / Των ΤΖΑΝΑ ΡΑΝΤΟΥ, ΜΑΡΚ ΣΠΕΡΣ και ΓΚΡΕΓΚ ΡΙΤΖΙ / BLOOMBERG

Η ΕΚΤ παρακολουθεί, αλλά δεν ακολουθεί τη Fed

Η ΕΚΤ επιμένει ότι δεν θα λάβει κάποια κατεύθυνση από τη Fed, ενόσω προετοιμάζεται για την πρώτη μείωση επιτοκίων. Οι αξιωματούχοι της ΕΚΤ την προσεχή εβδομάδα θα θίξουν το πότε, πόσο γρήγορα και πόσο θα υποχωρήσουν από την επιθετική νομισματική σύσφιξη. Αυτό σημαίνει πως παρακολουθούν στενά τις ΗΠΑ, ακόμη κι αν τονίζουν ότι θα χαράξουν το δικό τους μονοπάτι. «Η ΕΚΤ μπορεί ανέναντι να κινηθεί πριν από τη Fed», δήλωσε ο Πιερ Κρίστιανσεν, προϊστάμενος στρατηγικής αγορών της Danske Bank. Η ΕΚΤ αντικρούει σθεναρά την ιδέα περί συμπίεσης με τον Τζερόμι Πάουελ, πρόεδρο της Fed. Δεν δεσμεύεται για το τι έπε-

ται του πρώτου βημάτος της, τονίζοντας ότι θα το αποφασίσουν οι οικονομικά δεδομένα.

Παράγοντες των αγορών στοιχηματίζουν σε πιθανόν τέσσερις περικοπές από την ΕΚΤ φέτος, ενώ διχάζονται ως προς το αν η Fed θα μειώσει τα επιτόκια δύο ή τρεις φορές, εφόσον ο Πάουελ επανέλαβε πως δεν βιάζεται. Παρήλθαν δύο χρόνια και πλέον από την έναρξη του κύκλου αύξησης του κόστους δανεισμού των ΗΠΑ, η οικονομία τους έχει αποδειχθεί ανθεκτικότερη, η εργοδοσία προσλαμβάνει ακόμη δυναμικό ρυθμό και, εάν διατηρηθεί αυτό το μομέντουμ, θα μπορούσε να στηρίξει την ευρωπαϊκή οικονομία, η οποία μόλις

Την επόμενη εβδομάδα θα δείξει το πότε, πόσο γρήγορα και πόσο θα μειώσει τα επιτόκια.

τον χειμώνα κατ' ελάχιστον απέφυγε την ύφεση. «Είναι ακόμη πολύ νωρίς να ισχυριστούμε πως οι πρόσφατες μετρήσεις του πληθωρισμού αντιπροσωπεύουν κάτι περισσότερο από μια απλή κατάρραση», τόνισε ο Πάουελ μιλώντας στο Στάνφορντ στην Καλιφόρνια. «Δεν θεωρούμε σκόπιμο να περικόψουμε τα επιτόκια

μέχρι να πεισθούμε ότι ο πληθωρισμός κινείται σταθερά προς το 2%». Στην Ευρώπη παρατηρούνται ενδείξεις ανάκαμψης, ενώ ο πληθωρισμός στην Ευρώπη επιβραδύνθηκε περισσότερο από το αναμενόμενο τον Μάρτιο, στο 2,4%, τείνοντας στον στόχο της ΕΚΤ.

Το Bloomberg Economics προβλέπει οι αυξήσεις των τιμών να επιβραδυνθούν κάτω από το 2% ήδη από τον Αύγουστο και κατά μέσον όρο μόλις στο 1,4% το 2025. Η ΕΚΤ μπορεί να αποκλίνει από τη Fed, όπως όταν μείωσε τα επιτόκια τον Δεκέμβριο του 2015 και ξανά τον Μάρτιο του 2016, όταν η Fed άρχισε τριετή περίοδο αυξήσεων.

Ορισμένοι οικονομολόγοι υποστηρίζουν ότι μια επιθετικότερη χαλάρωση στην Ευρώπη θα διόγκωνε τις πληθωριστικές πιέσεις. Το χαμηλότερο κόστος δανεισμού σε σχέση με το αντίστοιχο στις ΗΠΑ θα αποδυνάμωνε το ευρώ, δημιουργώντας πρόσθετο κίνδυνο μέσω των υψηλότερων τιμών των εισαγωγών. Ο πρώην επικεφαλής οικονομολόγος της ΕΚΤ Πίτερ Πράετ, ωστόσο, προειδοποιεί ότι «ίσως οι προσδοκίες για περικοπές επιτοκίων να εξανεμιστούν, οπότε θα διαμορφωθούν πιο αυστηρές οικονομικές συνθήκες παγκοσμίως. Τελικά η ΕΚΤ δεν θα πρέπει να αποκλείσει την ανάγκη για πιο επιθετικές μειώσεις επιτοκίων».

ρwc

Κυπριακή αγορά ακινήτων & ανάπτυξης γης

Ανασκόπηση για το 2023

Η έκδοση είναι διαθέσιμη στην αγγλική γλώσσα

ΑΝΑΛΥΣΗ

Του ΚΑΣ ΣΑΝΣΤΑΪΝ / THE NEW YORK TIMES*

Η σχέση πραγματικής ευτυχίας και πλούτου

Η πεποίθηση που είναι διάχυτη στις ΗΠΑ, ότι τα χρήματα αγοράζουν πραγματικά την ευτυχία, είναι κατά προσέγγιση σωστή για το σχεδόν 85% από εμάς. Το γνωρίζουμε αυτό χάρη στο πρόσφατο και ίσως τελευταίο έργο του Ντάνιελ Κάνεμαν, του νομπελίστα που επέμεινε στην αξία της συνεργασίας με όσους διαφωνούμε. Ο καθηγητής, ο οποίος απεβίωσε προ κερών στα 90 του, ήταν περισσότερο γνωστός για τις πρωτοποριακές του έρευνες περί της ανθρώπινης κρίσης και της λήψης αποφάσεων και για το πώς οι άνθρωποι αποκλίνουν από τον τέλει ορθολογισμό. Θα πρέπει, επίσης, να τον θυμόμαστε για τη φιλοσοφία του περί ενθουσιώδους εργασίας μαζί με τους πνευματικούς του αντιπάλους. Αυτός ο ενθουσιασμός ήταν βαθιά προσωπικός. Χαιρόταν τη συνεργασία για να ανακαλύψει την αλήθεια, ακόμη κι αν μάθαινε εντέλει ότι έκανε λάθος.

Το 2010, ο καθηγητής Κάνεμαν και ο συνάδελφός του και επίσης νομπελίστας Άνγκους Ντίτον δημοσίευσαν δοκίμιο που άσκησε μεγάλη επιρροή και όπου διαπίστωναν ότι κατά μέσον όρο οι ομάδες υψηλότερων (ετσιοίων) εισοδημάτων εμφανίζονται και υψηλότερα επίπεδα ευτυχίας, αλλά μόνοτε έως ένα σημείο. Πέρα από τις 90.000 δολάρια ή κοντά σε αυτά δεν υπάρχει περαιτέρω πρόοδος στη μέση ευτυχία, όταν τα εισοδήματα αυξάνονται. Πέρασαν έντεκα χρόνια και ο Μάθιου Κίλινγκσγουορθ, υψηλόβαθμος ερευνητής της Σχολής Γουάρτον του Πανεπιστημίου της Πενσυλβάνια, συμπέρανε το ακριβώς αντίθετο: τα άτομα με υψηλότερο εισόδημα ανέφεραν υψηλότερα επίπεδα μέσης ευτυχίας.

Ίσως φανταζόμαστε μια οργίλη ανταλλαγή απόψεων, κατά την οποία ο καθηγητής Κάνεμαν και ο καθηγητής Ντίτον εξέφραζαν εντόνως τις αντιρρήσεις τους για το πόνημα του Κίλινγκσγουορθ. Σε αυτές θα απαντούσε στον ίδιο τόνο και με ανάλογη ένταση ο δόκτωρ Κίλινγκσγουορθ, αφήνοντας το αναγνωστικό κοινό σε σύγχυση και κα-

τάσταση εξάντλησης. Ο καθηγητής Κάνεμαν περιέγραψε τη «θυμωμένη επιστήμη σαν «έναν άσχημο κόσμο κριτικής, απαντήσεων και ανταπαντήσεων στο πλαίσιο ενός διαγωνισμού με στόχο να προκληθεί αμηχανία». Αντιθέτως, ο καθηγητής Κάνεμαν τάχθηκε υπέρ μιας εναλλακτικής, που την ονόμασε «συνεργασία αντιπάλων». Όταν οι άνθρωποι που διαφωνούν συνεργάζονται για να ελέγξουν μια υπόθεση, λαμβάνουν μέρος σε μια κοινή προσπάθεια όχι για να κερδίσουν απαραίτητα, αλλά για να καταλάβουν τι είναι αλήθεια. Μπορεί να γίνουν και φίλοι.

Υπό το πρίσμα αυτό, ο καθηγητής Κάνεμαν ήδη στα 80 του χρόνια ζήτησε τη συνεργασία του δόκτορος Κίλινγκσγουορθ μέσω φιλικής διαιτησίας από την πανεπιστημιακή Μπάριμπαρ Μέλνερ, η οποία διδάσκει ψυχολογία και θεωρείται πρόσωπο επιρροής και χαιρεί σεβασμού. Το καθήκον τους ήταν να εξετάσουν προσεκτικά τα δεδομένα του δρος Κίλινγκσγουορθ για να δουν αν τα είχε αναλύσει σωστά, και επίσης να καταλάβουν τι είχαν χάσει, αν μη τι άλλο, οι καθηγητές Κάνεμαν και Ντίτον. Το βασικό τους συμπέρασμα ήταν απλό. Ο δρ Κίλινγκσγουορθ δεν είχε παρατηρήσει τι συμβαίνει με το λιγότερο ευτυχισμένο τμήμα του 15% των πολιτών.

Γι' αυτούς τους σε μεγάλο βαθμό δυστυχείς, η μέση ευτυχία όντως διευρύνεται όσο ενισχύεται το (ετήσιο) εισόδημά τους έως το επίπεδο των σχεδόν 100.000 δολαρίων. Από το σημείο αυτό και άνω, σταματά. Αντιθέτως, για την πλειονότητα ημών, η μέση ευτυχία ενισχύεται συνεχώς όσο αυξάνεται το εισόδημα. Και οι δύο πλευρές είχαν εν μέρει δίκιο και εν μέρει άδικο. Η εξ αντιπάλων συνεργασία τους έδειξε ότι η πραγματική ιστορία είναι πιο ενδιαφέρουσα και πιο περίπλοκη από ό,τι είδαν στις ξεχωριστές εργασίες τους.

* Ο κ. Κας Σανσταϊν είναι καθηγητής Νομικής στο Χάρβαρντ και συν-συγγραφέας του «Θορύβου» με τους Ντάνιελ Κάνεμαν και Ολίβιε Σίμπονι.

ΔΗΚΤΗΣ

Εκτός ΧΑΚ οι κυπριακές τράπεζες θα ήταν ακόμα ψηλότερα

Η τραπεζική αγορά της Κύπρου αποτελείται ουσιαστικά από δύο ομίλους με παρόμοιο επιχειρηματικό μοντέλο. Αυτό το μοντέλο περιλαμβάνει δάνεια κυμαινόμενου επιτοκίου και καταθέσεις οι οποίες χαρακτηρίζονται από δυσκολία μετακίνησης (sticky). Η μεγάλη αύξηση των επιτοκίων τη διετία που μας πέρασε, ωφέλησε τα μέγιστα τις δύο τράπεζες οι οποίες κατέγραψαν σημαντικά κέρδη και κατάφεραν μετά από χρόνια να συζήσουν τη διανομή μερισμάτων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να εκδηλωθεί ζωηρό επενδυτικό ενδιαφέρον για τις δύο μετοχές, το οποίο θα ήταν ακόμα μεγαλύτερο αν δεν υπήρχαν οι δυσκολίες του κυπριακού χρηματιστηρίου. Καθόλου τυχαίο που ο επικεφαλής της τράπεζας Κύπρου επανέφερε ζήτημα εισαγωγής στο χρηματιστήριο Αθηνών.

Όταν ευημερούν οι αριθμοί

Η ανεργία μειώνεται καταγράφοντας χαμηλό ρεκόρ 16 ετών, την ίδια στιγμή που ο πληθωρισμός βρίσκεται σε χαμηλό τριετίας. Με άλλα λόγια, το εργατικό δυναμικό απολαμβάνει συνθήκες αυξημένης έως και πλήρους απασχόλησης, την ίδια ώρα που το ποσοστό αύξησης των τιμών βασικών αγαθών περιορίζεται στο χαμηλότερο σημείο της περιόδου που ακολούθησε την πανδημία. Ο κόσμος όμως δεν τα βγάζει πέρα και αναγκάζεται να μειώσει την κατανάλωση για να μπορεί να επιβιώσει. Αυτό όμως δεν δικαιολογείται από τα μακροοικονομικά δεδομένα που μόλις σχολιάσαμε. Άρα σημαίνει πως οι μισθοί που λαμβάνει το εργατικό δυναμικό αυξάνονται σε πολύ πιο αργούς ρυθμούς από ότι συμβαίνει στην αύξηση τους κόστους διαβίωσης, μειώνοντας την αγοραστική δύναμη των μισθών. Επίσης, ο χαμηλός πληθωρισμός ερμηνεύεται ότι, αφού οι τιμές σκαρφάλωσαν στα ψηλά παραμένουν εκεί ακολουθώντας ένα χαμηλότερο από πριν ρυθμό αύξησης.

Δημόσιος vs ιδιωτικός τομέας

Το τμήμα Φορολογίας τείνει να μετατραπεί σε μια τράπεζα που δεν διεκδικεί τα οφειλόμενά του. Σύμφωνα με ελεγκτική έκθεση υπάρχουν €2,5 δισ. ανείσαχτα ποσά, από τα οποία το 40% είναι επισφαλής, δηλαδή «κόκκινα». Η ερώτηση φυσικά που προκύπτει είναι κατά πόσο το Τμήμα Φορολογίας έχει στα χέρια του κάποιο νόμο που του επιτρέπει να διεκδικήσουν αυτά τα ποσά όπως οι τράπεζες έχουν το πλαίσιο εκποιήσεων. Σύμφωνα με την έκθεση, υπάρχει αυτός ο νόμος και αναφέρεται στη δυνατότητα για δέσμευση και κατάσχεση ποσών σε τραπεζικούς λογαριασμούς και εγγραφή εμ-

Η δυσκολία με την οποία τα βγάζουν πέρα οι συμπολίτες μας, ευτυχώς δεν αποτυπώνεται στους τραπεζικούς ισολογισμούς προς το παρόν.

πράγματος βάρους σε ακίνητες ιδιοκτησίες. Δεν αξιοποιείται όμως στον μέγιστο βαθμό οδηγώντας τα πράγματα σε δύσκολες καταστάσεις. Δύσκολες γιατί, σε αντίθεση με τις τράπεζες, κανένας δεν είναι υπόλογος για την είσραξη αυτών των ποσών.

Οι ισορροπίες στην Ευρωζώνη αλλάζουν

Η Ιταλία και η Ελλάδα αποτελούν τις ατμομηχανές της ευρωπαϊκής ανάπτυξης με ρυθμούς που

ξεπερνούν κατά πολύ τις κρατιές οικονομίες της Γαλλίας και της Γερμανίας. Η περίοδος μετά την πανδημία υπήρξε και για τις δύο χώρες περίοδος σημαντικής ανάκαμψης καθώς επηρεάζονται θετικά από τις τουριστικές ροές και το πολύ σημαντικό μερίδιο που θα λάβουν από το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας. Ειδικά για το τελευταίο, αξίζει να αναφερθεί πως και για τις δύο χώρες οι πόροι που τους αναλογούν ξεπερνούν κατά πολύ το 10% του ΑΕΠ τους (Ελλάδα 17%). Σημαντικό επίσης να τονιστεί ότι και στις δύο χώρες οι κυβερνήσεις απολαμβάνουν ψηλά ποσοστά αποδοχής και εμπιστοσύνης.

Ευρωπαϊκό pressing στους οίκους αξιολόγησης

Μετά το πρόστιμο ύψους €2,2 εκατ. που επέβαλε η ευρωπαϊκή αρχή κεφαλαιαγορών (ESMA) στον οίκο αξιολόγησης Scope Rating για παραβίαση σχετικών κανονισμών, οι υποχρεώσεις των οίκων αξιολόγησης μπαίνουν σε νέα εποχή. Οι προτεινόμενες αλλαγές στόχο έχουν να ενσωματώσουν τις πρόνοιες του ESG σε μια προσπάθεια να ενισχυθεί η διαφάνεια και η αξιοπιστία της διαδικασίας αξιολόγησης. Συγκεκριμένα, η απαίτηση αφορά στην συστηματική καταγραφή των παραγόντων ESG που λαμβάνονται υπόψη κατά την αξιολόγηση. Επιπλέον, ζητείται να γίνονται συγκεκριμένες αναφορές ως προς το αν οι παράγοντες ESG θεωρούνται σχετικοί με την τελική αξιολόγηση. Σε γενικές γραμμές η προσπάθεια γίνεται προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή διάφανων διαδικασιών αλλά και η συνέπεια στην προσέγγιση.

Όταν η φροντίδα ηλικιωμένων συγγενών γίνεται viral

Στην ανατολική όχθη του Σαν Χοσέ της Καλιφόρνιας συναντά μια ηλικιωμένη κυρία η οποία μοιάζει να έχει τόσο πολλά εγγόνια που δεν μπορεί καν να τα μετρήσει. «Ερχονται παιδιά και με χαιρετάνε», λέει η Μαρδόνα Γαλεάνα, 89 ετών. «Δεν τα γνωρίζω καν, αλλά μερικές φορές μου ζητούν να τα ευλογώ κι εγώ τους δίνω ένα φιλί στο μέτωπο». Το πρόσωπό της υπάρχει μάλιστα και σε ένα πορτρέτο που εκτίθεται στο μουσείο σύγχρονων τέχνων της πόλης. Ωστόσο, η παρουσία της στο Διαδίκτυο είναι εκείνη που έχει κερδίσει το ενδιαφέρον χιλιάδων ανθρώπων.

Όλο και περισσότεροι άνδρες και γυναίκες ανά τον κόσμο μοιράζονται στα social media στιγμές από τα «παρασκήνια» του χρόνου που περνούν με τα αγαπημένα τους πρόσωπα.

Ένας από τους εγγονούς της, ο Γιοσιμάρ Ρέγες, έχει δημιουργήσει γι' αυτήν ένα προφίλ στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και δημοσίευσε συνεχώς βίντεο και φωτογραφίες της «βουέλα», όπως λένε οι ισπανόφωνοι τη γιαγιά. «Το να βλέπω τη γιαγιά σου να χαμογελάει και να περνάει όμορφα, πραγματικά μου ζεσταίνει την καρδιά», γράφει ένα σχόλιο κάτω από ένα βίντεο, στο οποίο η Γαλεάνα φαίνεται να

χορεύει με παραδοσιακή μουσική παρά με άλλους ηλικιωμένους. Ο 35χρονος Ρέγες καταγράφει στιγμές από τη ζωή της γιαγιάς του και τις μοιράζεται σε έναν αποκλειστικό λογαριασμό στο Instagram, τον οποίο ακολουθούν περισσότερα από 21.000 άτομα. Ανάμεσα στις δημοσιεύσεις είναι βίντεο από το ταξίδι που έκαναν παρά στη Νέα Ορλεάνη, ημερήσιες βόλτες με τον σκύλο τους, τον Τσουλίτο, στα περίκωρα του Σαν Χοσέ, αλλά και επισκέψεις ρουτίνας σε γιατρούς.

«Είναι τιμή μου»

Παρόλο που ο Ρέγες αποκαλεί τον εαυτό του «προσωπικό στυλίστα» της γιαγιάς του, στην πραγματικότητα είναι πρώτα απ' όλα ο φροντιστής της. Την πηγαίνει με το αυτοκίνητο στα ραντεβού της, κανονίζει τις ιατρικές της υποχρεώσεις και εξασφαλίζει το νοικοί της. «Νιώθω τιμή που φροντίζω τη γιαγιά μου. Που δεν βγαίνει έξω με τη ρόμπα, που έχει περιποιημένα νύχια και αυτό της δίνει αυτοπεποίθηση».

Η Φρανσέσκα Φαλζαράνο, καθηγήτρια Γεροντολογίας στο Πανεπιστήμιο Λέοναρντ Ντέιβις στη νότια Καλιφόρνια, έχει δημιουργήσει έναν όρο για να περιγράψει ανθρώπους σαν τον Ρέγες, καθώς η «μύδα» της δημοσίευσης της φροντίδας των ηλικιωμένων συγγενών κερδίζει έδαφος. Όλο και περισσότεροι άνδρες και γυναίκες ανά τον κόσμο μοιράζονται στα social media στιγμές από τα «παρασκήνια» του χρόνου που περνούν με τα αγαπημένα τους πρόσωπα, με σκοπό να ευαισθητοποι-

Η Μαρδόνα Γαλεάνα ποζάρει στον εγγονό της Γιοσιμάρ Ρέγες έξω από το σπίτι τους στο Σαν Χοσέ της Καλιφόρνιας. Πολλοί μοιράζονται στα social media τις εμπειρίες τους από τη φροντίδα ηλικιωμένων συγγενών τους.

ήσουν τους άλλους, αλλά και να μοιραστούν τη χαρά τους. «Κατά τη γνώμη μου θα έπρεπε να λέγονται "carefluencers"», σημειώνει η δρ Φαλζαράνο. «Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης είναι πραγματικά ο μόνος χώρος στον οποίο πολλοί από αυτούς τους ανθρώπους μπορούν να κερδίσουν στήριξη, εκπαίδευση αλλά και την αίσθηση ότι ανήκουν κάπου».

Ο Ρέγες, ποιητής και ζωγράφος

στο επάγγελμα, μεγάλωσε με τον παππού και τη γιαγιά του και ήρθε μαζί τους στις ΗΠΑ από το Μεξικό στις αρχές της δεκαετίας του 1990. «Ήδη από παιδί είχα αναλάβει ρόλο φροντιστή», θυμάται. «Έπρεπε να μεταφράζω γι' αυτούς έγγραφα από τα αγγλικά και να τους βοηθώ στην νέα τους καθημερινότητα, καθώς δυσκολευόνταν να μάθουν τη γλώσσα». Φέτος του απονεμήθηκε το βραβείο ποιήσης της κομητείας

της Σάντα Κλάρα. «Προσπαθώ να κάνω καριέρα ως καλλιτέχνης, όμως παράλληλα με αυτό πρέπει να πηγαίνω σπίτι και να φροντίζω έναν άνθρωπο», λέει και προσθέτει πως έχει γράψει αρκετά ποιήματα σχετικά με την εμπειρία του ως φροντιστής. «Μερικές φορές είμαι συναισθηματικά εξαντλημένος. Κι αν η βουέλα βρίσκεται στις κακές της, εγώ πρέπει να προσέχω ώστε να μην αντιδρώ απότομα».

Καθώς το παγκόσμιο προσδόκιμο ζωής αυξάνεται, περιπτώσεις σαν αυτή του Ρέγες αναμένεται να γίνουν όλο και πιο συνηθισμένες. Σύμφωνα με τα στοιχεία του Κέντρου Ελέγχου και Πρόβλεψης Ασθενειών, ο αριθμός των εθελοντών φροντιστών στις ΗΠΑ αγγίζει πλέον τα 53 εκατ. άτομα. Ενδεικτικά, οι μη μισθωτοί φροντιστές το 2015 ήταν 43,5 εκατ. Πολλοί carefluencers, λέξη που συνδυάζει το care (φροντίδα) και τους influencers (όσοι διαφημίζουν συνθήσεις και τρόπους ζωής στο Internet), παρατήρησαν με τον καιρό πως το κοινό τους όχι μόνο μοιραζόταν τη χαρά τους, αλλά πως πολλοί άνθρωποι έπαιρναν επίσης δύναμη και γνώση για να αντιμετωπίσουν ανάλογες καταστάσεις.

Οφέλη και ρίσκα

Φυσικά, εγείρονται ερωτήματα σχετικά με την ηθική διάσταση αυτής της συνθήκης. Μπορεί να δώσει τη συγκατάθεσή του ένα άτομο που πάσχει από άνοια ή που δεν έχει πλήρη αντίληψη της πραγματικότητας; Για τη γεροντολογία Φαλζαράνο, πάντως, τα οφέλη υπερκαλύπτουν τα ρίσκα. «Θεωρώ

πως έχει μια πραγματικά μεγάλη συμβολή στη γενικότερη ευαισθητοποίηση σχετικά με τις χρόνιες ασθένειες και τις δυσκολίες της φροντίδας ηλικιωμένων συγγενών», τονίζει. «Είναι μεγάλη και έχει περάσει τόσο πολλά στη ζωή της. Από τη φτώχεια στο Μεξικό σε όλα αυτά που βιώσαμε στις ΗΠΑ», εξηγεί ο Ρέγες ερωτώμενος σχετικά με τον σκοπό του εγχειρήματος. «Ήθελα να εξασφαλίσω πως θα είναι ευτυχισμένη και δεν θα περνάει τις περισσότερες ανακαλώνας πόσο στενάχωρη υπήρξε η ζωή της. Οι άνθρωποι εδώ την έχουν αγαπήσει, είναι η αβουέλιτα τους. Είναι πολύ όμορφο».

Η «αβουέλα Γαλεάνα» θα γίνει 90 ετών τον Δεκέμβριο και δεν έχει καταφέρει να πάει ποτέ στο Μεξικό από τότε που έφυγε, πριν από τρεις δεκαετίες. Χωρίς να έχει ακόμη καταφέρει να πάρει την αμερικανική υπηκοότητα, έχει καταφέρει να δημιουργήσει με τον εγγονό της μια νέα πατρίδα στο Internet. Εκεί την αγαπούν, την υποστηρίζουν και της στέλνουν ενθαρρυντικά μηνύματα. Είτε την αναγνωρίζουν στο σούπερ μάρκετ και τη χαιρετούν είτε της στέλνουν δώρα στο σπίτι, είναι πλέον μια τοπική σελέμπριτι. «Όταν ήμουν μικρή ήθελα να γίνω καλλιτέχνης», λέει η Γαλεάνα στα ισπανικά. «Χόρευα και τραγουδούσα και ήθελα να παίξω σε ταινία του σινεμά. Όμως, αυτό δεν έγινε ποτέ». Την προηγούμενη εβδομάδα, ο Ρέγες της έφτιαξε μαλλιά και μίκαπ, η κάμερα άνοιξε κι εκείνη έπαιξε σ' ένα βίντεο που θα δουν χιλιάδες άνθρωποι.

THE NEW YORK TIMES

Εμειναν την υστίατη για διοικητή Κεντρικής

Μέχρι την Παρασκευή δεν είχαν ειδοποιηθεί στη Φρανκφούρτη για τις αποφάσεις του προέδρου της Δημοκρατίας

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Παρόλο ότι το όνομα του κ. Χριστόδουλου Πατσαλίδη, του στενού συνεργάτη του προέδρου της Δημοκρατίας για θέματα οικονομίας και πρώην αναπληρωτή CEO της Τράπεζας Κύπρου είχε κλειδώσει τις τελευταίες ημέρες για τη θέση του διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, εντούτοις μέχρι την Παρασκευή, δηλαδή πέντε ημέρες πριν από την εκπομπή της θητείας του νυν διοικητή κ. Κωνσταντίνου Ηροδότου, ο κ. Νίκος Χριστοδουλίδης δεν είχε ενημερωθεί ούτε τους Ευρωπαίους επόπτες, ούτε τους εγχώριους για τις αποφάσεις που έχει λάβει για το μέλλον του θεσμού. Ευλόγως, τραπεζικοί και άλλοι κύκλοι είχαν αρχίσει να διερωτώνται για το ποιος θα εκπροσωπήσει τη χώρα στις 11 του μήνα στη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής στη Φρανκφούρτη, αφού στις 10 του μήνα έληξε και επισήμως η θητεία του νυν διοικητή της Κεντρικής.

Όπως είναι σε θέση να γνωρίζει ασφαλώς η «Κ», τα ανώτατα στελέχη της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας δεν είχαν ενημερωθεί για οποια απόφαση, τουλάχιστον μέχρι και τις 5 του μήνα. Τις τελευταίες εβδομάδες και δη, από την αρχή Απριλίου, εκείνο που διέρρηε από το Προεδρικό είναι ότι ήταν θέμα ωρών να ανακοινωθεί το όνομα του κ. Πατσαλίδη. Παραδοσιακά, οι σχέσεις διοικητών της Κεντρικής Τράπεζας και των προέδρων της Δημοκρατίας τα τελευταία 15 χρόνια δεν ήταν και οι καλύτερες, όμως αυτή η «passive – aggressive» συμπεριφορά που υπήρξε μεταξύ Ηροδότου και Χριστοδουλίδη δεν είχε επαναληφθεί, καθώς μέχρι και την

Παραδοσιακά, οι σχέσεις διοικητών της Κεντρικής Τράπεζας και των προέδρων της Δημοκρατίας τα τελευταία 15 χρόνια δεν ήταν και οι καλύτερες.

Τραπεζικοί και άλλοι κύκλοι είχαν αρχίσει να διερωτώνται για το ποιος θα εκπροσωπήσει τη χώρα στις 11 του μήνα στη συνεδρίαση νομισματικής πολιτικής στη Φρανκφούρτη.

τελευταία στιγμή (5 ημέρες) δεν γνώριζε ο διοικητής εάν θα συνέχιζε τη θητεία του ή όχι. Παράλληλα, από τότε που ανέλαβε την προεδρία ο κ. Χριστοδουλίδης κρατούσε σε μια απόσταση τον διοικητή της Κεντρικής, παρόλο που κατά το παρελθόν όταν ήταν στη θέση του υπουργού Εξωτερικών συνεργά-

σταν στενά για να κρατήσουν το όνομα της χώρας σε καλό επίπεδο και να «φέρουν μέσα» ανταποκρίτριες τράπεζες σε δολάριο.

Η αλήθεια είναι ότι συνέβησαν πολλά την περασμένη εβδομάδα σε επίπεδο επικαιρότητας και οι ανακοινώσεις για τον θεσμό της Κεντρικής πέρασαν σε «δεύτερη μοίρα». Μέχρι και για τη θέση του χρηματοοικονομικού επιτρόπου ανακοίνωσε τις αποφάσεις του ο πρόεδρος Χριστοδουλίδης, βάζοντας την κα Βαλεντίνα Γεωργιάδου επικεφαλής αυτού του σημαντικού θεσμού για την οικονομία της χώρας. Ανακοινώνοντας το όνομα της κας Γεωργιάδου έβαλε συγχρόνως και ένα τέλος στις όποιες πληροφορίες-φήμες είχαν δημιουργηθεί τους τελευταίους δύο μήνες πως σκεφτόταν να βάλει τον κ. Πατσαλίδη στη θέση του χρηματοοικονομικού επιτρόπου. Από την αρχή

πάντως της εκλογής του το 2023, ο κ. Χριστοδουλίδης είχε αφήσει να αιωρείται το όνομα του κ. Χρ. Πατσαλίδη πως θα πρωταγωνιστούσε σε θέσεις ευθύνης για την οικονομία της χώρας. Μην ξεχνάμε πως ήταν ένας εκ των επικρατέστερων προσώπων για τη θέση του υπουργού Οικονομικών. Όπως και να έχει, όλα καταδείκνυαν πως ο κ. Χρ. Πατσαλίδης θα επέστρεφε στην Κεντρική Τράπεζα της Κύπρου μετά από μία 30ετία, αφού ήταν στη Διαχείριση Εξωτερικού Δημόσιου Χρέους και Συναλλαγματικών Αποθεμάτων μέχρι το 1996.

Σε περιεργο σημείο

Η «αλλαγή φρουράς» στην Κεντρική τυγχάνει να βρίσκεται σε ένα περιεργο οικονομικό περιβάλλον για τις τράπεζες. Ο πληθωρισμός αν και έχει υποχωρήσει, είναι υπαρκτός, ενώ τα επιτόκια παραμένουν

υψηλά ως μέτρο αντιμετώπισης των πληθωριστικών τάσεων. Οι τράπεζες να μην παράγουν κέρδη-ρεκόρ που πιθανότατα δεν θα ξαναδούν μετά και από τον τρέχοντα χρόνο, αλλά οι οικονομολόγοι κάνουν λόγο για αδύναμη ανάπτυξη στην Ευρώπη το 2024. Θα πρέπει να αναμένουμε τα αποτελέσματα που θα ακολουθήσουν των αποφάσεων της μείωσης των επιτοκίων, ενώ η μέση άποψη που επικρατεί προβλέπει ότι θα επικρατίσουν μέτρια επίπεδα ανάπτυξης στο παρόν έτος τουλάχιστον. Η Κύπρος παραδοσιακά είναι δέκτης κρίσεων σε «δεύτερο χρόνο», άρα και θα πρέπει οι εγχώριοι επόπτες (όποιοι κι είναι αυτοί) να έχουν τα μάτια τους ανοιχτά για το καλό της χώρας.

Ρυθμός ανάπτυξης

Σύμφωνα με τις μακροοικονομικές προβλέψεις της Κεντρικής,

ο ρυθμός αύξησης του ΑΕΠ για το 2024 αναμένεται να ανέλθει στο 2,8%, σε σχέση με 2,5% το 2023. Τα έτη 2025 και 2026 αναμένεται άνοδος του ΑΕΠ κατά 3,1% και 3,2%, αντίστοιχα. Σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα το ΑΕΠ αναμένεται να αυξηθεί με ελαφρώς ταχύτερο ρυθμό σε σχέση με τις προβλέψεις Δεκεμβρίου 2023, λόγω της δυναμικής από τα θετικότερα οικονομικά αποτελέσματα του 2023 σε σχέση με την πορεία της εγχώριας ζήτησης.

Σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, η προβλεπόμενη πορεία του ΑΕΠ οφείλεται κυρίως στην αναμενόμενη άνοδο τόσο της εγχώριας όσο και της εξωτερικής ζήτησης. Την εγχώρια ζήτηση αναμένεται να στηρίξει η ανάκαμψη του πραγματικού διαθέσιμου εισοδήματος των νοικοκυριών, ως αποτέλεσμα της αναμενόμενης περαιτέρω υποχώρησης του πληθωρισμού, της αύξησης των μισθών και της ανθεκτικότητας που συνεχίζει να καταγράφει η αγορά εργασίας. Η προβλεπόμενη αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών, ιδιαίτερα από το 2025 και εντεύθεν, αντικατοπτρίζει την αναμενόμενη σταδιακή βελτίωση της εξωτερικής ζήτησης, αλλά και τη δυναμική τομέων όπως της τεχνολογίας και της ναυτιλίας που έχουν αναπτυχθεί έντονα τα τελευταία χρόνια μέσω ξένων επενδύσεων. Παράλληλα εξακολουθεί να επικρατεί αβεβαιότητα για τις μεσοπρόθεσμες οικονομικές συνθήκες της σύγκρουσης στη Μέση Ανατολή, αφού οι τελικές επιπτώσεις θα εξαρτηθούν από τη διάρκεια και ενδεχόμενη επέκτασή της, ενώ μέχρι στιγμής οι όποιες βραχυπρόθεσμες επιπτώσεις είναι περιορισμένες.

The
Black Range
Nutrients

Pharma
LEAD[®]
PHARMACY
CARE PRODUCTS

Ισχυρή σύνθεση για την ενίσχυση του οργανισμού
Μέγιστη Απόδοση - Ενέργεια - Τόνωση

Η ύπαρξη διαφορετικών κατηγοριών καμπίνων και θέσεων εξυπηρετεί τις ανάγκες και τον προϋπολογισμό κάθε ταξιδιώτη, ενώ η δυνατότητα μεταφοράς οχημάτων και κατοικίδιων προσφέρει ευελιξία και άνεση.

Τέλος Μαΐου σαλπάρει το πλοίο για Πειραιά

Στα περσινά επίπεδα οι τιμές των εισιτηρίων – Το 2023 έκαναν χρήση της ακτοπλοϊκής γραμμής 7.407 επιβάτες

Του **ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΜΗΤΑ**

Ξεκινάει για τρίτη συνεχή χρονιά η θαλάσσια επιβατική σύνδεση (ΘΕΣ) Κύπρου-Ελλάδας. Σύμφωνα με πληροφορίες της «Κ», το υφυπουργείο Ναυτιλίας αναμένεται να ανακοινώσει επίσημα την επανέναρξη της γραμμής την Τρίτη 16 Απριλίου. Το πρώτο δρομολόγιο προγραμματίζεται να αρχίσει την Τετάρτη 29 Μαΐου 2024. Η διάθεση των εισιτηρίων για την επερχόμενη καλοκαιρινή περίοδο θα ξεκινήσει τις αμέσως επόμενες μέρες της ανακοίνωσης. Η εταιρεία υλοποίησης του έργου Scandro Holding Ltd και το υφυπουργείο εκτιμούν ότι η νέα περίοδος λειτουργίας θα έχει την ίδια απήχηση με την προηγούμενη. Κατά το 2023, 7.407 επιβάτες ταξίδεψαν με το υπό κυπριακής σημαίας επιβατικό οχηματοαγωγό M/V Daleela για Πειραιά και αντιστρόφως, ενώ ο συνολικός αριθμός οχημάτων (συμπεριλαμβανομένων και των μοτοσικλετών) ανήλθε στα 2.518. Περίπου 43 επιβάτες με αναπηρία χρησιμοποίησαν την υπηρεσία, ενώ 255 επιβάτες ταξίδεψαν με τα κατοικίδια τους.

Σε ερώτηση της «Κ» προς την υφυπουργείο Ναυτιλίας κα Μαρίνα Χατζημανώλη σχετικά με το αν υπάρχουν περιθώρια βελτιωτικών κινήσεων για να διασφαλιστεί η βιωσιμότητα του έργου, η υφυπουργός απάντησε: «Τώρα είναι η χρονιά που θα αποφασίσουμε

βάσει των αποτελεσμάτων που είχαμε τον πρώτο και τον δεύτερο χρόνο. Από ό, τι βλέπουμε, η ροή των επιβατών παραμένει σταθερή και ο κόσμος έχει αγκαλιάσει τη γραμμή. Δυστυχώς, δεν υπάρχει άλλος τρόπος να ταξιδέψουν προς την Ελλάδα με πλοίο. Ο στόχος μας είναι να καταστήσουμε τη γραμμή βιώσιμη, κάτι που δεν είναι εύκολο. Έχουμε προγραμ-

Υφυμ. Ναυτιλίας: Ο κόσμος έχει αγκαλιάσει τη γραμμή. Στόχος μας είναι να την καταστήσουμε βιώσιμη, κάτι που δεν είναι εύκολο.

ματίσει μια συνάντηση για να δούμε πώς μπορούμε να υλοποιήσουμε αυτό το σημαντικό έργο. Ακόμα δεν μπορώ να σας πω τι ακριβώς θα γίνει, αλλά στο παρελθόν είχαν πέσει στο τραπέζι προτάσεις για προσθήκη ενός ακόμα δρομολογίου. Αυτή τη στιγμή, όμως, με τον πόλεμο στο Ισραήλ, κάτι τέτοιο δεν είναι εφικτό».

Τιμές για όλα τα βαλάντια

Η θαλάσσια επιβατική σύνδεση αποτελεί μία οικονομικά προσεγγιστική και ελκυστική επιλογή για όσους

επιθυμούν να συνδυάσουν την άνεση και την ευελιξία αλλά έχουν και την πολυτέλεια του χρόνου – μιας και το ταξίδι διαρκεί περίπου 30 ώρες. Η ύπαρξη διαφορετικών κατηγοριών καμπίνων και θέσεων εξυπηρετεί τις ανάγκες και τον προϋπολογισμό κάθε ταξιδιώτη, ενώ η δυνατότητα μεταφοράς οχημάτων και κατοικίδιων προσφέρει ευελιξία και άνεση στους ταξιδιώτες. Συγκεκριμένα, οι φετινές τιμές για μονόκλινη καμπίνα πρώτης κλάσης είναι στα 73 ευρώ για μονή διαδρομή ανά άτομο ενώ μετ' επιστροφής η τιμή είναι στα 146 ευρώ. Για δίκλινη καμπίνα η τιμή ανεβαίνει στα 68 ευρώ και για διπλή διαδρομή στα 136 ευρώ. Όσοι θέλουν να ταξιδέψουν σε τετράκλινη καμπίνα πρώτης κλάσης τα εισιτήρια ανέρχονται για ένα ταξίδι στα 63 ευρώ ενώ για διπλή διαδρομή στα 126 ευρώ. Σχετικά με τις τιμές της δεύτερης κλάσης θα ανέρχονται για μονόκλινη στα 50 ευρώ και για διπλή διαδρομή στα 96 ευρώ. Σε αυτή την κατηγορία οι τιμές παραμένουν οι ίδιες με τη μονόκλινη. Όσοι επιθυμούν να ταξιδέψουν χωρίς καμπίνα υπάρχει η δυνατότητα κράτησης σε αεροπορική θέση, η οποία είναι και η πιο οικονομική. Για μονή διαδρομή οι επιβάτες μπορεί να πληρώσει 38 ευρώ, ενώ για διπλή 76 ευρώ αντίστοιχα. Για παιδιά οι πιο πάνω τιμές αλλάζουν. Αυτά που είναι 4-12 ετών θα πληρώνουν το 50% των πιο πάνω τιμών. Για τα βρέφη

και παιδιά κάτω των 4 ετών οι γονείς πληρώνουν μόνο τους φόρους, που ανέρχονται σε 19 ευρώ για μία διαδρομή και 38 με επιστροφή. Παράλληλα, οι τιμές για τα συνοδευόμενα οχήματα που επιτρέπονται στη θαλάσσια επιβατική σύνδεση είναι για αμάξια μέχρι 5 μέτρα 116 ευρώ για μία διαδρομή, ενώ για διπλή 224 ευρώ. Για τις μοτοσικλέτες οι τιμές είναι στα 71 ευρώ και στα 142 μετ' επιστροφής. Λιγότερο από 1 ευρώ φαίνεται να πληρώνουν όσοι έχουν μαζί τους το ποδήλατό τους. Για τους ταξιδιώτες που έχουν μαζί τους κατοικίδια υπάρχει επίσης μία κρέωση της τάξεως των 50 ευρώ για τον Πειραιά μόνο, και για όσους θα επιστρέψουν στη Λεμεσό η τιμή διπλασιάζεται. Δέον να σημειωθεί πως για τα μεγαλύτερα σκυλιά υπάρχει κυνοτροφείο επί του πλοίου και σε τέτοια περίπτωση οι ιδιοκτήτες θα πληρώσουν 35 για μονό και 70 για διπλό. Υπάρχει ενδεχόμενο οι τιμές που αναφέρουμε να έχουν μηδαμινή αύξηση.

Ανανέωση επιχορήγησης

Σχετικά με τη βιωσιμότητα του έργου υπάρχει το μεγάλο ερώτημα για το τι θα γίνει αφού σταματήσει η επιχορήγηση. Ούτως ή άλλως όσοι παρακολουθούν το θέμα από την αρχή των συζητήσεων στον δημόσιο διάλογο, θα θυμούνται πως στις αρχικές προσφορές που δημοσιεύθηκαν δεν υπήρχε ου-

σιώδες ενδιαφέρον από εταιρείες οι οποίες υποστήριξαν πως δεν υπάρχει περιθώριο οικονομικού κέρδους ή οφέλους. Είναι και για αυτό που ο τέως υφυπουργός Ναυτιλίας κ. Βασίλης Δημητριάδης δήλωσε τον Μάιο του 2022 ότι «πρόκειται για μια προσπάθεια που γίνεται ξανά μετά από 21 χρόνια, με κρατική επιχορήγηση» ενώ κάλεσε τους πολίτες να την αγ-

Πρόκειται για εναλλακτική συνδεσιμότητα με την ηπειρωτική Ευρώπη και δεν αποτελεί κρουαζιέρα, η οποία έχει τη φιλοσοφία του περιηγητικού πλοίου.

καλιόσουν. Εξέφρασε δε τη βεβαιότητα ότι η ανάδοχος εταιρεία Scandro Holdings LTD, θα προσφέρει τις καλύτερες δυνατές υπηρεσίες, ώστε το εγχείρημα «να μην είναι πυροτέχνημα» και η υπηρεσία να συνεχίσει να λειτουργεί και να είναι βιώσιμη και μετά το πέρας της κρατικής στήριξης. Μετά και τα δύο χρόνια υλοποίησης, το έργο θα αξιολογηθεί οικονομικά αφού αποτελεί από τις μεγαλύτερες δαπάνες στον ετήσιο προϋπολογισμό του υφυπουργείου, με τους επιτελείς στο

Ναυτιλίας να προσμετρούν τη βιωσιμότητα του έργου.

Οχι κρουαζιέρα

Καθόλου αδιάφορες είναι και οι επιστημονικές των αρμοδίων πως η θαλάσσια επιβατική σύνδεση, η οποία τυγχάνει κρατικής επιδότησης έπειτα και από την έγκριση της ευρωπαϊκής επιτροπής, αποτελεί εναλλακτική συνδεσιμότητα με την ηπειρωτική Ευρώπη και όχι κρουαζιέρα, η οποία έχει τη φιλοσοφία του περιηγητικού πλοίου. Επίσης το κυπριακό σημαίας σκάφος που έχει μισθωθεί για τη ΘΕΣ είναι επιβατικό οχηματοαγωγό σκάφος και όχι κρουαζιερόπλοιο, όπως πολλοί συμπολίτες μας πιστεύουν. Μία προσεκτική εκπόνηση μελέτης βιωσιμότητας για το οικονομικό σκέλος της γραμμής μαζί με τη χάρη αντίστοιχης στρατηγικής με στόχο την αύξηση και την προσέλκυση νέων πελατών, θα ενισχύσει τον στόχο διατήρησης της υπηρεσίας για τα επόμενα χρόνια. Επιπλέον, η συνεργασία μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων με τις τοπικές κοινωνίες που αποτελούν την αγορά της ΘΕΣ, θα ενισχύσει την λειτουργικότητα του έργου με σκοπό τη βιωσιμότητά του. Εν κατακλείδι, η υλοποίηση όλων των πιο πάνω σε συνδυασμό με μια ρεαλιστική και ορθολογική προσέγγιση δύναται να οδηγήσει στην εξασφάλιση της βιωσιμότητας της ΘΕΣ και στη λειτουργία της χωρίς την απαραίτητη κρατική χορηγία.

ΑΡΘΡΟ / Της **ΚΕΪΤ ΑΜΠΝΕΤ** / REUTERS

Οι Ευρωπαίοι αγρότες πιέζουν αποτελεσματικά τις Βρυξέλλες

Οι πολιτικοί της Ε.Ε. έχουν χαλαρώσει τους κανόνες προστασίας της φύσης, έχουν θέσει όρια στην εισαγωγή αδαμολόγητων σιτηρών από την Ουκρανία και κατήργησαν τη νέα, περιοριστική για τη χρήση φυτοφαρμάκων νομοθεσία. Από την Πολωνία έως την Πορτογαλία, οι αγρότες και οι αγρότισσες εξασφάλισαν αξιοσημείωτες παραχωρήσεις ως απάντηση στις οργανωμένες δράσεις τους στις ευρωπαϊκές πόλεις, αναδιοργανώνοντας την πράσινη πολιτική της Ε.Ε. λίγους μήνες προ των ευρωεκλογών. Μέλη οικολογικών οργανώσεων και αναλυτές επισημαίνουν ότι αυτή η οπισθοδρομική αποδεδειγμένη σημαντική επιρροή των αγροτών στα κόμματα, τα οποία θέλουν να αποτρέψουν την ψηφοθηρία των ακροδεξιών και εθνικιστικών κομμάτων στις αγροτικές περιοχές. Την περασμένη

Ενόψει ευρωεκλογών, οι αγρότες εξασφάλισαν αξιοσημείωτες παραχωρήσεις.

εβδομάδα, αγρότες απέκλεισαν ξανά τους δρόμους γύρω από τα κτίρια της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις Βρυξέλλες. Την ίδια ώρα, οι υπουργοί Γεωργίας του μπλοκ αποδέχθηκαν αλλαγές για την άμβλυση των πράσινων κανόνων, που συνδέονται με την εκταμίευση 100 δισ. ευρώ σε γεωργικές επιδοτήσεις.

Οι τελευταίες ευρωεκλογές του 2019 ευνόησαν τους Πρασίνους. «Οι τωρινές εκλογές διεξάγονται τη χρονιά των θυμωμένων αγροτών», δήλωσε ο Φρανκ Μπόγκο-

Οι αγρότες και οι αγρότισσες εξασφάλισαν αξιοσημείωτες παραχωρήσεις ως απάντηση στις οργανωμένες δράσεις τους στις ευρωπαϊκές πόλεις, αναδιοργανώνοντας την πράσινη πολιτική της Ε.Ε.

βιτς, Σλοβένος ευρωβουλευτής και αγρότης.

Ωστόσο, ο επίτροπος Περιβάλλοντος Βιρτζίνιους Σινκεβίτσιους προειδοποίησε για ένα «καταστροφικό» πλήγμα στην αξιοπιστία της Ε.Ε. όταν οι χώρες-μέλη δεν ενέκριναν νόμο-ορόσημο για την προστασία της φύσης. Επίσης, ζήτησαν να περιοριστεί ή και να καθυστερήσει η νέα πολιτική κατά της αποψίλωσης των δασών, διότι ισχυρίστηκαν πως ίσως βλάψει τους αγρότες. Στη δε Γαλλία, η Γεωργία καταψήφισε την επικύρωση της συμφωνίας ελεύθερου εμπορίου Ε.Ε. - Καναδά, η οποία θεωρείται σύμβολο της επιθυμίας της Ε.Ε. να τονώσει τον ανταγωνισμό. Ορισμένες ενώσεις αγροτών αναγνωρίζουν ότι η ανταπόκριση των πολιτικών συνδέεται πιθανώς με τις ευρωεκλογές, προσθέτοντας ότι η αποδυνάμωση των πράσινων

κανόνων δεν είναι το ζητούμενο. «Τα αιτήματά μας (για δίκαιες τιμές) δεν ικανοποιήθηκαν στην πραγματικότητα», δήλωσε ο Ολλανδός αγρότης Λεονάρντο Βάντερμπεργκ, ένας αγροτικός ένωσης La Via Campesina. Οι αγρότες, το 4,2% του εργατικού δυναμικού της Ε.Ε., παράγουν μόλις το 1,4% του ΑΕΠ της, αλλά πρόσφατη έκθεση της Επιτροπής των Περιφερειών της Ε.Ε. διαπίστωσε ότι σε πολλές αγροτικές περιοχές υπήρχε ευρωσκεπτικισμός λόγω μεταναστευτικής πολιτικής και μειωμένων οικονομικών ευκαιριών. Τα ακροδεξιά κόμματα στη Γαλλία και αλλού ερμηνεύουν τις διαμαρτυρίες με τα τρακτέρ ως σύμπτωμα της αποσύνδεσης της αστικής ελίτ από τον σκληροπυρηνικό λαό της υπαίθρου. Εξ ου και αγωνίζονται να καταστούν οι σημαιοφόροι της δυσάρεσκης των αγροτών.

Μεγάλο χάσμα στα «θέλω» τραπεζών - ΕΤΥΚ

Τα πιστωτικά ιδρύματα θεωρούν πως το «πάρτι» των επιτοκίων θα τελειώσει και δεν πρέπει να εγκλωβισθούν σε αιτήματα

Του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΡΟΥΓΚΑΛΑ

Το 2024 θα είναι κομβικό για τα κυπριακά τραπεζικά ιδρύματα και τις συντεχνίες, καθώς υπάρχουν «ανοιχτοί λογαριασμοί» και μεγάλες αποστάσεις. Πλέον και η μεγαλύτερη τράπεζα του νησιού, η Τράπεζα Κύπρου, πρέπει να προχωρήσει στην ανανέωση της συλλογικής της σύμβασης, εκτός από την Ελληνική Τράπεζα που έχει να το πράξει από το μακρινό 2018. Σε ένα περιβάλλον που οι τράπεζες έχουν καταγράψει «εξωφρενικά» κέρδη, η συντεχνία προσπαθεί –λογικά σκεπτόμενη– να κερδίσει όσα περισσότερα γίνεται από τις νέες συμβάσεις για τα μέλη της. Τα κέρδη ωστόσο των τραπεζών αν και «μαμούθ», δεν αναμένεται να μείνουν τόσο ψηλά, και από τον επόμενο χρόνο, πιθανώς και από τον τρέχοντα, θα δούμε να μειώνονται. Η Ελληνική Τράπεζα δε, είναι σε ένα «περίεργο» χρονικό σημείο, καθώς είναι σε μία άκρως μεταβατική περίοδο λόγω της εξαγοράς της από την Eurobank, γεγονός που έχει τη δική του «εξωριστή» σημασία στις συνομιλίες των δύο μερών (συντεχνιών – τραπεζών). Ο Κυπριακός Εργοδοτικός Σύνδεσμος Τραπεζών (ΚΕΣΤ) έχει αναλάβει όλο το πρότζεκτ υλοποίησης των συλλογικών συμβάσεων με τις τράπεζες, αλλά με μία διαφορά. Πλέον μπορεί να θεωρηθεί και δυσκολότερο το εγχείρημα, αφού θα είναι μία ενιαία σύμβαση που θα αφορά όλες τις κυπριακές τράπεζες. Έχοντας στο νου όλα τα παραπάνω, το 2024 θα είναι μία ιδιαίτερα δύσκολη χρονιά για συνομιλίες μεταξύ συντεχνιών και τραπεζών και αναμένεται να αποδειχθεί ακόμα δυσκολότερη, με τους «δυσωϊόνους» να αναφέρουν πως πιθανώς να μην δούμε καμία

νέα συμφωνία. Αυτό βέβαια δεν σημαίνει πως οι τράπεζες δεν είναι αναγκασμένες να τηρούν τα ήδη συμφωνημένα, άρα από πλευράς τραπεζών θα κάνουν ό,τι είχαν συμφωνήσει στην τελευταία υπογραφή συλλογική σύμβαση. Είναι παράνομο εξάλλου να μην τηρούν τα συμφωνηθέντα.

Όπως πληροφορείται η «Κ», η ΕΤΥΚ πάνω-κάτω εμμένει στις θέσεις της, όπως είχαν σταλεί εντός του 2023 και όπως θα παρουσια-

Τα αιτήματα που αφορούν την ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης για τα έτη 2023-2025 είναι πάνω-κάτω τα ίδια σε σχέση με τις θέσεις που είχαν παρουσιαστεί στον Σύνδεσμο ΚΕΣΤ εντός του 2023.

στούν παρακάτω. Οι τράπεζες από την άλλη, δεν θέλουν να ικανοποιηθούν όλες τους τις θέσεις, θεωρώντας πως το «πάρτι» των επιτοκίων θα τελειώσει και δεν πρέπει να εγκλωβισθούν σε αιτήματα που στα επόμενα χρόνια δεν θα είναι ικανές να ικανοποιήσουν. Οι τράπεζες θέλουν βάσει της επίδοσης της κάθε χρονιάς να δίνουν τα όσα μπορούν να προσφέρουν στους υπαλλήλους τους, κάτι που η συντεχνία δεν αναγνωρίζει και ζητά μία μακρά λίστα πραγμάτων.

Τα αιτήματα που αφορούν την ανανέωση της Συλλογικής Σύμβασης για τα έτη 2023-2025 είναι πά-

Στο κεφάλαιο του Ταμείου Προνοίας, η ΕΤΥΚ θέλει οι τράπεζες να επαναφέρουν την εργοδοτική εισφορά στο 14%, δηλαδή στα επίπεδα προ κρίσης του 2013.

νω-κάτω τα ίδια σε σχέση με τις θέσεις που είχαν παρουσιαστεί στον Σύνδεσμο ΚΕΣΤ εντός του 2023. Τα αιτήματα της ΕΤΥΚ αφορούν αυξήσεις μισθών και μισθολογικών κλιμάκων από την πρώτη του χρόνου για κάθε χρόνο (2023, 2024, 2025). Συγκεκριμένα, υπήρχε αναφορά να παραχωρείται σε όλο το προσωπικό αύξηση στους βασικούς μισθούς 2%, με ελάχιστη αύξηση στο βασικό μισθό σε μηνιαία βάση ύψους 42 ευρώ. Έτσι, όπως σημειώνει η ΕΤΥΚ, με την αύξηση αυτή θα έπρεπε να αναθεωρηθούν και οι υφιστάμενες μισθολογικές κλίμακες.

Η συντεχνία στα «θέλω» της ζητά όπως τα νέα συμφωνηθέντα να έχουν και αναδρομική ισχύ. Ζητούσε να γίνει αποκατάσταση των μειώσεων των μισθών και ωφελιμάτων που έγιναν στην περίοδο της κρίσης του 2013, ενώ για το ωράριο, ζητούσε 4ήμερη εργασία και να αξιοποιηθεί καταλλήλως σε σχέση με το ωράριο η τεχνολογία. Αναφορικά με τα υψηλά δώματα των τραπεζών, η ΕΤΥΚ θέλει σε κάθε Διοικητικό Συμβούλιο τράπεζας να υπάρχει εκπρόσωπος των εργαζομένων, ενώ συγχρόνως θέλει να μπει στη μισθοδοσία και ο λεγόμενος 14ος μισθός, αυτός των εορτών του

Πάσχα. Αναφορικά με τα επιδόματα, η ΕΤΥΚ θέλει να δίδεται επίδομα φαγητού σε όσους παρατείνουν τον εργάσιμο χρόνο τους κατά μία ώρα τουλάχιστον, πέραν του συμφωνημένου ωραρίου, και στις πολύτεκνες οικογένειες να καταβάλλεται επίδομα 50 ευρώ για κάθε παιδί. Το ίδιο να ισχύει και για μονογονείς, ενώ πέραν των άνω, οι τράπεζες να αναλάβουν τη δημιουργία νηπιαγωγείων για σκοπούς διευκόλυνσης του προσωπικού τους.

Στο 14% το Ταμείο Προνοίας
Μπαίνοντας στο κεφάλαιο του Ταμείου Προνοίας, η ΕΤΥΚ θέλει

οι τράπεζες να επαναφέρουν την εργοδοτική εισφορά στο 14%, δηλαδή στα επίπεδα προ κρίσης του 2013 και για τα συμβατικά δάνεια προσωπικού να βελτιωθούν οι όροι παραχώρησης των συμβατικών δανείων. Σχετικά με τα του Ταμείου Υγείας, η ΕΤΥΚ επιζητά η κάθε τράπεζα να εισφέρει κατ' αναλογία και για τους αφυπηρετησαντες τραπεζοϋπαλλήλους, ενώ η άδεια άνευ απολαβών να δίδεται μέχρι και δύο έτη για προσωπικούς λόγους.

Σχετικά με τις οργανικές θέσεις, η συντεχνία θέλει να αυξηθούν στο 35% του προσωπικού, να συμφωνηθούν κατά βαθμό, υπηρεσία, τμήμα και επαρχία, ενώ όσοι υπάλληλοι έχουν δικαίωμα υπογραφής, να είναι τουλάχιστον ενταγμένοι στην κλίμακα του βοηθού τμηματάρχη. Αναφορικά με τις άδειες του προσωπικού, η ΕΤΥΚ ζητά να αυξηθεί η άδεια μητρότητας στους οκτώ μήνες και η άδεια πατρότητας στους τρεις και να είναι με πλήρεις απολαβές. Ζητά παράλληλα πέντε επιπλέον ημέρες κανονικής άδειας σε γονείς παιδιών ΑΜΕΑ και παραχώρηση δύο επιπλέον ημερών κανονικής άδειας στα μέλη που έχουν ανήλικα τέκνα έως τεσσάρων ετών. Ζητά ακόμη, παραχώρηση κανονικής άδειας δύο ημερών κατ' έτος για την παρακολούθηση της σχολικής προόδου των παιδιών μέχρι και την δευτεροβάθμια εκπαίδευση.

Τέλος, όλες οι συμφωνημένες επιτροπές να έχουν ισάριθμη συμμετοχή ΕΤΥΚ-τράπεζας, για το Ταμείο Ευμερίας να αυξηθεί το ποσοστό εισφοράς του εργοδότη από 0,3% σε 0,5% και να γίνει αναθεώρηση/βελτίωση όλων των ειδικών συμφωνιών.

2024 SCYENCE FAIR

TOMORROW'S SCIENTISTS
- OUR FUTURE

- + ΣΧΟΛΙΚΟΣ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΣ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ
- + ΕΥΦΑΝΤΑΣΤΑ & ΔΙΑΔΡΑΣΤΙΚΑ ΠΕΙΡΑΜΑΤΑ
- + ΕΜΠΝΕΥΣΜΕΝΕΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ
- + ΔΙΑΣΚΕΔΑΣΤΙΚΕΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ

17 Απριλίου | 09:00-17:00
📍 Ινστιτούτο Κύπρου

ΕΙΣΟΔΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΗ

Πληροφορίες: 22 208 702
📱 🌐 [sciencefair](http://sciencefair.org)

ΣΥΝΕΡΓΟΙ

ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ

ΠΡΟΣΤΑΣΗ

Υπόθεση χαλλούμι: Σε αναζήτηση της χρυσής τομής για τον «λευκό χρυσό»

Ευρεία σύσκεψη στην παρουσία αντιπροσωπειών όλων των εμπλεκόμενων φορέων γύρω από το χαλλούμι, θα πραγματοποιηθεί την ερχόμενη Δευτέρα 8 Απριλίου, στο Προεδρικό Μέγαρο, υπό τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας κ. Νίκο Χριστοδουλίδη. Η συνάντηση της Δευτέρας κατά την οποία αναμένεται η Κυβέρνηση να ανακοινώσει τις προθέσεις αναφορικά με το χαλλούμι, γίνεται σε συνέχεια κατ' ιδίαν επαφών που είχε ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς καθώς και μετά την απόφαση του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για την προσφυγή κατά του Κανονισμού, και της διαφανιζόμενης απόφασης για παράταση της μεταβατικής περιόδου μέχρι το 2029.

Το χαλλούμι αποτελεί το δεύτερο μεγαλύτερο εξαγωγικό προϊόν της Κύπρου και αναμφίβολα η συνέχιση της αβεβαιότητας γύρω από αυτό, επηρεάζει σημαντικά την αγορά και κυρίως τις εξαγωγές του προϊόντος. Μόνο το 2023 οι εξαγωγές του χαλλουμιού άγγιξαν τα 313 εκατομμύρια ευρώ, επιβεβαιώνοντας τον τίτλο του «λευκού χρυσού». Η Κυβέρνηση λοιπόν καλείται να βρει τη χρυσή τομή, που θα προστατεύει το χαλλούμι ως προϊόν ΠΟΠ και την ίδια ώρα θα διασφαλίζει τις εξαγωγές του, θα δημιουργεί προοπτική για περαιτέρω ανάπτυξη των εξαγωγών, προστατεύοντας όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη αλλά και τις χιλιάδες θέσεις εργασίας του κλάδου. Άλλωστε, για την ανάγκη προστασίας των εξαγωγών του χαλλουμιού είχαν εκφραστεί θετικά στις κατ' ιδίαν συναντήσεις τόσο ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας όσο και η Υπουργός Γεωργίας.

Τις τελευταίες μέρες από πλευράς Υπουργείου Γεωργίας σημειώνεται ότι τρέχουν μέτρα στήριξης για τους αιγοπροβατοτρόφους είτε γενετικής βελτίωσης είτε κίνητρα για ανάπτυξη μονάδων και αυτό το διάστημα είναι σε επεξεργασία επιπρόσθετα μέτρα προς αυτή την κατεύθυνση.

Η προσπάθεια ωστόσο για αύξηση των ποσοτήτων αιγοπρόβειου γάλακτος είχε ξεκινήσει από το 2014. 10 χρόνια μετά, φαίνεται ότι οι προσπάθειες δεν αποδίδουν στον απαιτούμενο βαθμό. Από τα διαθέσιμα στοιχεία προκύπτει ότι οι διαθέσιμες ποσότητες αιγοπρόβειου γάλακτος για χρήση στο μεικτό χαλλούμι κατά την χαμηλή σε παραγωγή περίοδο δεν ξεπερνά το 10% και την υπόλοιπη περίοδο φτάνει στο 25%. Εύλογα λοιπόν προκύπτει το ερώτημα κατά πόσο μπορεί όντως το αιγοπρόβειο γάλα μπορεί να παραχθεί σε ποσότητες που να επαρκούν για ποσοστό 51% στο μεικτό χαλλούμι και να στηρίξει έτσι τις εξαγωγές του προϊόντος ή θα μπουκνουν σε κίνδυνο οι εξαγωγές του προϊόντος με ότι αυτό συνεπάγεται για την κυπριακή οικονομία.

Την ίδια ώρα, τυροκομεία εκτός Κύπρου καραδοκούν, ενώ ήδη παράγον παραπλήσια τυριά σάφρας. Αυτό λοιπόν που χρειάζεται είναι όλοι οι εμπλεκόμενοι να κάνουν ένα βήμα πίσω και η Κυβέρνηση να επιδείξει την αποφασιστικότητα που χρειάζεται για την εξεύρεση εκείνης της λύσης που θα προστατεύει το χαλλούμι ΠΟΠ και τα οφέλη που αυτό φέρνει στην οικονομία του τόπου.

Ουραγός στην Ευρώπη η Ελλάδα στις πατέντες

Λίγες οι αιτήσεις για την απόκτηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΔΕΛΕΒΕΓΚΟΥ

Ιδιότερα χαμηλός είναι ο αριθμός των αιτήσεων για πατέντες που κατέθεσαν στο Ευρωπαϊκό Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (ΕΠΟ) εφευρέτες και εταιρείες από την Ελλάδα, σύμφωνα με τα στοιχεία του ευρωπαϊκού οργανισμού. Ειδικότερα, οι νέες αιτήσεις από την Ελλάδα για την απόκτηση ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας υποχώρησαν το 2023, έναντι του 2022, κατά 15,6%, έχοντας διαμορφωθεί σε 157. Αυτή η επίδοση κατατάσσει την Ελλάδα στην 36η θέση μεταξύ των 50 χωρών με τις περισσότερες αιτήσεις. Την πρώτη και τη δεύτερη θέση κατέχουν οι ΗΠΑ και η Γερμανία με 48.155 και περίπου 25.000 αιτήσεις, αντιστοίχως.

«Η Ελλάδα με μόνο 157 ευρωπαϊκές αιτήσεις ή 15 αιτήσεις ανά εκατ. κατοίκων βρίσκεται πολύ χαμηλά. Ο αντίστοιχος μέσος όρος του Ευρωπαϊκού Γραφείου είναι 150, ενώ σε κάποιες μικρές, αλλά τεχνολογικά ανεπτυγμένες χώρες (Ελβετία, Σουηδία, Δανία, Ολλανδία) ξεπερνάει τις 500 αιτήσεις ανά εκατ. κατοίκων», εξηγεί στην «Κ» ο δρ Δημήτρης

Κουζέλης, Ευρωπαίος σύμβουλος διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και πρόεδρος της Επιτροπής Διανομής Ιδιοκτησίας της Εθνικής Ελληνικής Επιτροπής του Διεθνούς Εμπορικού Επιμελητηρίου.

Σε αντίθεση με την κατοχύρωση εφευρέσεων από τον Οργανισμό Βιομηχανικής Ιδιοκτησίας (ΟΒΙ) που διασφαλίζει την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας μόνο στην ελληνική επικράτεια, η απόκτηση ενός ευρωπαϊκού διπλώματος ευρεσιτεχνίας έχει πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα, αποτελώντας πολύ πιο δύσκολη υπόθεση, σύμφωνα με τους ειδικούς.

«Το πιο ανησυχητικό είναι ότι το 2023 η Ελλάδα παρουσίασε μια πτώση 16% σε σχέση με το 2022, αλλά και 23% σε σχέση με το 2021, όταν οι συνολικές αιτήσεις ανήλθαν στις 203. Και το κερασάκι στην τούρτα είναι ότι μεγαλύτερος καταθέτης δεν ήταν καν ελληνική εταιρεία, αλλά η ελληνική θυγατρική της γαλλικής BIC-Violex, η οποία έχει το ερευνητικό κέντρο της στην Αττική. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι ένα σημαντικό ποσοστό των αιτήσεων προέρχεται από ιδιώτες καταθέτες-

Αυξημένες κατά 5%, στις 329, ήταν οι αιτήσεις των Πορτογάλων για πατέντες το 2023, ενώ των Ελλήνων μειώθηκαν κατά 15,6%, στις 157.

Ο αριθμός των ελληνικών αιτήσεων είναι κατά 90% μικρότερος σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο.

εφευρέτες, δηλαδή φυσικά πρόσωπα», τονίζει ο κ. Κουζέλης.

Ο αριθμός των αιτήσεων από την Ελλάδα εμφανίζει υστέρηση κατά 90% σε σχέση με τον ευρωπαϊκό μέσο όρο και συγκριτικά με χώρες όπως η Πορτογαλία η υστέρηση είναι ακόμη μεγαλύτερη. «Με 329 αιτήσεις το 2023, η Πορτογαλία σημείωσε αύξηση 5% ετησίως και πλέον μας ξεπερνάει κατά 110%. Το 2014, εν μέσω οικονομικής κρίσης και των δύο χωρών, η Πορτογαλία κατέθεσε περίπου 100 αιτήσεις, όσες και η Ελλάδα, ενώ το 2004 η Ελλάδα κατέθεσε υπερδιπλάσιο αριθμό αιτήσεων σε σχέση με την Πορτογαλία», εξηγεί ο κ. Κουζέλης.

Διαρκή πτώση καταγράφει και ο αριθμός των πατεντών σε σχέση

με τις αιτήσεις. «Τα τελευταία 10 χρόνια για κάθε 100 αιτήσεις χορηγούνται 40 διπλώματα σε Έλληνες καταθέτες (αιτήσεις), αριθμός σημαντικά χαμηλότερος από τα 60 που χορηγούνται κατά μέσον όρο στους Ευρωπαίους καταθέτες και τα 75 που χορηγούνται σε Ιάπωνες. Αυτό οφείλεται αφενός στο χαμηλό επίπεδο καινοτομίας και αφετέρου στην έλλειψη ικανοποιητικού αριθμού πιστοποιημένων συμβούλων στην Ελλάδα, με αποτέλεσμα οι καταθέτες να προσπαθούν να συντάξουν οι ίδιοι την αίτησή τους, γεγονός που οδηγεί σε αποτυχία», προσθέτει ο κ. Κουζέλης.

«Ο πρώτος λόγος για τις χαμηλές επιδόσεις είναι η έλλειψη κουλτούρας κατοχύρωσης στην ελληνική βιομηχανία, η οποία, με ισχυρή εξαίρεση ένα μέρος της φαρμακοβιομηχανίας, δεν ενδιέφερεται να καινοτομήσει, προφανώς διότι θεωρεί τη σημερινή κερδοφορία της αρκετή. Συχνά έχουμε τονίσει την υποστολέωσα και επομένως υπολειμμένη του ΟΒΙ, ο οποίος φαίνεται να αρκείται σε ρόλο παρατηρητή», καταλήγει ο δρ Δημήτρης Κουζέλης.

«Λερναία Υδρα» τα e-shops που εξαπατούν καταναλωτές

Με τη Λερναία Υδρα μοιάζουν ορισμένες φορές τα ηλεκτρονικά καταστήματα (e-shops) τα οποία εξαπατούν τους καταναλωτές και δεν παραδίδουν παραγγελίες. Την περασμένη εβδομάδα το υπουργείο Ανάπτυξης επέβαλε πρόστιμο 120.000 ευρώ σε ηλεκτρονικό κατάστημα που εδρεύει στη Λάρισα και ταυτόχρονα διέκοψε τη λειτουργία του site του, έτσι ώστε να προστατευθούν οι καταναλωτές. Μόνο που ήδη η ίδια εταιρεία που λειτουργούσε το site δημιούργησε γρήγορα άλλο, με παρεμφερές όνομα και ίδιο αντικείμενο με το προηγούμενο ηλεκτρονικό κατάστημα.

Το γεγονός ότι πρόκειται για την ίδια εταιρεία προκύπτει από τα στοιχεία που υπάρχουν στο νέο site, ότι δηλαδή έχει δημιουργηθεί από την εταιρεία στην οποία επιβλήθηκαν οι σχετικές κυρώσεις από το υπουργείο Ανάπτυξης, όπως αυτή αναφέρεται στη σχετική ανακοίνωση που εξέδωσε το αρμόδιο υπουργείο. Τα στοιχεία επικοινωνίας του νέου ηλεκτρονικού καταστήματος (ταχυδρομική διεύθυνση και τηλέφωνο) είναι επίσης ακριβώς ίδια με αυτά που είχε εκείνο στο οποίο το υπ. Ανάπτυξης έβαλε λουκέτο.

Η ύπαρξη του νέου καταστήματος είναι εις γνώση των υπηρεσιών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή, αλλά απαιτούνται περίπου 2 ημέρες για να προβεί σε διακοπή της λειτουργίας αυτού, ενώ απαιτείται σχετική εντολή από την Εθνική Επιτροπή Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων. Το γεγονός ότι ανήκει εμφανώς στην ίδια εταιρεία διευ-

κόλυνε την κατάσταση, διότι σε διαφορετική περίπτωση η διαδικασία διακοπής της λειτουργίας του θα ήταν χρονοβόρα, καθώς, αφού είναι καινούργιο, δεν έχουν γίνει ακόμη καταγγελίες γι' αυτό.

Σύμφωνα με την ανακοίνωση του υπουργείου Ανάπτυξης, οι παραβάσεις που εντοπίστηκαν ήταν οι ακόλουθες:

- Η μη παράδοση των παραγγελιών προϊόντων στον συμφωνημένο χρόνο παράδοσης και η μη ενημέρωση των καταναλωτών σχετικά με τον οριστικό χρόνο εκτέλεσης της παραγγελίας μετά την παρέλευση της προθεσμίας.
- Η μη επιστροφή των χρημάτων που κατέβαλαν οι καταναλωτές για την αγορά των αγαθών, τα οποία ουδέποτε παραβίβαν μετά από καταγγελία της σύμβασης και ακύρωση της παραγγελίας.
- Η παραπλάνηση των καταναλωτών σχετικά με τη διαθεσιμότητα των αγαθών, ενώ στην πραγματικότητα η επιχείρηση δεν ήταν σε θέση να εκτελέσει τις παραγγελίες.
- Η δυσχερής έως αδύνατη επικοινωνία με την επιχείρηση.

Η δυνατότητα να διακόπτεται η λειτουργία ενός ηλεκτρονικού καταστήματος παρέχεται από τον νόμο στις υπεραξίες του τελευταίου χρόνου, γεγονός που έχει οδηγήσει σε αρκετές σχετικές απομαρτυρίες για την προστασία των καταναλωτών. Τους τελευταίους 7-8 μήνες έχουν «κατέβει» περί τα 50-60 sites ηλεκτρονικών καταστημάτων, ύστερα από σχετικές ενέργειες της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας του Καταναλωτή.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Με πρόστιμα κινδυνεύουν 1.072 επιχειρήσεις για τα POS

Του ΠΡΟΚΟΠΗ ΧΑΤΖΗΝΙΚΟΛΑΟΥ

Αντιμέτωπες με υψηλά πρόστιμα είναι 1.072 επιχειρήσεις οι οποίες όχι μόνο δεν έχουν προχωρήσει στη διασύνδεση των ταμειακών μηχανών με τα POS, αλλά δεν έχουν κλείσει εντός Απριλίου και ραντεβού με τεχνικούς.

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Γενικής Διεύθυνσης Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης της ΑΑΔΕ, πρόκειται για επιχειρήσεις με τζίρο άνω του 1 εκατ. ευρώ το 2023 και στην πλειονότητά τους αφορούν τον κλάδο εστίασης (εστιατόρια, μπαρ, νυχτερινά κέντρα, εταιρείες παρασκευής γευμάτων, catering, μπαρ ξενοδοχείων κ.λπ.) καθώς και πρατήρια καυσίμων.

Ο ελεγκτικός μηχανισμός είναι σε επικοινωνία με αυτές τις επιχειρήσεις προκειμένου να εξακριβώσει αν η μη συμμόρφωσή τους οφείλεται σε αμέλεια ή σε λόγους ανωτέρας βίας. Εφόσον δεν δοθούν πειστικές απαντήσεις, θα επιβληθούν τα πρόστιμα που προβλέπει η νομοθεσία.

Όπως αναφέρουν από την ΑΑΔΕ, τόσο η επικοινωνία όσο και οι έλεγχοι θα επεκταθούν και στις υπόλοιπες επιχειρήσεις με χαμηλότερο τζίρο που δεν ολοκλήρωσαν εγκαίρως τη διασύνδεση των συστημάτων τους.

Σημειώνεται πάντως ότι οι τεχνικοί διασυνδέσεων προχώρησαν σε μια άτυπη απεργία ζητώντας περισσότερο χρόνο για τη διασύνδεση των ταμειακών μηχανών με τα POS, κάτι που αρνήθηκε η πολιτική ηγεσία του υπουργείου.

Τα πρόστιμα και οι κυρώσεις σε περίπτωση μη συμμόρφωσης με τις διατάξεις αφορούν όλους τους κρίκους της αλυσίδας, δηλαδή όλες τις επιχειρήσεις που εμπλέκονται στην υλοποίηση του έργου της δια-

Σε πρώτη φάση ελέγχθηκαν επιχειρήσεις με τζίρο πάνω από 1 εκατ. ευρώ το 2023. Τα περισσότερα προβλήματα εντοπίστηκαν στον κλάδο της εστίασης.

Δεν έχουν ακόμη διασυνδέσει τις ταμειακές με τα τερματικά και δεν έχουν κλείσει ραντεβού με τεχνικούς.

σύνδεσης και συγκεκριμένα: • **Επιχειρήσεις λιανικής.** Για τις επιχειρήσεις που υποχρεούνται βάσει του νόμου να διασυνδέσουν τα τερματικά τους μηχανήματα POS με τις ταμειακές μηχανές και δεν το κάνουν εντός των χρονοδιαγραμμάτων προβλεπόμενα:

1. Πρόστιμο ύψους 10.000 ευρώ, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης απλογραφικού λογιστικού συστήματος, ή 20.000 ευρώ, εφόσον πρόκειται για υπόχρεο τήρησης δι-

πλογραφικού λογιστικού συστήματος.

2. Το πρόστιμο μειώνεται κατά 50%, όταν επιβάλλεται σε χρήστες τερματικών POS που ασκούν τη δραστηριότητά τους σε οικισμούς με πληθυσμό έως 500 κατοίκους και σε νησιά με πληθυσμό κάτω των 3.100 κατοίκων, πλην των τόπων που έχουν ανακηρυχθεί ως τουριστικοί.

3. Αν η ίδια παράβαση διαπραχθεί εντός πενταετίας από την κοινοποίηση της αρχικής πράξης επιβολής πρόστιμου τα πρόστιμα διπλασιάζονται και για κάθε επόμενη ίδια παράβαση εντός πενταετίας από την κοινοποίηση της αρχικής πράξης επιβολής πρόστιμου τριπλασιάζονται.

• **Πόροχοι τερματικών POS.** Σε περίπτωση που αυτές οι εταιρείες δεν συνεργάζονται με τις απαιτήσεις λειτουργίας και διασυνδέσεων των POS με τις ταμειακές, όπως αυτές έχουν οριστεί από την ΑΑΔΕ, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 200.000 ευρώ. Αν όμως η ίδια παράβαση διαπραχθεί εντός πενταετίας από την κοινοποίηση της αρχικής πράξης επιβολής πρόστιμου, επιβάλλεται πρόστιμο ύψους 300.000 ευρώ.

2.000 έλεγχοι

Παράλληλα, ο ελεγκτικός μηχανισμός της ΑΑΔΕ αναμένεται να πραγματοποιήσει 2.000 ελέγχους στους 35 κλάδους που ήταν υποχρεωμένοι από την 1η Απριλίου να έχουν εγκαταστήσει POS. Ηδη κλιμάκιο της ΑΑΔΕ ξεκίνησαν σήμερα το πρωί ελέγχους σε υπόχρεους εγκαταστάσεις POS (ταξί, περιπέτρα κ.λπ.) και σύντομα αναμένονται ανακοινώσεις. Σε όσες περιπτώσεις διαπιστωθεί ότι οι υπόχρεοι είτε δεν έχουν προμηθευτεί POS είτε δεν δέχονται συναλλαγές με κάρτες, θα επιβάλλεται πρόστιμο 1.500 ευρώ.

Υψηλή απόδοση 9,5% πέτυχαν το 2023 τα επαγγελματικά ταμεία

Της ΡΟΥΛΑΣ ΣΑΛΟΥΡΟΥ

Μέση απόδοση 9,5% πέτυχαν το 2023 οι διαχειριστές των κεφαλαίων ύψους 2,139 δισ. ευρώ, που αποτελούν την περιουσία των 32 Ταμείων Επαγγελματικής Ασφάλισης (TEA), στα οποία συμμετέχουν 222.671 εργαζόμενοι απ' όλους τους κλάδους της οικονομίας. Γεγονός που, σύμφωνα με εκπροσώπους θεσμικών φορέων, ακαδημαϊκών, CEO και διευθυντές μεγάλων επιχειρήσεων, καθώς και στελέχη της αγοράς που συμμετείχαν στο 5ο Συνέδριο Επαγγελματικής Ασφάλισης, δείχνει ότι η διαχείριση είναι σε καλά χέρια και κατά συνέπεια δεν ευθύνεται για τη χαμηλή ανάπτυξη του θεσμού.

Στον αντίποδα, όλοι οι ομιλητές κατέγραψαν θεσμικά εμπόδια που υπήρχαν μέχρι και την ψήφιση του πρόσφατου νόμου για τα TEA (εποπτεία, γραφειοκρατία, βαθμιά ελευθερίας των διοικήσεων), «αγκάθια» που δημιουργήθηκαν όπως η κατάργηση των φορολογικών κινήτρων και η σχέση των TEA με τα ομαδικά ασφαλιστήρια συμβόλαια και, κυρίως, δομικά προβλήματα της ελληνικής οικονομίας και κατά συνέπεια της εγχώριας αγοράς εργασίας, όπως η φορολογική σφήνα (χαμηλοί μισθοί, υψηλή φορολογία και υψηλές ασφαλιστικές εισφορές), που εξακολουθούν να κρατούν τον θεσμό των TEA χαμηλά στην παγκόσμια κατάταξη.

Όπως χαρακτηριστικά τονίσει από το βήμα του συνεδρίου ο πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης TEA και πρόεδρος του Ταμείου Επαγγελματικής Ασφάλισης (31/12/2023) τα περιουσιακά στοιχεία του συνόλου των TEA ανέρχονταν σε 2,139 δισ. ευρώ, ο αριθμός των ενεργών ασφαλισμένων σε επαγγελματικά ταμεία στη χώρα μας αντιπροσωπεύει το 4,85% του οικονομικά ενεργού πληθυσμού

Τα περιουσιακά στοιχεία του συνόλου των TEA ανέρχονταν σε 2,139 δισ. ευρώ, σημειώνοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 18,01%.

Στα 32 Ταμεία Επαγγελματικής Ασφάλισης συμμετέχουν 222.671 εργαζόμενοι απ' όλους τους κλάδους.

της και το 5,97% των απασχολούμενων στην αγορά εργασίας. Παρ' όλα αυτά, το συνολικό ενεργητικό αντιστοιχεί περίπου στο 0,1% του ΑΕΠ. Και μάλιστα, παρά τις σημαντικές αποδόσεις. Αναλυτικά, σύμφωνα με στοιχεία της Επιτροπής Κεφαλαιαγοράς (31/12/2023) τα περιουσιακά στοιχεία του συνόλου των TEA ανέρχονταν σε 2,139 δισ. ευρώ, σημειώνοντας ετήσια αύξηση της τάξεως του 18,01%. Η αξία του ενεργητικού των 28 TEA προαιρετικής ασφάλισης ήταν

το ίδιο διάστημα 383 εκατ. ευρώ. Η μέση σταθμική απόδοση του υπό διαχείριση χαρτοφυλακίου του συνόλου των TEA, κατά το 2023, διαμορφώθηκε στο 9,5%. Με την επίδοση αυτή, οι επαγγελματίες διαχειριστές των TEA κατάφεραν μάλιστα, όπως χαρακτηριστικά ανέφερε ο κ. Νούντς, όχι μόνο να διαγράψουν την πολύ αρνητική χρονιά των αγορών χρήματος και κεφαλαίου του προηγούμενου έτους 2022, που οδήγησε σε μέση σταθμική απόδοση -8,6%, αλλά και να προσδώσουν υπερβάλλουσες υπεραξίες στους ατομικούς λογαριασμούς των ασφαλισμένων μελών των επαγγελματικών ταμείων.

Κατά τη χρονική περίοδο 2011-2023, τα TEA παρουσίασαν μέσες ετήσιες επενδυτικές αποδόσεις 4%. Σύμφωνα μάλιστα με τον πρόεδρο του Δ.Σ. της Ένωσης Θεσμικών Επενδυτών, Κρις Αίσιωπο, οι διαχειριστές έχουν δημιουργήσει υπεραξία στην περιουσία των TEA. «Τα περισσότερα ταμεία στην Ελλάδα έχουν μεγάλη έκθεση σε ομόλογα και έντοκα γραμμάτια χωρών της Ευρωζώνης. Οι αποδόσεις είναι σε καλύτερο risk-return. Κι ενώ το 2022 ήταν δύσκολο έτος καθώς δεν υπήρχε ποθενά καταφύγιο, η Ελλάδα κατάφερε να βρίσκεται κάπου στη μέση της κατάταξης των αποδόσεων», επισήμανε ο κ. Αίσιωπος. Για να καταλήξει και αυτός, όπως πολλοί άλλοι ομιλητές, πως θα πρέπει να στραφούμε σε άλλες αιτίες για τη χαμηλή ανάπτυξη του θεσμού, όπως το χαμηλό διαθέσιμο εισόδημα και η έλλειψη ασφαλιστικής συνείδησης. Μιλώντας στο ίδιο συνέδριο, ο υφυπουργός Εργασίας Πάνος Τσακλόγλου ξεκαθάρισε ότι τα TEA είναι μέγρους της συμπληρωματικής απάντησης του 2ου πυλώνα στις δημογραφικές προκλήσεις και αναπτύσσουν ισχυρή δυναμική.

Η ακρίβεια διευρύνει τις ανισότητες

Μεγαλώνει το χάσμα ανάμεσα στα φτωχότερα και πλουσιότερα τμήματα του πληθυσμού, πιέσεις και στα μεσαία εισοδήματα

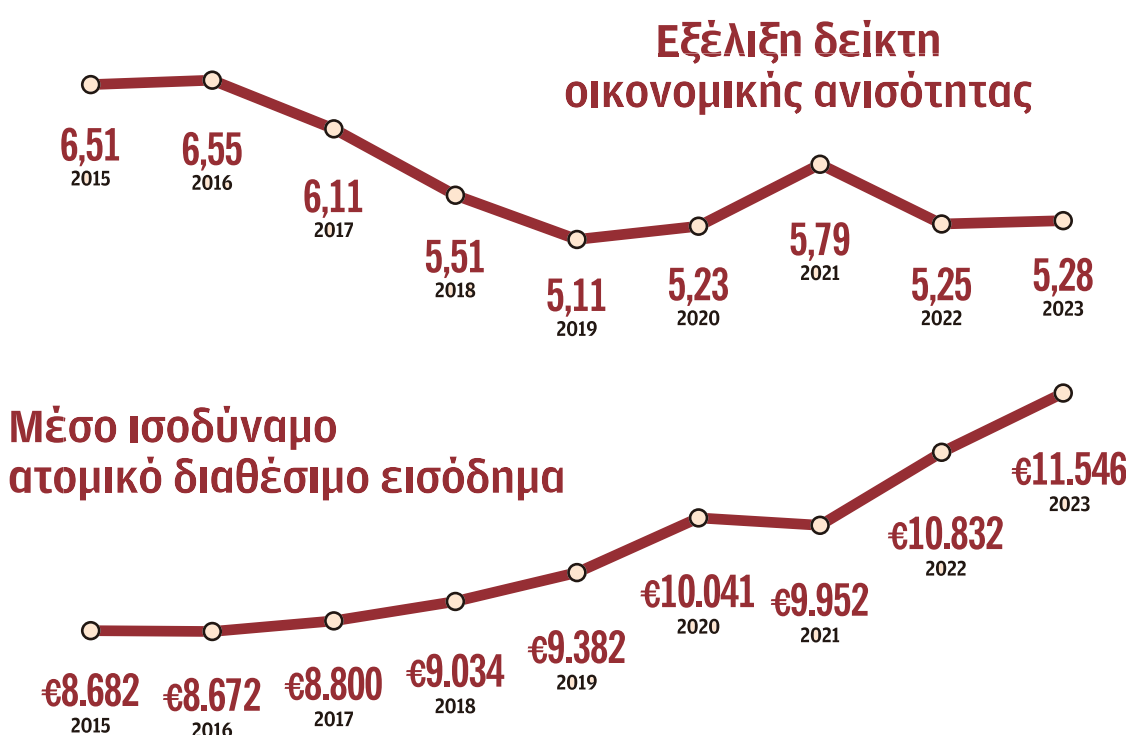
Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Διεύρυνση των οικονομικών ανισοτήτων επιφέρει η πληθωριστική κρίση, η οποία βρίσκεται σε εξέλιξη από το δεύτερο μισό του 2021 και κορυφώθηκε το 2022 με την έναρξη του πολέμου στην Ουκρανία.

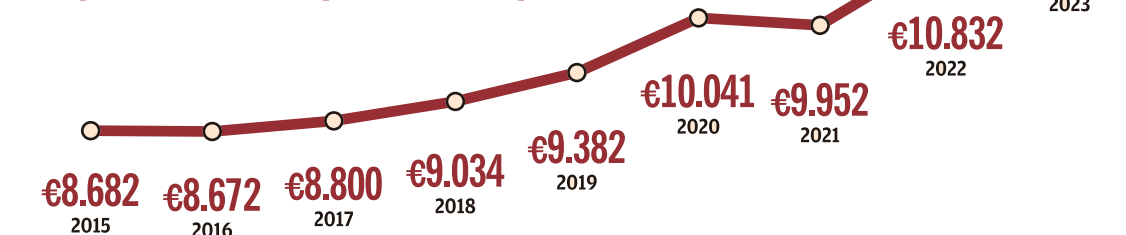
Η αύξηση των τιμών σε βασικά αγαθά, τρόφιμα και ενέργεια, αλλά και η εκτόξευση των ενοικίων στα ύψη και συνολικά του κόστους στέγασης διευρύνουν το χάσμα ανάμεσα στα φτωχότερα και τα πλουσιότερα τμήματα του πληθυσμού, ενώ την ίδια ώρα δημιουργούν συνθήκες «φτωχοποίησης» και για τα νοικοκυριά

Σχεδόν ένα στα δύο νοικοκυριά αντιμετώπιζε πέρυσι δυσκολία στην πληρωμή του ενοικίου, της δόσης δανείου ή πάγιων λογαριασμών.

που ανήκουν στη μεσαία εισοδηματική κατηγορία, υποβαθμίζοντας τις συνθήκες διαβίωσης. Ενδεικτικό του παραπάνω είναι ότι σχεδόν ένα στα δύο νοικοκυριά—στο σύνολο του πληθυσμού—αντιμετώπιζε πέρυσι δυσκολία στην πληρωμή του ενοικίου, της δόσης δανείου ή πάγιων λογαριασμών, ενώ έναν χρόνο πριν το αντίστοιχο ποσοστό ήταν 29,1%. Σχεδόν ένας στους τέσσερις δεν πήγε στον γιατρό, αν και χρειαζόταν, ενώ σχεδόν ένας στους τρεις δεν επισκέφθηκε τον οδοντίατρο.

Μέσο εισοδήματα ατομικό διαθέσιμο εισόδημα

ΣΗΜ.: Η περίοδος αναφοράς των εισοδημάτων αφορά το προηγούμενο από το έτος διενέργειας της έρευνας, δηλαδή τα αντίστοιχα έτη 2014-2022.

ΠΗΓΗ: ΕΛΣΤΑΤ

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Αν και το μέσο διαθέσιμο εισόδημα ήταν υψηλότερο περίπου κατά 29% το 2022 σε σύγκριση με το 2014, μεγάλο μέρος της αύξησης εξαντλείται από τον πληθωρισμό, με τις τιμές μέσα στη δεκαετία 2014-2023 να έχουν αυξηθεί, σύμφωνα με στοιχεία της Eurostat, κατά 14,6%. Οι αυξήσεις στους κατώτατους μισθούς τόσο το 2023 όσο και φέτος εκτιμάται ότι έχουν μειώσει ελαφρώς τους κραδασμούς που δημιουργεί ο πληθωρισμός, όχι όμως σε μεγάλο βαθμό, δεδομένου ότι αυτός

διατηρείται πολύ περισσότερο από ό,τι είχε αρχικά εκτιμηθεί. Επιπλέον, όπως σημειώνει και η Alpha Bank σε μελέτη της για τις επιπτώσεις της ενεργειακής κρίσης, στην Ελλάδα, μετά την περίοδο της πανδημίας και την ενεργειακή κρίση, οι μισθολογικές αυξήσεις συγκλίνουν με την πορεία του πληθωρισμού, αλλά με χρονική υστέρηση.

Μεγαλώνει το χάσμα

Σύμφωνα με τα στοιχεία της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής

(ΕΛΣΤΑΤ), ο δείκτης οικονομικής ανισότητας διαμορφώθηκε το 2023 (με περίοδο αναφοράς τα εισοδήματα του 2022) σε 5,28 μονάδες έναντι 5,25 στην έρευνα του 2022. Αυτό σημαίνει ότι το μερίδιο του εισοδήματος του πλουσιότερου 20% του πληθυσμού είναι 5,28 φορές μεγαλύτερο από το μερίδιο του εισοδήματος του φτωχότερου 20% του πληθυσμού. Βάσει αυτής της τιμής, η Ελλάδα έχει τον πέμπτο υψηλότερο δείκτη οικονομικής ανισότητας μεταξύ

13 ευρωπαϊκών χωρών. Προ του 2018 ο εν λόγω δείκτης βρισκόταν πάνω από τις έξι μονάδες, με την ανάκαμψη της οικονομίας, όμως, να μειώνει την «ψαλίδα». Διευρύνθηκε εκ νέου το 2021 (για εισοδήματα του 2020) φτάνοντας στο 5,79 από 5,23 το 2020 (εισοδήματα του 2019) λόγω της πανδημίας και τώρα βρίσκεται πάνω από αυτό το επίπεδο, επιβεβαιώνοντας ότι οι κρίσεις εντείνουν την οικονομική ανισότητα.

Την τελευταία διετία, εξάλλου, καταγράφεται αύξηση του συνολικού ποσοστού του εισοδήματος που κατέχουν τα πλουσιότερα τμήματα του πληθυσμού. Έτσι, το 2023 το πλουσιότερο 25% του πληθυσμού κατείχε το 45,7% του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος έναντι 45,3% το 2022 και 44,19% το 2019. Στον αντίποδα, το φτωχότερο 25% του πληθυσμού κατείχε το 2023 το 10,4% του συνολικού διαθέσιμου εισοδήματος.

Σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό το 2023 (επίσης με βάση τα εισοδήματα του 2022) βρισκόταν το 26,1% του πληθυσμού έναντι 26,3% στην έρευνα του 2022. Σημειώνεται ότι το 2016—εν μέσω οικονομικής κρίσης—το αντίστοιχο ποσοστό είχε εκτοξευθεί σε 32,6%.

Η Ελλάδα κατείχε το 2023 το τρίτο υψηλότερο ποσοστό πληθυσμού σε κίνδυνο φτώχειας ή σε κοινωνικό αποκλεισμό μεταξύ 12 ευρωπαϊκών χωρών, μετά τη Βουλγαρία (30%) και την Ισπανία (26,5%).

Το κατώφλι της φτώχειας ανέρχεται στο ποσό των 6.030 ευρώ ετησίως για μονοπρόσωπο

νοικοκυριό και σε 12.663 ευρώ για νοικοκυριά με δύο ενήλικες και δύο εξαρτώμενα παιδιά ηλικίας κάτω των 14 ετών και ορίζεται στο 60% του διαθέσιμου συνολικού εισοδήματος διαθεσίμου εισοδήματος των νοικοκυριών.

Δεν πηγαίνουν σε γιατρούς

Τα φτωχότερα νοικοκυριά αντιμετωπίζουν φυσικά μεγαλύτερη υλική στέρηση, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι, λόγω της συνεχιζόμενης ακρίβειας, δεν βρίσκονται σε δυσχερή θέση και τα νοικοκυριά με υψηλότερα εισοδήματα.

Σύμφωνα με την έρευνα της ΕΛΣΤΑΤ για τις συνθήκες διαβίωσης των νοικοκυριών, το 47,3% στο σύνολο των νοικοκυριών αντιμετωπίζει δυσκολίες στην πληρωμή του κόστους στέγασης (ενοίκιο, στεγαστικό δάνειο, πάγια), με το ποσοστό στον μη φτωχό πληθυσμό να διαμορφώνεται επίσης σε υψηλά επίπεδα και δη σε 39,8%. Το 23,6% του πληθυσμού ηλικίας 16 ετών και άνω δήλωσε ότι κατά τη διάρκεια των τελευταίων 12 μηνών δεν υποβλήθηκε σε ιατρική εξέταση ή θεραπεία για πρόβλημα υγείας, αν και χρειαζόταν, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για οδοντιατρική εξέταση ανεβαίνει στο 32,3%.

Το 43,1% του συνόλου του πληθυσμού δηλώνει ότι αδυνατεί να πληρώσει διακοπές μιας εβδομάδας, το 44,3% έχει αδυναμία αντιμετώπισης έκτακτων αναγκών δαπανών, το 19,2% έχει αδυναμία για ικανοποιητική θέρμανση τον χειμώνα και δροσιά το καλοκαίρι, ενώ το 52,6% αδυνατεί να αντικαταστήσει φθαρμένα έπιπλα.

Αύξηση του πληθωρισμού τον Μάρτιο παρά τη λήψη μέτρων από το ΥΠΙΑΝ

Πολύ σκληρός για να πεθάνει αποδεικνύεται ο πληθωρισμός στην Ελλάδα, ο οποίος μετά την αποκλιμάκωση που καταγράφηκε τον Ιανουάριο και τον Φεβρουάριο, ενισχύθηκε εκ νέου τον Μάρτιο και διαμορφώθηκε, σύμφωνα με τις εκτιμήσεις της Eurostat, στο 3,4%. Πρόκειται, σημειωτέον, για τον πέμπτο υψηλότερο πληθωρισμό στην Ευρωζώνη, όπου σε γενικές γραμμές καταγράφει αποκλιμάκωση. Συγκεκριμένα, στην Ευρωζώνη ο εναρμονισμένος δείκτης τιμών καταναλωτή διαμορφώθηκε τον Μάρτιο σε 2,4%, από 2,6%. Το πιο ανυπερήφανο ίσως είναι ότι τον Μάρτιο καταγράφηκε στην Ελλάδα αύξηση του δείκτη τιμών καταναλωτή κατά 1,8% σε σύγκριση με τον Φεβρουάριο, η δεύτερη υψηλότερη μηνιαία αύξηση στην Ευρωζώνη.

Η εξέλιξη αυτή έρχεται ενώ από την 1η Μαρτίου 2024 βρισκόμαστε σε ισχύ τα νέα μέτρα κατά της ακρίβειας. Υψηλόβαθμος παράγοντας του υποουργείου Ανάπτυξης υποστηρίζει, μιλώντας στην «Κ», ότι τα μέτρα για την ακρίβεια αποδίδουν, καθώς υπάρχει αποκλιμάκωση των τιμών στα είδη σουπερ μάρκετ, ενώ για τον μήνα Απρίλιο δεν έχουν ανακοινωθεί αυξήσεις τιμών. Ο ίδιος απέδωσε την εκ νέου ενίσχυση του πληθωρισμού στην αύξηση των τιμών σε υπηρεσίες, κυρίως στις τουριστικές. Σημαντικό επίσης ρόλο φαίνεται ότι διαδραμάτισαν οι τιμές των υγρών καυσίμων, οι οποίες μέσα στον Μάρτιο αυξήθηκαν σημαντικά. Έτσι, ενώ την 1η Μαρτίου 2024 η μέση τιμή της αμόλυβδης βενζίνης είχε διαμορφωθεί πανελλαδικά σε 1,903 ευρώ/λίτρο, στις 31 Μαρτίου 2023 είχε ανέλθει σε 1,942 ευρώ/λίτρο.

Σε επίπεδο Ευρωζώνης (σ.σ. δεν έχουν δημοσιευθεί ακόμη στοιχεία για τον ρυθμό αύξη-

ΕΝΑΡΜΟΝΙΣΜΕΝΟΣ ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ				
	Ελλάδα	Ευρωζώνη		
2023	Απρίλιος	4,5%	7,0%	
	Μάιος	4,1%	6,1%	
	Ιούνιος	2,8%	5,5%	
	Ιούλιος	3,5%	5,3%	
	Αύγουστος	3,5%	5,2%	
	Σεπτέμβριος	2,4%	4,3%	
	Οκτώβριος	3,8%	2,9%	
	Νοέμβριος	2,9%	2,4%	
	Δεκέμβριος	3,7%	2,9%	
	2024	Ιανουάριος	3,2%	2,8%
		Φεβρουάριος	3,1%	2,6%
		Μάρτιος	3,4%	2,4%

ΠΗΓΗ: Eurostat

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Ενισχύθηκε στο 3,4%, που είναι το πέμπτο υψηλότερο ποσοστό μεταβολής τιμών στην Ευρωζώνη.

σης στα επιμέρους προϊόντα ή σε ομάδες αγαθών και υπηρεσιών σε κάθε χώρα), οι υπηρεσίες είναι αυτές στις οποίες καταγράφεται ο υψηλότερος πληθωρισμός (4%), ενώ στα τρόφιμα παρατηρείται αποκλιμάκωση των τιμών, με τον ετήσιο ρυθμό ανάπτυξης να περιορίζεται σε 2,7% τον Μάρτιο, από 3,9% τον Φεβρουάριο. Στα μη ενεργειακά βιομηχανικά προϊόντα καταγράφηκε αύξηση τιμών 1,1% έναντι 1,6% τον Φεβρουάριο και στα ενεργειακά προϊόντα μείωση 1,8% έναντι μείωσης 3,7% στην Ευρωζώνη.

Σημειώνεται πάντως ότι η κυβέρνηση, αν και δεν έχει αποκλείσει το ενδεχόμενο

επέκτασης και σε κατηγορίες τροφίμων του μέτρου για τη μείωση των παροχών των λιανημπόρων προς τους προμηθευτές με στόχο τη μεταφορά του οφέλους στις τιμές τιμοκαταλόγου, για την ώρα τηρεί στάση αναμονής.

Το μέτρο που φαίνεται ότι αποδίδει περισσότερο είναι αυτό του τρίμηνου «μπλόκου» στις προσφορές, καθώς έχει συγκρατήσει ανατιμήσεις, ενώ λιγότερο έχει αποδώσει—μέχρι στιγμής—το μέτρο της μείωσης των παροχών προμηθευτών προς λιανημπόρους και της μεταφοράς του οφέλους στις τιμές τιμοκαταλόγου. Από την έρευνα τιμών που πραγματοποιεί η «Κ» προκύπτει ότι αν και τις πρώτες ημέρες εφαρμογής των μέτρων καταγράφηκαν μειώσεις τιμών στις επίμαχες κατηγορίες (αφρόλουτρα, σαμπουάν, απορρυπαντικά, βρεφικές πάνες), αυτές δεν διατηρήθηκαν στη διάρκεια όλου του προηγούμενου μήνα.

ΔΗΜΗΤΡΑ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

Χαμηλές πτήσεις για το λιανεμπόριο το πρώτο τρίμηνο του 2024

Της ΔΗΜΗΤΡΑΣ ΜΑΝΙΦΑΒΑ

«Βαρυχειμωνιά» επικρατεί στο λιανεμπόριο, παρά τις υψηλές θερμοκρασίες, καθώς σύμφωνα με τις εκτιμήσεις των εμπόρων ο τζίρος του πρώτου τριμήνου του 2024 ήταν απογοητευτικός, πολύ μακριά από τις όχι υψηλές επιδόσεις του τέταρτου τριμήνου του 2023. Ο εμπορικός κόσμος εναποθέτει τώρα τις ελπίδες του στην πασχαλινή περίοδο και στον τουρισμό, αν και τα δύο έχουν έντονη εποχικότητα και τοπικό χαρακτήρα.

Στοιχεία μέχρι στιγμής υπάρχουν μόνο για τον Ιανουάριο, τα οποία μάλιστα αφορούν μόνο τις μεγάλες επιχειρήσεις και δη αυτές που έχουν υποχρέωση τήρησης διπλογραφικών βιβλίων. Αυτά δείχνουν ότι ο τζίρος στο λιανεμπόριο υποχώρησε κατά 18,4% σε σύγκριση με τον Ιανουάριο του 2023, ενώ εάν εξαιρεθούν οι κλάδοι τροφίμων, καυσίμων και οχημάτων, η μείωση του τζίρου ήταν ακόμη μεγαλύτερη, της τάξης του 34,1%. Το γεγονός ότι έχουμε πληθωρισμό, έστω και χαμηλότερο σε σχέση με πέρυσι, σημαίνει ότι η μείωση του τζίρου οφείλεται κατά κύριο λόγο σε μείωση της πραγματικής ζήτησης.

Η μείωση της ζήτησης πλήττει περισσότερο συγκεκριμένους κλάδους του λιανεμπορίου, κυρίως τους παραδοσιακούς (ένδυση, υπόδηση, έπιπλα κ.λπ.) και λιγότερο τους κλάδους τροφίμων, καυσίμων και οχημάτων. Τούτο φαίνεται και από τα στοιχεία για τον τζίρο του λιανεμπορίου το 2022 και το 2023. Σύμφωνα με την ανάλυση των στοιχείων της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, η οποία έγινε από τον Γιώργο Μπάλλα, καθηγητή του Οικονομικού Πανεπιστημίου Αθηνών, ο κύκλος εργασιών στο σύνολο του λιανικού εμπορίου διαμορφώθηκε το 2023 σε 68,14 δισ. ευρώ,

Η μείωση της ζήτησης πλήττει περισσότερο τους παραδοσιακούς κλάδους του λιανεμπορίου, όπως ένδυση, υπόδηση, έπιπλα κ.λπ.

Τα πρώτα στοιχεία του Ιανουαρίου δείχνουν σημαντική πτώση του τζίρου.

καταγράφοντας αύξηση 7% σε σύγκριση με το 2022, που είχε διαμορφωθεί σε 63,70 δισ. ευρώ. Ωστόσο, εάν εξαιρεθούν οι κλάδοι τροφίμων, καυσίμων και οχημάτων, ο τζίρος ήταν το 2023 24,82 δισ. ευρώ, καταγράφοντας μικρότερη αύξηση, 5,6%, σε σύγκριση με το 2022 (23,50 δισ. ευρώ).

Ιδίως το τέταρτο τρίμηνο του 2023, τρίμηνο κατά το οποίο το λιανεμπόριο έχει πάντα υψηλές προσδοκίες λόγω Χριστουγέννων και Black Friday, η αύξηση του τζίρου ήταν μόλις 3,7% σε σύγκριση με το τέταρτο τρίμηνο του 2022, ενώ εάν εξαιρεθούν οι κλάδοι τροφίμων, καυσίμων και οχημάτων, η αύξηση

του τζίρου σε μια πληθωριστική χρονιά ήταν μόλις 1,5%. Αποκλιμακωτικά είναι τα ευρήματα σε σχέση, όχι μόνο με τον κλάδο, αλλά και το μέγεθος των επιχειρήσεων. Στο σύνολο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων λιανικού εμπορίου ο κύκλος εργασιών το τέταρτο τρίμηνο του 2023 ανήλθε σε 10,66 δισ. ευρώ, σημειώνοντας αύξηση 1,7% σε σχέση με το τέταρτο τρίμηνο του 2022 που είχε διαμορφωθεί σε 10,48 δισ. ευρώ. Στο σύνολο των μικρομεσαίων επιχειρήσεων του λιανικού εμπορίου, χωρίς τους κλάδους οχημάτων, τροφίμων και καυσίμων, ο κύκλος εργασιών το τέταρτο τρίμηνο του 2023 ανήλθε σε 5,12 δισ. ευρώ, σημειώνοντας μικρότερη αύξηση, μόλις 1,3%. Ειδικά στις μικρές επιχειρήσεις, που αποτελούν πολύ μεγάλο τμήμα των λιανεμπόρων, ο τζίρος υποχώρησε το τέταρτο τρίμηνο του 2023 κατά 1,6% (στο σύνολο) και κατά 3,8% χωρίς τους κλάδους τροφίμων, καυσίμων και οχημάτων.

Ακριβότερο ρεύμα λόγω ρευματοκλοπών

«Καπέλο» 500 εκατ. ευρώ στα τιμολόγια για να καλυφθούν οι απώλειες εσόδων από τις παράνομες συνδέσεις επιτηδείων

Της **ΧΡΥΣΑΣ ΛΙΑΓΓΟΥ**

Και όμως, κατά έναν παράδοχο τρόπο η αποκλιμάκωση της χονδρεμπορικής τιμής ρεύματος του Μαρτίου δεν πέρασε στα τιμολόγια του Απριλίου. Η μέση τιμή στη χονδρεμπορική αγορά υποχώρησε τον Μάρτιο στα 67,5 ευρώ/MWh από τα 73,61 ευρώ/MWh τον Φεβρουάριο και οι προβλέψεις για τον Απρίλιο αναφέρονται σε περαιτέρω υποχώρηση στα 60 ευρώ/MWh και πιθανότατα κάτω από αυτά τα επίπεδα, καθώς η ζήτηση λόγω καιρικών συνθηκών μειώνεται και η παραγωγή των φθνών ΑΠΕ ενισχύεται, καλύπτοντας πάνω από το 50% του μείγματος ηλεκτροπαραγωγής.

Η χονδρεμπορική τιμή ρεύματος αποτελεί τη βάση τιμολόγησης των χρεώσεων της κλοβατώρας στη λιανική και στη συνεχιζόμενη αποκλιμάκωση τους οφείλονται οι μειωμένες τιμές που απολαμβάνουν οι καταναλωτές τους τρεις πρώτους μήνες του έτους με την καθιέρωση των νέων χρωματιστών τιμολογίων. Η λογική αυτή των πραγμάτων ανετράπη τον Απρίλιο. Η μέση τιμή της κλοβατώρας στα πράσινα τιμολόγια, όπου βρίσκεται πάνω από το 90% των καταναλωτών, αντί της αναμενόμενης μείωσης αυξήθηκε κατά 3% τον Απρίλιο και διαμορφώθηκε στα 10,8 λεπτά από τα 10,5 λεπτά τον Μάρτιο. Με εξαίρεση τα πράσινα τιμολόγια της Φυσικό Αέριο, της NRG και της Volterra, οι πάροχοι προχώρησαν σε αυξήσεις, μηδενίζοντας και της ΔΕΗ, που πρόσθεσε στη χρέωση της κλοβατώρας του Απριλίου 0,034 λεπτά πάνω από αυτή του Μαρτίου, διαμορφώνοντας την τιμή για τις πρώτες 500 κλοβατώρες στα 10,861 λεπτά έναντι 10,827 λεπτών του Μαρτίου. Για τις κα-

Η μέση τιμή της κλοβατώρας στα πράσινα τιμολόγια, που βρίσκεται πάνω από το 90% των καταναλωτών, αντί της αναμενόμενης μείωσης αυξήθηκε κατά 3% τον Απρίλιο και διαμορφώθηκε στα 10,8 λεπτά από τα 10,5 λεπτά τον Μάρτιο.

Η αποκλιμάκωση της χονδρεμπορικής τιμής ρεύματος του Μαρτίου δεν πέρασε στα τιμολόγια του Απριλίου.

ταναλώσεις πάνω από τις 500 κλοβατώρες η χρέωση της ΔΕΗ μειώθηκε επίσης οριακά από τα 11,907 λεπτά στα 11,881 λεπτά. Το εύρος της τιμής της κλοβατώρας για το σύνολο των παρόχων κυμαίνεται τον Απρίλιο μεταξύ 9,06 και 11,71 λεπτών έναντι εύρους τον Μάρτιο μεταξύ 8,18 και 11,5 λεπτών.

Οι μειώσεις από τη χονδρεμπορική τιμή ρεύματος δεν έφτα-

σαν στους καταναλωτές και απ' ό,τι φαίνεται δεν θα φτάσουν ούτε οι αναμενόμενες μειώσεις των επόμενων μηνών. Χάθηκαν στη διαδρομή του ρεύματος από το δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ στον μετρητή για να καλύψουν, με υπέρωση τουλάχιστον δύο ετών, τις απώλειες του δικτύου - τεχνικές και μη τεχνικές ρευματοκλοπές, που δεν είχε υπολογίσει στην αρχική του μελέτη ο ΔΕΔΔΗΕ.

Οι προμηθευτές έχουν ήδη συμπεριλάβει στα κοστολόγια τους και έχουν ήδη μεταφέρει στους καταναλωτές κόσμη από απώλειες του δικτύου για τα έτη 2021 και 2022 της τάξης των 800 εκατ. ευρώ συνολικά ανά έτος, που αντιστοιχούν στο σύνολο των απωλειών δικτύου, εκ των οποίων τα 400 εκατ. ευρώ ανά έτος σε ρευματοκλοπές.

Συνέβη όμως λίγες ημέρες πριν ανακοινώσουν τα τιμολόγια του Απριλίου οι πάροχοι να λάβουν από τον ΔΕΔΔΗΕ ειδοποίηση για τον «συντελεστή κανονικοποίησης», όπως ονομάζονται τεχνικά οι απώλειες του πρώτου εξαμήνου του 2022.

Οι προμηθευτές για την κατάρτιση των τιμολογίων έχουν λάβει υπόψη τους έναν συντελεστή 13,54% για τις απώλειες της περιόδου 2021-2024, που έχει εγκριθεί για το δίκτυο του ΔΕΔΔΗΕ η ΡΑΑΕΥ από το 2020, βάσει μελέτης που της έχει υποβάλει ο διαχειριστής.

Πληρώνουν δηλαδή στον ΔΕΔΔΗΕ ένα 13,54% επιπλέον της ενέργειας που περνάει από το δίκτυο για να εξυπηρετήσουν τους πελάτες τους. Η ενέργεια αυτή καταναλώθηκε, αλλά δεν

τιμολογήθηκε γιατί αντιστοιχεί σε τεχνικές απώλειες του δικτύου κατά τη μεταφορά της και σε ρευματοκλοπές από επιτηδείς που δρουν ανεξέλεγκτα, καθώς οι κλιμαίοι έλεγχοι του ΔΕΔΔΗΕ δεν τους τρομάζουν, παρότι η παραβατικότητα αυτή διώκεται τα τελευταία χρόνια ως ποινικό αδίκημα.

Από τα ειδοποιητήρια του ΔΕΔΔΗΕ διαπίστωσαν ότι ο συντελεστής κανονικότητας αποκλίνει το πρώτο εξάμηνο του 2022 κατά 3,28%, σχεδόν διπλάσιος από την απόκλιση του αντίστοιχου συντελεστή του πρώτου εξαμήνου του 2021, που ήταν 1,72%. Για τους παρόχους αυτό σημαίνει ότι υποτιμολόγησαν κατά περίπου 100 εκατ. τα τιμολόγια του 2021 και κατά περίπου 400 εκατ. ευρώ τα τιμολόγια του 2022, που η μέση τιμή της κλοβατώρας ήταν κοντά στα 280 ευρώ. Επειδή, όπως εξηγούν στην «Κ» εκπρόσωποι των παρόχων, αυτά τα κόστη δεν μπορούν να τα ζητήσουν αναδρομικά από τους πελάτες τους, αφού μετακινούνται και δεν μπορεί να ξέρουν ποιοί είναι, η ανάκτησή τους θα γίνει από τους νυν και μελλοντικούς πελάτες τους. Στην πράξη αυτό σημαίνει ότι οι πάροχοι θα συμπεριλάβουν στον υπολογισμό της χρέωσης της κλοβατώρας για τους επόμενους μήνες -πρακτικά που εγκαινιάστηκε από τον Απρίλιο- και τα επιπλέον κόστη για τις πραγματικές απώλειες και άλλες επιβαρύνσεις του δικτύου των ετών 2021 και 2022, «ροκανίζοντας» τις μειώσεις που φέρνει η αποκλιμάκωση της χονδρεμπορικής τιμής.

Η σημαντική αύξηση του συντελεστή κανονικοποίησης αποδίδεται από τους παρόχους αφενός στην αύξηση τεχνικών και μη τεχνικών (ρευματοκλοπών) απωλειών, αλλά και στην αδυνα-

μία καταμέτρησης από τον ΔΕΔΔΗΕ ενός σημαντικού αριθμού μετρητών, με αποτέλεσμα και το κόστος αυτής της ενέργειας να μεταφέρεται στους συνεπείς καταναλωτές.

Οι ευθύνες

Αποψη των παρόχων είναι ότι το κόστος τουλάχιστον των ρευματοκλοπών και των ελλειπών μετρήσεων θα πρέπει κατά το μεγαλύτερο μέρος να βαρύνει τον διαχειριστή, που είναι και ο αρμόδιος για τον περιορισμό του φαινομένου και το ζήτημα έχει τεθεί ήδη στη ΡΑΑΕΥ, η οποία έχει βάλει στόχους στον διαχειριστή για τη μείωση των ρευματοκλοπών κατά μέσον όρο 2% ετησίως το διάστημα 2021-2024, έναντι ποινών.

Οι στόχοι αυτοί, σύμφωνα με την αγορά, θεωρούνται εξαιρετικά χαμηλοί ενώ στο μεταξύ δεν έχουν επιτευχθεί. Αντιθέτως, όπως επιβεβαιώνουν από τον ΔΕΔΔΗΕ, οι μη τεχνικές απώλειες του δικτύου (ρευματοκλοπές) από 4,9% το 2021 αυξήθηκαν σε 5,32% της συνολικής κατανάλωσης το 2022 και οι τεχνικές από 5,1% το 2021 σε 5,88% το 2022.

Το ζήτημα απασχολεί και την πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΝ, η οποία ανακινώσε από τον περασμένο Νοέμβριο μέτρα κατά των ρευματοκλοπών, τα οποία δεν έχει θεσμοθετήσει ακόμη. Και το υπουργείο πάντως αναγνωρίζει ότι το ζήτημα πρέπει να το ξαναδεί και η ΡΑΑΕΥ με μεγαλύτερη αυστηρότητα ως προς τις υποχρεώσεις του ΔΕΔΔΗΕ.

Στα μέτρα που δρομολογεί το ΥΠΕΝ περιλαμβάνεται η προσωρινή αναστολή λειτουργίας και μόνιμη σε περίπτωση υποτροπής και προσωρινή ή οριστική αφαίρεση στην επαγγελματικές άδειες των ηλεκτρολόγων σε περίπτωση αποδεδειγμένων συνέργειας.

Πρωτογενές πλεόνασμα 1,6% του ΑΕΠ το 2023

Της **ΕΙΡΗΝΗΣ ΧΡΥΣΟΛΩΡΑ**

Για άλλη μια χρονιά, το 2023 φαίνεται ότι έκλεισε με καλύτερο δημοσιονομικό αποτέλεσμα από αυτό που προέβλεπε η κυβέρνηση στον προϋπολογισμό του 2024, χάρη στην υπεραπόδοση των φορολογικών εσόδων.

Το Γραφείο Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή (ΓΠΚΒ), στην τριμηνιαία έκθεσή του που παρουσίασε τις προηγούμενες μέρες, εκτιμά ότι το πρωτογενές πλεόνασμα το 2023 ήταν 3,624 δισ. ευρώ ή 1,6% του ΑΕΠ, έναντι πρωτογενούς ελλείμματος 526 εκατ. ευρώ ή 0,2% του ΑΕΠ το 2022. Η κυβέρνηση στον προϋπολογισμό του 2024 εκτιμούσε πρωτογενές πλεόνασμα 2,555 δισ. ευρώ ή 1,1% του ΑΕΠ για το 2023, έναντι πλεονάματος 261 εκατ. ευρώ ή 0,1% του ΑΕΠ το 2022.

Διευκρινίζει βεβαίως το Γραφείο ότι η εκτίμησή του δεν είναι συγκρίσιμη με το αποτέλεσμα που δημοσιεύει η ΕΛΣΤΑΤ ακολουθώντας τη μεθοδολογία ESA, η οποία περιλαμβάνει επιπλέον προσαρμογές, αλλά διευκολύνει τη σύγκριση με το αντίστοιχο διάστημα του προηγούμενου έτους, που έχει υπολογιστεί με την ίδια μεθοδολογία. Στην προκειμένη περίπτωση, η σύγκριση δείχνει αξιοσημείωτη βελτίωση.

Επιπλέον, τραπέζις εκτιμήσεις τοποθετούν το πρωτογενές πλεόνασμα ακόμη υψηλότερα, πλησιάζοντας την περιοχή του 2% του ΑΕΠ.

Στο Γενικό Λογιστήριο του Κράτους αναγνωρίζουν ότι το αποτέλεσμα θα είναι υψηλότερο από την πρόβλεψη για 1,1% του ΑΕΠ και εκτιμούν ότι ίσως κινηθεί κοντά στην εκτίμηση του ΓΠΚΒ για 1,6% του ΑΕΠ. Η εξέλιξη αυτή ξεκαθάρισε μετά τη δημοσίευση των στοιχείων

Αναλυτές επισημαίνουν ότι η υπεραπόδοση εσόδων αποδίδεται έως ένα βαθμό στην επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και στην καταπόληση της φοροδιαφυγής.

Διαμορφώνεται στα 3,6 δισ. σύμφωνα με τις εκτιμήσεις του Γραφείου Προϋπολογισμού του Κράτους στη Βουλή.

εκτέλεσης του προϋπολογισμού του πρώτου διμήνου 2024, που έδειξε ότι φορολογικά έσοδα 647 εκατ. ευρώ θα προσμετρηθούν στο 2023, ενώ υπήρξε και υποεκτέλεση δαπανών.

Σημειώνεται ότι η υπεραπόδοση του προϋπολογισμού του

2023 επιτεύχθηκε παρά το γεγονός ότι ο ρυθμός ανάπτυξης ήταν χαμηλότερος των προβλέψεων. Σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ έκλεισε στο 2%, έναντι πρόβλεψης για 2,4%. Το αποτέλεσμα αυτό, όμως, οφείλεται κυρίως στις χαμηλότερες επενδυτικές επιδόσεις και όχι στην καταπόληση. Έτσι, οικονομικοί αναλυτές επισημαίνουν ότι η υπεραπόδοση εσόδων πρέπει να αποδοθεί έως ένα βαθμό στην επέκταση των ηλεκτρονικών συναλλαγών και στην καταπόληση της φοροδιαφυγής, καθώς και στην υψηλή κερδοφορία των επιχειρήσεων του 2022, που φορολογήθηκε το 2023.

Όπως αναφέρει εξάλλου το ΓΠΚΒ, «η βελτίωση οφείλεται κατά κύριο λόγο στα αυξημένα φορολογικά έσοδα κατά 6,410 δισ. ευρώ και στη μείωση των πρωτογενών δαπανών κατά 3,357 εκατ. ευρώ, ενώ οι τόκοι αυξήθηκαν κατά 2,667 εκατ. ευρώ».

Σημειώνεται ότι η Eurostat θα ανακοινώσει το αποτέλεσμα στις 22 Απριλίου, στο πλαίσιο της λεγόμενης Διαδικασίας Υπερβολικού Ελλείμματος (EDP).

Η υπεραπόδοση αυτή διευκολύνει την κυβέρνηση να επιτύχει τον στόχο του 2024, δηλαδή πρωτογενές πλεόνασμα 2,1% του ΑΕΠ ή 4,991 δισ. ευρώ, σύμφωνα με τον προϋπολογισμό. Ωστόσο, υπάρχουν ακόμη αβεβαιότητες, κυρίως σε σχέση με τον ρυθμό ανάπτυξης, για τον οποίο η κυβέρνηση έχει την πλέον αισιόδοξη πρόβλεψη, 2,9%, έναντι όλων των φορέων και μάλλον θα υποκρωθεί να την αναθεωρήσει προς τα κάτω. Επιπλέον, από φέτος επανέρχονται οι περιορισμοί του Συμφώνου Σταθερότητας που είχαν καταργηθεί τα προηγούμενα χρόνια, με τη ρήτρα Γενικής Διαφυγής, λόγω COVID-19 και πετρελαιοκρίσης.

Με αυτό το σκεπτικό, έχουν αποκλειστεί μέχρι στιγμής προεκλογικές κινήσεις, όπως η κορήνηση «δώρου» Πάσχα, αν και τίποτα δεν μπορεί να αποκλειστεί ενόψει ευρωεκλογών, ιδίως καθώς αυτές έχουν προσλάβει χαρακτηριστικά οξείας αντιπαράθεσης.

Καλύτερο από τις προβλέψεις ήταν και το πρωτογενές αποτέλεσμα του 2022. Συγκεκριμένα, η κυβέρνηση προέβλεπε τότε πρωτογενές έλλειμμα 1,6% του ΑΕΠ και η Eurostat είχε ανακοινώσει οριακό πρωτογενές πλεόνασμα 0,1% του ΑΕΠ.

Η καλοκαιρία ενίσχυσε την καταναλωτική εμπιστοσύνη τον Μάρτιο

Βελτίωση της καταναλωτικής εμπιστοσύνης φέρνει η καλοκαιρία, καθώς άμβλυσε σε μεγάλο βαθμό τις επιπτώσεις του ενεργειακού κόστους. Αυτό προκύπτει, μεταξύ άλλων, από την έρευνα οικονομικής συγκυρίας για τον Μάρτιο που διενεργεί το Ίδρυμα Οικονομικών και Βιομηχανικών Ερευνών. Βελτίωση των προσδοκιών καταγράφηκε και στις επιχειρήσεις, με την άνοδο να προέρχεται κυρίως από τη βιομηχανία και τις υπηρεσίες.

Ειδικότερα, σύμφωνα με όσα ανακοίνωσε το ΙΟΒΕ, ο δείκτης καταναλωτικής εμπιστοσύνης ενισχύθηκε ελαφρά τον Μάρτιο και διαμορφώθηκε στις -44,7 μονάδες, έναντι -47,2 μονάδων τον Φεβρουάριο, φτάνοντας εκ νέου στα επίπεδα του Οκτωβρίου του 2023.

Η βελτίωση αυτή σχετίζεται με την ήπια ενίσχυση των θετικών προσδοκιών για την οικονομική κατάσταση της χώρας και των νοικοκυριών, ενώ πολύ πιο αισθητή είναι η βελτίωση στην πρόθεση για μείζονες αγορές αλλά και στην πρόθεση για αποταμίευση. Ιδιαίτερα ενδιαφέρον έχει, επίσης, το γεγονός ότι είναι λιγότερα τα νοικοκυριά (52% από 57% τον Φεβρουάριο) που προβλέπουν άνοδο των τιμών. Αυτό, βεβαίως, δεν σημαίνει ότι ο πληθωρισμός δεν θα εξακολουθήσει να αποτελεί σημαντικό πρόβλημα και το επόμενο διάστημα.

Συνολικά ο δείκτης οικονομικού κλίματος, ο οποίος περιλαμβάνει και την καταναλωτική εμπιστοσύνη, βελτιώθηκε τον Μάρτιο του 2024 καθώς διαμορφώθηκε στις 108,4 μονάδες, από 104,9 μονάδες τον Φεβρουάριο. Ο δείκτης επιχειρηματικών

προσδοκιών στη βιομηχανία ενισχύθηκε σημαντικά τον Μάρτιο, στις 111,9 μονάδες, από 101,6 μονάδες τον Φεβρουάριο, καθώς εξασθενήσε το αρνητικό ισοζύγιο για τις παραγγελίες και βελτιώθηκαν οι προσδοκίες για την παραγωγή τους επόμενων μηνών. Αξίζει να σημειωθεί ότι η αβεβαιότητα για το οικονομικό περιβάλλον εξασθένει, καθώς στις επιχειρήσεις, με την άνοδο να προέρχεται κυρίως από την ευκολία πρόβλεψης της μελλοντικής ανάπτυξης της επιχειρησίας, τον Μάρτιο το 42% των επιχειρήσεων θεώρησε ότι αυτή μπορεί να προβλεφθεί δύσκολα ή σχετικά δύσκολα, έναντι 50% τον Φεβρουάριο.

Ανάσα στα νοικοκυριά από την άμβλυση του ενεργειακού κόστους, σύμφωνα με το ΙΟΒΕ.

Ο δείκτης επιχειρηματικών προσδοκιών στις υπηρεσίες ενισχύθηκε ήπια, στις 125,6 μονάδες, από 121,1 μονάδες τον Φεβρουάριο.

Η αύξηση αυτή σχετίζεται έντονα με την ενίσχυση του υποδείκτη επιχειρηματικών προσδοκιών στα ξενοδοχεία -εστιατόρια - τουριστικά πρακτορεία, ο οποίος διαμορφώθηκε στις 134,9 μονάδες, από 120,6 μονάδες τον Φεβρουάριο, ενώ και της έναρξης της τουριστικής περιόδου. Αντιθέτως, καθοδική πορεία ακολούθησαν οι δείκτες επιχειρηματικών προσδοκιών στο λιανικό εμπόριο και στις κατασκευές.

Δημογραφική βόμβα απειλεί την οικονομία της Κίνας

Η γήρανση του πληθυσμού τινάζει στον αέρα τα συνταξιοδοτικά ταμεία

Η επιβράδυνση της οικονομίας, η μείωση των επιδομάτων από την κεντρική κυβέρνηση, αλλά προπαντός η μακροχρόνια πολιτική του ενός παιδιού που επέβαλε το Πεκίνο επί δεκαετίες στα παντρεμένα ζευγάρια ευθύνονται για τη δημογραφική κρίση στην Κίνα. Τα κεφάλαια των συνταξιοδοτικών ταμείων τείνουν να εξαντληθούν και το θέμα επείγει για το Πεκίνο, που θα έπρεπε να έχει ήδη μεριμνήσει για τη δημιουργία ταμείου ώστε να φροντίσει τον αυξανόμενο αριθμό ηλικιωμένων της χώρας.

Την επόμενη δεκαετία, περίπου 300 εκατ. άνθρωποι που είναι σήμερα ηλικίας 50 έως 60 ετών πρόκειται να αποχωρήσουν οριστικά από το εργατικό δυναμικό της Κίνας. Πρόκειται για τη μεγαλύτερη ηλικιακή ομάδα στη χώρα και ισοδυναμεί σχεδόν με το μέγεθος του πληθυσμού των ΗΠΑ. Περίπου το ένα τέταρτο του πληθυσμού της Κίνας είναι ήδη ηλικίας 65 ετών και άνω. Επιπλέον, αυξάνεται διαρκώς ο αριθμός των ενηλίκων που εγκαταλείπουν τις βαριές βιομηχανίες και αναζητούν καλύτερες θέσεις εργασίας με καλύτερες συνθήκες και σε μεγάλες πόλεις. Εκεί όμως

προηγήθει από το 1980 και επί δεκαετίες η πολιτική του ενός παιδιού που έχει περιορίσει τον αριθμό των νέων και η πρόσφατη απόφαση του Πεκίνου να τη χαλαρώσει από το 2015 ήρθε πολύ αργά. Έτσι, ενώ ο πληθυσμός της δεύτερης οικονομίας στον κόσμο γερνάει, τα συνταξιοδοτικά της συστήματα είναι ανεπαρκή, ενώ ο αριθμός των παιδιών που γεννιούνται δεν φτάνει για να τα στηρίξει.

Επί γενιές και γενιές, η Κίνα βασίστηκε στην παράδοση των στενών οικογενειακών δεσμών και στον σεβασμό και στην αγάπη των πολιτών για τους ηλικιωμένους γονείς τους. Παραδοσιακά ήταν καθήκον των παιδιών να φροντίσουν τους γονείς τους όταν γεράσουν. Εξατίας όμως της μακροχρόνιας πολιτικής του ενός παιδιού, σήμερα οι νέοι και οι νέες είναι πολύ λιγότεροι σε σύγκριση με άλλες εποχές. Δεδομένου άλλωστε ότι το επιτρέπει πλέον η οικονομική ανάπτυξη, οι νέοι φεύγουν από τις πατρικές εστίες για να αναζητήσουν την τύχη τους αλλού ή απλώς για να ανεξαρτητοποιηθούν. Αφήνουν έτσι τους ηλικιωμένους να φροντίσουν μόνοι τον εαυτό τους ή να εξαρ-

Η κρατική Κινεζική Ακαδημία Επιστημών από το 2019 εκτιμά πως τα συνταξιοδοτικά ταμεία της χώρας ενδέχεται να στερέψουν από χρήματα μέχρι το 2035. Εμπειρογνώμονες εκτιμούν πως μία από τις λύσεις που ενδέχεται να επιλέξει η Κίνα θα ήταν η αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης. Οι ηλικίες συνταξιοδότησης στην Κίνα είναι από τις χαμηλότερες στον κόσμο, καθώς είναι στα 60 έτη για τους άνδρες, ενώ για τις γυναίκες είναι τα 55 έτη όταν πρόκειται για δουλειά γραφείου και 50 για όσες γυναίκες απασχολούνται σε χειρωνακτικές και βαριές εργασίες.

Την επόμενη δεκαετία, περίπου 300 εκατ. άνθρωποι πρόκειται να συνταξιοδοτηθούν, ενώ σχεδόν το ένα τέταρτο του πληθυσμού είναι ήδη ηλικίας 65 ετών και άνω.

τηθούν από τη στήριξη της κυβέρνησης. Στο μεταξύ, όμως, η κρατική Κινεζική Ακαδημία Επιστημών εκτιμά πως τα συνταξιοδοτικά ταμεία της χώρας ενδέχεται να στερέψουν από χρήματα μέχρι το 2035. Και πρόκειται για εκτίμηση του 2019, δηλαδή πριν από την πανδημία που κυριολεκτικώς γονάτισε την οικονομία της Κίνας τις επόμενες χρονιές. Εμπειρογνώμονες εκτιμούν

πως μία από τις λύσεις που ενδέχεται να επιλέξει η Κίνα θα ήταν η αύξηση της ηλικίας συνταξιοδότησης, μια πολιτική επιλογή που εξετάζεται εδώ και χρόνια. Οι ηλικίες συνταξιοδότησης στην Κίνα είναι από τις χαμηλότερες στον κόσμο, καθώς είναι τα 60 έτη για τους άνδρες, ενώ για τις γυναίκες είναι τα 55 έτη όταν πρόκειται για δουλειά γραφείου και τα 50 για όσες γυναίκες απασχολούνται σε χειρωνακτικές και βαριές εργασίες. Αυτό θα ήταν το ελάχιστο που θα μπορούσε να κάνει πλέον η Κίνα προκειμένου να αποφύγει μια εξέλιξη που κατά πολλούς θα είναι ένα είδος ανθρωπιστικής κρίσης, η πρώτη που θα γνωρίσει μετά 25 χρόνια βελτίωσης του βιοτικού επιπέδου. Αυτή τη στιγμή βρίσκεται σε εξέλιξη ένα πείραμα που χρηματοδοτείται εν μέρει από ιδιωτικές εταιρείες, καθώς οι Αρχές αναζητούν λύση στο δημογραφικό και

συνταξιοδοτικό πρόβλημα της Κίνας και του πληθυσμού της που γερνάει. Το πείραμα γίνεται σε ένα κτίριο που είχε χτιστεί για να φιλοξενήσει 1.300 ενοίκους. Εκεί, 20 νέοι εργάζονται εθελοντικά και έχουν εγκατασταθεί στο κτίριο χωρίς να πληρώνουν ενοίκιο, ως αντάλλαγμα για τις υπηρεσίες φροντίδας που παρέχουν σε ορισμένους ηλικιωμένους ενοίκους του. Πειράματα αυτού του είδους μειώνουν την πίεση που υφίσταται το Πεκίνο για να αντιμετωπίσει την κατάσταση. Το συγκεκριμένο πραγματοποιείται στην πόλη Χανγκτζού στη νότια Κίνα, την έδρα των μεγάλων τεχνολογικών εταιρειών της χώρας, όπως η Alibaba και η Ant, που προσελκύουν πολλούς νέους και φιλόδοξους επιχειρηματίες. Και πάλι, πάντως, το πρόγραμμα απευθύνεται σε όσους έχουν τη δυνατότητα να το πληρώσουν. Το δωμάτιο ενός

ζευγαριού με τη φροντίδα που το συνοδεύει κοστίζει περίπου 2.000 γουάν τον μήνα. Αυτό σημαίνει πως το πρόγραμμα απευθύνεται μόνο σε λίγους προνομιούχους, καθώς το συγκεκριμένο ποσό υπερβαίνει κατά πολύ μια μέση σύνταξη στη χώρα, που κυμαίνεται γύρω στα 170 γουάν, σύμφωνα με στοιχεία της Διεθνούς Υπηρεσίας Εργασίας. Και το χειρότερο είναι ότι ακόμη και με τις χρηματοδοτήσεις από ιδιωτικές εταιρείες, το επίμαχο πρόγραμμα παρουσιάζει ζημιές.

Το Πεκίνο προσπαθεί συστηματικά να πείσει τις εταιρείες του ιδιωτικού τομέα να αναλάβουν την ανέγερση δικών τους κέντρων φροντίδας ηλικιωμένων, ώστε να καλύψουν τα κενά που αφήνει η πολιτική των τοπικών αρχών. Το ερώτημα είναι, όμως, μέχρι πότε θα το κάνουν εάν και εφόσον η επένδυσή τους αποδειχθεί ζημιόγωνα.

MIXED ZONE

ΜΑΡΙΑ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

ΔΕΥΤΕΡΑ-ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ
19:00 - 22:00

ΣΠΟΡ FM 95.0
ΑΥΤΟ ΑΚΟΥΣ!

TONI COLLETTE MONICA BELLUCCI

ΜΑΦΙΑ ΜΑΜΜΑ

FROM SUBURBAN MOM TO MAFIA DON

ΚΥΡΙΑΚΗ 7 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 21:00

ΜΑΦΙΑ ΜΑΜΜΑ
ΚΩΜΩΔΙΑ

Η Κριστίν είναι η κλασική Αμερικανίδα μαμά. Όταν πεθαίνει ο Ιταλός παππούς της, πρέπει να ταξιδέψει στην Ιταλία για να τακτοποιήσει τις υποθέσεις του. Φτάνοντας εκεί, ανακαλύπτει ότι ο παππούς ήταν αρχηγός της Μαφίας και τώρα αυτόν τον ρόλο πρέπει να τον αναλάβει η ίδια!

Το Κανάλι Διατίθεται:

cablenet cyta vision MOVIES HD MESIMVRIA

Θέση: 101 Θέση: 49

www.mesimvria.com

ΑΝΑΛΥΣΗ

Ειδικό ταμείο για τις συντάξεις
συστήνει η Γερμανία

Του ΠΙΕΡ ΜΠΙΑΝΣΟΝ / REUTERS BREAKINGVIEWS

Εκοντας δεσμευθεί προεκλογικά ότι θα προστατεύσει το συνταξιοδοτικό σύστημα της χώρας, η γερμανική κυβέρνηση βρήκε έναν πρωτότυπο τρόπο να ανακόψει την αναπόφευκτη οικονομική κρίση που τέτοιες υποσχέσεις προξενούν: ένα ειδικό ταμείο, χρηματοδοτούμενο μέσω κρατικού δανεισμού και επιφορτισμένο να επενδύει σε μετοχές διεθνών ομίλων. Προϊόντος του χρόνου οι αποδόσεις θα συμβάλουν στη χρηματοδότηση των συντάξεων του γηράσκοντος πληθυσμού της Γερμανίας. Το ταμείο, που αναμένεται να διαθέτει 200 δισ. ευρώ μέσα σε μία δεκαετία, είναι πολύ μικρό ώστε να θεωρηθεί πανάκεια. Ωστόσο θα μπορούσε να αποτελέσει υπόδειγμα για άλλες ευρωπαϊκές κυβερνήσεις ως προς τον τρόπο να συνδυάζουν κρατικά κονδύλια και ιδιωτικά κεφάλαια για να αντιμετωπίσουν το συνταξιοδοτικό πρόβλημα. Το 2023 σε ποσοστό μεγαλύτερο του 22% οι πολίτες της Γερμανίας ήταν 65 ετών και άνω. Πρόκειται για το υψηλότερο ποσοστό μεταξύ των μεγάλων ευρωπαϊκών οικονομιών μετά το 24% της Ιταλίας. Οπως συμβαίνει στο μεγαλύτερο τμήμα της υπόλοιπης ηπειρωτικής Ευρώπης, η χώρα διαθέτει ένα διανεμητικό σύστημα όπου οι εργαζόμενοι χρηματοδοτούν τις συντάξεις των συνταξιούχων μέσω εισφορών κοινωνικής ασφάλισης ή φόρων. Οι συντάξεις που χρηματοδοτούνται από το δημόσιο ταμείο αντιπροσωπεύουν το 10% έως 15% του ΑΕΠ στη Γερμανία, τη Γαλλία και την Ιταλία, εν αντιθέσει με το Ηνωμένο Βασίλειο όπου κυριαρχούν τα ιδιωτικά συνταξιοδοτικά προγράμματα και οι κρατικές συντάξεις ανέρχονται μόνο στο 5% του ΑΕΠ.

Τα τρία κόμματα του κεντροαριστερού συνασπισμού του καγκελάρου Ολαφ Σολτς υποσχέθηκαν προηγουμένως ότι δεν θα περικόψουν τα επιδόματα, ούτε θα αυξήσουν τους φόρους για τη χρηματοδότηση του συνταξιοδοτικού ελλείμματος. Επίσης δεν θέλουν να αυξήσουν περαιτέρω το ηλικιακό όριο συνταξιοδότησης, το οποίο θα ανέλθει από τα σχεδόν 66 στα 67 έτη έως το 2029. Οι δεσμεύσεις φαίνονται διάτρητες, καθώς εκατομμύρια «μπέμπι μπου-μερ», που γεννήθηκαν το διάστημα 1946-1964, βαίνουν προς συνταξιοδότηση, αφήνοντας στις νεότερες γενιές να πληρώσουν τις συντάξεις τους. Η Γερμανία είχε έξι εργαζόμενους ανά συνταξιούχο στις αρχές της δεκαετίας του '60, αλλά πλέον σήμερα η αναλογία είναι 2/1 και υποχωρεί περαιτέρω. Η πρωτοτυπία του νέου συνταξιο-

Ο υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ είπε ότι αναμένει αποδόσεις άνω του 3% ή 4% μετά την αφαίρεση του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους.

Με προίκα 200 δισ. σε βάθος δεκαετίας, θα επενδύει σε μετοχές διεθνών ομίλων.

δοτικό ταμείου με την επωνυμία «Κεφάλαια των γενεών» είναι διπλή. Πρώτον, η απαιτήση δημόσιο δανεισμό, παρά τη μακροχρόνια αποστρόφη της Γερμανίας προς το χρέος. Ωστόσο δεν θα υπολογισθεί βάσει του αυστηρού «φρένου χρέους» που επιβάλλει η δημοσιονομική πειθαρχία στην κυβέρνηση. Δεύτερον, το ταμείο θα επενδύσει δημόσιο χρήμα σε μετοχές.

Ο υπουργός Οικονομικών Κρίστιαν Λίντνερ είπε ότι αναμένει αποδόσεις άνω του 3% ή 4% μετά την αφαίρεση του κόστους εξυπηρέτησης του χρέους. Αν επαληθευθεί, τότε τα 8 δισ. ευρώ ετησίως, που θα δημιουργήσει το ταμείο σε οριζόντια δεκαετία, θα περιόρισουν μόνο το έλλειμμα των συντάξεων, το οποίο η κυβέρνηση επιδοτεί φέτος στο ποσό των 127 δισ. ευρώ ή στο 27% του ομοσπονδιακού προϋπολογισμού. Το ταμείο «Κεφάλαια των γενεών» δεν θα γλιτώσει τους Γερμανούς εργαζόμενους από μεγαλύτερες εισφορές ή χαμηλότερα επιδόματα, ούτε την κυβέρνηση από υψηλότερη χρηματοδότηση των συντάξεων. Εντούτοις αποτελεί ένα βήμα προς τη σωστή κατεύθυνση, κυρίως επειδή θα λειτουργεί ανεξαρτήτως της κυβέρνησης και δεν θα περιορίζεται σε γερμανικούς τίτλους. Θα μπορούσε να χρησιμοποιηθεί ως πρότυπο για άλλες ευρωπαϊκές χώρες, καταδεικνύοντας πως το επενδυμένο στις κεφαλαιαγορές δημόσιο χρήμα μπορεί να λειτουργεί ως πηγή χρηματοδότησης για τις συντάξεις μιας γηράσκουσας ηπείρου.

Σε επίπεδα προ του πολέμου
Ουκρανίας οι τιμές στο αέριο

Κύρια αιτία, η μεγάλη μείωση της ζήτησης από νοικοκυριά και επιχειρήσεις

Αυτές τις ημέρες οδεύει στο τέλος του ο δεύτερος χειμώνας που πέρασε η Ευρώπη χωρίς ρωσικό φυσικό αέριο και οι ταμειούχες της παρουσιάζουν ρεκόρ πληρότητας καθώς είναι γεμάτοι κατά 59%. Σύμφωνα με την εταιρεία δεδομένων ICIS, κρίνοντας από τα υφιστάμενα επίπεδα πληρότητας συμπεραίνουμε πως τον Σεπτέμβριο οι ταμειούχες της Ευρώπης θα έχουν πληρότητα 95%, δηλαδή σαφώς μεγαλύτερη από τον στόχο που έχει θέσει η Ε.Ε. για να έχει τον Νοέμβριο πληρότητα 90%. Τα υψηλά ποσοστά πληρότητας έχουν δικαιολογημένα οδηγήσει σε υποχώρηση των τιμών κοντά στα επίπεδα προ του πολέμου στην Ουκρανία. Και δεδομένης της άφθονης προσφοράς, λογικά οι τιμές του φυσικού αερίου θα εξακολουθήσουν να υποχωρούν.

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις, η τιμή του φυσικού αερίου στην Ευρώπη θα υποχωρήσει τους θερινούς μήνες, από τον Απρίλιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο, σε έναν μέσο όρο γύρω στα 28,32 ευρώ η μεγαβατώρα. Στην περίπτωση αυτή θα είναι 17% χαμηλότερη από την αντίστοιχη του περασμένου καλοκαιριού αλλά θα παραμένει υπερδιπλάσια εκείνης

Με τον δεύτερο χειμώνα στην Ευρώπη χωρίς ρωσικό φυσικό αέριο να οδεύει στο τέλος του, οι ευρωπαϊκές ταμειούχες παρουσιάζουν ρεκόρ πληρότητας, στο 59%.

του καλοκαιριού του 2019 όταν βρισκόταν κατά μέσον όρο στα 11,58 ευρώ η μεγαβατώρα. Σε ό,τι αφορά τις τιμές της ηλεκτρικής ενέργειας, η τιμή αναφοράς εκτιμάται πως στο διάστημα Απριλίου - Σεπτεμβρίου θα έχει μειωθεί κατά περισσότερο από το 1/3 της τιμής στην οποία βρισκόταν το περασμένο καλοκαίρι, δηλαδή σε έναν μέσο όρο 63,18 ευρώ η μεγαβατώρα που θα είναι και το χαμηλότερο επίπεδο τη θερινή περίοδο από το 2020. Τίποτε από όλα αυτά όμως δεν σημαίνει πως έχει λήξει η ενεργειακή κρίση της Ευρώπης. Μιλώντας στη βρετανική εφημερίδα The Guardian, ο Τόμας Μάρτζεκ-Μάνσερ, επικεφαλής του τομέα αναλύσεων της αγοράς αερίου στην εταιρεία ICIS, η πρόσφα-

Σύμφωνα με τις πρώτες εκτιμήσεις, η τιμή του φυσικού αερίου στην Ευρώπη θα υποχωρήσει τους θερινούς μήνες, από τον Απρίλιο μέχρι και τον Σεπτέμβριο, σε έναν μέσο όρο γύρω στα 28,32 ευρώ η μεγαβατώρα. Στην περίπτωση αυτή θα είναι 17% χαμηλότερη από την αντίστοιχη του περασμένου έτους.

τη υποχώρηση των τιμών της ενέργειας οφείλεται εν μέρει στη μείωση της κατανάλωσης, συνεπακόλουθο ακριβώς της ενεργειακής κρίσης. Οπως τονίζει, η ενεργειακή κρίση δεν έχει λήξει, απλώς τη χειρίζομαστε αποτελεσματικά.

Από την αρχή της ενεργειακής κρίσης, η άνοδος των τιμών της ενέργειας οδήγησε σε επιτάχυνση του πληθωρισμού σε όλες τις μεγάλες οικονομίες και στη συνεπακόλουθη εκτόξευση του κόστους ζωής που μοιραία περιορίσει τη ζήτηση. Αναπόφευκτα ακολούθησε η μείωση της οικονομικής δραστηριότητας σε όλες τις βιομηχανικές περιοχές της Ευρώπης, που με τη σειρά της κράτησε σε σχετικά χαμηλά επίπεδα τη ζήτηση από τη βα-

ρία βιομηχανία. Ετσι, ο Τόμας Μάρτζεκ-Μάνσερ εκτιμά πως φέτος στο σύνολο του έτους η ζήτηση θα παραμείνει μειωμένη κατά 20%.

Οπως επισημαίνει ο ίδιος στη βρετανική εφημερίδα, «να μην είναι φτηνότερο το φυσικό αέριο, αλλά η ζήτηση παραμένει χαμηλή εξαιτίας του υψηλού κόστους διαβίωσης». Είναι αυτονόητο ότι μόλις ανακάμψει η ζήτηση από τις βιομηχανίες οι τιμές του αερίου δεν θα υποχωρούν πλέον και δεν θα επιστρέψουν στα προ της πανδημίας επίπεδα.

Και επομένως δεν θα υπογραμμίζουν πόσο πιο ακριβές είναι οι προμήθειες φυσικού αερίου στις οποίες έχει στραφεί η Ευρώπη όταν σταμάτησαν οι ροές του καυσίμου από

τη Ρωσία. Ο λόγος για το υγροποιημένο φυσικό αέριο (LNG) στο οποίο έχουν στραφεί οι χώρες της Ε.Ε. και προκειμένου να το εισάγουν διά θαλάσσης έχουν αποδουθεί σε μια εκστρατεία επενδύσεων σε θερματικούς σταθμούς αερίου. Στο μεταξύ, οι οπαδοί της πράσινης ενέργειας ασκούν πιέσεις στις κυβερνήσεις για να υποκαταστήσουν με ανανεώσιμες πηγές ενέργειας μεγαλύτερο μέρος από το ρωσικό αέριο που άλλοτε τους προμήθευε η Ρωσία. Ίσως όμως οι σχετικά χαμηλές τιμές των ευρωπαϊκών αγορών να δυσχεραίνουν όσες βιομηχανίες αναπτύσσουν καθαρές μορφές ενέργειας στις προσπάθειές τους να απαλλάξουν τις ευρωπαϊκές οικονομίες από τα ορυκτά καύσιμα.

Εκτίναξη πληθωρισμού παρά τα μέτρα στην Τουρκία

Στο δυσθεώρητο επίπεδο του 68,5% εκτινάχθηκε σε ετησιοποιημένη βάση τον Μάρτιο ο πληθωρισμός στην Τουρκία, καταγράφοντας αισθητή επιτάχυνση από το 67,1% του αμέσως προηγούμενου μήνα, παρά την πρωτοφανή σύσφιξη της νομισματικής πολιτικής στην οποία έχει επιδοθεί η κεντρική τράπεζα της γειτονικής χώρας. Η άνοδος από τον Φεβρουάριο, της τάξης του 3,16%, αποδόθηκε κυρίως στους τομείς της εκπαιδευσης, των επικοινωνιών, αλλά και του κλάδου των ξενοδοχείων, με τις τιμές στον κάθε τομέα να ενισχύονται κατά 13%, 5,6% και 3,9% αντιστοίχως. Σε ετήσια βάση, μεγαλύτερη ώθηση στον γενικό δείκτη έδωσε και πάλι η εκπαίδευση, με «έκρηξη» 104%, τα ξενοδοχεία, εστιατόρια και καφε-

Ανέβηκε στο 68,5% τον Μάρτιο από 67,1% τον προηγούμενο μήνα.

τέριες με 95% και η υγεία με 80%. Η εκτίναξη του πληθωρισμού συμβαίνει παρά τις εστιασμένες προσπάθειες της τουρκικής κυβέρνησης και της κεντρικής τράπεζας της χώρας να του βάλουν «καλντάρια», με συναπτές και μεγάλες αυξήσεις των επιτοκίων δανεισμού. Ενδεικτικά, από τις εκλογές του 2023, όταν η κυβέρνηση Ερντογάν φαίνεται να άλλαξε σελίδα στη διαχείριση της νομισματικής πολιτικής, το επιτόκιο αναφοράς έχει αυξηθεί επανειλημμένως και τώρα διαμορ-

φώνεται στο 50%. Η τελευταία αύξηση αποφασίστηκε στη συνεδρίαση του Μαρτίου, όταν το εκτελεστικό συμβούλιο της τράπεζας το ανέβασε από το επίπεδο του 45%. Σημειώνεται ότι για την αναζωπύρωση των πληθωριστικών πιέσεων τους τελευταίους μήνες ευθύνεται εν μέρει η σημαντική αύξηση του κατώτατου μισθού στην Τουρκία, η οποία τέθηκε σε ισχύ από την αρχή του 2024. Ειδικότερα, ο κατώτατος μηνιαίος μισθός ανέρχεται πλέον περίπου στα 530 δολάρια, είναι δηλαδή υπερδιπλάσιος σε σύγκριση με έναν χρόνο νωρίτερα. Πάντως, οι οικονομολόγοι εκτιμούν ότι θα χρειαστούν περαιτέρω αυξήσεις των επιτοκίων δανεισμού από την κεντρική τράπεζα. Παρότι η άνοδος του Μαρτίου αποτελεί «τη μικρότερη μηνιαία

επιτάχυνση των τελευταίων τριών μηνών και δείχνει ότι ο αντίκτυπος της μεγάλης αύξησης του κατώτατου μισθού τον Ιανουάριο ενδέχεται τώρα να έχει περάσει σε μεγάλο βαθμό, εξακολουθεί να απέχει από το επίπεδο που θα ήταν συμβατό με τον μονοψήφιο πληθωρισμό τον οποίο θέλουν να επιτύχουν οι αξιωματούχοι», σχολίασε μετά την ανακοίνωση των αποτελεσμάτων ο Νικόλας Φαρ, οικονομολόγος της Capital Economics.

«Τα τελευταία στοιχεία του πληθωρισμού δεν αλλάζουν ιδιαίτερα την άποψή μας ότι το μέλλον επιφυλάσσει περαιτέρω νομισματική σύσφιξη και ότι θα χρειαστεί επίσης μια πιο συγχρονημένη προσπάθεια σύσφιξης της δημοσιονομικής πολιτικής», συμπλήρωσε ο ίδιος.

Για την αναζωπύρωση των πληθωριστικών πιέσεων τους τελευταίους μήνες ευθύνεται εν μέρει η σημαντική αύξηση του κατώτατου μισθού στην Τουρκία, η οποία τέθηκε σε ισχύ από την αρχή του 2024.

Η Ρωσία παρακάμπτει τις δυτικές κυρώσεις πληρώνοντας με tether

Συναλλαγές με το κρυπτονόμισμα από ρωσικές εταιρείες

Εκεί εξελικθεί σε μία από τις σημαντικότερες μεθόδους πληρωμών σε κάθε είδους «μαύρη» αγορά και υποτίθεται ότι στηρίζεται από το δολάριο, αλλά οι Αρχές ανά τον κόσμο δεν έχουν τη δυνατότητα να ελέγξουν τη χρήση του. Ως εκ τούτου, έχει αποδειχθεί ότι απλώς χρήσιμο αλλά αναγκαίο στη Ρωσία και στην πολεμική οικονομία της καθώς τη διευκολύνει να παρακάμπτει τις κυρώσεις της Δύσης. Ο λόγος για το κρυπτονόμισμα tether, η χρήση του οποίου υπερβαίνει πλέον κατά πολύ εκείνη του bitcoin – συχνά οι συναλλαγές στο tether είναι υπερδιπλάσιες – δεδομένου ότι περίπου 120 δισ. δολάρια αλλάζουν χέρια καθημερινώς μέσω του tether. Το 2023 έφτασαν στα 10 τρισ. δολάρια, αλλά το κυριότερο είναι πως το χρησιμοποιήσει η βιομηχανία Kalashnikov και πλήρωνε τον προμηθευτή της για την αγορά drones και εξαρτημάτων υψηλής τεχνολογίας παρακάμπτοντας τις κυρώσεις όταν ακόμη κινεζικές τράπεζες οι οποίες φοβήθηκαν τις κυρώσεις μπλόκαραν τις πληρωμές από τη Ρωσία.

Η διαδικασία προϋποθέτει την ύπαρξη μεσαζόντων. Οι ρωσικές εταιρείες που εισάγουν εξαρτήματα υψηλής τεχνολογίας μεταβιβάζουν τις πληρωμές τους σε ρούβλια σε τραπεζικούς λογαριασμούς τους οποίους χειρίζονται μεσαζόντες. Αυτοί ανα-

λαμβάνουν να μετατρέψουν τα ρούβλια σε tether και να πληρώσουν έτσι στο τοπικό νόμισμα τους προμηθευτές σε άλλες χώρες όπως η Κίνα και οι χώρες της Μέσης Ανατολής. Σύμφωνα με σχετικό ρεπορτάζ της Wall Street Journal, ένας εκ των μεσαζόντων είναι ο Αντρέι Ζβέρεφ, που δηλώνει λαθρέμπορος και έχει διευκολύνει τη μεγαλύτερη βιομηχανία μικρών όπλων της Ρωσίας, την Kalashnikov Concern, να πληρώνει τους προμηθευτές της και να εισάγει ηλεκτρικά εξαρτήματα για τα drones που έχουν χρησιμοποιηθεί στο έπακρον κατά

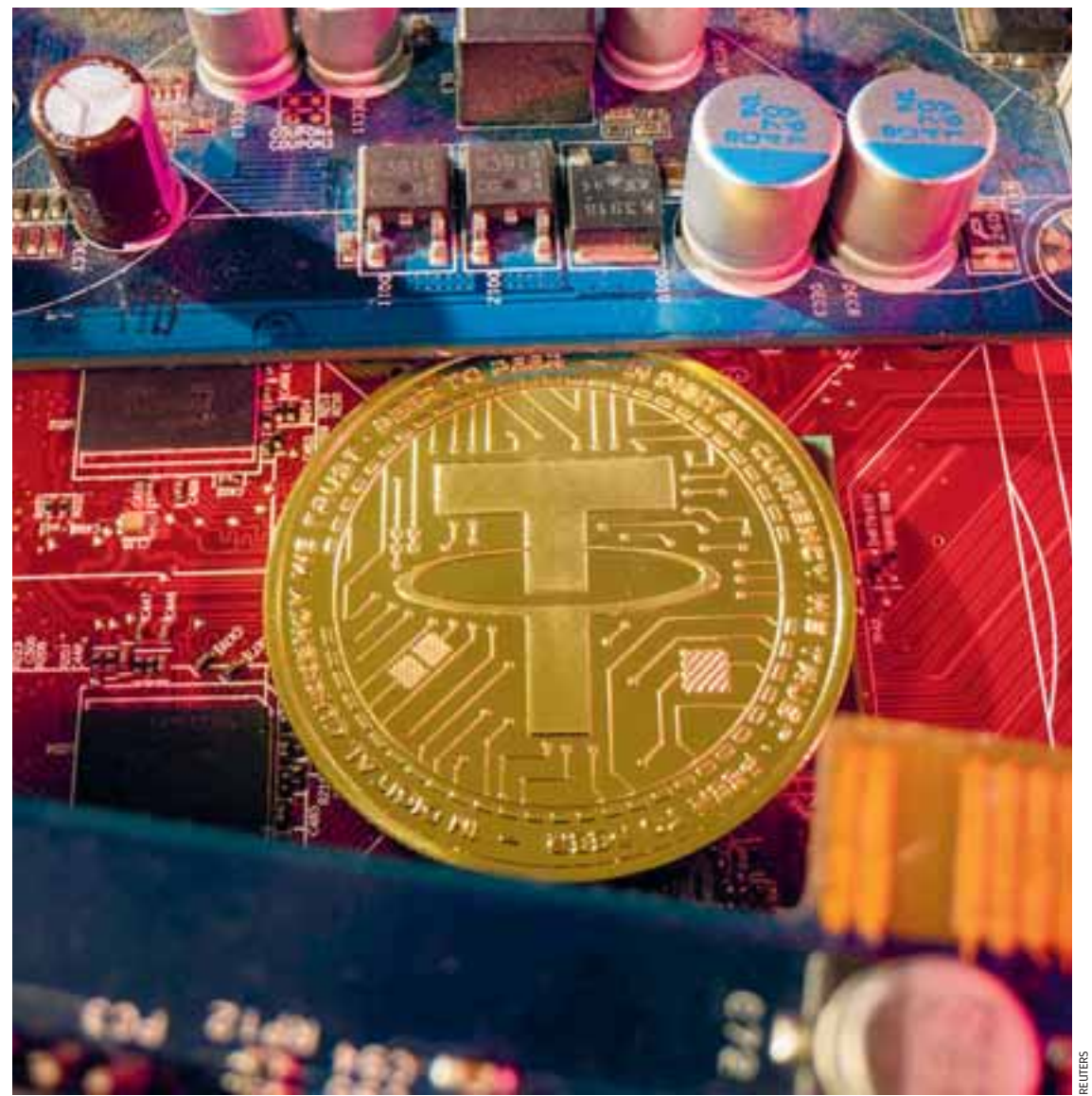
Η χρήση του tether υπερβαίνει πλέον εκείνη του bitcoin – Το 2023 η αξία των συναλλαγών έφτασε στα 10 τρισ. δολάρια.

της Ουκρανίας. Η αμερικανική εφημερίδα τονίζει, πάντως, πως για να εξακριβώσει τον ακριβή ρόλο του tether στη χρηματοδότηση του ρωσικού εμπορίου δεν αρκέστηκε στις δηλώσεις του συγκεκριμένου μεσαζόντα, αλλά μίλησε με πολλούς οι οποίοι εμπλέκονται άμεσα σε αυτή τη διαδικασία, ενώ είχε πρόσβαση σε χιλιάδες μηνύματα τα οποία

είχαν ανταλλάξει ηλεκτρονικά οι εισαγωγικές εταιρείες με τους μεσαζόντες.

Διαπίστωσε, έτσι, πως λειτουργεί μια εφοδιαστική αλυσίδα ανάμεσα στη θυγατρική της Kalashnikov που παράγει drones και στον κύριο προμηθευτή της, την Kynix Semiconductor. Σημειώτέον ότι η Kalashnikov υπόκειται σε κυρώσεις των δυτικών οικονομιών από το 2014 και από την προσάρτηση της Κριμαίας. Το tether εκδίδεται από την Tether Holdings που είναι καταγεγραμμένη στις Παρθένους Νήσους και ανήκει σε μια μικρή ομάδα ατόμων. Η Tether Holdings προσφέρει το κρυπτονόμισμα στους πελάτες της που το ανταλλάσσουν με δολάρια και στη συνέχεια τα επενδύει σε ομόλογα του αμερικανικού δημοσίου. Και οι πελάτες ανταλλάσσουν το tether στα λεγόμενα χρηματιστήρια κρυπτονομισμάτων ενίοτε ακόμη και για να αγοράσουν άλλα κρυπτονομίσματα, αλλά στην περίπτωση της Ρωσίας για να αγοράσουν εμπορεύματα και υπηρεσίες.

Σε ό,τι αφορά τον Ζβέρεφ, δηλώνει ότι το 2004 όταν σπούδαζε οικονομικά σε κρατικό πανεπιστήμιο στο Ομσκ της Σιβηρίας, δεν έβλεπε σημαντικές ευκαιρίες στη Ρωσία όταν θα τελειώνε τις σπουδές του. Αφού πρώτα βοήθησε στη διαχείριση του

Το tether εκδίδεται από την Tether Holdings που είναι καταγεγραμμένη στις Παρθένους Νήσους και ανήκει σε μια μικρή ομάδα ατόμων. Οι πελάτες της ανταλλάσσουν το tether στα λεγόμενα χρηματιστήρια κρυπτονομισμάτων ενίοτε ακόμη και για να αγοράσουν άλλα κρυπτονομίσματα, αλλά στην περίπτωση της Ρωσίας για να αγοράσουν εμπορεύματα και υπηρεσίες.

δικτύου προμηθειών μιας ρωσικής εταιρείας, εγκαταστάθηκε στη Σαγκάη αναζητώντας νέες ευκαιρίες. Τότε, ο εξαγωγικός μηχανισμός της Κίνας αναδιευκύνει το παγκόσμιο εμπόριο καταναλωτικών ειδών και ο Ζβέρεφ ανέπτυξε δεσμούς με διάφορες εγχώριες βιομηχανίες, ενώ παράλληλα διοργάνωνε δρομολό-

για μεταφοράς προμηθειών στη Ρωσία και έδινε στις εταιρείες τη δυνατότητα να αποφεύγουν την καταβολή δασμών. «Έτσι έγινα λαθρέμπορος», αναφέρει ο ίδιος. Οπως εξήγησε στους πελάτες του, προτιμούσε το tether αντί για τις παραδοσιακές τράπεζες ακριβώς επειδή έτσι παρέμενε ανώνυμος. Και επέλεξε για τις συναλλαγές

του σε tether μια πλατφόρμα συναλλαγών, ένα χρηματιστήριο κρυπτονομισμάτων με έδρα τη Μόσχα, το Garantex, το οποίο διαχειρίζεται ένα δίκτυο ανταλλακτριών εντός Ρωσίας και στο εξωτερικό και δίνει στους πελάτες του τη δυνατότητα να ανταλλάξουν ρούβλια με tether και στη συνέχεια σε ξένο νόμισμα.

Για τον άπληρο και τον φορτισμένο

30 χρόνια

ΚΑΝΑΛΙ

106.00 | 98.6 | 107.00 | 106.9

ΕΞΙ

Romas Katsolis

www.kanali6.com.cy info@kanali6.com.cy 25 820500

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΤΜΗΜΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΑΤΟΜΩΝ ΜΕ ΑΝΑΠΗΡΙΕΣ

Προς Κάθε Ενδιαφερόμενο Φυσικό ή Νομικό Πρόσωπο

Το Τμήμα Κοινωνικής Ενσωμάτωσης Ατόμων με Αναπηρίες, του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, διενεργεί Διαγωνισμό με συνοπτική διαδικασία και με κριτήριο ανάθεσης τη χαμηλότερη τιμή, για την παροχή Υπηρεσιών Καθαριότητας / Κλητήρα στο Κέντρο Αξιολόγησης Αναπηρίας Λεμεσού στα πλαίσια του συγχρηματοδοτούμενου έργου «Επέκταση και Αναβάθμιση του Νέου Συστήματος Αξιολόγησης της Αναπηρίας» (αρ. Διαγωνισμού: ΤΚΕΑΑ 04/2024).

Μπορείτε να βρείτε τα σχετικά έντυπα του Διαγωνισμού στην ιστοσελίδα του Τμήματος www.dmsw.gov.cy/dsid στην ενότητα «Τελευταία Νέα».

Σε περίπτωση που ενδιαφέρεστε για συμμετοχή παρακαλείσθε όπως υποβάλετε την προσφορά σας το αργότερο μέχρι τις 26 Απριλίου 2024 και ώρα 12:00, στο κιβώτιο προσφορών της Αναθέτουσας Αρχής στη διεύθυνση: Λεωφόρος Αρχιεπισκόπου Μακαρίου III 67, 2220, Λασιά (ισόγειο) ή όπως αποσταλούν στην Αναθέτουσα Αρχή με συστημένη ταχυδρομική επιστολή, η οποία θα πρέπει, με ευθύνη του Προσφέροντα, να παραληφθεί από την Αναθέτουσα Αρχή μέχρι την τελευταία προθεσμία υποβολής Προσφορών.

Τ.Μ.Ε.Α. ΛΕΜΕΣΟΥ

ΟΙ ΠΕΡΙ ΤΡΟΧΑΙΑΣ ΔΗΜΟΤΙΚΟΙ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΛΕΜΕΣΟΥ 2006 ΔΗΜΟΣΙΑ ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Ο Δήμος Λεμεσού, με τη συγκατάθεση του Αρχηγού της Αστυνομίας Κύπρου και σύμφωνα με τους Δημοτικούς Κανονισμούς Λεμεσού 2006 που αναφέρονται στη ρύθμιση της τροχαίας, έχει αποφασίσει να εγκρίνει το πιο κάτω ρυθμιστικό μέτρο:

- Την άρση της απαγόρευσης της διέλευσης βαρέων φορτηγών οχημάτων στην οδό Σαχτούρη

Οι παραβάτες της γνωστοποίησης αυτής υπόκεινται στις ποινές που προβλέπονται στον περί Δήμων Νόμο και στους Δημοτικούς Κανονισμούς Λεμεσού 2006.
Νίκος Νικολαΐδης - Δήμαρχος

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΗ

Γνωστοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Περί Ακινήτου ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμηση) Νόμου Κεφ. 224, ότι συμφωνήθηκε να πωληθεί το μερίδιο ή συμφέρον στα ακίνητα που αναφέρονται πιο κάτω Δήλωση Μεταβίβασης: 1/Π/1357/2024
Πωλητής/τές: CCSRE REAL ESTATE COMPANY LIMITED ΓΡΗΓΟΡΗ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ 8, 1096 ΤΡΥΠΙΩΤΗΣ, ΔΗΜΟΣ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ, ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Αγοραστής: Α. Α. COFFEE FOR LAB CYPRUS LTD ΜΝΑΣΙΑΔΟΥ 21, ΟΡΟΦΟΣ 6, ΔΙΑΜ. /ΓΡ. 15 1065 ΛΕΥΚΩΣΙΑ
Ακίνητο:
Αρ. Εγγραφής: 0/3874
Φύλλο/Σχέδ./Τμήμα/Τεμ./Κλίμ.: 37/32/0/203/5
Είδος Ακινήτου: ΧΩΡΑΦΙ
Υποδιοκτησίες: ΑΜΠΕΛΙ
Εμβαδό τ.μ.: 13713
Γεωγραφική Περιοχή: ΛΕΥΚΩΣΙΑ KANNABIA, Τοποθεσία: ΣΚΑΜΜΑΤΑ
Μεταβιβ. Μεριδίο στο Ακιν.: 5/6
Ποσό Πώλησης: €35.000,00

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Τα ακίνητα ενδέχεται να υπόκεινται σε Φ.Π.Α. ο οποίος δεν συμπεριλαμβάνεται στο ποσό πώλησης.

Ρεκόρ ξένων επενδύσεων στα ακίνητα το 2023

Οι εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό ανήλθαν στα 2,133 δισ. ευρώ

Του **ΝΙΚΟΥ Χ. ΡΟΥΣΑΝΟΓΛΟΥ**

«Μαγνήτης» ξένων επενδύσεων στην ελληνική οικονομία αποδείχθηκε το 2023 η αγορά ακινήτων, καθώς χωρίς τη δική της συμβολή η πραγματικότητα θα ήταν πολύ χειρότερη. Είναι χαρακτηριστικό ότι σχεδόν 1 στα 2 ευρώ που εισέρρευσαν στην Ελλάδα πέρυσι κατευθύνθηκαν προς την αγορά ακινήτων, επίδοση πρωτοφανής ακόμη και για τα ελληνικά δεδομένα.

Με βάση τα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, το 2023 αποτέλεσε το δεύτερο διαδοχικό έτος κατά το οποίο καταγράφεται ιστορικό υψηλό αναφορικά με τις εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό, με 2,133 δισ. ευρώ, έναντι 1,975 δισ. ευρώ το 2022, αλλά και 1,17 δισ. ευρώ το 2021.

Το τρίτο καλύτερο έτος από πλευράς επιδόσεων ήταν το 2019, με 1,45 δισ. ευρώ. Στο πλαίσιο αυτό, η αγορά ακινήτων είχε καθοριστική συνεισφορά στο να «διασωθούν» συνολικά οι ξένες επενδύσεις στη χώρα κατά το 2023, καθώς η συνεισφορά του κλάδου ανήλθε σε 47% επί του συνόλου των 4,48 δισ. ευρώ, που

επενδύθηκαν στην ελληνική οικονομία πέρυσι.

Πάντως θα πρέπει να σημειωθεί και η πτώση που καταγράφηκε κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2023. Συγκεκριμένα, το συγκεκριμένο διάστημα στην αγορά ακινήτων εισέρρευσαν κεφάλαια ύψους 489,5 εκατ. ευρώ, αριθμός που αποτέλεσε τη χαμηλότερη τριμηνιαία επίδοση των τελευταίων τεσσάρων τριμήνων. Σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022 καταγράφηκε μείωση των εισροών κατά 30%. Σημειώτεον ότι οι τελευταίοι τρεις μήνες του 2022 αποτελούν μέχρι σήμερα ιστορικό υψηλό τρίμηνο με συνολικές εισροές 698,5 εκατ. ευρώ.

Ασφαλώς, τα σχεδόν 500 εκατ. ευρώ του τέταρτου τριμήνου του 2023 μόνο αμελητέα ποσότητα δεν είναι, ιδίως αν συνεκτιμηθεί ότι για ένα σημαντικό διάστημα «παγώσει» λόγω της αποχής των συμβολαιογράφων. Μάλιστα, στελέχη της αγοράς ακινήτων εκτιμούν ότι αυτό θα αποτυπωθεί στα στοιχεία του φετινού πρώτου τριμήνου, καθώς ένα σημαντικό ποσοστό των συναλλαγών που ήταν προγραμματισμένες να γίνουν έως

Οι εισροές κεφαλαίων από το εξωτερικό στην ελληνική αγορά ακινήτων

Σχεδόν 1 στα 2 ευρώ που εισέρρευσαν στην Ελλάδα πέρυσι κατευθύνθηκαν προς την αγορά ακινήτων.

το τέλος του 2023, τελικά ολοκληρώθηκαν κατά τους πρώτους μήνες του 2024.

Το μεγαλύτερο ποσοστό των ξένων κεφαλαίων που επενδύθηκαν στην αγορά ακινήτων το 2023 αποδίδεται στους επενδυτές τρίτων χωρών, μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα». Καταλυτικό ρόλο διαδραμάτισαν οι αλλαγές που ανακοινώθηκαν στις αρχές του 2023 και προκάλεσαν «φρενιτιδα» αγοραπωλησιών, καθώς οι ενδιαφερόμενοι θέλησαν να εξασφαλί-

σουν ακίνητα με το χαμηλό όριο των 250.000 ευρώ, προτού αυτό διπλασιαστεί στις 500.000 ευρώ στο κέντρο της Αθήνας, τα βόρεια και τα νότια προάστια. Έτσι παρατηρήθηκε εκτόξευση των συναλλαγών, καθώς το χρονικό περιθώριο κατοχύρωσης των επενδυτών έληγε την 1η Αυγούστου. Μέχρι αυτή την ημερομηνία μπορούσαν να εξασφαλίσουν άδεια, αρκεί να είχαν προχωρήσει σε προ σύμφωνο αγοραπωλησίας. Στη συνέχεια τους δινόταν επιπλέον χρόνος έως το τέλος του 2023 ώστε να ολοκληρώσουν την αγοραπωλησία.

Εν τω μεταξύ, κάτι αντίστοιχο προβλέπεται να συμβεί και φέτος, επίσης λόγω των νέων αλλαγών που προωθούνται για το πρόγραμμα «χρυσή βίζα», το οποίο πολλοί θεωρούν ότι οδεύει προς το τέλος του, τουλάχιστον με τη μορφή που

είχε μέχρι πρόσφατα. Η τροπολογία που κατατέθηκε στη Βουλή προβλέπει την εκ νέου αύξηση του ορίου επένδυσης στις 800.000 ευρώ για το σύνολο της Αττικής και της Θεσσαλονίκης, όπως επίσης και για όλα τα νησιά άνω των 3.100 κατοίκων, καλύπτοντας όλους τους δημοφιλείς τουριστικούς προορισμούς. Αντίστοιχα, στην υπόλοιπη χώρα το ελάχιστο όριο θα αυξηθεί από τις 250.000 ευρώ που είναι σήμερα, στις 400.000 ευρώ. Έτσι εκτιμάται ότι θα αποφευχθεί η «μετανάστευση» των επενδυτών, π.χ. σε κοντινές περιοχές εκτός Αττικής, όπως για παράδειγμα στην Κορινθία, ενώ ο περιορισμός των μεγάλων νησιών αποκλείει και την Εύβοια.

Επίσης, όπως και πέρυσι έτσι και φέτος δίνεται χρονικό περιθώριο έως τις 30 Σεπτεμβρίου προκειμένου οι επενδυτές να κατο-

χυρώσουν το δικαίωμα λήψης άδειας παραμονής, με βάση το σημειωτικό καθεστώς. Δηλαδή θα μπορούν έως το τέλος Σεπτεμβρίου να προβαίνουν στην υπογραφή προσυμφώνων αγορών ακινήτου, ώστε να εξασφαλίζουν τη λήψη της άδειας π.χ. σε περιοχές της Αττικής όπου σήμερα το όριο παραμένει στις 250.000 ευρώ.

Αυτό το χρονικό περιθώριο εκτιμάται ότι θα προκαλέσει νέα αύξηση στις αγοραπωλησίες ακινήτων από ξένους, καθώς μετά το πέρας της ημερομηνίας όλοι εκτιμούν ότι θα περιοριστεί κατακόρυφα η ζήτηση, τουλάχιστον μέσω του προγράμματος «χρυσή βίζα». Το όριο των 800.000 ευρώ θεωρείται ένας έμμεσος τρόπος ώστε να κατευθυνθεί το επενδυτικό ενδιαφέρον σε άλλες χώρες, όπως π.χ. η Ισπανία, όπου το όριο παραμένει στις 500.000 ευρώ.

ΑΡΘΡΟ / Του **ΑΝΔΡΕΑ Α. ΑΝΔΡΕΟΥ**

Οι κτηματικές επιδόσεις του Μαρτίου

Ο Μάρτιος ιστορικά συγκαταλέγεται στους χαμηλομεσαίους επενδυτικά αποδοτικούς μήνες. Ο φετινός Μάρτιος δεν παρουσίασε ιδιαίτερες εκπλήξεις από την πεπατημένη του πορεία, πέραν του γεγονότος ότι η Λευκωσία κατέγραψε μια εκπληκτική άνοδο σε νέα πωλητήρια έγγραφα τη στιγμή που οι τρεις από τις τέσσερις παραλιακές επαρχίες κατέγραψαν αισθητή πτώση και την τέταρτη να κινείται παράλληλα. Οι προκλήσεις εξακολουθούν να είναι πολλές στο οικονομικό, πολιτικό, κοινωνικό και γεωπολιτικό πεδίο με αποτέλεσμα να αβεβαιότητα να είναι ιδιαίτερα φουντωμένη. Αυτό σίγουρα επηρεάζει το επενδυτικό κλίμα και η κυβερνητική διαχείριση σε πλείστα των πιο πάνω κεφαλαίων δεν βοηθά ιδιαίτερα προς την άμβλυνση του προβλήματος. Αναμένουμε να δούμε πολλά με χειροπιαστές πολιτικές λύσεις που να βοηθούν στην θετικοποίηση του οικονομικού και δη του επενδυτικού κλίματος.

Τον Μάρτιο του 2024 σημειώθηκαν συνολικά 1.673 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων, γεγονός που τον κατατάσσει στην πρώτη θέση του πρώτου τριμήνου. Τον Μάρτιο του 2023 είχαν σημειωθεί συνολικά 1.366 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων και άρα η αγορά φέτος εντός αυτής της περιόδου μεγεθύνθηκε κατά 22,5%.

Σε επίπεδο πωλητηρίων εγγράφων (μελλοντικές μεταβιβάσεις ακινήτων που έγιναν), η παγκύπρια εικόνα για τον Μάρτιο είναι διαφορετική, αφού κατέγραψε μείωση κατά 7% κατατέθηκαν συνολικά 1.257 πωλητήρια έγγραφα σε αντίθεση με 1.352 πωλητήρια έγγραφα πέρυσι τον ίδιο μήνα.

Η συνολική αξία συναλλαγών τον Μάρτιο φέτος κυμάνθηκε περίε των €311,8 εκατ. Συγκρινόμενη με τον Μάρτιο του 2023 όπου η

Η συνολική αξία συναλλαγών τον Μάρτιο φέτος κυμάνθηκε περίε των €311,8 εκατ. Συγκρινόμενη με τον Μάρτιο του 2023 όπου η συνολική αξία ήταν περίε των €318,3εκ., βλέπουμε μια μείωση της τάξης του 2%.

Τον Μάρτιο του 2024 σημειώθηκαν συνολικά 1.673 πωλήσεις (μεταβιβάσεις) ακινήτων, γεγονός που τον κατατάσσει στην πρώτη θέση του πρώτου τριμήνου.

συνολική αξία ήταν περίε των €318,3 εκατ., βλέπουμε επίσης μια μείωση της τάξης του 2%.

Πώς διανέμεται αυτή η συνολική απόδοση του μήνα μεταξύ των επαρχιών; Συμπεριφέρθηκαν όλες οι επαρχίες κατά αντίστοιχο τρόπο;

Η Λευκωσία κατέγραψε 496 πωλήσεις φέτος και 433 πωλήσεις πέρυσι (αύξηση 14,5%). Ο συνολικός όγκος συναλλαγών ήταν περίε των €72,6 εκατ. φέτος και πέρυσι περίε των €74,1 εκατ. Άρα φέτος έχουμε μείωση περίπου 2%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Μαρτίου 29,6% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 23,3% επί της αξίας συναλλαγών. Επιπλέον η Λευκωσία κατέγραψε και 289 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 38% αυξημένα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2023. Κατ' ακρίβεια, η Λευκωσία είχε με τεράτια διαφορά την καλύτερη επίδοση σε πωλητήρια έγγραφα από όλες τις επαρχίες, αρχίζοντας έτσι δυναμικά την άνοιξη.

Η Λεμεσός κατέγραψε 424 πω-

λήσεις φέτος και 362 πωλήσεις πέρυσι (αύξηση 17,1%). Ο συνολικός όγκος συναλλαγών ήταν περίε των €100,9 εκατ. φέτος και περίε των €129 εκατ. πέρυσι, σημειώνοντας μείωση 21,8%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Μαρτίου 25,3% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 32,4% επί της αξίας συναλλαγών. Επιπλέον η Λεμεσός κατέγραψε και 430 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 15% μειωμένα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2023. Η Λεμεσός συνεχίζει την κόπωση στη δραστηριότητα της αγοράς που παρατηρήθηκε προηγουμένως.

Η Λάρνακα κατέγραψε 339 πωλήσεις φέτος και 277 πωλήσεις πέρυσι (αύξηση 22,4%). Ο συνολικός όγκος συναλλαγών ήταν περίε των €55,2 εκατ. φέτος και περίε των

€49,4 εκατ. πέρυσι, σημειώνοντας αύξηση 11,7%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Μαρτίου 20,3% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 17,7% επί της αξίας συναλλαγών. Επιπλέον η Λάρνακα κατέγραψε και 261 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 2% αυξημένα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2023. Μετά τη Λευκωσία που όπως είδαμε απογειώθηκε, η Λάρνακα ήταν η μόνη άλλη επαρχία με έστω μικρή άνοδο σε νέα πωλητήρια έγγραφα.

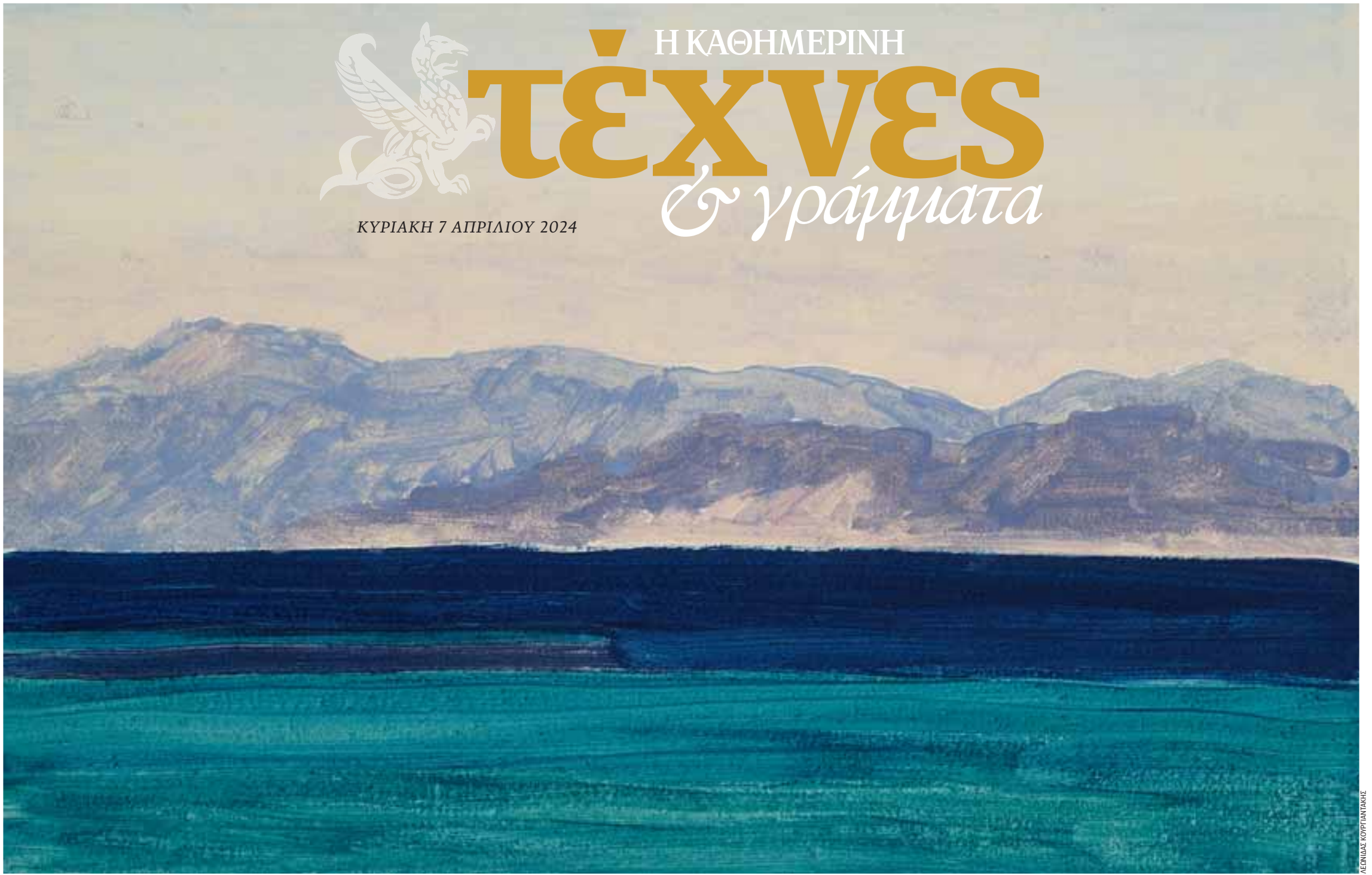
Η Πάφος κατέγραψε 311 πωλήσεις φέτος και 209 πωλήσεις πέρυσι σημειώνοντας αύξηση 48,8%. Ο συνολικός όγκος συναλλαγών ήταν περίε των €66,6 εκατ. φέτος και περίε των €50,3 εκατ. πέρυσι, σημειώνοντας αύξηση 32,4%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του

Μαρτίου 18,6% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 21,4% επί της αξίας συναλλαγών. Η Πάφος κατέγραψε και 222 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 29% μειωμένα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2023. Παρά τη μείωση σε νέα πωλητήρια έγγραφα, η Πάφος εξακολουθεί να παρουσιάζει γενικά καλές επενδυτικές αποδόσεις.

Η Αμμόχωστος κατέγραψε 103 πωλήσεις φέτος και 85 πωλήσεις πέρυσι, σημειώνοντας αύξηση 21,2%. Ο συνολικός όγκος συναλλαγών ήταν περίε των €16,4 εκατ. φέτος και περίε των €15,5 εκατ. πέρυσι, σημειώνοντας αύξηση 5,8%. Είχε μερίδιο στη συνολική αγορά του Μαρτίου 6,1% επί του αριθμού πωλήσεων και μερίδιο 5,2% επί της αξίας συναλλαγών. Η Αμμόχωστος κατέγραψε και 55 πωλητήρια έγγραφα που είναι κατά 15% μειωμένα σε σχέση με τον Μάρτιο του 2023. Η Αμμόχωστος κινείται σε σαφώς καλύτερους ρυθμούς από όσο μας συνήθισε ιστορικά και είναι ενδιαφέρον να δούμε πώς θα εξελιχθεί.

Παρόλο που η γενική εικόνα συναλλαγών φαίνεται να είναι ικανοποιητική σε αριθμούς, παρατηρείται η δημιουργία κάποιων αρνητικών τάσεων σε τρεις από τις τέσσερις παραλιακές πόλεις. Το φαινόμενο μπορεί να είναι και παροδικό λόγω εποχής, αλλά σε κάποιο βαθμό οφείλεται και στο γεγονός ότι τα επτά ακόμα διατηρούνται σε ψηλά επίπεδα. Επιπλέον, φέτος η χρονιά αναμένεται να έχει και άλλες προκλήσεις, δεδομένων των ψιλών θερμοκρασιών και του Euro που θα επηρεάσουν τις τουριστικές ροές προς τη χώρα μας και άρα τη ζήτηση.

Ο κ. Ανδρέας Α. Ανδρέου, MRICS, είναι CEO της APS Andreou Property Strategy - Chartered Surveyors.

Tonio (n Πελοπόννησος από την Αίγινα), τέμπρα σε χάρντμπορντ, 16x22 εκ., ακυκλοφόρητο έργο από τη συλλογή της Χριστίνας Αραβαντινού.

Μαγικός καμβάς η θεατρική σκηνή

Ένα πανόραμα της δημιουργικής πορείας της Μαριλένας Αραβαντινού στην Εθνική Βιβλιοθήκη

Του ΔΗΜΗΤΡΗ ΚΑΡΑΪΣΚΟΥ

Για τους επόμενους δύο μήνες, η Εθνική Βιβλιοθήκη της Ελλάδος θα μας θυμίζει καθημερινά μια ξεχασμένη αλλά πολύ σπουδαία Ελληνίδα καλλιτέχνη, τη Μαριλένα Αραβαντινού (1927-2019), την πρώτη Ελληνίδα σκηνογράφο. Σε μια πλούσια αναδρομική έκθεση που εγκαινιάστηκε στις 19 Μαρτίου και θα συνεχιστεί έως τις 31 Μαΐου, ο ιστορικός τέχνης Σπύρος Μοσχονάς συνεργάζεται με την Κωνσταντίνα Ντακόλια και επιμελούνται ένα πανόραμα της δημιουργικής πορείας της, προσφέροντας ανέκδοτο εικονογραφικό και φωτογραφικό υλικό από θεατρικές παραστάσεις και ταινίες και, κυρίως, δείγματα από το γενικά άγνωστο ζωγραφικό της έργο, το οποίο αποτελεί τη μεγάλη αποκάλυψη της έκθεσης.

Οι παλαιότεροι ίσως θυμούνται τη δουλειά της Αραβαντινού για τη θεατρική σκηνή και ακόμη και οι νεότεροι ίσως έχουν δει στην τηλεόραση ταινίες στις οποίες δούλεψε, από τον «Αγαπητικό της βοσκοπούλας» με την Αλίκη Βουγιουκλάκη έως το «Ηρώ με παντούφλες» με τον Βασίλη Λογοθετίδη να εμφανίζεται ως στρατηγός Δεκαβάλλας. Το παγκόσμιο κοινό γνώρισε επίσης τη σκηνογραφική της εργασία, εφόσον από το '60 έως το '80 εργάστηκε σχεδόν σε κάθε διεθνές γύρισμα που έγινε στην Ελλάδα. Με τα σκηνικά και τα κοστούμια της για το «Τεν Τεν και το μυστήριο του χρυσόμαλλου δέρατος» του Ζαν-Ζακ Βιέρν (1961) κατάφερε να φέρει τον κόσμο στην Ελλάδα. Με τη βοήθεια του σκηνογράφου, παντρεύοντας παράλληλα δεξιοτεχνικά το ελληνικό φολκλόρ με τη μοντέρνα «βελγική σχολή» του Ερζέ.

Λίγοι όμως γνωρίζουμε τη ζωγραφική της. Και αυτό είναι κάτι που κάνει τον επιμελητή Σπύρο Μοσχονά, σε κείμενό του στον κατάλογο της έκθεσης, να αναρωτιέται σχεδόν υπαρκτά: «Πού πάει η ζωγραφική όταν ξεχαστεί;». Είναι λες και μιλάει για μια ιστορική αδικία που θα

Λουκαβητός, 1991, παστέλ σε χαρτί, 70x50 εκ., ακυκλοφόρητο έργο από τη συλλογή της Χριστίνας Αραβαντινού.

Η «Κ» παρουσιάζει για πρώτη φορά αποκλειστικές εικόνες, υλικό και αναμνήσεις, που φιλοτεχνούν το πορτρέτο της πρώτης Ελληνίδας σκηνογράφου.

ήθελε να απαλύνει και, πράγματι, δουλεύει για αυτό από το 2012, όταν με τη στήριξη του Νίκου Π. Παΐσιου ξεκίνησε μια μεθοδική καταγραφή της ζωγραφικής παραγωγής της Αραβαντινού, εντοπίζοντας έργα που δημιούργησε σε διάστημα μισού αιώνα, από τα τέλη του '40 έως τα τέλη του '90. Σε κάποια από αυτά, μάλιστα, ανακαλύπτουμε, εκτός από μια κορυφαία ζωγράφο, και μια παραγνωρισμένη αθηναιογράφο.

Οι «αθηναϊκοί» πίνακες της Αραβαντινού προδίδουν αγάπη και γνώση για αυτό που απεικονίζουν, μεταφέροντας στον θεατή επιτυχημένα κάτι από την ιδιότητα γοητευτική δυστοπία της πρωτεύουσας. «Η χρωματική κλίμακα βεβαιώνει πως η ζωγρά-

Ο Βασίλης Λογοθετίδης ποζάρει για τον ανδριάντα του στρατηγού. Ακυκλοφόρητη φωτογραφία από τα γυρίσματα της ταινίας του Αλέκου Σακελλάριου «Ένας ήρωας με παντούφλες», 1958 (αρχείο Μαριλένας Αραβαντινού).

φος δούλεψε τις συνθέσεις της την ώρα που έρχεται ή φεύγει η μέρα, βουλιάζοντας στο σύνολο σε μια ομικλώδη συνθήκη, απαλώνοντας την ασχήμια της πόλης και χαρίζοντας της ειδυλλιακή αλλά πλασματική εικόνα», γράφει στον κατάλογο της έκθεσης ο Σπύρος Μοσχονάς. Σιωπηλός, μυστηριώδης πρωταγωνιστής στέκεται στη σειρά αυτών των έργων ο Λουκαβητός. Ορθώνεται γιγάντιος, εκτός κλίμακας, πάνω από μια θάλασσα κυβικών κτιρίων, ή ξεπροβάλλει σαν κάστρο

ανάμεσα από τους στενούς δρόμους στους πρόποδες του.

Ανάμεσα σε Αθήνα κι Αίγινα

«Δεν άντεχε άλλο το νέφος», μας λέει από την πλευρά της η νύφη της καλλιτέχνιδος, Χριστίνα Αραβαντινού, που εκτός από σύζυγος του αδελφού της Μαριλένας, του Γιάγκου Αραβαντινού, διατήρησε αδελφική σχέση μαζί της για δεκαετίες. «Γι' αυτό άρχισε να περνάει τα καλοκαίρια της στην Αίγινα. Φανταστείτε πόσο την ενόχλησε, που λάτρευε την

Η Μαριλένα Αραβαντινού με τον βοηθό της, Τέλη Βασιλακόπουλο, αναζητώντας τοποθεσίες για το φιλμ «Ένας ήρωας με παντούφλες», 1958.

Οι «αθηναϊκοί» πίνακες της Αραβαντινού μεταφέρουν με επιτυχία στον θεατή κάτι από την ιδιότητα γοητευτική δυστοπία της πρωτεύουσας.

Αθήνα, και όμως αποφάσισε να ξεδεύει στην εξοχή τον μισό της χρόνο. Θυμάμαι πάντοτε να λέει "είμαι άνθρωπος της πόλης". Ακούγοντας αυτές τις αφηγήσεις φτιάχνουμε εικόνες από την καθημερινότητα μιας Αθηναίας αστής με αστείρευτο δημιουργικό χάρισμα που, όπως έγραψε η Ελένη Βλάχου το 1960, «φτιάχνει μόνη της τα έπιπλα για το ατελιέ της και διαβάζει με μανία αστυνομικά μυθιστορήματα».

Η επιστήθια φίλη της Μαριλένας Αραβαντινού μοιράζεται μαζί της αγνώστες αφηγήσεις που έρχονται στο φως για πρώτη φορά από τη «συγκατοίκηση» τους στο ίδιο κτίριο, όπου έμεναν σε διαφορετικούς ορόφους, με τον Γιάννη Μόραλη να κατοικεί στον τελευταίο. «Κάποιες φορές ζητούσε

τη συμβουλή του. Εκείνος, κάθε Κυριακή ακριβώς στις 10 το πρωί έβγαινε για να πάει να πάρει την "Καθημερινή" και κατεβαίνοντας χτυπούσε το κουδούνι μας. Εμπαινε με το ένα πόδι μέσα, με το άλλο έξω, και ρωτούσε "έχουμε κανένα νέο;", περιμένοντας από εμένα να του πω κανένα κουτσομπολιό. Τότε τον έβλεπε η Μαριλένα που ζωγράφιζε και του έλεγε "για έλα λίγο πιο μέσα", και εκείνος πήγαινε και έβλεπε τον πίνακά της και έλεγε "άσ' το αυτό εκεί που είναι". Χωρίς εκείνη να του πει τίποτα, εκείνος αντιλαμβανόταν αμέσως πού είχε "κολλήσει". Της έλεγε συχνά να αφοσιωθεί στη ζωγραφική, αλλά εκείνη αγαπούσε πολύ τη σκηνογραφία για να την αφήσει». Μας μεταφέρει και μνήμες από τα καλοκαίρια τους στην Αίγινα: «Είχαμε ραντεβού την Κυριακή το πρωί στο Αιάκειο», θυμάται, «με έναν φοβερό ήλιο αλλά με τη Μαριλένα και τον Μόραλη να μην παίρνουν ειδήση, απορροφημένοι όπως ήταν επί ώρες μέσα στην κουβέττα και στα γέλια τους». Ο θάνατος του αδελφού της Μ. Αραβαντινού, Γιάγκου, το 1995, την έριξε σε κατάθλιψη. «Πηγαίναμε τα καλοκαίρια στην Αίγινα και έπαιρνε τα σύνορα της ζωγραφικής αλλά ποτέ δεν ζωγράφιζε τίποτα».

Ανεξάντλητο ταλέντο

Σχεδιάστρια σκηνικών, κοστούμιων, εικονογράφος και ζωγράφος – το δημιουργικό εύρος της Μαριλένας Αραβαντινού ήταν ανεξάντλητο. Το συνειδητοποιούμε, μάλιστα, κοιτώντας το ακυκλοφόρητο φωτογραφικό υλικό από τη δουλειά της για τα σκηνικά της «Λίμνης των πόθων» του Γιώργου Ζερβού (1958), όπου κάνει φωτογραφικό ρεπερτόζ, ζωγραφίζει με βάση τις φωτογραφίες και έπειτα δημιουργεί ρεαλιστικά σκηνικά. Όπως τονίζει ο Σπύρος Μοσχονάς, «είναι κι αυτή μια γλώσσα από την πλούσια δημιουργική της φάρετρα, που αγνοούσε: εκείνη κατά την οποία η φωτογραφία γίνεται ζωγραφική, η ζωγραφική σκηνικό, και το σκηνικό, τελικά, γίνεται κινηματογράφος».

Ο θεραπευτικός ρόλος της Τέχνης

Αυτή η προσπάθεια τονίζει τις κρατικές ελλείψεις σε υποδομές και σε δημιουργικές παρεμβάσεις σε παιδιά που νοσηλεύονται

Του ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΚΟΥΡΟΥΠΛΑΚΗ

Η Ελένη Πετρίδου Μπουρίτη παρουσιάζει τη νέα της εικαστική έκθεση με τίτλο «Art therapist's Studio», και μέσω αυτής προσεγγίζει πώς η Τέχνη μπορεί να διαδραματίσει κοινωνικό και θεραπευτικό ρόλο. Η κα Πετρίδου Μπουρίτη είναι εικαστικός και εικαστική ψυχοθεραπεύτρια, και ιδρυτικό μέλος και μέλος διοικητικού Συμβουλίου του Σωματείου Εικαστικών Θεραπευτών και φίλων Κύπρου. Με την ευκαι-

«Τα έσοδα από την πώληση των έργων της έκθεσής μου έχουν σκοπό να δοθούν για την παροχή δράσεων ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και υπηρεσιών εικαστικής ψυχοθεραπείας για παιδιά και εφήβους που νοσηλεύονται στο Μακάρειο Νοσοκομείο» λέει η Ελένη Πετρίδου Μπουρίτη, εικαστικός και εικαστική ψυχοθεραπεύτρια.

«Στόχος είναι να προσκαλέσω τον θεατή σε μια πολυαισθητηριακή εμπειρία, που εστιάζεται στη σύνδεση της τέχνης με τη θεραπευτική της ιδιότητα, με στόχο την ψυχική και πνευματική υγεία».

ρία, λοιπόν, της έκθεσής της, που εγκαινιάζεται στο Δημαρχείο Λατσιών την Πέμπτη 18 Απριλίου και θα διαρκέσει έως τις 26 Απριλίου, είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε για την έκθεσή της και ποιο είναι το αντικείμενο της έκθεσής, αλλά και με ποιον τρόπο η τέχνη μπορεί να έχει κοινωνικό και θεραπευτικό ρόλο.

Η κα Πετρίδου Μπουρίτη μου λέει πώς αντικείμενο της έκθεσής αυτής είναι να διερευνηθούν οι δυνατότητες επίδρασης της θεραπευτικής δύναμης της τέχνης στην κοινωνία, θέτοντας

συγκεκριμένους σκοπούς. Πρώτος σκοπός, όπως εξηγεί είναι η γνωριμία, ενημέρωση και ευαισθητοποίηση του κοινού για τη θεραπευτική δύναμη των τεχνών για θέματα που αφορούν την ψυχική υγεία και συναισθηματική υγεία μέσα από οπτικό πολιτισμό, και μη λεκτική επικοινωνία. «Ως καλλιτέχνης και εικαστική ψυχοθεραπεύτρια παρουσιάζω ζωγραφικά, γλυπτικά έργα και οπτικοακουστική εγκατάσταση που εμβαθύνουν την κατανόηση και την ατομική μου διεργασία για το προ-

σωπικό μου βίωμα και κλινική πρακτική στον χώρο εργασίας μου, ένα στούντιο τέχνης. Στόχος είναι να προσκαλέσω τον θεατή σε μια πολυαισθητηριακή εμπειρία, που εστιάζεται στη σύνδεση της τέχνης με τη θεραπευτική της ιδιότητα, με στόχο την ψυχική και πνευματική υγεία». Ένας δεύτερος στόχος είναι η διά βίου μάθηση και η αλληλεπίδραση ατόμων της κοινωνίας μέσα από ανοικτή πρόσκληση προς το κοινό να συμμετάσχει σε δωρεάν διαδραστικές δράσεις.

Συλλογικός στόχος

Ένας ακόμη ενδιαφέρων στόχος είναι η πρόκληση για αγορά έργων τέχνης με σκοπό την ενίσχυση για έναρξη υπηρεσιών art therapy σε δημόσια νοσηλεύτρια. «Τα έσοδα από την πώληση των έργων της έκθεσής μου έχουν σκοπό να δοθούν για την παροχή δράσεων ψυχοκοινωνικής υποστήριξης και υπηρεσιών εικαστικής ψυχοθεραπείας για παιδιά και εφήβους που νοσηλεύονται στο Μακάρειο Νοσοκομείο» και συμπληρώνει: «Αυτή η προσπάθεια τονίζει τις κρατικές ελλείψεις σε υποδομές

και σε δημιουργικές παρεμβάσεις σε παιδιά που νοσηλεύονται», τονίζοντας πως η εικαστική ψυχοθεραπεία, όπως και άλλες μορφές θεραπείας τεχνών, δεν παρέχεται σε δημόσια νοσηλεύτρια και τη βρίσκεις μόνο σε ιδιωτική πρακτική. «Πόθος των εικαστικών ψυχοθεραπευτών Κύπρου είναι η αποδοχή και η συμπερίληψη. Μπορούν να είναι μέλη διεπιστημονικών ομάδων υγείας και να προσφέρουν υπηρεσίες για δημιουργικές θεραπευτικές παρεμβάσεις σε παιδιά και ενήλικες», σημειώνοντας πως ο στόχος είναι συλλογικός,

«μέσα από αυτή την πρωτοβουλία, νιώθω ότι βάζω ένα λιθαράκι στη προσπάθεια που κάνουν μέλη του Σωματείου Εικαστικών Θεραπευτών και Φίλων Κύπρου, μεταξύ άλλων εθελοντικών συνδέσμων, ώστε οι νέοι που αντιμετωπίζουν προβλήματα υγείας να έχουν ένα χώρο open art therapy studio στο νοσοκομείο και να εκφράζονται και να δημιουργούν».

Ποιο είναι όμως το πλάνο και η μεθοδολογία του Open Art studio σε δημόσια νοσηλεύτρια, σε παιδιατρικές ενδονοσοκομιακές πτέρυγες; Η κα Πετρίδου Μπουρίτη λέει πως η τέχνη σε νοσοκομεία με συνοδεία καταρτισμένου εικαστικού θεραπευτή βάζει τα θεμέλια για αυτοπεποίθηση, ενθαρρύνει τη δημιουργικότητα και συμβάλλει στην ενδυνάμωση του κοινωνικού ανήκειν και ευμερίας, καθώς και σε βελτιωμένη ποιότητα ζωής με στόχο τη συμβολή στη σωματική και ψυχική αποκατάσταση των ασθενών, της οικογένειας και του προσωπικού υγείας, αλλά και τη διαχείριση του πόνου της απώλειας.

Πληροφορίες: «Art therapist's Studio», Ελένης Πετρίδου Μπουρίτη, Δημαρχείο Λατσιών, 18-26 Απριλίου. Η έκθεση θα συνοδεύεται από βιωματικά εργαστήρια & ξεναγήσεις για μικρούς και μεγάλους το Σάββατοκύριακο: 20 και 21 Απριλίου, 10-11 π.μ. και 12:00-13:30 μ.μ. Αυτές οι παράλληλες δράσεις σκοπό έχουν να βοηθήσουν τα άτομα να κατανοήσουν καλύτερα πώς λειτουργεί η δημιουργική διαδικασία μέσα από πειραματισμούς με υλικά τέχνης και διάλογο.

Η HELLENIC BANK ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΕΙ

ΠΑΟΛΟ ΤΖΕΝΟΒΕΖΕ

ΤΕΛΕΙΟΙ ΞΕΝΟΙ

Σκηνοθεσία:

ΠΕΤΡΟΣ ΛΑΓΟΥΤΗΣ & ΓΙΩΡΓΟΣ ΠΥΡΠΑΣΟΠΟΥΛΟΣ

ΠΑΤΤΙΧΕΙΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΕΜΕΣΟΥ:
ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 12 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΣΤΙΣ 21.00

ΣΑΒΒΑΤΟ 13 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΣΤΙΣ 18.00 & 21.00

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΘΕΑΤΡΟ ΛΑΤΣΙΩΝ:
ΚΥΡΙΑΚΗ 14 ΑΠΡΙΛΙΟΥ
ΣΤΙΣ 18.00 & 21.00

ΜΕΓΑΣ ΧΟΡΗΓΟΣ:

ΧΟΡΗΓΟΙ: είρα στο αύριο

ΤΑΞΙΔΙΩΤΙΚΟ ΓΡΑΦΕΙΟ:

ΥΠΟΣΤΗΡΙΚΤΕΣ:

ΦΙΛΟΞΕΝΙΑ:

ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ:

ΕΙΣΙΤΗΡΙΑ: | | 7777 7040

«Ήταν μια εντελώς τρελή ιδέα»

Ο Λούκατς Τβαρκόβσκι μιλάει στην «Κ» για το «Respublika» που ετοιμάζει στο Terra Vibe της Μαλακάσας

Συνέντευξη στη ΜΑΡΩ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΟΥ

«Το Respublika δεν είναι παράσταση, είναι κατάσταση». Ξεκινώντας με αυτή τη δήλωση, ένα μεγάλο μέρος της συζήτησης με τον Πολωνό σκηνοθέτη του θεάτρου και του κινηματογράφου, σκηνογράφο και δημιουργό πολυμεσικών παραστάσεων Λούκατς Τβαρκόβσκι καλύφθηκε από την προσπάθειά του να μου εξηγήσει τι εννοεί με τη συγκεκριμένη φράση. Παρότι ο ίδιος έχει πει πως εάν δεν μπορείς να εξηγήσεις μια παράσταση με λέξεις, καλύτερα να μην την εξηγήσεις καθόλου, προσπάθησε πολύ να μου μεταφέρει τις εμπνεύσεις του και κυρίως να μετατρέψει το βίωμα του «Respublika» σε λόγο. Το «Respublika» είναι βέβαια το μεγάλο event της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση, στο Terra Vibe της Μαλακάσας, 13-15 Ιουνίου.

Φιλικός, άμεσος, αστείος, ενθουσιώδης σαν έφηβος 42 ετών, οικογενειάρχης και ταυτόχρονα κάτοικος αεροδρομίων και αεροπλάνων που τον μεταφέρουν όπου έχει δουλειά, ο Λούκατς Τβαρκόβσκι ενσαρκώνει το πρότυπο του Ευρωπαίου άνδρα καλλιτέχνη στις αρχές του 21ου αιώνα. Ενηλικιώθηκε στη μετακομμουνιστική Πολωνία όταν ο πολιτισμός και η κοινωνία της χώρας του βίωσε μια διαδικασία ριζικής μεταμόρφωσης. Υπήρξε συνεργάτης του πρωτοποριακού συμπατριώτη του θεατρικού σκηνοθέτη Κρίστιαν Λούπα, με τον οποίο εργάστηκε σε διάφορες παραγωγές επί μία δεκαετία. Ως παιδί μεταβατικής εποχής που αναζητά τον εαυτό του, ίδρυσε την «Ομάδα Προβλημάτων Ταυτότητας» (στην οποία ανήκε μέχρι το 2017), μια

Στιγμιότυπο από την παράσταση «Respublika» όπως παρουσιάστηκε σε κλειστό χώρο στο Βίλνιους το 2020.

«Η αρχή του έργου προήλθε από μια πραγματική δημοκρατία, τη Δημοκρατία της Paulava, που ιδρύθηκε κοντά στο Βίλνιους στα τέλη του 18ου αιώνα».

πολυθεματική συλλογικότητα με σκοπό τον συνδυασμό των εικαστικών και παραστατικών τεχνών με τη λογοτεχνία, την αρχιτεκτονική και την ηχητική τέχνη. Μέχρι πρότινος υπήρξε συνεργαζόμενος σκηνοθέτης στο Teatr Polski στο Βρότσλαβ, αλλά ανεξάρτητος πλέον, ανεβάζει έργα σε διάφορα θέατρα ανά την Ευρώπη. Καθώς κουβε-

ντάζουμε, ο Λούκατς πότε είναι μανιόδης ρέιβερ και λάτρης της άναρχης ελευθερίας μυαλού και σώματος, και πότε ο επιτυχημένος Τβαρκόβσκι που διαβάζει ευρωπαϊκή ιστορία, ξέρει καλά τον ρωσικό κινηματογράφο και αφήνει την τρελή φαντασία του να εκφραστεί στις παραστατικές και εικαστικές τέχνες με εφόδια τον κυνικό, θλιμμένο μετα-

μοντερνισμό του πρώην Ανατολικού Μπλοκ κατά το τέλος του 20ού αιώνα.

Η συνέντευξη έγινε στο φουαγιέ της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση, ενώ ο σκηνοθέτης βρισκόταν στην Ελλάδα για την επανάληψη της sold out παράστασης «Rohtko» (επίσης στη Στέγη) που δεν άφησε κανέναν θεατή αδιάφορο – οι θεατρόφι-

λοι τη λάτρεψαν και τη μίσησαν εξίσου. Ο χώρος του ταιριάζει, οι καλλιτεχνικές επιλογές του Ιδρύματος επίσης, κι επιτέλους βρήκε στην πλιόλουστη νότια Ευρώπη υποστηρικτές για το μαξιμαλιστικό όνειρό του: Να σκηνοθετήσει το «Respublika» –ρέιβ πάρτι, περφόρμανς, θέατρο– σε ανοιχτό χώρο, στο Terra Vibe της Μαλακάσας.

– Κι αφού δεν ορίζεται το «Respublika» παρά ως πολυθέαμα, τουλάχιστον πώς γεννήθηκε η ιδέα του;

– Ήταν μια εντελώς τρελή ιδέα και μεσολάβησε μια πολύ μακρόχρονη προπαρασκευαστική διαδικασία. Η αρχή του έργου προήλθε από μια πραγματική δημοκρατία, τη Δημοκρατία της Paulava (Ρανλιον Ρεπουβλικ), που ιδρύθηκε κοντά στο Βίλνιους στα τέλη του 18ου αιώνα. Δημιουργήθηκε από έναν Πολωνό ιερέα, ο οποίος αγόρασε γη με 800 αγρότες, οι οποίοι έως τότε ήταν δουλοπάροικοι. Δημιούργησαν ένα ανεξάρτητο κράτος που είχε δικό του στρατό, κρήματα, κάποιο είδος συστήματος υγείας, θέατρο, σχολεία κ.λπ. Δεν ήταν το τέλει σοσιαλιστικό κράτος που ο ιδρυτής υποσχέθηκε, αλλά με ενέπνευσε να αναζητήσω με την ομάδα μου εκείνη τη συνθήκη που μπορείς πραγματικά να νιώσεις ελεύθερος στον σημερινό κόσμο. Τελικά για το «Respublika», μας ενδιέφερε πολύ περισσότερο ο ίδιος ο μύθος της Paulava, παρά η επαλήθευσή του. Κάπως, για μένα, συνδέθηκε ακαριαία με το ρέιβ και την ανάγκη να δημιουργηθούν προσωρινές αυτόνομες ζώνες – πιθανώς οι μόνες δυνατές ζώνες απόλυτης προσωπικής έκφρασης στη σύγχρονη Ευρώπη.

Αριστερά: Τα βίντεο παίζουν καθοριστικό ρόλο στην αφήγηση της συγκεκριμένης παράστασης-πολυθέαματος. Στο κέντρο: Η αφίσα της προεμιέρας του έργου στη Λιθουανία. Δεξιά: Ο σκηνοθέτης Λούκατς Τβαρκόβσκι. Στο «Respublika» ο θεατής «έχει απόλυτη ελευθερία να κάνει ό,τι θέλει», λέει στην «Κ».

Το «Respublika» είναι θέατρο, κοινωνικό πείραμα ή ρέιβ πάρτι;

Από τον αγροτικό παράδεισο της πολωνολιθουανικής ουτοπίας με έκταση 30,4 τ.μ. υπάρχουν τα απομεινάρια ενός κάστρου και μεγάλες λασπωμένες εκτάσεις, καθώς, όπως μου εξηγεί ο Λούκατς Τβαρκόβσκι, τις περισσότερες μέρες του χρόνου στην περιοχή βρέχει και κάνει κρύο.

Εκεί εγκαταστάθηκε η ομάδα του –μια μικροκοινωνία 20 ανθρώπων– αναζητώντας μια ανάλογη εμπειρία ελευθερίας με σύγχρονους όρους. Πώς μετασχηματίστηκε αυτό το βίωμα σε παράσταση;

«Από την πλευρά μας προσπαθήσαμε να μεταδώσουμε σε όλους όσοι απάντησαν στο κάλεσμά μας τη σπίθα της ρέιβ κουλτούρας, όπως την ξέραμε – τους δείχναμε πολλές ταινίες για το raving και διδάσκοντας πώς να κάνουν dj set. Πολύ σύντομα έγινε κανόνας ότι έπρεπε να κάνουμε ένα νέο

Προσπαθούμε να οικοδομήσουμε με αντισυμβατικό τρόπο στρατηγικές επικοινωνίας με το κοινό. Αυτός είναι ο μόνος τρόπος ώστε να διαπεράσεις τον νου και να μπεις στο δέρμα των ανθρώπων.

ρέιβ πάρτι κάθε μέρα. Είχα ήδη συλλάβει την ιδέα για το ποια θα ήταν η ιστορία της παράστασης – κάτι που μιλάει για μια κοινότητα η οποία πέρασε έναν ολόκληρο χρόνο στο δάσος, προσπαθώντας να επαληθεύσει την ιδέα του «βασικού εισοδήματος», δηλαδή της επιβίωσης με τα στοιχειώδη χωρίς ανάγκη εργασίας.

«Κάθε εβδομάδα, σταδιακά, ακόμη και τα μέλη της ομάδας που είχαν τη μεγαλύτερη ηλικία ή ήταν εξαρχής επιφυλακτικοί με τη ρέιβ κουλτούρα, άρχισαν να συνδέονται με τον ηλεκτρονικό ήχο και με τον χορό. Ωστόσο, ύστερα από εκείνη τη χρονιά, αποφασίσαμε ότι το πείραμα ήταν μάλλον αποτυχημένο επειδή δεν μας έδωσε καμιά κοινωνική απάντηση. Απλώς περάσαμε πολύ καλά και στην πορεία οι ζωές μας χώρισαν.

«Τελικά, ύστερα από 5 χρόνια η πραγματικότητα όλων έγινε τόσο αφόρητη, που αποφασίσαμε να ξανασιμώσουμε για να αναδημιουργήσουμε αυτή την εθιστική εμπειρία ελευθερίας για το κοινό. Το να είμαστε μαζί και να χορεύουμε μαζί μπορεί να είναι παράλογο, αλλά την ίδια στιγμή αυτή η βαθιά συναισθηματική σύνδεση είναι το πιο πολύτιμο πράγμα που μπορούμε να κάνουμε τώρα».

– Με αυτόν τον τρόπο προφανώς αισθάνεστε και ο ίδιος μέλος μιας μεγάλης, ανοιχτής, ελεύθερης κοινότητας. Αλλά αυτό είναι θέατρο;

– Ίσως... Σίγουρα είναι κάτι ριζικό.

– Τι είναι για εσάς το θέατρο;

– Δεν ξέρω καθόλου τι είναι το θέατρο. Πολλές φορές άκουσα στις παραστάσεις μας ανάλογες ερωτήσεις για την πρακτική μας και πολλοί υποστήριξαν ότι στη δουλειά μας δεν υπάρχει καθόλου θέατρο. Υπήρξαν μάλιστα σκηνοθέτες που έλεγαν πως η δική τους δουλειά είναι πραγματικό θέατρο.

Λοιπόν, δεν έχω ιδέα πώς να απαντήσω σ' αυτό το ερώτημα. Απλώς ξέρω τι λειτουργεί σε συναισθηματικό και πνευματικό επίπεδο. Προσπαθούμε να οικοδομήσουμε με αντισυμβατικό

τρόπο στρατηγικές επικοινωνίας με το κοινό. Γιατί πιστεύω ότι αυτός είναι ο μόνος τρόπος ώστε να διαπεράσεις τον νου και να μπεις στο δέρμα των ανθρώπων.

Βρίσκω το θέατρο ως την πιο αισθησιακή μορφή τέχνης και γι' αυτό είμαι ακόμη μέσα. Και δεν θα το παρατήσω ποτέ για τον κινηματογράφο, παρόλο που όλοι με ρωτούν γιατί δεν το κάνω. Το θέατρο έχει τα πάντα. Και νομίζω ότι υπάρχει κάτι εξαιρετικά ενδιαφέρον στη σχέση μεταξύ κινηματογράφου και θεάτρου, επειδή έτσι χτίζουμε πολυεπίπεδες πραγματικότητες στις οποίες μπορούμε να δουλέψουμε τον χρόνο με εντελώς διαφορετικό τρόπο. Αυτό δεν ήταν δυνατό πριν χρησιμοποιήσουμε κάμερες, ψηφιακούς οθόνες και ζωντανό βίντεο, προηχογραφημένα βίντεο κ.λπ. Πλέον όλα αυτά έχουν γίνει το βασικό εργαλείο των αφηγήσεων μας.

– Τι μπορεί να κάνει και να δει ο θεατής του «Respublika» στη Μαλακάσα;

– Έχει απόλυτη ελευθερία να κάνει ό,τι θέλει. Κι αυτό είναι πολύ καλό. Από τις εμπειρίες όλων των επισκεπτών ακούω μάλιστα ότι είναι υπέροχο να το βλέπεις δύο φορές. Πολλά πράγματα συμβαίνουν ταυτόχρονα σε διαφορετικούς χώρους, αλλά δεν υπάρχει λόγος να πιεστείς για να αποφασίσεις πώς θα τα δεις. Μοιάζει λίγο με την κβαντική φυσική. Μπορεί να παίρνει όσες μορφές θέλει.

Λούκατς Τβαρκόβσκι, «Respublika», Terra Vibe, Μαλακάσα, 13-15 Ιουνίου. Μια παραγωγή της Στέγης του Ιδρύματος Ωνάση. Το Σάββατο 15 Ιουνίου, μετά την παράσταση ακολουθεί rave dj set με τους Richie Hawtin & Sama' Abdulhadi.

Ένα δέντρο στην Πράσινη Γραμμή

Δύο έφηβοι, ένας Ελληνοκύπριος και μια Τουρκοκύπρια, σε μια πατρίδα διχοτομημένη από οδοφράγματα

ΕΛΙΦ ΣΑΦΑΚ
Το νησί των χαμένων δέντρων
μτφρ.: Άννα Παπασταύρου
εκδ. Ψυχογιός, 2024, σελ. 440

της **ΤΕΣΣ ΜΠΑΪΛΑ**

«Υπάρχουν πολλά πράγματα που ένα σύνορο –ακόμα κι ένα τόσο ξεκάθαρο χαραγμένο και καλά φρουρούμενο όσο αυτό– δεν μπορεί να τα εμποδίσει να το περάσουν. Το μελτέμι, για παράδειγμα, αυτό το απαλό αλλά και εντυπωσιακά δυνατό αγέρι. Τις πεταλούδες, τις ακρίδες και τις σαύρες. Και τα σαλιγκάρια επίσης, κι ας είναι τόσο βραδυκίνητα. Περιστασιακά, ένα μπαλόνι από κάποια γενέθλια, που ξεφεύγει από το χέρι ενός παιδιού, παρασέρνεται ψηλά στον ουρανό, ξεστρατίζοντας προς την άλλη πλευρά – στο εχθρικό έδαφος. Κι έπειτα τα πουλιά».

Με τη συμπλήρωση πενήντα χρόνων από την τουρκική εισβολή στην Κύπρο και τη διχοτόμηση της νήσου, η βρετανοτουρκικής καταγωγής βραβευμένη συγγραφέας Ελίφ Σαφάκ επιστρέφει με ένα μυθιστόρημα για την Κύπρο, το οποίο λίγο μετά την κυκλοφορία του βρέθηκε στη βραχεία λίστα για τα Costa Awards, British Book Awards, RSL Ondaatje Prize και Women's Prize for Fiction και στη χώρα μας κυκλοφόρησε πρόσφατα, σε μετάφραση της Άννας Παπασταύρου, από τις εκδόσεις Ψυχογιός.

Πρόκειται για ένα μυθιστόρημα που πραγματεύεται τη ζωή

δύο εφήβων, ενός Ελληνοκύπριου και μιας Τουρκοκύπριας, και τη συνάντησή τους σε μια διχοτομημένη πατρίδα, με τη Σαφάκ να υπογράφει μια ελεγεία για την ανθρωπιά, τον ξεριζωμό και τις συνέπειές του, το συλλογικό τραύμα που προκαλεί ο πόνος τους και τον αγώνα να επικρατήσει η αγάπη και η αλληλεγγύη ανάμεσα σε δυο λαούς που βίωσαν τη ματωμένη εισβολή

Μια συκιά παρακολουθεί και αφηγείται την αγάπη των δύο νέων με φόντο την εισβολή και τον ξεριζωμό.

του 1974 στην Κύπρο και έμαθαν να ζουν με τις ανοικτές πληγές τους. Δεκαετίες αργότερα, η Άννα θα χρειαστεί να επιστρέψει από το Λονδίνο στην πατρίδα της στην Κύπρο για να καταγράψει σε μια συνέντευξη τις απόψεις ενός μεγαλύτερου συγγενή της και να γνωρίσει νέες αλήθειες στη ζωή της.

Σημαντικός αφηγητής και χαρακτήρας αυτού του βιβλίου ωστόσο αναδεικνύεται ένα δέντρο. Μια συκιά που φυτρώνει στο κέντρο μιας ταβέρνας και παρακολουθεί την αγάπη του Ελληνοκύπριου και της Τουρκοκύπριας. Η συκιά που θα δει επίσης να εκτυλίσσεται μπροστά της η μαγία του πολέμου, ο πόνος και

Συρματοπλέγματα στην Αμμόχωστο, την πόλη-φάντασμα. Οι πληγές στην Κύπρο παραμένουν ανοικτές εδώ και μισόν αιώνα.

η θλίψη, αλλά και ο σεβασμός στην επώλυση του τραύματος. Η Σαφάκ επιλέγει να χρησιμοποιήσει ένα δέντρο για να δείξει την καταστροφή του φυσικού κόσμου παράλληλα με των ανθρώπων. Η συκιά γίνεται ένας αφηγητής που τη διευκολύνει να μιλήσει για τον εκτοπισμό και τα δεινά του. Η μακροζωία της είναι μια ιδιότητα του δέντρου που η Σαφάκ επιλέγει να χρησι-

Η Ελίφ Σαφάκ υπογράφει μια ελεγεία για την ανθρωπιά, για τον αγώνα να επικρατήσει η αγάπη και η αλληλεγγύη ανάμεσα σε δυο λαούς που έμαθαν να ζουν με τις ανοικτές πληγές τους.

μπούσει για να αναδείξει τη σημαντικότητα της φύσης και την ανωτερότητα της μπροστά στον ανθρώπινο παράγοντα. Η εκ νέου ριζοβολία της στο Λονδίνο παρουσιάζει αλληγορικά την ανάγκη του ανθρώπου να απλώσει ρίζες στον νέο τόπο και ταυτόχρονα να διατηρήσει την ταυτότητά του υπόσταση.

Και μόνο το γεγονός ότι είναι ένα μυθιστόρημα που αναφέρεται στην εισβολή του 1974 γραμμένο από μια τουρκικής καταγωγής συγγραφέα αποτελεί μια αναγνωστική πρόκληση για τον Έλληνα αναγνώστη. Ωστόσο η Σαφάκ δεν πέφτει στην παγίδα να πάρει θέση. Αυτό που

σαφέστατα την ενδιαφέρει είναι να χαρτογραφήσει τη ζωή όσων αναγκάστηκαν να διαφύγουν από την Κύπρο και έκτοτε να ζουν με την ουλή από το μεγάλο τραύμα της βίαιης αποκοπής από τον τόπο τους. Ο πόνος είναι κοινός όμως τόσο στην ανθρώπινη φύση όσο και στον φυσικό κόσμο.

Γι' αυτόν τον λόγο η συγγραφέας αντιπαράβαλλε τον ξεριζωμό της συκιάς από την Κύπρο και τη φύτευσή της στο Λονδίνο. Νέος τόπος, νέες προσαρμογές, νέα δεδομένα που ισχύουν στη ζωή των ανθρώπων αλλά και στη φύση μετά την καταστροφή, και γράφει ένα μυθιστόρημα για τον σπαραγμό και την απώλεια αλλά και την ικανότητα του ανθρώπου να επιβιώνει, επουλώνοντας τις πληγές του, να συνεχίζει, να οπλίζεται με ελπίδα και εντέλει αισιοδοξία. Χωρίς να μεροληπτεί υπέρ του ενός ή του άλλου λαού, η Σαφάκ τονίζει τη σημασία της μνήμης.

Οι ιστορίες αυτές δεν πρέπει να περάσουν στη λήθη, να μπουκνάζουν από το χαλάκι της Ιστορίας. Πρέπει να τις γνωρίσουμε σε βάθος για να αντιμετωπίσουμε τις πληγές, τόσο τις προσωπικές όσο και τις συλλογικές. Παράλληλα, είναι σημαντικό να συνδεθούμε εκ νέου με τον φυσικό κόσμο, αναγνωρίζοντας την καταλυτική παρουσία του σε έναν τόπο, στη ζωή μας, στο μέλλον της ανθρωπότητας.

Ένα πολυδιάστατο μυθιστόρημα, τη μετάφραση του οποίου υπογράφει η Άννα Παπασταύρου.

Οιαίτο

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ
προτείνει

4 ΠΕΜ 20:30 (60') **ⓐ**
Touch(ed) - Physical Plastic | FlashArt 2024

Μια ηχητική, θεατρική σόλο περφόρμανς επινόησης που αντικρούει έμφυλα στερεότυπα και πολιτισμικά ιδεώδη που αφορούν στην οικειότητα τόσο στη ζωή, όσο και στην καλλιτεχνική δημιουργία. Η περφόρμανς σατιρίζει το φαινόμενο της προσβολής της γυναίκας λόγω της σεξουαλικής της συμπεριφοράς («slut shaming») και τον ηθικό υποβιβασμό της ανύπαντρης γυναίκας στον αντίποδα του ιδεώδους της πυρηνικής οικογένειας. Σύλληψη, Σκηνοθεσία, Ερμηνεία: Kestrel Farin Leah. Μουσική, σχεδιασμός ήχου: Γιάννης Χριστοφίδης. Στα Αγγλικά. **€12 / 10**

5 ΠΑΡ 20:30 (70') **ⓐ**
Σκοπευτήριο | Σόλο για Τρεις

Η «Σόλο για Τρεις» σε συνεργασία με το Θέατρο Αντίλογος παρουσιάζει το έργο του Μιχάλη Παπαδόπουλου **Σκοπευτήριο**. Ο τίτλος του έργου είναι εμπνευσμένος από το Σκοπευτήριο της Καισαριανής, ένα μέρος μνημείο για τους διακόσιους αγωνιστές που εκτελέστηκαν εκεί το 1944 από τους Ναζί. Ο συγγραφέας σκόπιμα τοποθετεί τη δράση σε ένα διαμέρισμα δίπλα στο Σκοπευτήριο για να δείξει πως ο κίνδυνος του ρατσισμού ελλοχεύει ακόμα και σε μέρη που υπήρξαν κέντρα αντίστασης στον φασισμό. Σκηνοθεσία: Μαρία Μανναρίδου - Καρσερά. Ερμηνεία: Χριστίνα Χριστοφία, Χάρης Κκολός, Μιχάλης Καζάκας. **€15 / 12**

7 ΚΥΡ 11:00 (90')
Περπατώ -
Μαρία Βαρνακκίδου, Κωνσταντίνα Ανδρέου

Ένα ταξίδι στον χρόνο, ένα αποτύπωμα μνήμης, μια εμπειρία ηχητικών και οπτικών εικόνων, στο πλαίσιο του Προγράμματος του Συνεργαζόμενου Καλλιτέχνη του Θεάτρου Ριάλτο. Ένας περιπάτος αφιερωμένος στους ανθρώπους της Πλατείας Ηρώων. Ιστορίες από τα παλιά, μνήμες, κτίρια που αλλάζουν μέσα στο πέρασμα του χρόνου και μια ματιά στο μέλλον της πλατείας. Ελληνικά και Αγγλικά. **€5**

12 - 20 ΠΑΡ - ΣΑΒ (18+) **ⓐ**
Κινηματογραφικές Μέρες Κύπρος 2024

Το κορυφαίο φεστιβάλ κινηματογράφου στην Κύπρο έρχεται για 22η χρονιά σε Λεμεσό και Λευκωσία, σε καλλιτεχνική διεύθυνση Αργυρώς Νικολάου και Μάρκου Λιζίδη. Με έντονο διεθνή χαρακτήρα, προτείνει και φέτος προεπιλεγμένες πολυβραβευμένες ταινίες (Viewfinder), διεθνές (Glocal Images) και κυπριακό διαγωνιστικό καθώς και εκπαιδευτικά εργαστήρια και μάστερκλας. Στο πλαίσιο του Φεστιβάλ πραγματοποιείται το 5^ο Dot.on.the.Map Industry Days, μια πλατφόρμα συμπαραγωγής, επιμόρφωσης και δικτύωσης που ενισχύει τις συνεργασίες μεταξύ επαγγελματιών της Μεσογείου και του διεθνούς κινηματογραφικού χώρου. Επικεφαλής: Δανάη Στυλιανού. Επιπλέον, το Παιδικό Τμήμα του Φεστιβάλ, σε καλλιτεχνική διεύθυνση Αθηνάς Ξενίδου, προτείνει για άλλη μια χρονιά εργαστήρια και προβολές για παιδιά και νέους. Διοργάνωση: Υφυπουργείο Πολιτισμού - Τμήμα Σύγχρονου Πολιτισμού & Θέατρο Ριάλτο. Οι ταινίες θα προβάλλονται στους αυθεντικούς τους διαλόγους με ελληνικούς και αγγλικούς υπότιτλους. Πληροφορίες: cyprusfilmdays.com **€5 / 30** (Κάρτα Φεστιβάλ)

23 ΤΡΙ 20:30 (70') **ⓐ**
«Μη στερεώσεις άλλο τον καημό»... αφιέρωμα στον Μάριο Τόκα |
Μουσικό Σχολείο Λεμεσού «Μάριος Τόκας» |
Δημήτρης Μπάσης

Σπουδαστές και απόφοιτοι του Μουσικού Σχολείου Λεμεσού «Μάριος Τόκας» παρουσιάζουν ένα τιμητικό αφιέρωμα στη μουσική του Μάρκου Τόκα. Συμμετέχει η χορωδία του σχολείου, σολίστες και οργανικό σύνολο. Φιλική συμμετοχή: Δημήτρης Μπάσης. **€15**

24 ΤΕΤ 20:30 (65') **ⓐ**
Events 2 - Mozart Requiem I
Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου

Συντονισμένη με το πνεύμα της Μεγάλης Εβδομάδας, η Συμφωνική Ορχήστρα Κύπρου παρουσιάζει το *Requiem de Pe Eλάσσονα* του Βόλφγκανγκ Αμαντέους Μότσαρτ. Το τελευταίο αριστούργημα του ιδιοφυούς συνθέτη θα ερμηνεύσουν πλάι στην ορχήστρα μια πλειάδα εξαιρετικών καλλιτεχνών: ο διακεκριμένος μάστερος Greg Buchalter, οι σοπράνο Μαρίζα Αναστασιάδου και Μαργαρίτα Ηλία στο μέρος της μέτζο-σοπράνο, ο τενόρος Ανδρέας Αροδίτης, ο Τσέχος βαρύτονος Martin Vodrážka, καθώς και η φημισμένη Χορωδία «Άρης» Λεμεσού, υπό την καθοδήγηση του μάστερου της Σόλωνα Κλαδά. Από το πάθος, στο πένθος και την ανάσταση, η παράσταση αυτή θα αποτελέσει μια μοναδική συγκινησιακή μουσική εμπειρία για τον καθένα. Ζώνη Α: **€15** / Β: **€10**

27 ΣΑΒ 20:00 (190') **ⓐ**
Ο Καλός Άνθρωπος του Σετσουάν -
Μπέρτολτ Μπρεχτ | Κεντρική Σκηνή ΘΟΚ

Σε μια απομακρυσμένη επαρχία της Κίνας, το Σε Τσουάν, η Σεν Τε αναμετρείται με τις αντιφάσεις της ζωής, στην προσπάθειά της να επιβιώσει. Ο σκηνοθέτης Κώστας Σιλβέστρος διεσώδει στο μπρεχτικό σύμπαν για να παρουσιάσει μια παράσταση εμπνευσμένη από το ιδεώδες του κορυφαίου συγγραφέα και ποιητή. Πρόθεσή του είναι να αφηγηθεί μια ιστορία με απήχηση στον σημερινό κόσμο, μέσα από την ενέργεια και τον παλμό ενός πολυφωνικού συνόλου εμπειρών και νεότερων ηθοποιών. Μετάφραση: Άννα Κολταϊδοπούλου. Σκηνοθεσία: Κώστας Σιλβέστρος. Παίζουν: Γιώργος Αναγιωτός, Μαρίνα Αργυρίδου, Γιώργος Ευαγόρου, Άνθη Κάσινου, Αντώνης Κατσαρής, Σάββας Μενοίκου, Γιάννης Μπισπιτόπουλος, Ονησίφορος Ονησιφόρου, Σπύρος Σταυρινίδης, Πέννυ Φοινίκη, Μαρίλια Χαριδημού, Γιολάντα Χριστοδούλου, Βαρβάρα Χριστοφή. Συμμετέχει: Σάββας Παΐσιου. Με Αγγλικούς και Τουρκικούς υπέρτιτλους. **€12 / 6**

www.rialto.com.cy

ΜΑΤΙΕΣ
ΣΤΟΝ
ΚΟΣΜΟ

Επιμέλεια ΝΙΚΟΣ ΒΑΤΟΠΟΥΛΟΣ

ΛΟΝΔΙΝΟ

Οι εξπρεσιονιστές

Από τις νέες εκθέσεις της άνοιξης στο Λονδίνο, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει αυτή με θέμα τις παρέες των εξπρεσιονιστών και τα πρώτα στάδια της μοντέρνας τέχνης, στις αρχές του 20ού αιώνα. Θα εγκαινiasτεί στην Τέιτ Μόντερν στις 25 Απριλίου. Ο Βασίλι Καντίνσκι, η Γκαμπριέλε Μίντερ και ο κύκλος φίλων καλλιτεχνών «Ο γαλάζιος καβαλάρης» (από το ομώνυμο έργο του Καντίνσκι, 1903), που εξελίχθηκε σε καλλιτεχνικό κίνημα του Μονάχου, συνθέτουν τον κορμό αυτής της έκθεσης.

ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ

Κρυφά πορτρέτα

Η νέα έκθεση στο Μητροπολιτικό Μουσείο της Νέας Υόρκης έχει έναν παιγνιώδη χαρακτήρα καθώς μας αποκαλύπτει μια μισοφωτισμένη έως τώρα πρακτική των ζωγράφων της Αναγέννησης. Υπήρχαν περιπτώσεις κατά τις οποίες οι ζωγράφοι έκρυβαν πίσω από το κύριο θέμα του πίνακα το πορτρέτο του μοντέλου. Έχουν διασωθεί πολλά έργα στα οποία τα κρυφά πορτρέτα αποκαλύπτονται μέσα από ενθέσεις και κρύπτες, δημιουργώντας ένα αίσθημα μυστηρίου και ένα παλιμψιστο μορφών.

ΛΟΣ ΑΝΤΖΕΛΕΣ

Επέκταση του μουσείου Broad

Το μουσείο Broad είναι μία από τις επιτυχημένες ιστορίες που αναζωογόνησαν τα τελευταία χρόνια το κέντρο του Λος Αντζελες, δημιουργώντας έναν πυρήνα σύγχρονης τέχνης. Η απόφαση για μια εντυπωσιακή σε εύρος και φιλοδοξία επέκταση, με σκοπό να είναι έτοιμη το 2028 για τους Ολυμπιακούς Αγώνες, δείχνει πως το μουσείο μπορεί πλέον με αυτοπεποίθηση να προκαλέσει καλλιτεχνικά γεγονότα διεθνούς εμβέλειας, προσκαλώντας μεγάλα ονόματα της παγκόσμιας σκηνής.

ΜΑΛΤΑ

Μια νέα Μπιενάλε

Και η Μάλτα δημιούργησε τη δική της Μπιενάλε για σύγχρονη τέχνη. Η διοργάνωση έχει εγκαινiasτεί και θα διαρκέσει έως τις 31 Μαΐου. Η Μπιενάλε της Μάλτας έχει τεθεί υπό την αιγίδα της Προεδρίας της Δημοκρατίας της χώρας καθώς και της UNESCO καθώς είναι άμεσα συνδεδεμένη με την πολιτιστική κληρονομιά, τον τουρισμό και τη διεθνή προβολή της χώρας. Ανάμεσα στα εθνικά περφόρμανς υπάρχουν και αυτά της Ουκρανίας (φωτογραφία), της Σερβίας, της Ιταλίας κ.ά.

ΒΡΥΞΕΛΛΕΣ

Τα κεραμικά του Νικ Κέιβ

Για πρώτη φορά στο Βέλγιο παρουσιάζονται τα κεραμικά του Νικ Κέιβ στην γκαλερί Xavier Hufkens στις Βρυξέλλες. Ο Νικ Κέιβ έχει δημιουργήσει μια ολόκληρη σειρά με θέμα τον Διάβολο, από τη γέννηση έως τον θάνατο, σε όλες τις αλληγορικές μεταμορφώσεις του. Τα κεραμικά του, εμπνευσμένα από την έλξη που του ασκεί η μεταφυσική, θυμίζουν τα παραδοσιακά βρετανικά κεραμικά και τις πορσελάνες τύπου Στράτφορντ (https://www.xavierhufkens.com/exhibitions/the-devil-a-life).

Ο κινηματογράφος «Monumental» της Λισσαβώνας. Εγκαινiasτηκε το 1951. Κατεδαφίστηκε το 1985.

Τα παλιά
σινεμά της
Λισσαβώνας

Σαν να ξεφυλλίζεις ένα άλμπουμ με ατμοσφαιρικές φωτογραφίες, η σειρά με τους παλιούς κινηματογράφους της Λισσαβώνας του 20ού αιώνα προκαλεί συναισθήματα και σκέψεις για την Ευρώπη που πέρασε. Τις φωτογραφίες, από το στούντιο του Μάριου και του Οράτιου Νοβάις, τις έδωσε στη δημοσιότητα, σαν ένα νοσταλγικό άρθρο, το Μουσείο Γκουλμπενκιάν της Λισσαβώνας, με τις θαυμάσιες συλλογές του. Και αίφνης, συνειδητοποιεί ο υποψιασμένος θεατής αυτών των φωτογραφιών

ότι αυτό που ενδεχομένως μοιάζει με ειδική περίπτωση, αποκτά τη διάσταση και τον χαρακτήρα ενός πανευρωπαϊκού θέματος, που δεν είναι άλλο από την απόσυρση του παλαιού κόσμου του περασμένου αιώνα. Στη Λισσαβώνα, διαπιστώνουμε, είχαν ανεγερθεί πολλά αυτοτελή κτίρια κινηματογράφων (όπως στην Αθήνα το «Ρεξ», π.χ.) που άλλα λειτουργούν και σήμερα και άλλα, τα περισσότερα, έχουν κλείσει ή κατεδαφιστεί. Πολλά από αυτά, όπως το εικονιζόμενο «Monumental», είχαν αυτόν τον

μανδύα μιας θελκτικής αρντεκό ατμόσφαιρας που εκτεινόταν και στα εσωτερικά, στα θεωρεία, στις αυλές και στα καθίσματα. Ένας ολόκληρος κόσμος, με μεγαλείο και φαντασμαγορία, από την εποχή που οι αίθουσες των κινηματογράφων, χωρητικότητας 500, 800, 1.000 ή και 1.200 θέσεων, γέμιζαν σε δύο και τρεις προβολές ημερησίως. Η Λισσαβώνα έχει ούτως ή άλλως έναν ωραίο μοντερνισμό του '30 και του '50, ο οποίος στην περίπτωση των κινηματογράφων πήρε το σχήμα και τη μορφή επι-

βλητικών αρχιτεκτονικών ορόσημων. Αντιλαμβανόμαστε ότι για τους Πορτογάλους τα σινεμά αυτά αποτελούν πηγή νοσταλγίας και μεταφορική οθόνη αναμνήσεων και επιθυμιών όπως είναι και για τους Έλληνες τα χαμένα σινεμά των κεντρικών αρτηριών, αλλά και των συνοικιών. Για τα σινεμά της Λισσαβώνας, ο χρόνος υπήρξε σκληρός όπως λίγο-πολύ παντού. Βλέπουμε πάντως αυτά τα θαυμάσια κτίσματα εκείνου του ιδιόζυγος μοντερνισμού, που προ πολλού έχει αποκτήσει πα-

τινα, οπαδούς και νοσταλγούς, να αναφέρονται από τη χώρα της μνήμης. Κάποια από αυτά έχουν τρούλους, γιρλάντες και ρομαντική αισθητική, στον απόηχο της σχολής των Beaux-Arts. Το «Monumental», με το ακόμη πιο εντυπωσιακό εσωτερικό του, έμοιαζε με μια πόλη ολόκληρη όταν είχε γεμάτη την αίθουσα του με τις 1.967 θέσεις, όπως είχε γράψει ο Ζοζέ Μανουέλ Φερνάντες στα «Σινεμά της Πορτογαλίας», 1995 (https://gulbenkian.pt/en/read-watch-listen/lisbon-cinemas/).

Ο ΚΥΡΙΟΣ ΓΚΡΙ

Γράφει ο ΗΛΙΑΣ ΜΑΓΚΛΙΝΗΣ

Σε μια διαστημική αποικία τιμωρημένων

Ο κύριος Γκρι ονειρεύτηκε: Βρισκόταν, λέει, σε έναν πλανήτη όπου είχε πάντοτε σκοτάδι. Επειδή δεν είχε ποτέ μέρα, τα φώτα της πόλης ήταν μονίμως ανοικτά, εκτός από τις έξι ώρες που κοιμούνταν, οπότε, για να εξοικονομήσουν ενέργεια, οι κάτοικοι του πλανήτη τα έσβηναν σχεδόν όλα. Συσκότιση. Πλανήτης για τυφλοπόντικες.

Τον ρωτάω αν φταίει κάτι που διάβασε. Κουνάει το κεφάλι του. Επεσε πάνω σε μια μελέτη, δημοσιευμένη στις 29 Μαρτίου στο The Astrophysical Journal, σύμφωνα με την οποία οι αστρονόμοι εντόπισαν έναν εξωπλανήτη, τον LHS 3844b, ο οποίος δεν περιστρέφεται γύρω από τον άξονά του όπως η Γη, οπότε η μία του πλευρά βλέπει πάντοτε προς το άστρο που το φωτίζει, ενώ η άλλη μένει μονίμως στο σκοτάδι

(όπως ο Ερμής, μα και η Σελήνη απέναντι στη Γη).

Ο LHS 3844b (γνωστός και ως «Κούα'κουα, που στην Κόστα Ρίκα σημαίνει «πεταλούδα» – έμπνευση από ομάδα Κουσταρικών αστρονόμων) απέχει 48,5 έτη φωτός από τη Γη, βρίσκεται στον αστερισμό

«Θα μπορούσε να εξελιχθεί κάποια μορφή ζωής εκεί; Οι αστρονόμοι ακόμα δεν έχουν ιδέα. Αλλά και τι με νοιάζει; Μιλάμε για μυθιστόρημα!».

του Ινδού και θεωρείται από τους αστρονόμους «Υπερ-Γη», θα μπορούσε δηλαδή να φιλοξενεί ζωή. Όμως, επειδή περιστρέφεται αρ-

Καλλιτεχνική απεικόνιση του εξωπλανήτη LHS 3844b, η μία πλευρά του οποίου είναι πάντοτε βυθισμένη στο σκοτάδι.

κετά κοντά στο άστρο του (τον ερυθρό νάνο LHS 3844), η πλευρά που βλέπει προς αυτό δέχεται πολύ μεγαλύτερη βαρύτητα συ-

γκριτικά με την άλλη και «κλειδώνει» σε αυτή. Οι αστρονόμοι, με πληροφορίες ο κύριος Γκρι, πιστεύουν πως πολλοί εξωπλανήτες

έχουν αυτό το χαρακτηριστικό, το οποίο πάντως δύσκολα τεκμηριώνεται, στην περίπτωση όμως του LHS 3844b κατάφεραν να υπολογίσουν τη θερμοκρασία της πλευράς του πλανήτη που βλέπει προς τον ήλιο του και συμπέραναν από τη σταθερότητά της ότι η πλευρά αυτή δεν κρύβεται ποτέ από την ακτινοβολία του.

«Φαντάσου», λέει ο κύριος Γκρι, «να είχε η Γη στο απώτερο μέλλον μια διαστημική αποικία τιμωρημένων, σε έναν τέτοιο πλανήτη: εξόριστοι που θα υποχρεώνονταν να ζουν στη σκοτεινή πλευρά, με ισόβια απαγόρευση να περάσουν στη φωτεινή. Ωραία ιδέα για μυθιστόρημα, ε;»

Όντως. Αλλά, του λέω, επιστημονικά θα μπορούσε να υπάρξει ζωή εκεί; Σηκώνει τους ώμους του. «Ένας τέτοιος πλανήτης δεν έχει παλιόροια, δεν έχει εποχές, δεν

έχει νύχτα και μέρα – θα μπορούσε να εξελιχθεί κάποια μορφή ζωής εκεί; Οι αστρονόμοι ακόμα δεν έχουν ιδέα. Αλλά και τι με νοιάζει; Μιλάμε για μυθιστόρημα!».

Σωστό και πάλι. Αλλά, για σκέψου, επιμένω· οι φύλακες αυτής της αποικίας των τιμωρημένων είναι και αυτοί τιμωρημένοι με τον τρόπο τους: είναι υποχρεωμένοι να ζούνε και αυτοί σε ένα μέρος όπου δεν έχει ποτέ νύχτα. Θυμάμαι πόσο υπέφερε στη Γλασκώβη, όπου το καλοκαίρι ξημέρωνε στις τρεις το πρωί και νύκτωνε στις έντεκα το βράδυ;

Δεν πτοήθηκε. Το αντίθετο· η παρατήρησή μου αυτή ερέθισε περισσότερο τη φαντασία του. «Ακόμα καλύτερα για μυθιστόρημα! Ένας πλανήτης καταραμένων όπου όλοι νοσταλγούν τις χαμένες ισορροπίες της Γης. Στρώνομαι στη δουλειά!».

Το τμήμα της εμπορικότητας

Ο κινηματογραφιστής Γιώργος Αρβανίτης σε μια εκ βαθέων εξομολόγηση στην Ελισάβετ Χρονοπούλου

«Η ιδέα γεννήθηκε τον Νοέμβριο του 2018 στη Θεσσαλονίκη, στη διάρκεια του Φεστιβάλ Κινηματογράφου. Ενα βράδυ μετά τις προβολές. Επειτα από έξι συνεχόμενες ώρες σε κινηματογραφικές αίθουσες κάθονται σ' ένα μπαράκι να πω ένα ποτήρι κρασί. Ο Γιώργος (Αρβανίτης) περνάει τυχαία, γυρίζοντας στο ξενοδοχείο του. Στέκεται για λίγο, για μια καλασπέρα, κάθεται για λίγο να πούμε δυο κουβέντες. Σκολιάζοντας τις ταινίες της ημέρας, αναφέρει συνειρμικά ένα περιστατικό απ' την παιδική του ηλικία. Μια τσοδοδύλα ανάμνηση που την αφηγείται κιομοριστικά και την προσπερνάει γρήγορα. Εγώ δεν την προσπερνώ. Του ζητώ να τη θυμηθεί καλύτερα, να την αφηγηθεί ολόκληρη, με όλες τις λεπτομέρειες, δεν μου αρκεί η περιληψή της. Βαριέται λίγο, αλλά μου κάνει το κατίρι. Του ζητώ κι άλλες αναμνήσεις. Την πριν, τη μετά, την ενδιάμεση. Και το "για λίγο" γίνεται ώρες, οι δυο κουβέντες γίνονται σωρός από αφηγήσεις. Εγώ ρωτώ κι εκείνος απαντά».

Έτσι περιγράφει η Ελισάβετ Χρονοπούλου τη γέννηση της ιδέας του βιβλίου «Γιώργος Αρβανίτης. Μια ζωή στο φως», που θα κυκλοφορήσει σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Πατάκι. Μια συνέντευξη-ποταμός με τον διεθνώς καταξιωμένο κινηματογραφιστή, διευθυντή φωτογραφίας και μοντέρ Γ. Αρβανίτη, στην οποία «παρελαύνει» μια πλειάδα θρυλικών ονομάτων του παγκόσμιου και ελληνικού σινεμά. Χαρακτηριστικά αποσπάσματα προδημοσιεύει σήμερα η «Κ».

Η. Μ.

ΠΡΟΔΗΜΟΣΙΕΥΣΗ

«Μετά τις «Θαλασιές τις χάντρες» είχα πατήσει στα πόδια μου τεχνικά και άρχισα να πειραματίζομαι περισσότερο με την αισθητική. Αρχισα να χρησιμοποιώ λίγο το διάχυτο φως. Είχα επηρεαστεί πολύ απ' τη νουβέλ βαγκ, κυρίως απ' τη φωτογραφία του Ραούλ

«Το έβλεπα το πλάνο κι έλεγα, Παναγία μου, τι είν' αυτό, ένα ψέμα είναι, είναι γελοίο. Μου φαινονταν όλα ψεύτικα, κενά».

Κουτάρ στις ταινίες του Γκοττάρ. Ο Κουτάρ δούλευε με το ανακλώμενο φως. Εβλεπα και ξανάβλεπα τις ταινίες του Κουτάρ, προσπαθούσα να καταλάβω την τεχνική του. Εψαξα και βρήκα φωτογραφίες απ' τα γυρίσματα και

κατάλαβα πώς χρησιμοποιούσε το φως, είδα ότι οι προβολείς φωτίζουν το ταβάνι κι έτσι δημιουργούσαν αυτό το διάχυτο φως που μου άρεσε. Το κράτησα στο μυαλό μου και έψαχνα την ευκαιρία να το εφαρμόσω. Και τότε ήταν που μπήκε η Βουγιουκλάκη στη ζωή μου. «Η Αρχόντισσα κι ο Αλήτης».

Μια μέρα στο πλατό, την ώρα που φωτίζα, έπεσε το μάτι μου σ' έναν προβολέα που τυχαία κτυπούσε σ' έναν άσπρο τοίχο. Δίπλα καθόταν η Βουγιουκλάκη σε μια γωνία και διάβαζε το σενάριο. Η ανάκλαση του προβολέα έδινε στο πρόσωπό της ένα φως καταπληκτικό. «Να το», είπα. «Αυτό είναι! Αυ-

τό ψάχνω». Ενθουσιάστηκα. Έτσι θα τη φωτίσω. Και πράγματι, μου βγήκε ένα φως μαγικό, διάχυτο απ' το πλάι, που έκανε το πρόσωπό της πολύ ενδιαφέρον. Ομως εκείνη είχε αντίρρηση. «Πού είναι ο προβολέας μου;». «Να τος. Αυτός είναι». «Μα αυτός φωτίζει τον τοίχο». «Φωτίζει τον τοίχο, αλλά κοιτάξε τι μαγική εικόνα, τι ωραίο που είναι το πρόσωπό σου!» Της βάζω τον καθρέφτη μπροστά να το δει. «Οχι» μου λέει, «εγώ θέλω ο προβολέας μου να πέφτει κατευθείαν στο πρόσωπό μου». Ε, τι να κάνω, της έριξα τον προβολέα στο πρόσωπο. Γιατί στον Φίνο αυτή ήταν η δουλειά μου. Πληρω-

μόνου με τον μήνα για να κάνω αυτό που μου ζητούσαν.

– Και τι ήταν αυτό που σου ζητούσαν;

– Το ζητούμενο ήταν να φωτιστούν σωστά οι βλεφαρίδες της πρωταγωνίστριας. Εκλαιγε η Βουγιουκλάκη με τις ψεύτικες βλεφαρίδες, έπρεπε να της ριχνώ κι έναν προβολέα στο πρόσωπο, της βάζανε κι ένα ψεύτικο δάκρυ να κυλάει στο μάγουλο κι έκανε τη δυστυχισμένη. Το έβλεπα το πλάνο κι έλεγα «Παναγία μου, τι είν' αυτό, ένα ψέμα είναι, είναι γελοίο». Μου φαινονταν όλα ψεύτικα, κενά.

Τυπώναμε δε τότε στη Γαλλία,

«La ravisseuse»/Η Ξελογιάστρα (Γαλλία 2005). Σκηνοθεσία Αντ. Σαντανά, σενάριο Β. Φιμπαρέ, Αντ. Σαντανά, φωτογραφία Γιώργος Αρβανίτης.

Το βιβλίο «Γιώργος Αρβανίτης. Μια ζωή στο φως» θα κυκλοφορήσει σε λίγες ημέρες από τις εκδόσεις Πατάκι.

κι ο Φίνος έδινε εντολή να φαίνονται ωραία τα πρόσωπα. Αυτό ζητούσε. Μια φορά που τόλμησα να υποφωτίσω ένα κοντινό πλάνο επειδή ένιωθα ότι έτσι θα ήταν πιο εκφραστικό, πιο αληθινό, πήγε το πλάνο στη Γαλλία και γύρισε αγνώριστο. Παπ, ο Γάλλος το άλλαξε. Στον Φίνο είχες όσα φώτα ήθελες στη διάθεσή σου, είχες αφθονία μέσων, αλλά δεν είχες την ελευθερία να ξεφύγεις απ' την πεπατημένη, να πειραματιστείς με αυτά τα μέσα. Εμένα με πιέζε αυτό.

Θυμάμαι μια φορά τού είχα πει με τη νεανική μου αναίδεια: «Κύριε Φιλοπόμπη, νομίζω ότι καλούμε κάθε χρόνο τον ίδιο κόσμο για να του πούμε τα ίδια πράγματα». «Δεν ξέρεις τι συμβόλαια έχω με τις αίθουσες», μου απάντησε. «Για να στηθεί όλο αυτό και για να συντηρείται πρέπει να εισπράτουμε, και για να εισπράτουμε, πρέπει να δίνουμε στον κόσμο αυτό που ζητάει. Αλλιώς θα κλείσουμε». Κι εγώ του είπα: «Ναι, αλλά μήπως συμβαίνει και το αντίθετο; Μήπως ο κόσμος ζητάει αυτό που του δίνουμε επειδή αυτό μόνο του δίνουμε; Επειδή αυτό μόνο ξέρει;». Βεβαίως, απ' την πλευρά του ο Φίνος είχε δικιο. Είχε χτίσει μια αυτοκρατορία, αλλά για να τη χτίσει και να τη διατηρεί, ήταν υποχρεωμένος να εστιάζει στην εμπορικότητα. Ήταν το τμήμα. >>>

Με την Ελεν Μπέρστιν στο γύρισμα της «Κραυγή γυναικών». «Όταν άρχιζε να παίζει, έμενα άφωνος», θυμάται ο Γιώργος Αρβανίτης.

Οι Ντι Κάπριο και Θιούλις (δεξιά) σε σκηνή από την ταινία «Total Eclipse» (1995), στην οποία ο Γ. Αρβανίτης ήταν διευθυντής φωτογραφίας.

Με την Αλίκη Βουγιουκλάκη στα γυρίσματα του φιλμ «Η Αρχόντισσα κι ο Αλήτης». Ο φωτισμός του «Πίππ» δεν ήταν αυτός που ήθελε ο Γ. Αρβανίτης.

«Βλέπω την ταινία και εκνευρίζομαι, λέω “ρε Γιώργο, γιατί το έκανες έτσι;”»

Το 1978 συνεργάστηκα με τον Ντασέν στην «Κραυγή γυναικών». Η συνεργασία μας ήταν απ' τις καλύτερες της ζωής μου. Ήταν απ' τους σκηνοθέτες που ξέρουν ακριβώς τι θέλουν και ξέρουν και τεχνικά πώς θα το πάρουν. Απ' τον Ντασέν έμαθα πολλά για τη χρήση των φακών, αλλά και για τη διδασκαλία των ηθοποιών. Ο τρόπος που δούλευε με τους ηθοποιούς ήταν σχολείο, εγώ εκεί κάζευα. Ήταν μια εμπειρία η οποία με στοίχειωσε. Με ακολουθούσε, όλα όσα έμαθα τότε μου βγήκαν μετά στη δουλειά. Με βοήθησε να δω πολλά πράγματα διαφορετικά απ' ό,τι ως τότε. Κα-

«Όταν γυρίζαμε το “Total Eclipse”, στα πλάνα που έπαιζαν ο Λεονάρντο ντι Κάπριο με τον Ντέιβιντ Θιούλις, δεν μπορούσα να ξεκολλήσω το μάτι μου απ' την κάμερα».

τάλαβα τι σημαίνει υποκριτική, καλός ηθοποιός και πώς μπορεί ένας σκηνοθέτης να καθοδηγήσει τον ηθοποιό.

Είχα μαγευτεί με την Ελεν

Μπέρστιν. Ο τρόπος που είχε δουλέψει τον ρόλο της, το πώς μεταμορφωνόταν όταν έπαιζε απ' αυτό που ήταν στη ζωή της! Εβαζε το κοστούμι του ρόλου και έβλεπε ξαφνικά μια εντελώς διαφορετική γυναίκα, μια Τεξανή, άλλαζε το περπάτημά της, η κίνησή της, το σώμα της, ο ρυθμός που έδινε στο παιχνίδι της. Είχε κάνει και μαθήματα προφοράς για τον ρόλο κι άλλαξε εντελώς και η ομιλία της. Όταν άρχιζε να παίζει, έμενα άφωνος. Έλεγα, «τι είναι αυτό, ρε παιδί μου!».

Η δική μου δουλειά όμως στην ταινία δεν μ' αρέσει. Βλέπω τώρα την ταινία και εκνευρίζομαι, λέω,

ρε Γιώργο, γιατί το έκανες έτσι; Αλλά ήμουν ακόμη άγουρος. Ήταν και η πρώτη μου συνεργασία με τον Ντασέν και έντρα ολόκληρος. – Και τότε δεν σου άρεσε η δουλειά σου; – Τότε μου άρεσε. Σήμερα δεν μ' αρέσει. Η ταινία όμως ακόμη με αρέσει πολύ. Μου αρέσει και επειδή πραγματεύεται τη θέση της γυναίκας μ' έναν τρόπο σπυρρινό. Και όλη η σύλληψη του μοντάζ της ταινίας απ' τον Ντασέν είναι εκπληκτική. (...)

Με τον Ντι Κάπριο

Κοίταξε, για έναν οπερατέρ, ή για μένα τουλάχιστον, είναι ευ-

τυχία να έχει στο κάδρο του καλούς ηθοποιούς, παίρνει ενέργεια, παίρνει έμπνευση. Έτσι δεν είναι; Θυμάμαι όταν γυρίζαμε το «Total Eclipse», στα πλάνα που έπαιζαν οι δυο τους, ο Λεονάρντο ντι Κάπριο με τον Ντέιβιντ Θιούλις, δεν μπορούσα να ξεκολλήσω το μάτι μου απ' την κάμερα. Ήταν όαση.

Εν τω μεταξύ, ο Ντι Κάπριο, όταν τον πρωτοείδα στο γραφείο παραγωγής, δεν μου είχε γεμίσει το μάτι. Είχε έρθει μ' έναν φίλο του και κάνανε πλάκες. Ήταν είκοσι ετών, πριν κάνει τον «Τιτανικό». Λέω, αυτός είναι ο πρωταγωνιστής; Ναι, μου λένε, είναι

πολύ καλός, ανερχόμενος· τι ανερχόμενος, λέω, έχουμε μπλέξει εδώ πέρα, αυτός είναι ένα παιδάκι που κάνει σαχλαμάρες, πώς θα συγκεντρωθεί να παίζει;

Όταν όμως ξεκινήσαμε το γύρισμα και στάθηκε μπροστά στην κάμερα, δεν μπορούσα να πιστέψω αυτό που έβλεπα. Μεταμορφώθηκε.

Το κοινό που βρήκα στους περισσότερους μεγάλους ηθοποιούς με τους οποίους συνεργάστηκα ήταν ότι νοιάζονταν συνολικά για την ταινία, συμμετείχαν, προσπαθούσαν να διευκολύνουν ώστε να γίνει καλό το πλάνο κι όχι μόνο να παίξουν καλά οι ίδιοι.

Καταγγέλλει τη βία μέσα από 12 ιστορίες

Το βιβλίο που σύστησε στον κόσμο τη Φερνάντα Μελτσόρ

ΦΕΡΝΑΝΤΑ ΜΕΛΤΣΟΡ
Εδώ δεν είναι Μαϊάμι
μτφρ.: Αγγελική Βασιλάκου
εκδ. Δώμα, 2024, σελ. 176

Του **ΚΥΡΙΑΚΟΥ ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ**

Μετά τα μυθιστορήματα «Η εποχή των τυφώνων» (2021) και «Παρανταίς» (2023), αμφότερα υποψήφια για το διεθνές βραβείο Booker, οι εκδόσεις Δώμα κυκλοφόρησαν πρόσφατα στα ελληνικά και το πρώτο βιβλίο της Φερνάντα Μελτσόρ, «Εδώ δεν είναι Μαϊάμι» (όλα τους σε μετάφραση της Αγγελικής Βασιλάκου). Η Μεξικανή συγγραφέας, 42 ετών σήμερα και ήδη μία από τις σημαντικότερες εκπροσώπους της λατινοαμερικανικής λογοτεχνίας, είναι ένας κόσμος και ένας «τρόπος» από μόνη της. Στην κορυφή του νέου κύματος της ισπανόφωνης πεζογραφίας, που πρόκειται να γεμίσει τις προθήκες των βιβλιοπωλείων όλου του κόσμου τα επόμενα χρόνια, είναι μια σπαρακτική συγγραφέας του χαμού, με μια πρόζα ευθύβολη, ανπιστευτική και πυρετική. Δεν ξέρουμε κάτι ανάλογο με τη Μελτσόρ σήμερα, και πιθανότατα δεν υπάρχει.

Ανήσυχη σαν παιδί και μεγαλώνοντας σε μια δυσλειτουργική οικογένεια με πατέρα αλκοολικό, βρήκε καταφυγή στα βιβλία από πολύ νεαρή ηλικία και τα κατάνηξε με λαίμαργια. Ένα κορίτσι με γερή μνήμη και μια σπάνια αγάπη για τις λέξεις, ζούσε ταυτόχρονα

Όλες οι ιστορίες στο βιβλίο της Φερνάντα Μελτσόρ είναι ειπωμένες με τη γλώσσα και τον ιδρώτα του τόπου όπου γεννήθηκαν. Παιδικές αναμνήσεις, ιστορίες του λιμανιού, ένας εξορισμός, η άνοδος και η πτώση μιας βασίλισσας του καρναβαλιού...

Η Μεξικανή συγγραφέας αφηγείται ιστορίες από τον πόλεμο των καρτέλ στη Βερακρούς όπου μεγάλωσε, με τον ωμό τρόπο και τις λέξεις των πρωταγωνιστών.

σε ένα περιβάλλον άγριας κρατικής καταστολής, αλλά και εκρηκτικής «άνθησης» του οργανωμένου εγκλήματος και των τρομερών μεξικανικών συμμοριών. «Στα βι-

βλία μου», θα πει, «περιγράφω το σύμπαν των χαρακτήρων που βιώνουν μια υλική, πθική και πνευματική ένδειξη με δικά τους λόγια, για να σοκάρω τον αναγνώστη, να τον εμπλέξω και, γιατί όχι, να τον κάνω να νιώσει ακόμη και ενοχή». Η ωμότητα της γλώσσας είναι για τη Μελτσόρ «μια απόφαση τόσο αισθητική όσο και πολιτική». Θα γράψει άλλωστε στον πρόλογο του «Μαϊάμι», μνημονεύοντας τον Σαρτρ: «Τις ιστορίες δεν τις αφηγείται η πραγματικότητα, αλλά η γλώσσα των ανθρώπων και η μνήμη». Οι άνθρωποι είναι οι κάτοικοι της πόλης της Βερακρούς. Και η μνήμη τους, η δική της μνήμη.

Νίκησε τον φόβο της

Διόλου απρόσμενα, η Μελτσόρ ποδοπατά τον (φυσιολογικό) φόβο της και αποφασίζει να γράψει για τη βία. Και το κάνει με μια «ποιητική» σκληράδα, με μια (εξίσου) βίαιη τρυφερότητα. Και πάντα στα άκρα. Ουσιαστικά, όλα της τα βιβλία είναι μια θαρραλέα καταγγελία της βίας. Εκείνη της οποίας υπήρξε η ίδια αυτώντων μαρτυράς, η διάχυτη και πανταχού παρούσα βία κατά των γυναικών, η βία κατά των αθώων, η βία της πατριαρχίας, του «ματισμού», των όπλων. Μια βία που ξεκινάει από παντού, από οπουδήποτε. «Όταν ήρθε ένα νέο καρτέλ ναρκωτικών και επικύρωσε να εξοντώσει το προηγούμενο, τους Zetas» –τους οποίους πρώτη η Μελτσόρ κατονομάζει στο «Μαϊάμι»– «οι πο-

Αστυνομικοί της Βερακρούς ερευνούν για στοιχεία που θα οδηγήσουν στον εντοπισμό ενός δημοσιογράφου που είχε απαχθεί από ενόπλιους. Η βία είναι μέρος της καθημερινότητας στους δρόμους της μεξικανικής πολιτείας.

λίτες της Βερακρούς βρέθηκαν κυριολεκτικά μεταξύ αντιπαλών πυρών. [...] Πάντα γινόταν διακίνηση λευκής σαρκός, όπλων, ντρογκας, πάντα υπήρχε μαφία. Αλλά από το 2008 υπάρχει ένας ανοιχτός πόλεμος που συνεχίζεται. Μόνο στην πολιτεία της Βερακρούς βρέθηκαν πάνω από 500 κοινοί τάφοι. [...] Εκείνη την εποχή ζούσα στη Βερακρούς σε ένα σπίτι που μου είχε παραχωρήσει η γιαγιά μου στην Κόστα ντε Ορο, σε μια ακριβή περιοχή. Και θυμάμαι ότι τρία σπίτια δίπλα από μένα, μια μέρα γυρνάω από τη βόλτα με το σκυλί και βλέπω τη φάτσα ενός σπιτιού κατεστραμμένη από πολυβόλα. Τραυματίστηκε ένα μωρό και η νταντά του, οι ιδιοκτήτες έλειπαν. [...] Δύο βδομάδες μετά βρέθηκαν 35 πτώματα πεταμένα έξω από το μεγαλύτερο εμπορικό κέντρο. [...] Τότε κατάλαβα ότι όλοι είχαν μια ιστορία να αφηγηθούν στη Βερακρούς.

Αρχισε από το 2002 να δημοσιεύει αυτές τις ιστορίες (αυτά τα χρονογραφήματα, τα «σπόνικας», ένα είδος που εκκινεί από τη δημοσιογραφία, αλλά την ίδια

στιγμή αφηγείται μια πραγματική ιστορία με τα εργαλεία της μυθοπλασίας) στο περιοδικό «Replicante». Δεν την ενδιαφέρει πρωτίστως το ειδησεογραφικό κομμάτι, όσο η υποκειμενική εμπειρία των επιζώντων μιας πόλης «που ξαφνικά αλλάζει βία και μετατρέπεται σε κάτι άλλο».

«Ποντάρω στη γλώσσα»

Την ενδιαφέρει όμως βαθύτατα η γλώσσα: «Η πραγματικότητα είναι βουβή. Και η γλώσσα των καθαρόαιμων Χαρότσο [των κατοίκων της Βερακρούς] είναι ρευστή, πολυμήχανη, ολοζώντανη, διανοημένη με κομμάτια από διαλόγους, χειρονομίες, σκέψεις και αναμνήσεις, πρόσφατες ή και πιο παλιές. Είναι μια γλώσσα που περιφρονεί τον γραπτό λόγο και προκρίνει τη μαρτυρία, την προφορική, δραματική εξιστόρηση, τη χαρά της ομιλίας. [...] Με ενδιαφέρει να λέω ιστορίες και προφανώς ποντάρω στη γλώσσα. Γι' αυτό και κάθε τόσο ανοίγω λεξικό, για να βεβαιωθώ πως γράφω όντως αυτό που θέλω. Μα ανάμεσα στις λέξεις θα διαλέξω την

πιο μουσική – άσχετα αν είναι μεξικανική, λαϊκή ή λόγια. Κι αν χρειαστεί, θα φτιάξω μια εγώ».

Στο «Μαϊάμι», οι δώδεκα ιστορίες που διαβάζουμε είναι εντελώς διαφορετικές μεταξύ τους. Παιδικές αναμνήσεις, ιστορίες του λιμανιού, ένας εξορισμός, η άνοδος και η πτώση μιας βασίλισσας του καρναβαλιού... Όλες γεννημένες από τον ίδιο τόπο και ειπωμένες με τη γλώσσα και τον ιδρώτα του τόπου.

Η Μελτσόρ διαβάζεται πλέον πολύ, σε όλο τον κόσμο. Πού αποδίδει η ίδια την επιτυχία της; «Στο προφίλ των αναγνωστών. Ξέρω ότι το στυλ μου απευθύνεται κυρίως στη γενιά των εικοσάρηδων. Κι αυτό είναι φοβερό. Μου φαίνεται σαν θαύμα. Το φυσιολογικό είναι να βγάλει κανείς ένα βιβλίο και να μη συμβεί τίποτα». Στην εποχή του BookTok, που διαφημίζει συνήθως ανάλαφρα ρομάντζα, τα βιβλία της Μελτσόρ έρχονται για να διεκδικήσουν τη θέση που τους αξίζει.

Ευχαριστίες στην Αγγελική Βασιλάκου για τα τεκμήρια που μας παραχώρησε.

Ο ΜΚΟ eikana παρουσιάζει το παραμυθένιο musical

Όλοι οι... ΚΑΚΟΙ Χωάνε!

ΣΕ ΣΚΗΝΟΘΕΣΙΑ ΤΗΣ ΧΡΙΣΤΙΝΑΣ ΠΑΥΛΙΔΟΥ

Βοηθός Σκηνοθέτη/Μουσική διδασκαλία: Κωνσταντίνος Ανδρονίκου
Μουσική: Ανδρέας Μιχαλόπουλος
Σίχτοι: Σταύρος Σταύρου
Χορογραφίες: Μαρία Σταυρινίδου - Alors en Dance
Σκηνογραφία: ΣΚΗΝΟΤ ΧΗΜΗ

6	12:30 μ.μ. Απριλίου	9 & 10	3:30 μ.μ. Μαΐου	11 & 18	12:30 μ.μ. Μαΐου	19	12:30 μ.μ. Μαΐου	26	12:30 μ.μ. Μαΐου
Δημοτικό Θέατρο Λευκωσίας		Πατιτεύα Θέατρο Λεμεσού		Δημοτικό Θέατρο Λάρνακας		Μαρκιέλιο Θέατρο Πάφου		Δημοτικό Θέατρο Στεροβόλου Λευκωσίας	

ΧΡΗΣΙΜΟΙ ΧΟΡΗΓΟΙ: CACTUS, MEGA ΧΟΡΗΓΟΙ: MediaQuotes, ΧΟΡΗΓΟΙ: Stylanides, STYLIANIDES, ΟΤΑ, AUTOMOTIVE LTD, HomeaDeco, ΥΠΟΠΗΡΚΤΕΣ: ZORPΑΣ, ΕΘΝΟΝ, ΧΟΡΗΓΟΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ: ΕΘΝΟΝ, Προσώληση Βασιλείων: TIENNES

ΤΑ ΚΑΘΑΡΑ ΕΣΟΔΑ ΘΑ ΔΙΑΤΕΘΟΥΝ ΣΤΙΣ ΦΙΛΑΝΘΡΩΠΙΚΕΣ ΠΡΟΒΟΥΛΕΣ ΤΟΥ ΜΚΟ eikana Cyprus

LOVE 100.7 FM 98.1 & 105.7

Ακούς ό,τι αγαπάς όλες τις ώρες

ΤΑΣΙΟΣ ΤΡΥΦΩΝΟΣ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΑ ΑΡΤΕΜΙΟΥ

6-10 ΠΡΩΤΗ ΠΡΩΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ ME 12.9%

ΛΕΥΤΕΡΗΣ ΖΑΜΠΕΤΑΚΗΣ

21-24 ΠΡΩΤΗ ΒΡΑΔΙΝΗ ΕΚΠΟΜΠΗ ME 15.2%

ΣΥΛΙΑ ΙΩΑΝΝΙΔΟΥ

9-12 ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ ME 13.4%

Facebook, Twitter, Instagram @lovetfmcypus

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΑ ΜΕ ΤΗΝ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ ΜΑΡΚΕΤ ΡΕΣΕΑΡΧΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΕΡΕΦΑΚΗ ΚΟΜΜΙΣΤΙΚΗ ΣΕΣΕ - ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2024 ΚΑΙ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΕΣ ΠΡΟΒΟΥΛΕΣ ΤΗΣ

Εξομολόγηση ενός υπέροχου μυαλού

Η ζωή του σπουδαιού Σάμιουελ Μπέκετ μέσα από ένα διάλογο με τον εαυτό του

Χορεύοντας με τον Μπέκετ ★★★
ΒΙΟΓΡΑΦΙΑ (2023)

Σκηνοθεσία: Τζέιμς Μαρς
Ερμηνείες: Γκέιμπριελ Μπερν, Αϊνταν Γκίλεν

Του ΑΙΜΙΛΙΟΥ ΧΑΡΜΠΗ

Ο βραβευμένος με Όσκαρ Τζέιμς Μαρς («Η θεωρία των πάντων») αναλαμβάνει να μεταφέρει στη μεγάλη οθόνη τη ζωή του μεγάλου Σάμιουελ Μπέκετ. Τον τελευταίο συναντάμε για πρώτη φορά σε αρκετά προχωρημένη ηλικία, όταν καλείται να παραλάβει το βραβείο Νομπέλ Λογοτεχνίας. Αυτό που ακολουθεί επί της ουσίας είναι ένας διάλογος του σπουδαιού συγγραφέα με τον εαυτό του, κατά τη διάρκεια του οποίου εκείνος αναθυμάται, μέσω εκτεταμένων φλας μπακ, τους σταθμούς και (κυρίως) τα πρόσωπα που έπαιξαν σημαντικό ρόλο στη ζωή του: την αυταρχική μητέρα του, τον Τζέιμς Τζόις, τη σύζυγό του Σουζάν και την ερωμένη του, Μπάρμπαρα.

Θέλοντας προφανώς να αποφυγή την απόλυτα τυπική βιογραφία, ο Μαρς χωρίζει την αφήγησή του σε κεφάλαια, καθένα από τα οποία αντιστοιχεί και σε μια φάση της ζωής –και λιγότερο της καριέρας– του Μπέκετ. Η αντίδραση στον τοξικό έλεγχο της μητέρας του θα τον φέρει στο Παρίσι, όπου θα γνωρίσει τον Τζέιμς Τζόις. Οι διάλογοι με τον Ιρλανδό γίγαντα της λογοτεχνίας, τον οποίο υποδύεται ο γνωστός από το «Game of Thrones» Αϊνταν Γκίλεν, είναι πραγματικά απολαυστικοί και πιο κοντά στο λεγόμενο θέατρο του παραλόγου του Μπέκετ.

Ο τελευταίος παρουσιάζεται εσωστρεφής, με υψηλό αίσθημα καθήκοντος –παρακολουθούμε και τη θητεία του στη γαλλική Αντίσταση κατά τον Β' Παγκό-

σμιο Πόλεμο– αλλά και λαχτάρα για να πετύχει. Σε αυτό θα τον βοηθήσει αποφασιστικά η σύζυγός του, Σουζάν, μέχρι που εκείνος θα απιστήσει εις γνώσιν της, συνάπτοντας σχέση με την αρκετά νεότερη Μπάρμπαρα. Γενικώς εδώ υπάρχει μπόλικος χώρος τόσο για αυτοκριτική όσο και για αυτοσαρκασμό, σαν μόνιμη υπενθύμιση ότι το πνευματικό μεγαλείο δεν συμβαδίζει πάντα με τους συμβατικούς ηθι-

Η αυταρχική μητέρα του, η γνωριμία του με τον Τζόις στο Παρίσι και οι σχέσεις του με τις γυναίκες σημάδεψαν ανεξίτηλα τον ψυχισμό του Ιρλανδού ποιητή και θεατρικού συγγραφέα.

κούς κανόνες· κι επίσης ότι κάθε δραματική κατάσταση έχει και το παιγνιώδες καθρεφτισμά της.

«Η ταινία επικεντρώνεται στη συναισθηματική ζωή του Μπέκετ μέσα από εκτεταμένες βινιέτες, που εμβαθύνουν στις κεντρικές σχέσεις του, κυρίως με τις γυναίκες που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στη ζωή του. Έχει τα θεμέλιά της στο πάθος και στο συναίσθημα και όχι στη στεγνότητα των ιδεών ή στη στειρότητα της λογοτεχνικής κριτικής. Ο ίδιος ο Μπέκετ παρουσιάζεται αποφασιστικός και βέβαιος για τις πράξεις του, αλλά σακατεμένος από αισθήματα ενοχής και ντροπής για τον εγωισμό του και για τον πόνο που προκάλεσε σε όσους αγάπησε», σημειώνει ο σκηνοθέτης του φιλμ.

Σκηνή από το φιλμ «Χορεύοντας με τον Μπέκετ», του Τζέιμς Μαρς. Τα αισθήματα ενοχής και ντροπής για τον εγωισμό του και για τον πόνο που προκάλεσε σε όσους αγάπησε, στοίχειωναν τον Ιρλανδό συγγραφέα, σύμφωνα με τον Βρετανό σκηνοθέτη.

HOME CINEMA

Από το «Game of Thrones», στους... εξωγήινους

Αλεξ Σαρπ και Τζες Χονγκ στη σειρά «Το πρόβλημα των 3 σωμάτων» του Netflix.

Η Λόλα Κάμπελ είναι η «Τζόρτζι», το αλάνι, και ο Χάρι Ντίκινσον ο πατέρας της.

Το πρόβλημα των 3 σωμάτων
ΦΑΝΤΑΣΙΑΣ (2024)

Δημιουργός: Ντέιβιντ Μπένιοφ, Ντ. Μπ. Γουάις
Ερμηνείες: Τζοβάν Αλέπο, Λίαμ Κάνινγκχαμ

Η πολυσυζητημένη επιστροφή των δημιουργών του «Game of Thrones», Ντέιβιντ Μπένιοφ και Ντ. Μπ. Γουάις, έρχεται μέσα από μια σειρά φαντασίας, η οποία διατρέχει τον χρόνο και τον χώρο, για λογαριασμό της πλατφόρμας του Netflix. Η μοιραία απόφαση μιας Κινέζας επιστήμονος από τη δεκαετία του 1960 προκαλεί ντόμινο εξελίξεων στο σήμερα, εκεί όπου μια άλλη ομάδα επιστημόνων θα συμμαχήσει με έναν μυστηριώδη ντετέκτιβ προκειμένου να αντιμετωπίσει εξωγήινες δυνάμεις που απειλούν τον πλανήτη.

Φιλόδοξο στη σύλληψη και με τους κατάλληλους πόρους για να το υλοποιήσουν, το νέο πρότζεκτ του αμερικανικού διδυμού είναι σίγουρα εντυπωσιακό. Σε μια αφήγηση με πανανθρώπινο πρόσημο, η σειρά ενώνει τις ιστορικές αναφορές (αρκετά σχηματι-

κές, αλλά εξυπηρετούν το σύνολο) με τον σύγχρονο κόσμο, όπου η τεχνολογική εξοικείωση έχει καταστήσει τους ανθρώπους σχεδόν απαθείς μπροστά στο απροσδόκητο και στο θαυμαστό. Όταν βέβαια αυτό έρθει από πολύ μακριά, τα μεγάλα μυαλά –και όχι οι κομάντος– θα ενωθούν προκειμένου να σώσουν τον κόσμο παίζοντας... βιντέο γκέιμ. Μοδάτες μετα-αφηγήσεις, καλοστημένες ανατροπές και ένα πολυφυλετικό καστ, κάποιοι γνωστοί μας και από το «GoT», συνθέτουν μια άρτια εκτελεσμένη σύγχρονη τηλεοπτική συνταγή, η οποία θα θέλαμε ίσως να είναι λιγότερο μετρημένη και περισσότερο καώδης.

Το αλάνι ★★★

ΔΡΑΜΑ (2023)
Σκηνοθεσία: Σάρλοτ Ρέγκαν
Ερμηνείες: Λόλα Κάμπελ, Χάρι Ντίκινσον

Από την πλατφόρμα του Cínoβο επιλέγουμε ένα γεμάτο φρεσκάδα σκηνοθετικό ντεμπούτο. Η 12χρονη Τζόρτζι έχει χάσει μόλις τη μητέρα της και ζει πλέον μόνη στο διαμέρισμά τους, κάπου στα

προάστια του Λονδίνου, έχοντας πείσει τις κοινωνικές υπηρεσίες ότι έχει κηδεμόνες. Ξαφνικά όμως στη ζωή της θα μπει και πάλι ο νεαρός πατέρας της, τον οποίο ουσιαστικά δεν γνώρισε ποτέ, με τους δυο τους να ξεκινούν σταδιακά –και διστακτικά– να χτίζουν τη σχέση τους από το μηδέν.

Θυμίζοντας το πολύ επιτυχημένο «Aftersun», το φιλμ της Σάρλοτ Ρέγκαν μας βάζει στην πραγματικότητα της βρετανικής εργατικής τάξης, δίχως πάντως να προτάσσει τον σκληρό ρεαλισμό. Η μικρή Τζόρτζι αλπτεύει όλη μέρα στους δρόμους κλέβοντας ποδηλάτα και πουλώντας τα στην ντόπια κλειτταποδόχο, προκειμένου να κερδίσει τα προς το ζην. Η ακαλίνωτη φαντασία της είναι, ωστόσο, εκείνη που τη βοηθά να αντιμετωπίσει τον πόνο της απώλειας, καθώς και την αδιαφορία ανθρώπων και θεσμών. Όλα αυτά μέχρι την έλευση του πατέρα της. Νέος κι εκείνος ηλικιακά, θα κληθεί να διδάξει αλλά και να μάθει πολλά, καθώς οι δυο τους συνειδητοποιούν σταδιακά την πραγματικότητα της κοινής μοίρας τους.

ΚΡΙΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗΣ

Του ΝΙΚΟΥ Α. ΔΟΝΤΑ

Καλοί σολίστες σε συναυλία με ετερόκλητα έργα

Ακατανόητα μεγάλη σε διάρκεια ήταν η συναυλία της Κρατικής Ορχήστρας Αθηνών που διπύθησε ο Κορνήλιος Μιχαηλίδης την 1η Μαρτίου στην αίθουσα «Χρήστος Δ. Λαμπράκης». Δύο κοντσέρτα και δύο συμφωνικά έργα που δεν σχετίζονταν μεταξύ τους ούτε χρονολογικά ούτε αισθητικά και τα οποία δεν έρχονταν μεταξύ τους σε διάλογο, στοιβάχτηκαν σε ένα πρόγραμμα που ξεπέρασε τις δύομιση ώρες. Τα διακόσια χρόνια από τη γέννηση του Γάλλου συνθέτη Εντουάρ Λαλό, στα οποία κατά το πρόγραμμα ήταν αφιερωμένη η συναυλία, τιμήθηκαν με ένα και μόνο έργο, τη δική του «Ισπανική συμφωνία για βιολί και ορχήστρα». Σολίστ ήταν η Δανάη Παπαματθαίου-Μάτσκε. Προηγήθηκε το «Αναπάντητο ερώτημα» του Αμερικανού Τσαρλς Αϊβς και ακολούθησαν η «Εξαύλωμένη νύχτα» του Αυστριακού Αρνολντ Σένμπεργκ και η «Γαλάζια ραψωδία» του Γκέρσουιν.

Ο Χάρης Δημαράς διέθετε τη δεξιοτεχνία και την πλαστικότητα για τη «Γαλάζια ραψωδία» του Γκέρσουιν.

ξιοτεχνικό τελικό. Το «ισπανικό» στοιχείο, ιδιαίτερα της μόδας κατά την εποχή που γράφηκε το έργο, προβλήθηκε «τόσο όσο», χωρίς η βιολονίστρια να καταλήξει στη γραφικότητα. Σε

Η Δανάη Παπαματθαίου-Μάτσκε ερμήνευσε με περίσσια εκφραστικότητα την «Ισπανική συμφωνία».

όλα αυτά η Παπαματθαίου-Μάτσκε στηρίχτηκε μονάχα οριακά από την ορχήστρα, η οποία παρέμεινε σε δεύτερο πλάνο, αρκούμενη στην πλασιώσή της με τα απολύτως απαραίτητα.

Αντίστοιχα, στη δημοφιλέστατη «Γαλάζια ραψωδία» του Γκέρσουιν, παρότι ο κλαρινετίστας της Κρατικής Κώστας Τζέκος φάνηκε από τα πρώτα μέτρα έτοιμος να ξεσκώσει την

αίθουσα και ο πιανίστας Χάρης Δημαράς διέθετε τη δεξιοτεχνία και κυρίως την πλαστικότητα που απαιτεί η γραφή, η ορχήστρα παρέμεινε αγκυλωμένη σε σχολαστικό μέτρο, αλλά κυ-

ρίως σε έναν καθωστρεπισμό που είναι ξένος προς τη συγκεκριμένη μουσική.

Είναι ξένος, όμως, και προς την αισθησιακή και γεμάτη πάθος γραφή της «Εξαύλωμένης νύχτας» του Σένμπεργκ, ενός από τα πλέον εμβληματικά και σημαντικά έργα του συνθέτη, πριν αυτός στραφεί στην ατονικότητα. Αποκλειστικά για έγχορδα, η σύνθεση αυτή προφανώς απαιτεί ιδιαίτερα καλλιεργημένο, ομοιογενή και ελεγχόμενο ήχο από τη μεγαλύτερη ομάδα της συμφωνικής ορχήστρας. Ως προς αυτό, βιόλες και τσέλα εξέπληξαν θετικά, ενώ λιγότερο πειστικά παρέμειναν τα βιολιά της Κρατικής με λαμπρή εξαίρεση τη Κατερίνα Χατζηνικολάου, τη θαυμάσια νέα εξάρχουσα της ορχήστρας.

Η συγκρατημένη και προσεκτική προσέγγιση του Μιχαηλίδη ταίριαξε καλύτερα στη στατική, χαμηλόφωνη και υποβλητική σύνθεση του Τσαρλς Αϊβς. Εξαιρετική ήταν επίσης η συνεισφορά του Γιάννη Καραμπέτσου (τρομπέτα), όπως και των ξύλινων πνευστών, που ακούγονταν από το παρασκήνιο.

Η «Lady Day» στο καμαρίνι της, στη Νέα Υόρκη, τον Ιούνιο του 1946 με συντροφιά... τετραπόδι και ντροπαλή (αριστερά), σε κάποια στιγμή μοναξιάς (στο κέντρο) και επί το έργον (δεξιά). Η Μπίλι Χόλιντεϊ ήταν μια περσόνα που είχε δημιουργήσει η ίδια, την οποία υπηρέτησε πιστά μέχρι το τέλος της σύντομης ζωής της.

Η τελευταία τούρτα της Μπίλι Χόλιντεϊ

Μια νέα βιογραφία αφηγείται τις αγωνίες και τους θριάμβους της «Lady Day» κατά τον τελευταίο χρόνο της ζωής της

της ΒΑΡΒΑΡΑΣ ΣΑΒΒΙΔΗ

Είναι απόγευμα της 7ης Απριλίου 1959, η ημέρα των 44ων γενεθλίων της Μπίλι Χόλιντεϊ κι εκείνη ετοιμάζεται στο σπίτι της στη Νέα Υόρκη. Μακιγιάρεται, φτιάχνει τα μαλλιά της, επιλέγει τι θα φορέσει. Απόψε διοργανώνει το πάρτι γενεθλίων της. Στον μπουφέ βρίσκονται τα φαγητά που η ίδια έχει μαγειρέψει: κοτόπουλο, πατατοσαλάτα, ψάρι γεμιστό και μαυρομάτικα όπως τα έφτιαχνε η μητέρα της. Οι καλεσμένοι καταφθάνουν. Η Φλόρινς Κένεντι, η δικηγόρος που τη βοήθησε να αποφύγει τη σύλληψη στην πιο πρόσφατη απόπειρα της κυβέρνησης (που δεν θα ήταν η τελευταία), ο δημοσιογράφος Ουίλιαμ Ντάφτι, με τον οποίο συνυπέγραψε την αυτοβιογραφία της «Η κυρία τραγουδάει τα μπλουζ» το 1956, ο κλαρινετίστας Τόνι Σκοτ. Συζητούν για τον απροσδόκητο χαμό του σαξοφω-

«Της ήταν πιο εύκολο να μιλήσει για τα πραγματικά γεγονότα της ζωής της μέσα από τα τραγούδια της, παρά μιλώντας σε δημοσιογράφους».

νίστα Λέστερ Γιανγκ, στενού φίλου και μακροχρόνιου συνεργάτη της Μπίλι Χόλιντεϊ. Ο Γιανγκ είχε δώσει στην Μπίλι το παρατσούκλι «Lady Day». Ο θάνατός του, μόλις ένα μήνα νωρίτερα, την έχει συνταράξει.

Από το πάρτι δεν θα μπορούσε να λείπει κι ο στενός φίλος της Λέοναρντ Φέδερ, πιανίστας και μουσικοκριτικός, ο οποίος ανησυχεί έντονα για την Μπίλι. Προσπαθεί να την πείσει να νοσηλευτεί και να ξεκουραστεί, όπως συνιστά ο γιατρός της, καθώς η υγεία της είναι σοβαρά κλονισμένη από τη χρόνια εξάρτησή της από το αλκοόλ και τα ναρκωτικά. Έχει διαγνωστεί με κίρρωση του ήπατος, είναι φανερά αδυνατισμένη και κλωμιά. Εκείνη δεν θέλει ούτε να ακούει για νοσοκομεία. «Εχω προγραμματισμένες συναυλίες και ένα νέο δίσκο που πρόκειται να κυκλοφορήσει». Θα πεθάνει στις 17 Ιουλίου 1959...

Όλοι γνώριζαν...

Στιγμιότυπα όπως το παραπάνω, που προκύπτουν μέσα από τη συρραφή αφηγήσεων των στενών φίλων της, αποτελούν ορισμένα από τα πιο ενδιαφέροντα στοιχεία που φέρνει η νέα βιογραφία της Μπίλι Χόλιντεϊ, με τίτλο «Bitter Crop: The Heartache and Triumph of Billie Holiday's Last Year», από τον συγγραφέα Πολ Αλεξάντερ (εκδ. Κηορφ). Μια λεπτομερής καταγραφή των τελευταίων μηνών της ζωής της εμβληματικής και περιπλοκής καλλιτέχνιδας της τζαζ, με διαρκή φλασμπάκ στο παρελθόν, όπου όσο τα κεφάλαια προχωρούν αισθάνεται σαν να διαβάζεις το «Χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου».

Ο συγγραφέας επιχειρεί επίσης να αποκαταστήσει ορισμένα

γεγονότα που έχουν μεταφερθεί ψευδώς τόσο στον κινηματογράφο—όπως στη βασισμένη στην αυτοβιογραφία της ταινία «Η κυρία τραγουδάει τα μπλουζ» του 1972, με πρωταγωνίστρια την Νταϊάνα Ρος, ή στο «The United States vs Billie Holiday» του 2021 με την Αντρα Ντέι—όσο και σε δημοσιεύματα και βιβλία για τη ζωή της. Παραδέχεται, ωστόσο, ότι πολλά από τα λάθη οφείλονται εν μέρει στο γεγονός ότι η Lady Day έφτιαχνε το δικό της αφήγημα σε κάθε συνέντευξή της, καθώς πίστευε ότι η αλήθεια δεν πρέπει να μπαίνει εμπόδιο σε μια καλή ιστορία. Όπως γράφει ο Αλεξάντερ, η Μπίλι Χόλιντεϊ «ήταν μια περσόνα που είχε δημιουργήσει η ίδια». Για χρόνια, ακόμη και στοιχειά όπως η χρονολογία γέννησής της ή ο αριθμός των συζύγων της αναφέρονταν λάθος εξαιτίας της τάξης της να επινοεί ιστορίες. Μέχρι και η αξελαστή εισαγωγική φράση της αυτοβιογραφίας της ξέρουμε πλέον σήμερα ότι δεν είναι πλήρως αληθής: «Η μαμά κι ο μπαμπάς ήταν ακόμη παιδιά όταν παντρεύτηκαν. Αυτός ήταν δεκαοκτώ χρόνων, εκείνη δεκάξι κι

εγώ τριών». Στην πραγματικότητα οι γονείς της δεν παντρεύτηκαν ποτέ, όταν γεννήθηκε εκείνη ο πατέρας της ήταν δεκάξι κι η μητέρα της δεκαοκτώ, λέει ο Αλεξάντερ, που συμπληρώνει πως «η Μπίλι δεν έβλεπε τον εαυτό της ως θύμα», ενώ σύμφωνα με κάποιον φίλο της «το Rosebud για να την κατανοήσουμε είναι το γεγονός πως η ζωή της ήταν ένας θρίαμβος».

Η μικρή Ελεανόρα

Το κορίτσι που γεννήθηκε στις 7 Απριλίου 1915 στη Φιλαδέλφεια ως Ελεανόρα Φέιγκαν και μεγάλωσε σε συνθήκες φτώχειας στη Βαλτιμόρη, βρέθηκε να εκδίδεται από πολύ μικρή ηλικία σε οίκους ανοχής για να επιβιώσει, αλλά σύντομα ανακάλυψε την τζαζ, την Μπέσι Σμιθ και τον Λούις Αρμστρονγκ, ο οποίος επηρέασε όσο κανείς άλλος το μουσικό ύφος της. Μετακόμισε στη Νέα Υόρκη κι όταν άρχισε να τραγουδάει σε καμπαρέ, αποφάσισε να αλλάξει το όνομά της σε κάτι πιο εμπορικό. Έτσι ξαναγεννήθηκε ως Μπίλι, από την Μπίλι Ντόουβ, την αγαπημένη της σταν του σινεμά, μετατρέποντας

το επώνυμο του πατέρα της από Χάλιντεϊ σε Χόλιντεϊ.

Στα τέλη της δεκαετίας του '30 έγινε η πρώτη Αφροαμερικανίδα σε μια εξ ολοκλήρου λευκή ορχήστρα, παίζοντας με τον κλαρινετίστα Άρτι Σο, χωρίς αυτό να σημαίνει ότι δεν υπέστη αδιανόητες διακρίσεις τόσο στον αμερικανικό Νότο όσο και στη Νέα Υόρκη. Ο χώρος που θα εκτόξευε τη φήμη της, ωστόσο, ήταν ένα νέο κλαμπ που άνοιξε το 1938, το πρώτο νυχτερινό κέντρο στις ΗΠΑ όπου δεν υφίστατο κανένας διαχωρισμός μεταξύ λευκών και μαύρων. Το Café Society στο Γκρίνουιτς Βιλτζ του Μανχάτν. «Ξεκίνησα να παίζω στο Café Society ως μια άγνωστη. Όταν έφυγα δύο χρόνια αργότερα, ήμουν σταν», έλεγε η ίδια, σύμφωνα με τον συγγραφέα Πολ Αλεξάντερ.

Στη σύντομη ζωή της η Μπίλι Χόλιντεϊ έμελλε να γίνει η πρώτη Αφροαμερικανίδα που τραγουδούσε στη Μετροπόλιταν Όπερα της Νέας Υόρκης, να κάνει αμέτρητες ζωντανές εμφανίσεις, να καταγράψει περισσότερα από 300 τραγούδια, ένα όμως ίσως ήταν το σημαντικότερο επίτευγμά της

και ταυτόχρονα η πηγή των δεινών της: το σπαρακτικό «Strange Fruit», το μελοποιημένο ποίημα του Άμπελ Μίροπολ που η Μπίλι τραγούδησε για πρώτη φορά το 1939 στο Café Society κι έκανε δικό της. Ένα κομμάτι διαμαρτυρίας ενάντια στο λιτσοδάρσιμα των μαύρων Αμερικανών, πρακτική που εξακολουθούσε να υφίσταται έως τη δεκαετία του '50. Το κομμάτι λατρεύτηκε από το κοινό, όμως η κυβέρνηση φοβόταν πως ξεσπκώνει την αφροαμερικανική κοινότητα. Της ζητήθηκε να σταματήσει να το τραγουδάει. Εκείνη δεν το δέχτηκε. Η δημογραφική της αρνήθηκε να το κυκλοφορήσει, απαγορεύθηκε η αναπαραγωγή του στα ραδιόφωνα, κι όμως το σινγκλ που κατάφερε να πχογραφήσει η Μπίλι σε άλλη δισκογραφική ξεπέρασε το ένα εκατ. σε πωλήσεις. Από τότε μπήκε στο μάτι των Αρχών, με το FBI του Τζέι Εντγκαρ Χούβερ να την παρακολουθεί στενά, γεγονός που είχε ως αποτέλεσμα τη σύλληψή της το 1947 για χρήση ναρκωτικών και τη φυλάκισή της για εννέα μήνες. Το ανελπίτο κυνηγητό δεν θα σταματούσε ού-

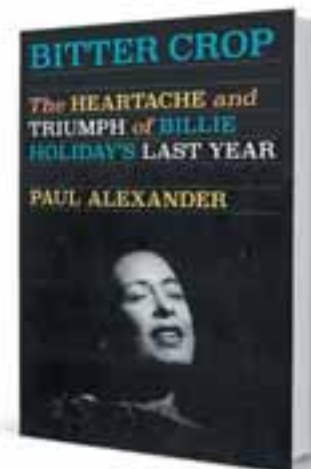
τε στο κρεβάτι του νοσοκομείου όπου θα νοσηλευόταν βαριά άρρωστη, 12 χρόνια αργότερα. Τα επίπεδα στρες που της προκάλεσε αυτή η ιστορία την έφταναν συχνά στα όρια της παράνοιας.

Βίαιοι έρωτες

Από το βιβλίο δεν λείπουν και οι σοκαριστικές περιγραφές των κακοποιτικών σχέσεών της με τους άνδρες της ζωής της, σε αντίθεση με τις υγιείς σχέσεις που είχε με τις γυναίκες συντρόφους της. «Πόσο διαφορετική θα ήταν η ζωή της αν οι ερωτικές σχέσεις της ήταν μόνο με γυναίκες, μια επιλογή που δεν θα θεωρούσε πιθανή λόγω της συντηρητικής και ομοφοβικής εποχής στην οποία ζούσε», παρατηρεί εύλογα ο Αλεξάντερ. Αντίστοιχα, πόσο διαφορετική θα ήταν η ζωή της αν η χώρα της την προστάτευε ως εθνικό

Ερμίνευσε πάνω από 300 τραγούδια, ένα όμως, το σπαρακτικό «Strange Fruit», ήταν το σημαντικότερο επίτευγμά της και πηγή των δεινών της.

θπασαυρό, αντί να την αντιμετωπίζει σαν εγκληματία μέχρι τέλους; Από την αποφυλάκισή της έως τον θάνατό της η ζωή της εξακολουθούσε να είναι ένας διαρκής αγώνας. Δυσκολευόταν να βρει χώρους να τραγουδήσει, καθώς οι Αρχές της Νέας Υόρκης δεν της εξέδιδαν την ειδική άδεια εργασίας σε καμπαρέ, δηλαδή χώρους που πωλούν αλκοόλ. Παρ' όλα αυτά, εκείνη επέμενε. Με εμφανή τα σημάδια της κόπωσης στη φωνή της, πχογράφησε το 1958 τον δίσκο «Lady in Satin», που παρά τις μεικτές κριτικές έγινε ένας από τους πιο αγαπημένους της. Το χαρακτηριστικό βιμπράτο, το αβίαστο φραζάρισμά της και το «λύγισμα» της νότας που κάποτε η ίδια διδάξε στον Φρανκ Σινάτρα ίσως είναι πιο θαμπά, αλλά το βάθος των συναισθημάτων που ξεδιπλώνει η ερμηνεία της είναι αξεπέραστο. Ακριβώς γιατί, όπως έλεγε η ίδια, «ό,τι τραγουδάω, είναι κομμάτι της ζωής μου».

Η βιογραφία της Μπίλι Χόλιντεϊ. Μια λεπτομερής καταγραφή των τελευταίων μηνών της ζωής της, που μοιάζει με το «χρονικό ενός προαναγγελθέντος θανάτου».

Η Μπίλι Χόλιντεϊ λουσιμένη από το φως του προβολέα ενώ «τραγουδάει τα μπλουζ». Η νέα βιογραφία της, που υπογράφει ο συγγραφέας Πολ Αλεξάντερ, ρίχνει φως σε όλες τις πτυχές της πολυτάραχης ζωής της.

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Β' ΤΟΜΟΣ
Κυριακή
14/4

Ιερουσαλήμ

Η βιογραφία

ΣΑΪΜΟΝ ΣΙΜΠΑΓΚ
ΜΟΝΤΕΦΙΟΡΕ

Η ιστορία μιας πόλης οικουμενικής,
που αποτελεί πρωτεύουσα δύο λαών,
βωμό τριών πίστεων και πεδίο
αλληπάλληλων συγκρούσεων
στα 3.000 χρόνια της διαδρομής της.

